

100. SAYI

ŞALOM

Dergi



*Dışık dolu yolculuğumuzda
daha nicelerine hep birlikte...*

ISSN 2146-7005



9 772146 700007

MAYIS 2020 16 TL



Bahar Gelecek'te çok güzel olacak.

Baharla gelen fırsatları kaçırmayın.

Mercedes-Benz

The best or nothing.





VAKKO

*Bizler evlerimizdeyken, hayat kurtarmak
ve hayatı kolaylaştırmak için gece gündüz
çalışanları hiçbir zaman unutmayacağız.*

Sonsuz teşekkürlerimizle...

#MESAFELERERAGMENBIRLIKTE

Elit, detaycı, şık.

Yeni LUNA



lineadecor®

Sevgili Okur,

Gökyüzünü okumayı bilen kadim bilgiler şöyle der:
"Önemli bir olay, büyük bir değişim olmadan önce tutulmalara bakın. Evrenin anahtarları yıldızlar ise, yıldızlara evreni açan kapı, tutulmalardır."

2019 yılı özel bir tutulma ile son buldu: Güneş tutulması 6 gezegen bir arada iken gerçekleşti.

Dünyamız da, güneşin etrafında dönen gezegenlerden sadece bir tanesi, üstelik evrende küçücük bir yıldız!

Çok ender rastlanan astrolojik döngülerin buluşmaları 2020'nin ilk aylarına isabet etti: Satürn / Plüton / Jüpiter kavuşumları, tutulmaları... İhtimal hesaplarına göre son derece ender bir randevu söz konusuydu ve taşıdığı ifade ise **yıkım**...

Ardından da gelecek bir yeniden iyileşme süreciyle tabii ki, yeni bir düzenin kurulması.

Kaygı, korku, endişe dolu bu günlerimize rastlayan DERGİ'nin 100. sayısını aslında bir coşku, bir kutlama edası içinde yayına hazırlamıştık.

Lâkin hayatın belirsizliğinde, çoğu kez planların geçersizliğinde de olsa yaşam sevincimizi, bilgi ile işi sürekli kılma arzumuzla üretme ve çalışma hevesimizi duraksatmadan yola devam ediyoruz. Zor şartlarda da olsa, yayınlanan her DERGİ, motivasyonumuzu daha çok artırıyor. Bu çerçevede yazılarıyla, gönülden katkılarıyla başta tüm 'Dergi Dostu' yazarlarımıza, yayınına itina ile hazırlayan vefakâr tasarım ekibimize, reklam departmanı ve tüm reklam verenlere, matbaa çalışanlarına ve en taze halinin okuyucusuyla buluşmasını sağlayan dağıtım kadromuza yürekten teşekkür ediyorum.

Yayımlar alternatif yorumlara olan ihtiyaçlardan doğar. Yılların içinde dergiler (veya alt kültür yayınları), hâkim olan görüşün ve dolayısıyla hâkim olan sınıfların görüşlerinin dışına çıkabilmek, ufuk yelpazesini genişletmek için birer araç oldu.

Dört yıl öncesinde dergimizin yayın yönetmenliğini üstlendiğimde, yazar arkadaşlarımla birlikte onu salt Şalom Gazetesi'nin bir eki- 'bir niş yayın' konumundan çıkarıp geniş kitlelere ulaştırmayı hedeflemiştim. Artık birçok seçkin kitap evinde satıldığını biliyor isem de amaç tabii ki daha geniş kitlelere ulaşmak ve daha çok okunmak!

Elimde kalem (şimdilerde ise bilgisayarım) yola çıktığım ilk günden beri insan sevgisini, tüm inançların aynı kaynaktan beslenerek yola çıktığı BİR'liği ve birliği... savunuyorum. İşğin yolunu, öğrenmenin ve bilginin rehberliğinde arıyorum...

Mayıs DERGİ'nin odağındaki tema gazetecilik-basın, yayıncılık, fotoğraf-yazı-çizi oldu. 100. sayıya ulaşmanın keyfiyle yazarlarımızın gönül destekleri eşliğinde öylesine bir birliğe ulaştık ki, sanırım gelecek ay da benzer bir konuda yayınına sürdürürüz, her daim yaşamın belirsizliğini gözler önünde bulundursak da...

GEZGİN'in satırlarında Ekvator çizgisinde, sıfır enlemindeki And Dağları halkının astrolojik / arkeolojik mirasının keşfine adanmışlığını kaleme aldım. O bölge insanların yitip bir halktan-İnkalar'dan günümüze ulaşan bilgeliğin dünyaya neden mal olmasını istediklerini şimdilerde daha iyi anlıyorum.

Çünkü, yıkımlardan, kayıplardan sonra inançlar sorgulanıyor, yeni yaşam felsefeleri doğuyor ve bir anlamda iyileşme sürecine giriliyor.

Gökbilimcilere göre mayıs ayı itibarıyla bilgi, merak, iletişim ve bilim sürecine giriyoruz. Kolektif bir tekâmül, arınma, saflaşma, dönüşüm ile yenileneceğiz.

Mayıs ayı... Anneler Gününü, 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı'nı, Şeker Bayramı ve Şavuo'tu kutluyoruz... Mutluluk, huzur ve sevgiyle.

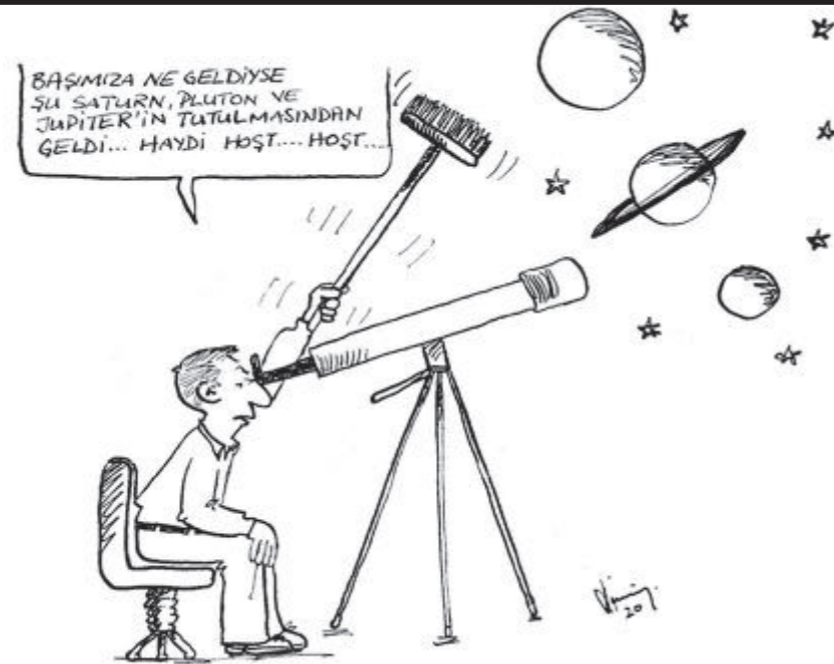
Farklı olanın, bilginin, işğin yolcusu DERGİ'nin nice sayılarına...

Sevgiyle kalın



Suzan Nara
TARABLUS

suzannana@gmail.com



ÇİZGİ DIŞI
İRVİN MANDEL

HAYAT SANA SINIRLAR KOYAR.
YAPI KREDİ SINIRLARI KALDIRMAK İÇİN VAR.

Ekonomide, eğitimde, sanatta sınırları kaldırmak için çalışıyoruz.
Çünkü biz, bu ülkenin hayallerinde sınır tanımayan insanlarını sınırsızca seviyoruz.



YapıKredi
Hizmette sınır yoktur.

Dergi

ŞALOM

Gözlem Gazetecilik Basın ve Yayın A.Ş. adına
İmtiyaz Sahibi

Silven Silvyo Ovadya

Genel Yayın Yönetmeni

Suzan Nana Tarabulus

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Verda Gümüşgerdan

Editör

Gila Erbeş

Yazarlar: Ayşe Acar, Alper Almelek, Ester Almelek, Viktor Apalaçi, Nelly Barokas, Lizi Behmoaras, Salih Bolat, Metin Bonfil, Murad, Çobanoğlu, Metin Delevi, Dr. Berken Döner, Melisa Duran, Süzet Elkabes, Naim A. Gülyüz, Riva Hayim, Kler Kampeas, Nermin Ketenci, Karen H. Kohen, Niso Maçoro, Emel Mizrahi, Sebla S. Ok, İzel Rozental, Can Sabaner, Elena K. Uygan, Tina Varon

Bu ay katkıda bulunanlar

Jean-Marie Bertin, Arif Ergin

Reklam Koordinatörü: Edna Sarfati

Reklam Direktörü: Roza Kutiel

Reklam Pazarlama Uzmanları

Özgün Levi - Sam Halegüa

Sayfa - Kapak Tasarımı

Bella Parlakşımşek - Önem Çerçel

Fotoğraf: Teri Erbeş

Yönetim Yeri / Abonman

Meşrutiyet Mah. Halaskargazi Cad. Maya Apt.
No:94 D: 20-21-22 Osmanbey Şişli / İstanbul
T: (0212) 231 92 82 - 240 41 44 F: (0212) 231 92 83

Basıldığı Yer

Kültür Sanat Basımevi Litros Yolu 2. Matbaacılar
Sit. ZB7-ZB11 Zeytinburnu / İstanbul
T: 0212 674 00 21-29-46 www.kulturbasim.com

Yayın Türü Yaygın - Süreli

SEÇKİN KİTAPÇILARDA SATILMAKTADIR.

Gergedan Kitabevi

Bağdat Cad. No:268/A Caddebostan-İstanbul
(0216) 350 27 66

Koala Kitap

Şakayık Sok. No:40 Nişantaşı-İstanbul (0850) 200 99 70

Remzi Kitabevi Akmerkez

Akmerkez E 3 Blok Etiler-İstanbul (0212) 282 25 75

Remzi Kitabevi Rumeli

Rumeli Cad. No:44 Şişli-İstanbul (0212) 234 54 75

Necdet Güler İddaa Bayii

Teşvikiye Cad. No:156 Nişantaşı-İstanbul
(0212) 248 17 60

Büyükkada Kitapçısı

İskele Girişi No:2 Büyükkada-İstanbul
(0216) 382 60 25

ŞALOM GAZETESİ ABONELERİNE ÜCRETSİZDİR

İçindekiler



20



30

24 SÖYLEŞİ

Nermin Ketenci

Sami Kohen 70

yıldır gazeteci



12 DÜNYADAN

Nelly Barokas

20 SÖYLEŞİ

Suzan Nana Tarabulus

Basın Konseyi Başkanı Pınar Türenc

30 SÖYLEŞİ

Elena Kovaçi Uygan

Paros Genel Yayın Yönetmeni

Mayda Saris

36 HABER

Gila Erbeş

En yaşlı faal gazeteci

44 İNCELEME

Elena Kovaçi Uygan

Dünden bugüne Magazin Dergileri

50 ARAŞTIRMA

Naim A. Gülyüz

Matbaanın tarihi

54 OBJEKTİF

Niso Maçoro

Matbaanın bir kokusu var ki...

38 ARAŞTIRMA

Lizi Behmoaras

Modern

gazeteciliğin

atası Joseph

Pulitzer



56 ARAŞTIRMA

Metin Delevi

Azımlık Basım tarihi

62 GEZGİN

Suzan Nana Tarabulus

Bir Ekvator macerası

68 NOSTALJİ

Metin Bonfil

Bu Dünya'dan bir

Vos Vos geçti



72 MERCEK Sebla Selin Ok
Fotograflarımız
post-modern maskelerimiz

90 YORUM

Ayşe Acar

Robot

Tati'den

insan

analizleri



78 EDEBİYAT

Arif Ergin

Neden Tekvin

romanımı yazdım?

86 ANI

Salih Bolat - Pazar Postası

94 ARAŞTIRMA

Murad Çobanoğlu

İlk robotun mucidi El-Cezeri

98 MİZAH

Riva Hayim

Dikkat antik Tevrat çıkabilir!

108 VEDA

Asteriks ve Oburiks'in

yaratıcısına veda...

110 MİZAH

Emel Mizrahi

Nostaljik Karikatür Dizileri

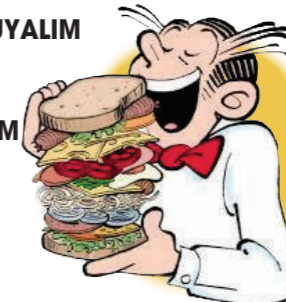
114 NE OKUYALIM

Alper Almelek

116 GÜNDEM

Nermin Ketenci

Halk Sağlığı



10 Mayıs
Anneler Günü
kutlu olsun...



19 Mayıs Atatürk'ü
Anma, Gençlik ve Spor
Bayramı



82 İNCELEME Dr. Berken Döner
Edebiyatımızın bilinçaltı:
Varlık Dergisi

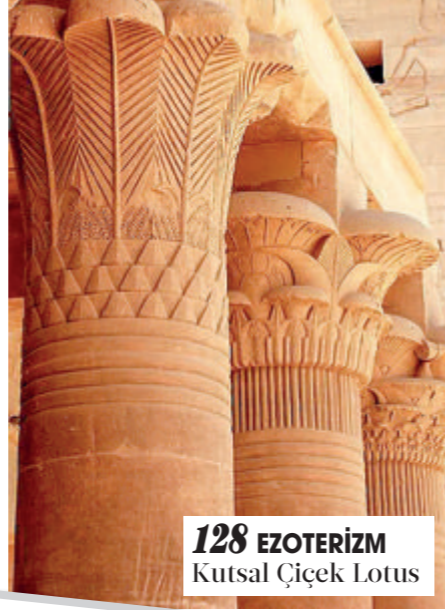


102 MİZAH Jean-Marie Bertin
Derso ile Kelen, unutulmaz
kelle avcıları





124 SANAT Ester Almelek
Leonardo da Vinci'ye Saygı



128 EZOTERİZM
Kutsal Çiçek Lotus



142



İyi Bayramlar...

122 BİR ŞAİR Salih Bolat - Arif Damar

132 SERGİ / HABER
"Öncü Kadınlar" heykel sergisi

134 SANAT Melisa Duran
Teoman Kumbaracıbaşı

140 HABER Aziz Sançar'ın evi müze oluyor

142 SINEMA Viktor Apalaçi
Sinemada gazetecilik filmleri

146 PSİKOLOJİ Can Sabaner
Taksim'de bir hayalet
dolaşıyor

150 ETİMOLOJİ Emel Mizrahi
Etimoloji üzerine zamane
çeşitlemeleri

156 SANAT AJANDASI
Karen Hodara Kohen

160 TREND Kler Kampeas



*Şarlot Bayramı
kutlu olsun...*



152

ASTROLOJİ Süzet Elkabes
Venüs gezegeni

Chanpen / Anon Pairo



Chanpen tasarımını incelemek
için kodu okutunuz.

TEPTA
AYDINLATMA



ADAM SANDLER BİSİKLETLERLE TURLUYOR

Birçokları gibi Adam Sandler de Korona yüzünden eve kapanan ünlülerden. İnsanların evlerine kapandığı bu süreçte zaman zaman bisikletine binip, yaşadığı Malibu'da kısa mesafede turlar atan Sandler'e eşi Jackie de katılıyor. 53 yaşındaki Sandler ile 45 yaşındaki Jackie, California'nın trafikten arınmış yollarında bisiklet turları atmaktan mutluluk duydular.



ANDREA BOCELLI'DEN ONLINE KONSER

Dünyaca ünlü İtalyan tenor Andrea Bocelli, Korona virüs salgınından en çok etkilenen yerlerin başında gelen Milano'da konser verdi. Andrea Bocelli, Lombardia bölgesindeki Milano'da verdiği moral konserinde "sevgi, şifa ve umut" temasını ön plana çıkardı. 600 yıllık görkemli Duomo Katedrali'nde 12 Nisan Pazar Paskalya gecesi tamamen boş bir salonda, seyircisiz gerçekleşen konser Bocelli'nin resmî Youtube kanalından canlı yayımlandı. Bocelli'nin, Ave Maria ve Sancta Maria gibi ünlü besteleri seslendirdiği konserini dünya çapında milyonlarca insan izledi.



SPORA DEVAM

ABD Yüksek Mahkemesi Yargıç Ruth Bader Ginsburg, son dönemin pandemik ortamına rağmen önlemlerini alarak mahkemenin özel spor merkezinde spor yapmaya devam ediyor. 87 yaşındaki hukukçu Ginsburg, spor koçu ile iki metrelilik mesafeyi korumaya özen gösteriyor. Haftada iki kez düzenli sporunu ihmal etmeyen Ginsburg, birkaç kez kanserle mücadelesinden galip çıktı.

AMY WINEHOUSE ANILDI

İngiliz halkının evlerine kapanmalarından birkaç gün önce, Amy Winehouse Londra'nın kuzeyinde yer alan, her yanında küçük mağazaları, tezgâhları, kulüpleri, pubları, kafeleri ile yaratıcılığın merkezi sayılan Camden'de anıldı. Anma etkinliğine 2011'de yaşamını yitiren Amy'nin babası Mitchell ile annesi Janis de katıldı. Amy Winehouse'un adını taşıyan bir yıldız, Camden Ünlüler Yolu'na döşendi.



COVID-19'A YENİLDİ

Fountains of Wayne adlı pop-rock orkestrasının kurucusu, Amerikalı şarkıcı-söz yazarı, plak yapımcısı ve gitarist Adam Schlesinger 1 Nisan günü yaşamını yitirdi. Korona virüsüne yakalanıp hayatta kalma mücadelesi veren Adam Schlesinger henüz 52 yaşındaydı. Üç Emmy Ödülü, bir Grammy Ödülü ve ASCAP Pop Müzik Ödülü kazanan, Akademi, Tony ve Altın Küre Ödülleri'ne aday gösterilen ünlü müzisyen, birçok film müziğine imzasını atmıştı.



GAL GADOT BABASINI ÖZLEDİ

Wonder Woman Gal Gadot her ünlü gibi Korona virüs nedeniyle planları alt üst olan evine kapanmak zorunda kalan Hollywood ünlülerinden biri. Babasının 60. yaş gününde onun yanında bulunamayan Gadot, "Babama özlemim hiç bu kadar güçlü olmamıştı" ifadesi ile birlikte Instagram'da babasıyla bir fotoğrafını paylaştı.



MELISA ERKOL HAT DESIGN

SHOWROOM

BARUTHANE CAD.
KONAK APT. NO:59/2 ŞİŞLİ

RANDEVU 0544 406 06 04

MELISA ERKOL
HAT DESIGN

Designing is a form of personal freedom...



Güneşli günler geliyor.

#YazıÖzledik



İNGİLTERE MUHALEFET PARTİSİNİN YENİ LİDERİ KEIR STARMER

"Sir" unvanı bulunan Keir Starmer, oyların yüzde 56,2'sini alarak İşçi Partisi liderliğine seçildi. Keir Starmer, Twitter üzerinden yayınladığı teşekkür konuşmasında, İşçi Partisi'nin 57 yaşındaki yeni lideri seçilmesinin "onur kaynağı ve ayrıcalık" olduğunu söyledi. Eşi Yahudi olan Keir Starmer, Jeremy Corbyn döneminde parti bünyesinde oluşan antisemitizm nedeniyle özür diledi ve bu zehre karşı mücadele sözü verdi.

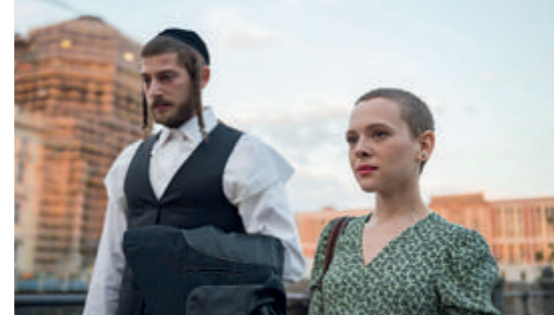


GWYNETH PALTROW EVDEN ÇALIŞIYOR

Aktris Gwyneth Paltrow da Korona virüs nedeniyle evden çalışmak zorunda olan ünlüler arasındaydı. 47 yaşındaki oyuncu, 15 yaşındaki kızı Apple ve 13 yaşındaki oğlu Moses ile birlikte ev halinde çektiği fotoğrafı Instagram'da paylaştı. Gwyneth Paltrow tarafından kurulan yaşam tarzı ve sağlıklı yaşam şirketi Goop'un çektiği belgesel diziler, 24 Ocak 2020'de Netflix'te gösterime girdi.

KORONA GÜNLERİNDE UNORTHODOX

Eve kapandığımız günlerde Netflix'in 26 Mart'ta yayına giren dört bölümlük dizisi büyük ilgi gördü. Deborah Feldman'ın 2012'de yayınlanan "Unorthodox: The Scandalous Rejection of My Hasidic Roots" adlı anı kitabından esinlenilerek sinemaya uyarlandı. Shtisel dizisinden tanıdığımız oyuncu Shira Haas, canlandırdığı Esty karakteri ile yeteneğini bir kez daha kanıtladı.



ABEL ÖDÜLLERİ SAHİPLERİNİ BULDU

İki emekli profesör matematiğin Nobel'i olarak nitelendirilen ABEL 2020 ödülünü kazandılar. 84 yaşındaki Hillel Furstenberg ile 74 yaşındaki Gregory Margulis ödülün maddi karşılığı olan 700 bin doları paylaştılar. Norveç Bilim ve Edebiyat Akademisi tarafından 2003 yılından beri tahsis edilmekte olan ABEL ödülü, matematik alanında yenilikler getiren bilim adamlarına verilmekte. 19 Mayıs'ta Oslo'da gerçekleşmesi planlanan ödül töreni virüs salgını nedeniyle ertelendi.



DERSLER JENNIFER LOPEZ'İ ZORLADI

Korona nedeniyle eve ailece kapandığı dönemde Jennifer Lopez 12 yaşındaki ikizleri Emme ve Max'ın derslerine yardımcı olmakta çok zorlandı. Miami'deki evinde nişanlısı Alex Rodriguez ve dört çocuğu ile yaşayan Lopez, sanal olarak konuk olduğu Ellen DeGeneres'in programında, "Dört çocuğum da internet yolu ile ev ödevlerini yapıyorlar. Ben öğretmen değilim. Onlar matematiği farklı bir yöntemle öğreniyorlar, ben buna çok yabancıyım" sözleri ile yakındı.



MENDO'S



SEAN PENN'İN GÖNÜLLÜ HİZMETİ

Acil durumlarda, afetlerde, insani yardım kuruluşlarında etkin olan ünlü aktör Sean Penn, COVID-19'a karşı mücadelede Los Angeles merkezli çalışmalar yapmaya devam etti. 59 yaşındaki Penn'e ait CORE (Community Organized Relief Effort) adlı yardım kuruluşu Los Angeles'te Korona testi merkezlerine her açıdan destek verdi.



RALPH LAUREN KORONA İLE MÜCADELEYE 10 MİLYON DOLAR BAĞIŞ

Dünyaca ünlü moda devi Ralph Lauren, Korona virüsü ile mücadele çalışmaları için 10 milyon dolar bağışladı. Lauren, lüks markalar arasında şimdiye kadar en büyük bağışı yapan isim oldu... Moda endüstrisi, Korona virüsünün neden olduğu krizden etkilenirken, dünyaca ünlü dev isimler de bir yandan krizi yönetmeye bir yandan da hastanelere maske, eldiven, tıbbi malzeme tedarik etmeye çalıştı. Ralph Lauren, Rusya'dan göç etmiş Frank ve Frida Lifschitz adlı Yahudi çiftin çocuğu olarak New York Bronx'ta dünyaya geldi.

PICASSO SAHİPLERİNİ BULDU

ABD'nin en prestijli galerilerinden biri olan Washington Ulusal Sanat Galerisi, Naziler tarafından gasp edilen bir Picasso tablosunu Alman Yahudi'si bir bankerin mirasçılara iade etti. Picasso'nun mavi dönem çizimlerinden olan "Head of Woman" adlı eser bir zamanlar Almanya'nın beşinci en büyük özel bankasının sahibi Paul von Mendelssohn-Bartholdy'ye aitti.



POLONYALI KAHRAMANLAR UNUTULMADI

Holokost yıllarında genç bir kız olan Krystyna Kowalska, ailesine ait pastanede dört kişilik bir Yahudi ailesini saklayıp yaşamlarını kurtarmıştı. Krystyna böylesi tehlikeli bir iş yaparken korku nedir bilmemişti. Oysa şimdi 88 yaşında bir kadın olarak Korona virüsünden ödü kopuyor. Ancak Polonya Yahudi Toplumu, Krystyna'yı ve Uluslararası Dürüst olarak kabul edilmiş halen hayatta olan 20 kişiyi bu zor günlerde korumaya devam ediyor. Gençler gıda, ilaç ve her türlü ihtiyaç maddesini bu kişilerin evlerine taşıyorlar.



RACHEL BLOOM ANNE OLDU

The Crazy Ex-Girlfriend'in yaratıcısı ve başyönetmeni Rachel Bloom ile eşi Dan Gregor'un bir kız bebekleri dünyaya geldi. Rachel Bloom, Emmy ödül töreninde Yaratıcı Sanatçı ödülünü aldıktan sonra seyircilere hitaben yaptığı konuşmada, heyecan içinde, üç aylık hamile olduğunu açıklamıştı.



CARAN P'ACHE

Genève

+

Paul Smith





LEOPOLDSTADT OYUNU BEYAZ PERDEDE

Tom Stoppard'ın Londra'da Wyndham's Theatre'da uzun zaman sahnelenen ancak Korona yüzünden durdurulan oyunu "Leopoldstadt"ın sinemaya uyarlanmakta olduğu belirtildi. 20. yüzyıl başlarında Viyana Yahudi mahallesi yansıtan oyun, Holokost vahşeti dönemine dek uzanıyor. Çok kalabalık bir kadrosu olan oyunun sinemaya adaptasyonunun, Korona salgınının patlak vermesinden önce, Haziran sonunda sinemalarda gösterime gireceği duyurulmuştu.



TAIKA WAITITI EŞİNDEN BOŞANMIŞ

Jojo Rabbit filmi ile daha da ünlenen Oscar ödüllü yönetmen Taika Waititi ile Akademi ödülüne aday olmuş yapımcı eşi Chelsea Winstanley'in iki yıl kadar önce boşandıkları haberi magazin dünyasında yer aldı. Her ikisi de 44 yaşında olan Taika ile Chelsea, biri 7, diğeri 4 yaşında iki kız çocuğu sahibiler. Yeni Zelanda doğumlu ikili, 2010'da ortak bir film çalışmasında tanışmışlar, iki yıl sonra da New York'ta evlenmişlerdi. Boşanmış olmalarına rağmen ünlü çift fotoğrafçılara birlikte poz vermeye devam etti.

SHERYL SANDBERG'TEN DESTEK

Facebook COO'su Sheryl Sandberg, şirketinin, Korona virüsü nedeniyle olumsuz yönde etkilenen küçük ve orta ölçekli işyerlerine yardımcı olmaya çalışacağını açıkladı. "Biz genellikle küçük işyerleri ile iş yapıyoruz. Birçok işyeri kapandı, bazıları hayatta kalmak için çaba harcıyor" diyen Sandberg, bu amaca yönelik 100 milyon dolarlık bir yatırım planladıklarını belirtti.



ÜNLÜLER DOLAŞMAYA ÇIKTI

Korona virüs tehlikesine önlem olarak Los Angeles'te yaşayan Hollywood ünlüleri de zamanlarının büyük kısmını evde geçirmekteler. Ancak, zaman zaman sosyalleşmek ihtiyacını hisseden ünlüler, evlerinin yakınında gezintiye çıkıyorlar. Steven Spielberg ile eşi Kate Capshaw, diğer Hollywood ünlüsü Michelle Pfeiffer ve eşi David E. Kelley ile sohbet ederek yürüyüş yaparken görüntülendiler. Aralarında iki metrelik bir mesafe bırakmaksızın dolaşmaları basında eleştirildi.



WOODY ALLEN'İN ANI KİTAPINA OĞLUNDAN TEPKİ

Hachette Kitap Grubu, Woody Allen'in anılarını kaleme aldığı "Apropos of Nothing" isimli kitabı yayımlayacağını 2 Mart'ta duyurdu. Bu gelişme üzerine, Hachette'ten "Catch and Kill" isimli kitabını çıkartan Woody Allen'in oğlu Ronan Farrow, yayıneviyle ilişkisini kestiğini açıkladı. Ronan Farrow, kısa süre önce hüküm giyen film yapımcısı Harvey Weinstein'in cinsel taciz ve saldırı vakalarıyla ilgili 2017'de The New Yorker'a yazdığı makaleyle Kamu Hizmeti Pulitzer Ödülü'nü kazanmıştı.



Yıldızların En Yakın Olduğu Yer Grande Yalıkavak



Yalıkavak koyuna hakim ayrıcalıklı konumuyla, benzersiz bir seyir şöleni sunan Nove, marinanın enfes manzarasını size konuk ediyor. Ege'nin eşsiz maviliğine tepeden bakacağınız bu çok özel noktada, tabiatın en güzel gün doğumu ve gün batılarına tanıklık edeceksiniz.



Sevdiklerinizle eşsiz anlar yaşayacağınız deniz ve doğa manzaralı evlerimiz **SİZLERİ BEKLİYOR...**



02122743300

Basın Konseyi Başkanı Pınar Türeñç

“Gerçek gazeteci, okuruna her zaman hesap verebilen kişidir.”

1996 Mart'ının başları...
Dönemin Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in Orta Doğu Gezisi'ndeki duraklarımızdan biri, Mısır'da Şarm-el-Şeyh, Sina Çölü'nde bir kasaba...
Orta Doğu Barış Zirvesi toplanıyor: 'Arabulucular Konferansı'ndayız. Arap ülkelerinden gelen sayısız liderin yanı sıra dönemin ABD Başkanı Bill Clinton da orada... Pınar Türeñç ile yollarımız zirvede keşişti.
Gazeteci-Yazar Pınar-Tufan Türeñç çiftini, “yolda” ve “görevde” tanıdım. Daha sonralarında da ilke ve inançlarından taviz vermeyen bu aydın çiftin taşıdığı bilgi birikimine, vatan sevgisine, hitap ettikleri toplumu daha ileri taşıma arzusuna, sanatseverliğine tanıklık etmişim.
O günlerden bu yana yaşamlarımız, deneyimlerimiz bizi sevgi ve anlayış dolu bir dostluğa taşıdı.

Köşe sahibi olmak bir yazarı nasıl etkiler? İktidar gazeteciyi bozar mı?

Köşe yazarlığı, hak edildiğinde elde edilen bir yazarlık şeklidir. Yılların bilgi birikimi, uzmanlığı ile yazımda kalemini ispatlamış gazeteciler, uzman kişiler köşe yazarı olurlar. İsmarlama köşe yazarlığı olmaz. Özellikle son dönemlerde bazı örneklerde gördüğümüz gibi, “sözde” köşe yazarları, ismarlama işlerin, sahibinin sesi olmanın ötesine geçemezler. Belli bir siyasetin yazılarak, okurun etkilendirilmesi, algı yaratılması için, gazetecilik geçmişi ve kökeni olmayan kimi kişilerin, köşe yazarı yapıldığına tanığız. Bu tür modelleri şimdinin bazı gazete köşelerinde görmek mümkün.
İktidar gazeteciyi tabii ki bozar. İktidarın borazanı olmaya eğilimli kişiler birtakım cazip olanaklarla, bazı kesimlerin sesi olurlar. Bu kişilerin kimliklerinde her ne kadar “gazeteci” yazarsa da, okur nezdinde ve basın koridorunda pek itibarları olmaz.



Köşe yazarlığı, hak edildiğinde elde edilen bir yazarlık şeklidir. Yılların bilgi birikimi, uzmanlığı ile yazımda kalemini ispatlamış gazeteciler, uzman kişiler köşe yazarı olurlar.

Okurların gözünde yücelmek veya okurların hedefine gelmek arasında denge nasıl sağlanır?

Gerçek gazeteci, okuruna her zaman hesap verebilen kişidir. Gerçek gazeteci, hakikati bulup çıkaran ve halka doğruları aktaran kamu görevlisidir. Bu görevini eksiksiz yerine getiren gazeteciye okur her zaman güven duyar. Onu takip eder, ailesinden biri olarak görür. Gerçek gazeteci, halkın haber alma hakkını sonuna kadar savunan ve aktarandır. Böylece okurunun gözünde yücelir. Aksi halde, yani çıkar uğruna gazetecilik yapmayı da okuru, anında gazeteyi almaktan vazgeçerek cezalandırır. Beklediği haberciliği bulamayınca, gazeteyi terk eder. Son zamanlarda neden gazete tirajları düşüyor diye soranlara, şu soruyla yanıt vermek gerekir. “Tam anlamıyla gazetecilik yapıldı da, okur haberinden mi vazgeçti?” Özetle, iğneyi önce kendimize batırmanın zamanı geldi de geçti bile.

Sizin gurur duyduğunuz haberleriniz hangileri?

40 yılı aşkın süredir gazetecilik mesleğini büyük bir aşkla yapan bir gazeteciyim. Öğrencilerime de hep şunu söylerim derslerde: Damarınızda akan kanın rengi gazetecilik olmalıdır. Haber benim yaşamım oldu. Habere ulaşım, anın tanığı olabileceğimi, hep gerçeğe çevirdim. Bundan da büyük haz duydum. Çünkü insana dokunurken, onların dertlerine çare olabildiğimde, sonuç aldığım da, hep rahat uyudum. Bundan daha büyük zenginlik olabilir mi. Nirvana gibi bir yaşam.
Kadın çalışanların çalışma koşullarını değiştiren FRIDAY'S ÇALIŞANLARI'nın HAKLARI adıyla medya tarihinin sayfalarından özetleyebileceğimiz, kadın işçilerin haklarıyla ilgili yasa değişikliğini bir haberle sağladığımdaki mutluluğum, çok büyüktü. 1934'ten kalma yasa ve yönetmelik 2000 yılında bir haberle değişmişti.
Birçok savaş ve çatışmayı yerinden halka aktarmıştım. Savaşlarda kadınların, gençlerin seslerini okura aktarmak da öncelik verdiklerimden idi. Okumak isteyen Hülya'ların okula gitmelerini sağlayan haber. Ya da İstanbul ADALAR Cem Evi'nin bir haberim sonucu yapılmasını başardığımızdaki gibi. Bir katilin yakalanmasına yol açan haberimizdeki gibi... Çok pek çok haberimle insan hayatlarına dokundum, sayısız dua aldığımı zannediyordum. Bunu neden söyleyebiliyorum biliyor musunuz? 30 yıl önceki bir haberimi unutmayan bir okurum yıllar sonra karşıma geldiğinde hala sınımsız sarılabiliyoruz birbirimize. Bir şey eklemek istiyorum bu noktada. Bir daha dünyaya gelirim eğer, yine gazeteci olmak isterim.

Gazete kamuoyunun fikirlerini hangi yöntemlerle etkiler? Meslek hayatınızda en başarılı bulduğunuz habercilik örneklerinden birkaçını anlatabilir misiniz? Kamuoyu gazetesinin politikasını etkiler mi? Nasıl?

Kamuoyu gazetesinin politikasını doğrudan etkilemez. Ancak gazeteler, kamuoyunun sesi, kulağı, dili olduğunu unutmadan yayın yaparlarsa, doğrunun peşinde koşarlarsa, etkilenme karşılıklı olur. Bu da işin doğrusudur.
Kamuoyu gazetesinin sahibidir aslında. Halk, olayları, gerçeği öğrenmek için gazetesinin yolunu gözler. Belli kesimlerin kiralık kalemlerini kamuoyu dikkate de almaz. Doğruları yazmakla yükümlü olan gazeteler, yalan ve yanlış bilgiden kaçınmalıdır. Kamuoyunu ancak doğruyu aktararak bilgiyle yönlendirmelidir.
Çetin Emeç, nurlarda uyusun, Hürriyet'e Genel Yayın Yönetmeni olarak atandığında, yazarlar Oktay Ekşi ile rahmetli Hasan Pulur, gazetesinin sahibi Erol Simavi'nin odasına giderek, patronlarına şöyle sorarlar: “Biz şimdi kime bağlıyız?”



Basın Konseyi Başkanı Pınar Türeñç, konseyin üyelik rozetini yakama takıyor.

PINAR TÜRENÇ

İzmirli bir ailenin, hâkim bir babanın kızı olan Pinar Türeñç, Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi mezunu olup gazeteci/yazar Tufan Türeñç ile evlidir.

Gazeteciliğe Abdi İpekçi yönetimindeki Milliyet Gazetesi'nde başladı.

1980'de Rus-Afgan Savaşı'nı Afganistan ve Pakistan cephelemlerindeki Türk asıllı mücahitlerin yanında, Milliyet'e aktarmak üzere izledi.

15 yıl boyunca röportaj yazarlığı yaptı. Milliyet yıllarında iki kez "Yılın Gazetecisi" seçildi. 1990 yılına değin 4 yıl çalıştığı Güneş Gazetesi'nde "Yılın Röportajı" ödülünü kazandı.

1990'da Türkiye'nin ilk özel televizyonu Star TV'de "Haftanın Portresi"ni hazırladı. Daha sonra SHOW TV'de Haber Merkezi'ne transfer oldu. Sayısız haber ve röportajın yanı sıra 1995 yılında Kosova ve Kuzey Irak savaşlarını izledi. Saddam Hüseyin'in yazlık sarayına giderek savaş haberlerini ekranlarına taşıyan gazeteci oldu.

1999'da Hürriyet Gazetesi'nde serbest yazar olarak yer aldı.

2002'den itibaren TV8'de "Türkiye'nin Aynası" adlı haber programı hazırlayıp sundu. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğretim Görevlisi olarak hizmet verdi.

Kasım 2002'de ANAP'tan 3. Bölge 5. Sıra milletvekili adayı oldu. 2002 Yerel seçimlerinde İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı adaylığında bulundu.

2013 yılından günümüze Türkiye Basın Konseyi'nin Başkanı olan Türeñç aynı zamanda Marmara Üniversitesi'nde öğretim görevlisidir.

Türeñç değişik zamanlarda Kızılay, Avrupa Hareketi, Rize Vakfı, KADER, Kadın Adayları Eğitim ve Destekleme Derneği, Türkiye Gazeteciler Sendikası, Deprem ve Afete Hazırlık Derneği gibi sayısız kuruluşun çalışmalarında yer aldı.

Sayısız haber ve röportaj ödülleri aldı.

Tutuklu gazeteciler için çalışan Pinar Türeñç, Silivri Cezaevi'ndeki gazetecilerin hayatlarını ve yaşam koşullarını kapsayan "Gazeteci Gözüyle Silivri Gerçeği" adlı kitabın yazarıdır.



Erol Simavi, yazarlarını dinler ve camın önüne doğru giderek, onları yanına çağırır. "Aşağıda, yolda gidenleri görüyor musunuz? Kim bunlar?" diye sorar. Ve yanıtı kendisi verir:

"İşte okurunuz bunlar. Sizler de bana ve yönetime değil, halka, okurlarımıza bağlısınız."

Gazeteci, halkın yolunda kamu görevlisidir. Başka örneklerle de gazetecilik demek zordur bizce.

İnterneti takip eden okur, 'tık almak' için saptırılmış başlıkların tuzağına düşmekten nasıl korunabilir?

İnternette 'tıklanma' almak için tuzak başlıklarla haberi cazibeli kılmak mümkündür. Ancak, akıllı ve mantıklı okur, bir defa, belki iki defa bu tuzağa düşer, sonra dönüp bakmaz. Dünyada bu çizgide habercilik yapanlar maalesef var. Giderek tuzağa düşmelerin azalacağını umuyorum.

Yalan haberin kendini ele veren bir 'yazı dili'nden söz edebilir miyiz?

Yalan haber kendini her haliyle ele verir. Yalan ve hayal mahsulü haberler zorlama olduğu için aktıcı olmayan, inandırıcılıktan uzak dille yazılır. Akıllı okur da bu tür habere inanmaz.

BBC'de seçim gecesinde yayınlanan yaklaşık 700 haberi yapay zekâ yazmış. Ancak yapay zekânın hikâyeleme tekniğiyle gazetecilik yapan isimlerin yerini alamayacağı söyleniyor. Siz geleceğin gazetecilerine ne söylemek istersiniz?

Dönemin yarattığı bir teknik olarak birçok alanda karşımıza çıkan yapay zekâ, gazetecilikte de kullanılmakta. Yapay zekâ, düz cümleleri belli disiplin çerçevesinde kurarak habercilik örnekleri sergiler... Ancak yapay zekâ, bir Halit Çapın, bir Fikret Otyam ya da bir Yaşar Kemal'in verdiği kalem tadını verebilir mi hiç. Gazetecilik, yaşanan, haberin peşinde emek verilen, dokunulan, gerçeğin iz sürüldüğü meslektir. Masa başından büyük gazetecilik yapmak zordur. Bizim ustalarımız şunu öğütlediler bize. Sokağı bilmeyen iyi gazeteci olamaz. Gazetecilik süzgeçten geçerek yapılır. Zor bir meslek gibi görülse de, aslında etik kurallara göre bağımsız, tarafsız yapılmıca, su gibi akar gider. Güzel de yapılır. Saygın olduğu kadar yorucu ama bir o kadar da çok zevkli bir meslektir. Tabii yapabilene.



PLUMON

art of writing

Kaleme, deftere ve mürekkebe dair hayal ettiklerinizi ve daha fazlasını sizlere ulaştırıyoruz.

www.plumon.com.tr

[@plumonartofwriting](https://www.instagram.com/plumonartofwriting)



Samî Kohen 70 yıldır gazeteci

Kimi isimlerin peşi sıra açıklama gerekmez. Günümüz deyimiyle onlar “marka”dır. Hangi meslekte olurlarsa olsunlar, istikrarlı şekilde işlerine odaklanırlar, yılmadan her sorunu çözerler ve zorluklardan öğrenerek çıkarlar. Mesleklerinde ilerlerken, belki de peşinde koşmadıkları başarı kendi ayaklarıyla onlara gelir. Hayatının büyük bir kısmını okuyarak, inceleyerek ve bizlere aktararak geçiren Gazeteci Sami Kohen’le işte o büyük kısımla ilgili konuştuk. Dediği gibi, o kısıtlı zamanda mutlaka bize anlattıklarından çok daha fazlasını biliyor. Keşke bir kitap yazsa diyor, hemen Sami Kohen’in anılarına ve deneyimlerine kulak veriyoruz...

Gazetecilik baba mesleğiniz. Ondan neler öğrendiniz, öğrendiklerinize neler eklediniz?

Babam dar bölgeye hitap eden gazetecilik yapıyordu. Çocukken, babamın yazı işlerinden arkadaşları bazen evde toplanırlardı. Onları takip ederdim ve ben de böyle bir şey yapabilecek miyim, diye çok özenirdim. Gazetecilik hevesi öyle doğdu, 14-15 yaşındaydım. Benim için ilk okul, babamın gazetecilik çevresiydi, onlardan çok şey öğrendim. Aldığım nasihat şuydu: Çok çalışacaksınız, çok şey öğrenmeye bakacaksınız çünkü öğreneceklerinizin ancak bir kısmını verebilirsiniz. İkinci prensip de: makale yazmak için öğrendiklerinizi naklederken hislerinizden arınacak, objektif olacaksınız. Okuyucunun her şeyi bilmesi mümkün değil, yazarken bilgiye dayanacaksınız. Benim için bunlar temel oldu.

Babam vefat ettiğinde 18 yaşındaydım. Ondan öğrendiklerim bende bir birikim yarattı. Üniversiteye gittiğim yıllarda dünya meselelerine, uluslararası ilişkilere meraklıydım. Başka alanlara dağılmadım. 1950’li yılların siyasi ortamını ve maddi imkânsızlıklarını düşününce bu, kolay değildi. Sonradan yönetimde yer aldığım için, özellikle dış haberler servisinde yeni gelen arkadaşlara aynı telkinlerde bulundum.

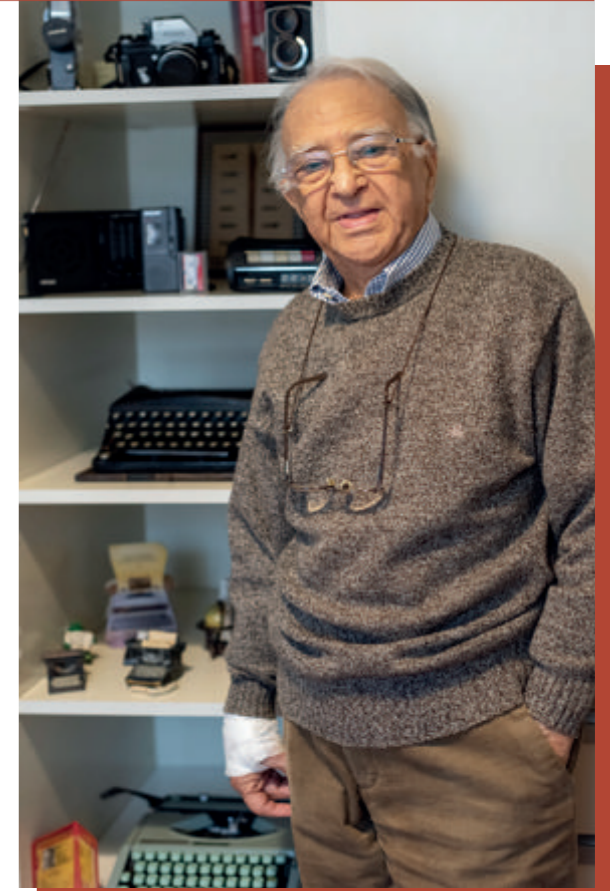
FOTOĞRAFLAR: TERİ ERBEŞ

Gazeteye yazdığım yıllar boyunca olaya gittim; olay bir ihtilal veya Çekoslovakya’nın işgali olabilir. Bunu haber olarak yazmak, bir de ülkeleri her haliyle tanıtmak var. Yani daha öncekilerin tavsiyelerine de uyarak mümkün olduğu kadar bilgi paylaşmak... 1960’larda bu işe giriştiğim zaman dünyayı yakından izleyen bir toplum değildik. Dış politikaya fazla ilgi yoktu. Ben gazetemde bunun mücadelesini verdim. Beş sayfa dış haberin *Milliyet*’te kabul edilmesi devrimdi. Zaten az sayfamız var, okuyucu dış haberi okumaz diye düşünülüyordu. Ben, “Belki okumaz ama biz okutalım,” diyordum. Okutmak için de yazılarımı herkesin anlayacağı bir dille, basitleştirerek yazmaya çalıştım. Cazip bir başlıkla, karikatürler, vinyetler koymak suretiyle okuru cezbedecek yazılar yazdım.

Esas kaygım okuyucuya bilgi vermektir; bunu hem habercilikle hem gittiğim birtakım ülkelerin tanıtımıyla ilgili röportajlarla yaptım. Soğuk savaş yıllarında girilemeyen ülkeler vardı: Enver Hoca’nın Arnavutluk’u, Mao’nun Çini, Kuzey Kore... Buralara giden ilk Türk gazetecisi ben oldum. Büyük bir rekabet ve mücadeleyle, imkânsızlıklarla ülkeleri yalnız siyasetiyle değil, günlük yaşamıyla, eğitim sistemiyle, her haliyle anlatmaya çalıştım ki okuyan herkes istifade etsin. Türkiye enflasyonla bunalan bir ülke iken Arjantin, Bolivya, Brezilya da aynı durumdaydı. Bunlar ne çare buluyorlar diye yazmak için haftalarca Latin Amerika’da dolaştım. II. Dünya Savaşı’ndan sonra milli gelir itibarıyla Türkiye, Kore’den daha ilerideydi. Kore birden bir hamle yaptı. Bunlar öğretici şeylerdir. Bunları anlatmak gazetecinin hizmet görevidir. Gazetecilik vizyonum şuydu: topladığım bilgileri cömertçe paylaşmak. Kavga etmeden uzlaşma yoluyla bütün meselelere nasıl çare bulabiliriz...

Kariyerinizden bahsedebilir misiniz, nelerde bulundunuz?

Ben her zaman günlük gazetede çalıştım. *Milliyet*’te 65. yılımı doldurdum. Daha önce *İstanbul Ekspres*’te çalıştım. Neredeyse 70 yıllık bir kariyerim var. Gazetecilik hayatımda hem içeride hem dışarıda dergide de çalıştım. İçerde çalışmam kısa sürdü. Haber dergiciliğinde bu hamleyi ilk Metin Toker yaptı. *Akis* dergisini kurdu. Ankara’da onunla rekabet eden Ali İhsan Göğüş’ün çıkardığı



“ Sami Kohen meslek hayatı boyunca kullandığı daktiloları saklamış. SİYAH DAKTİLO, BABASI ALBERT KOHEN’E AİT. Zaman zaman hâlâ yazılarını daktiloyla yazıyor ama artık şerit bulunmadığı için iki kâğıdın arasına karbon kâğıdı koyuyor. ”



Kim dergisi vardı. Bunlar 60-70'lerin çok okunan siyasi haber dergileriydi. Maalesef bir süre sonra kapandılar. 80'lerin başında Altemur Kılıç, *Devir* adında bir dergi çıkarmaya karar verip *Milliyet*'le anlaşmıştı. Dergi *Milliyet*'te basılıyordu. Altemur dergiyi *Newsweek*, *Akis* gibi yapmaya çalıştı, bana da dış haberler kısmını verdi. Her hafta 5 sayfa yetiştirmeye çalışıyordum. İyi bir dergiymi ama maddi imkânsızlıklar, yeterince okuyucu bulamama sebebiyle bir yıl sonra kapandı. Yabancı dergilerle daha enteresan tecrübelerim oldu. 1970'lerden itibaren 30 yıl boyunca *Newsweek*'in Türkiye muhabirliğini yaptım. *Newsweek*, *Time* gibi dünyada tanınan bir dergiydi; çok popülerdi, 2,5 milyon tirajı vardı. Kadrosu son derece zengindi, önemli isimlerin yazar olarak çalıştığı bir dergiydi. Ömrünün bir gün sona ereceği aklımıza gelmezdi. Maddi imkânları olan bir dergi gibi görünüyordu. Maalesef 17 yıl önce kapandı ve şimdi internet dergisi oldu.

1980'lerde *Economist* dergisinin muhabirliğini yaptım. *Economist* özel bir dergi, ofisi bile dışişleri bakanlığı gibi, kompartımanlar, uzmanlar vs... Muhabir olarak buradan gönderdiğiniz yazı, uzman editörlerin elinden geçiyor. Mesela benim editörüm sadece üç ülkeye bakardı: Türkiye, Yunanistan, Kıbrıs. Talimatı o verirdi. Böyle bir çalışma tarzı tektir, benim için de büyük tecrübeydi. Dergi olayı dar bir bölge haline geldi. Türkiye'de magazin türünde çok güzel dergiler çıkmıştır: *Hayat* ve *Ses*. Avrupa'da da *Paris Match* gibi benzer dergiler hâlâ çıkmakta, ama o parlak dönemler bitti.

Dünya basınındaki haberler içeri yansıtılırken, iç politikaların rüzgârına göre edit edilir mi?

Benim prensibim objektif olmak. İç siyasi olayların etkisi altında kalmamaya özen gösterdim. Zor zamanlarda bana sormuşlardır, "Rahat mısın, gazetede problem oluyor mu," diye... Diyordum ki, "Ben dünya meseleleriyle, dış politikayla uğraşıyorum, iç meselelerle uğraşanların belki daha çok problemleri oluyor." Bunca yıllık meslek hayatımda ve habercilik alanında sorumluluk taşıyan görevlerimde bana hiç kimse "Bunu şöyle yaz, bunu yazma, bu yazı olmadı" dememiştir. Galiba, objektif ve ölçülü davrandım. Hiçbir zaman dış politika yazıları yüzünden sıkıntı çeken meslektaşlarımda da olmadı. Biz dış haberciler pek o kadar etkilenmedik.

Meslek hayatınız boyunca takip ettiğiniz dünya liderlerindeki değişimden, ekonomik ve siyasi süreçleri de gözterek biraz bahsedebilir misiniz?

SAMİ KOHEN

Gazetecilik eğitimine İstanbul Üniversitesi Gazetecilik Bölümü'nde başladı, Pennsylvania Üniversitesi'nde bitirdi. Babası Albert Kohen'in 1939-49 yılları arasında Ladino ve Fransızca çıkarttığı *La Boz de Türkiye* gazetesini babasının vefatından sonra *Türkiye'nin Sesi* ve *Haftanın Sesi* adlarıyla devam ettirdi. Daha sonra *Tan*, *Yeni İstanbul* ve *İstanbul Ekspres*'te dış haberlerde çalıştı. 1954'te dış haberler şefi olarak *Milliyet*'e geçti. Makaleleri *Christian Science Monitor* ve *New York Times*'da yayınlandı. *The Guardian*, *The Economist*, *Newsweek* muhabirliği yaptı. 1960'da eşi Mirka ile evlendi ve iki çocukları oldu. 1980-84 yıllarında Uluslararası Basın Enstitüsü yönetim kurulu üyeliği ve Türkiye Basın Enstitüsü Derneği başkanlığında bulundu. 2019'da Global İlişkiler Forumu kendisine "Onur Üyeliği" ödülü verdi. Anıları Özer Yelçe tarafından *Dünyanın Yazısı* adıyla kitaplaştırıldı. İzlenimlerini *Bugünkü Japonya* (1982), *Değişen Çin* (1982) kitaplarıyla kaleme aldı. Sami Kohen halen *Milliyet*'e yazıyor.

<https://www.biyografi.info/kisi/sami-kohen>



Çocukluğum ve gençliğim savaş yıllarında geçti. Evvela II. Dünya Savaşı, sonra Soğuk Savaş denen farklı bir savaş türü. Bu yıllar boyunca birtakım toplumlar büyük liderler yetiştirdiler. Mesela Churchill, Roosevelt çıktı. Gerek Amerika gerek Avrupa'da çok önemli, sağduyu ve vizyon sahibi liderler vardı. Maalesef zaman içinde biz eskilere, "nerede o eski liderler," dedirtiyor bu şartlar. Özellikle Avrupa basınında fikir yazılarında, "ne oldu bizim topluma ki, doğru dürüst liderler yetişmiyor," deniyor. Bugün dünya büyük krizler geçiriyor ve maalesef bu krizlerle baş edecek kapasitede liderler yok. Yani bugün uluslararası camia lider sıkıntısı içinde...

Politikacılar hariç, tanıştığınız ünlü isimlerden sizi etkileyen oldu mu?

Peşinden koştuğum, söyleşi yaptığım insanlar genelde siyaset dünyasının insanları. Dış memleketlerde dolaştım durdum. Çok liderle temasım oldu; Willy Brandt'tan tutun Kissinger'a varıncaya kadar, büyük lider diyebileceğimiz insanlarla tanıştım. Açıkçası bunların içinde ben Kissinger'i seviyordum; fikir, entelektüel tarafımı beğeniyordum. Sizinle günlük siyasetle ilgili bir mesele konuştuğumuz zaman, bir cümle içinde siyasetin felsefesini yapıyordu. Toplumunu çok iyi bilen, analiz eden, tarih kültürüne sahip bir insandı. Babacan ve vizyonerdi.

Monşerlerin dışişlerinden çekilmesi sizce ilişkileri değiştirdi mi?

Türkiye'de büyük bir değişim var ve bu da değişimin bir parçası. Kimse değişimin aleyhinde değil, ama dünyanın her yerinde, her zaman geçerli olan birtakım kurallar var. Mesela ameliyatı operatör yapar. Şimdi siz, ben değişiklik yapacağım, bir parça tıp bilgisi olan ameliyat yapsın, dersiniz, olmaz. Bazı meslekleri, monşerleri, uzmanları yapar. Mao Çine gittiğim zaman 1971'de kültür devrimi vardı. Kültür devriminin değişim diye yaptığı hamlelerden biri, bütün diplomalıları komünlere göndermekti. Bu arada meşhur Çin tıbbını bilen ama operatör olarak yetişmemiş insanlara, sözüm ona milli tababete uygun tedaviler yapsınlar diye yetki verdiler. Sonra gördüler ki, neticeler çok kötü. Kültür devriminin sakıncaları sonradan ortaya çıktı, Mao döneminde ses çıkarmak pek mümkün olmadı. Dışişlerinde de hayatını bu konuya vakfetmiş insanlar lazım. Monşer dediğiniz insan Mülkiye'den mezundur, lisan bilir. Onlara elit deniyor, ama yaptıkları iş bunu gerektiriyor. Onlar benim muhitim; hep büyükelçilerle, konsoloslara beraber olduk. Aralarında sade ailelerin çocukları da vardır; anne-babaları fedakârlık yapıp onları okullara göndermişler. Hepsisi iyi yetişmişlerdir; hep kendi imkânlarını, kendi zekâlarını kullandılar.

Dışişlerine girmek bazı insanların tutkusuydu. Bu bir kültür, bilgi ve tecrübe işidir. Her önünüze geleni elçi olarak gönderirseniz, sonuç alamazsınız. Bu ancak bazı durumlarda mümkündür, mesela çok başarılı iş adamıdır, geniş kültürü vardır... Amerikan sisteminde görürüz, ticari ilişkiler kurulması için bazı ülkelere iş adamları gider, çünkü onlar da o alanın monşeridir, uzmanıdır. Her mesleğin kendi kuralları var, bunları bozmanın hiçbir faydası yok.

Gazetede ve dergide yazmanın farkı var mı sizce?

Gazete anlık meseledir. Yorum yazıları daha sübjektif olabilir. Ben yorumlarımda da objektif kalmaya gayret ederim. Dergi periyodiktir; haftalık, 15 günlük ya da aylık... Bir toparlama ve analiz yapmak, günlük gazetelerde pek yer almayan detayları vermek gerekir. Mesela ben *Newsweek* için Türkiye'deki bir seçimi ele alıyorum. Türkiye'deki bir gazetede seçimle ilgili yazı yazdığımda, seçmen zaten memleketi bilir. Bize düşen kim, neden bu kadar oy aldı meselesini anlatmak. Dışarıya gönderdiğiniz zaman karşınızdaki Türkiye'yi bilmiyor, ona önce seçimlerin ne manaya geldiğini anlatmak lazım. *Newsweek*'in çalışma tarzı çok öğreticiydi. Orada staj yaptığım için sistemi biliyorum. Buradan gönderdiğiniz yazıya *Newsweek*, "story" yani haber ya da yazı değil, "file" yani dosya diyor.



Samî Kohen ve Nermin Ketenci

DERGİ'ye basınıma hoş geldin demek istiyorum. Dergi hem vardı hem yoktu, ek olarak çıkıyordu. Bugünkü koşullar içinde bu DERGİ'yi çıkarmak cesaret işi. Suzan Nana Tarablus ve ekibine tebrikler demek istiyorum. Büyük bir hamle bu.

Dosya konuya göre 2.000 kelime de olur 5.000 kelime de... Editör sizden mümkün olduğu kadar detay bekler, fakat günlük gazetede çıkanların dışındaki detayları... Renk ister; nasıl oldu, kim ne yaptı, bir anekdot ister. Üslubu bile farklıdır, buna alışmak kolay değil, dergicilik bambaşka bir şey. Çünkü hafta sonu koltuğunda oturup kahvesini içerken dergiyi eline alan okuyucu için, yazının bir albenisi olmalı ve bir şeyler öğretmeli. Bunun formatını kurmuşlardı. Biz de muhabir olarak buna göre hazırlanmak zorundaydık. Günlük gazete ve dergi arasında, yazı içeriği ve yöntemi konusunda fark var. Dergiye yazı yazmak daha zor, daha çok uğraşmak lazım, çünkü burada çok özel şeyler istenir.

Dergimizi nasıl buluyorsunuz? Görmek istediğiniz konular var mı?

Önce, Dergi'ye basınıma hoş geldin demek istiyorum. Dergi hem vardı hem yoktu, ek olarak çıkıyordu. Bugünkü koşullar içinde bu Dergi'yi çıkarmak cesaret işi. Nana Tarablus ve ekibine tebrikler demek istiyorum. Büyük bir hamle bu, umarım başarılı olursunuz. Yeni bir şekilde çıkma ihtiyacı, anladığım kadarıyla okuyuculardan gelen bir istek. Bu önemli bir şey.

Dünyanın pek çok yerinde maalesef dergicilik gerilemiş vaziyette. Mesleğimin ilk yıllarında Türkiye'de ve dünyada çok güzel dergiler vardı. Bir kısmı yok oldu. Son zamanlarda popüler dergiler kapanmak zorunda kaldı. Bunun nedenle-

rinden biri, hayat tarzı değişti. Yazılı basın zaten popülaritesini kaybetti. Onun yerine televizyon, internet geldi. Teknolojideki gelişmeler yazılı basını bir parça kenara itti. Dergicilik özellikle bunun içinde, çünkü bugünkü maliyetler yüksek. Çok müessesleşmiş dergiler bile buna dayanamıyor. Ayrıca reklamlar televizyona, internet gazeteliğine gidiyor, dolayısıyla pasta payı küçüldü. Dergi'yi profesyonel bir seviyede görüyorum. Sayfa düzeni fevkalade güzel ve profesyonelce. Çeşitli yazılar olması önemli. Bu derginin başarı şansı var, çünkü ilgi alanları çok farklı insanlara hitap ediyor. Genç, yaşlı, kadın, erkek, mesleği ne olursa olsun, Dergi'yi eline alan herkes mutlaka kendine uygun, kendi alanına dair yazılar bulabilir. Bunu evimde de görüyorum, ben de eşim de okuyacak bir şeyler buluyoruz. İçerikteki çeşitlilik bunu sağlıyor. Konular hep güncel olmayabilir. Birtakım ülkelerin tanıtımı ile ilgili yazıları enteresan buluyorum.

Türkiye'de bu tür dergi yok denecek kadar az, o bakımdan bir boşluğu doldurabilir. Temennim ve ümidim başarılı olacaktır, çünkü birincisi amatör bir ruhla ve hevesle hazırlanıyor; ikincisi Dergi'nin fazla bir ticari amacı yok. Bir iş kurulurken, bundan para kazanacak mıyım, diye bir fikirden hareket edilir, o zaman maliyet vb. faktörler öne geçiyor. Bu, Dergi için pek söz konusu olmadığı için yaşama şansı var.



Apron Aviation

Türkiye'nin Lider Özel Jet Kiralama Şirketi

SEYAHAT PLANLARINIZDA HIZLI VE GÜVENİLİR ÇÖZÜM



Ahmet Taner Kışlalı Caddesi
Northstar Plaza 12. Kat. No:20
Çayyolu- Ankara / TÜRKİYE



T +90 312 446 80 70
M +90 0530 663 64 90

Türkiye'nin Her Yerinden
444 23 88



www.apronjet.com
info@apronjet.com



/Apronjet

Paros Dergisi Genel Yayın Yönetmeni **Mayda Saris** “Hobim işim oldu”

Yolları İstanbul Üniversitesi'nde kesişen üç arkadaş; Talin Etyemez, Elenka Eldek ve Mayda Saris on yıl önce basın sektöründeki geçmiş deneyimleriyle dergicilik alanına çok kültürlü bir yaşam dergisi, yeni bir soluk getirebilmek üzere bir araya geliyorlar. Üç aydın, enerjik üstelik de güzel kadın. Derginin adı PAROS. Uluslararası bir kelime. Fransızca Phare, Ermenice Paros, Yunanca Faros (Fener), ismi ve logosu ile de tam misyonlarını yansıtan bir ad olmuş. Bazen düşünüyorum da, girişimcilik özel bir yetenek olmalı. Özellikle de bilmediğin bir alanda, işin neresinden başlarsın, nasıl kurarsın sistemini, nasıl onu “turn key” (faaliyete hazır) duruma getirirsin... Ama Paros'u Paros yapanlardan biri olan Genel Yayın Yönetmeni Mayda Saris, evet çok zorlanmış ama hiç ayağına çelme takacak bir süreçten geçmemiş, çünkü o, kademelî olarak zaten basının muhtelif mecralarından yoğrularak gelmiş. Kader nasıl ağlarını örüyor, buyurun kendi ağzından dinleyelim: “İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Fransız Filolojisi Bölümü'nde öğrenim görürken, Mimar Sinan Üniversitesi'nde de konuk öğrenci olarak Çağdaş Sanat Tarihi derslerine katılıyordum. Bunun yanı sıra moda tasarımı eğitimi alıyordum.

Misyonumuz Türkiye'de yaşayan farklı toplumların doğru algılanmasını sağlamak. Türkiye'de bir İLK! Evet, ilk! Tarih sürecinde azınlıkların da muhtelif yayınları olduğu bilinir ama yönetim kadrosunun tamamı, yani Genel Yayın Yönetmeni, Yazı İşleri Müdürü, Satış ve Pazarlama müdürlerinin kadın olduğu ilk azınlık dergisi Paros!

Sanata ilgim ağır basınca ünlü antikacı Raffi Portakal'ın sahibi olduğu Portakal Sanat ve Kültür Evi'nde plastik sanatlar, antikacılık, felsefe ve sanat tarihi alanlarında da eğitim aldım ve araştırmalar yaptım. Yani gazetecilikten önce sanat ağır basıyordu. 'Milliyet Sanat' gibi sanat dergilerine free-lance olarak dışarıdan yazılar yazmaya başlamıştım. Müzayedeleri de kaçırmamaya çalışırdım. Bir müzayedede öncesi Portakal Sanat ve Kültür Evi'nde düzenlenen bir tanıtım sergisinde Hrant Dink'le tanışmam ve onun, Agos'a da kültür-sanat yazıları yazmamı ve sanat danışmanı olmamı teklif etmesi ile on yıl süresince Agos gazetesinde Yayın Koordinatörü ve Kültür Sanat Editörü olarak çalıştıktan sonra 2011'de ayrılıp Paros'u kurdum.”

Yayımlanan pek çok kitap ve makalesi bulunan, birçok sergiye danışmanlık ve küratörlük yapan Mayda Saris, Paros Yayıncılık'tan çıkan kitapların da editörlüğünü üstlenmekte. Mayda, çok donanımlı ve ayakları yere sağlam basan bir kadın. Sanata olan ilgisi göz önüne alınca insan merak ediyor...

Neden bu meslek?

Çocukken hatıra defteri tutar, şiir yazar ve çok okurdum. Hobim işim oldu diyebilirim çünkü okumak ve yazmak benim her yaşta vazgeçilmezim oldu. Sanata olan tutkum nedeniyle zamanla kültür sanat yazarlığına evrildim. Yenilikçi ve araştırmacı bir karaktere sahip olmam, keşfetmeye olan tükenmez açlığım beni bu yola itti. Gazetecilik hüznü, sevinci, heyecanı, yani tüm duyguları bir arada yaşayabileceğiniz, her zaman hareket halinde olacağınız ve geniş çevre edinebileceğiniz bir alan.



Dergi günlük gazeteye göre daha özgür olabiliyor. Fark yaratan konuları işlemek ve bunu yaparken objektif kalabilmek günlük siyasi gazetelere nazaran daha kolay.

Ardından da dergicilik alanına giriyoruz. İnternetle her habere, her bilgiye kolaylıkla ulaşıldığı bu zamanda 'yazılı basın'ın geleceği var mıydı?

Büyük özveri ve sabır gerektiren bir iş dergicilik. Bu şartlarda kesintisiz uzun süre yayın yapmak başarı demek olsa da, bize göre bir derginin kıymeti sadece yıllarla ölçülemez. Paros ekibi olarak, her şeyden önce, yayın hayatına yeni genç isimler kazandırmaya özen gösteren bir ilke benimsedik. Dergicilik aynı zamanda keyifli bir uğraş ama şu kriz döneminde ilanlar giderek azalırken bütçeyi denkleştirmek oldukça zor. Günlük gazete dönemi ise artık bitti bitecek gibi.

Gazeteler artık internetten okunur oldu. Ancak dergi ve kitaplar için en azından şimdilik aynı şey söz konusu değil. Saatlerce bilgisayar başında olmanın bünyeye verdiği zarar da düşünülürse, şimdilik bu alanda gerileme olacağını düşünmüyorum. Bizim de internet yayını var ama şimdilik satışı engellemiyor. İnsanların tercihi, kitap ve dergi gibi yayınları ellerine alıp keyifle okumaktan yana.

Genç okuru kaybetmemek için Paros'un web sitesini yeniledik.

Dijital abonelik başlattık. Turkcell Dergilik'e de girdik. İsteyen Paros'un her sayısını anında indirip telefon veya tableten de okuyabiliyor artık. Dergi günlük gazeteye göre daha özgür olabiliyor. Fark yaratan konuları işlemek ve bunu yaparken objektif kalabilmek günlük siyasi gazetelere nazaran daha kolay. Ekonomik koşulları da basının objektif olmasını engelleyen etkenler arasında saymak gerekir. Paros, siyasi olmayan kültürel bir dergi olmanın yanı sıra, hiçbir kuruma bağlı olmadığından, her kesimi kucaklayan objektif bir yayın yapabiliyoruz.

Paros'un yolculuğu...

Türkiye farklı dinî ve etnik grupların yaşadığı çok kültürlü bir toplum. Bu derginin de hedefi, farklı kimliklerin doğru algılanmasını sağlamak, sosyal, kültürel, sanatsal yaşamını belgeleyerek görünür kılmak; sadece azınlıkların değil, tüm Türkiye'nin dergisi olmak. Bunu kısmen başardık diyebilirim. Bu süreçte Paros, Fransa Marsilya Basın Kulübü'nün 'İfade Özgürlüğü' ödülüne layık görüldü.

Ayrıca Selim İleri ve Rifat Bali gibi değerli yazarların kitaplarına konu olmanın yanı sıra, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde "Kültürel Direncin Gündelik Yaşam Üzerinden Okunması Bağlamında Azınlık Medyası: Paros Dergisi" başlığıyla tez konusu oldu.

Bizleri yüreklendiren ülkemizin çok kültürlü yaşamına katkı sağlamayı sürdürürken özellikle sanata ve sanata destek olmayı her zaman görev bildik. Yurt içi ve yurt dışından pek çok ünlü ressamı Türkiyeli sanatseverlerle buluşturuyoruz, kültür gezileri düzenleyerek, topluma değerli miraslarımızı yakından görüp tanıma imkânı sunuyoruz.

Bir Genel Yayın Yönetmeni ne yapar?

Söz konusu Paros ise, Genel Yayın Yönetmeni her şeyi yapar. Yazı işlerinin yanı sıra, gündemi takip eder, görev dağılımı yapar, ortaya çıkan işleri kontrol eder, şirketin bütçe yönetimini ve reklam departmanını izler, eksiklere ve ihtiyaçlara yönelik çözümler üretmeye çalışır.

Büyük özveri ve sabır gerektiren bir iş dergicilik. Bu şartlarda kesintisiz uzun süre yayın yapmak başarı demek olsa da, bize göre bir derginin kıymeti sadece yıllarla ölçülemez.



Elena Eldek, Mayda Saris ve Talin Etyemez

Kısıtlı imkânlarla çalıştığımız için fazla eleman istihdam edemiyoruz maalesef. Paros Dergisi'ne basın bültenleri, röportaj teklifleri, fotoğraflar ile sürekli bir bilgi akışı oluyor zaten. Haber takip eden muhabirlerimizin yanı sıra, yurt içi ve yurt dışından çeşitli haber kanallarımız, yazarlarımız var. Her birimle ayrı ayrı yeni fikirler üretmek için sık sık bir araya gelmeye çalışırız çünkü takıma ruh kazandırıp sinerji oluşturmak çok önemli. Haber koordinasyonu internet sayesinde çok kolaylaştı.

Doğru görev paylaşımı sayesinde bu güne kadar hiç işleri aksamamış. Paros, on yıldır bayilerine düzenli olarak ulaşmış, dağıtımına çıkmış. 80 kişilik kadrolarında tabii ki erkek çalışanları ve yazarları da var...

Yazarlarımızı seçerken etik değerlere saygılı olmalarına dikkat ederiz, çünkü getirisi düşük olduğundan hem basın sektöründe, hem de azınlık basınında çalışmak büyük özveri gerektiriyor. İyi bir ekip oluşturmak, ancak işini seven ve yeri geldiğinde fedakârlıktan kaçınmayacak, bu işe gönüllü insanların bir araya gelmesi önemli.

Gelecekte derginizi nerede görüyorsunuz?

Alanında bir ilk olan dergimizin en önemli misyonu, Türkiye'de yaşayan farklı toplumların sosyal, kültürel, sanatsal yaşamını belgelemek ve değişik kimliklerin doğru algılanmasını sağlamak. Ancak daha önce de vurguladığım gibi, dergi baskısında kullanılan tüm malzemeler ithal olduğu için son yıllarda gerçekleşen döviz artışları bizi çok etkiledi. Finansal açıdan zorlanmaya başladık. Umudumuz bu kriz döneminin en az kayıpla atlatılması ve en önemli gelir kaynağımız olan reklamların yeniden yeterli sayıya ulaşması.

Paros ailesi olarak, bu yıl 10. yılımızı kutlamaktan gurur duyuyoruz. Paros Türkiye'nin dergisi olacak gelecekte nerede olacağı ülke şartlarına da bağlı, umarım son dönemde basını özellikle de ekonomik yönden sıkıntıya sokan sis perdesi dağılır, biz de Paros Ailesi olarak yine aynı heyecanla sürekli büyüyüp gelişerek ülkemize kültürel katkı sunmaya devam ederiz.

Aynı istikamette yol aldığımız bir kardeş dergi olarak biz de Paros'a bol şans diliyoruz...

Alanında bir ilk olan Paros'un en önemli misyonu, Türkiye'de yaşayan farklı toplumların sosyal, kültürel, sanatsal yaşamını belgelemek ve değişik kimliklerin doğru algılanmasını sağlamak.

Mayda Saris'in yayınlanan kitapları

“Başlangıcından Günümüze Ermeni Resim Sanatı” kitabı, İngilizce olarak da basıldı. (Agos Yay., 2003 ve 2005)

“Bir İstanbul Ressamı: Mıgırdiç Civanyan” adlı çalışması, İngilizce ve Türkçe olarak yayımlandı. (Portakal Sanat ve Kültürevi, 2006)

“Jean Kéhayan'ın L'Apatrie” adlı romanını “Vatansız” adıyla Türkçeye çevirdi. (Aras Yay., 2006)

2001-2007 yılları arasında yaptığı 30 söyleşiyi yeniden ele alarak geliştirdi ve “İzi Kalır Hatıraların” adlı kitapta bir araya getirdi. (Aras Yay., 2007)

Osmanlı döneminden başlayarak günümüze kadar İstanbul'da faaliyet gösteren Rum ressamların yaşamını ve sanatını inceleyen “İstanbul'da Rum Ressamları / Greek Painters of Istanbul” kitabı Türkçe ve İngilizce olarak yayımlandı. (Birazmanlar Yay., 2010)

“Son Arapkirli Varsen Oruncakçiel / The Last Remaining Arapgirtsı” adlı çalışması Türkçe ve İngilizce olarak yayımlandı. (Birazmanlar Yay., 2011)

Raymond H. Kévorkian - Paul B. Paboudjian'ın “Les Armeniens dans L'Empire Ottoman” kitabını, “1915 Öncesinde Osmanlı İmparatorluğu'nda Ermeniler” başlığıyla Fransızcadan Türkçeye çevirdi. (Aras Yay., 2012)

“Sürgünde Bir Ressam Jak İhmalyan / Jak İhmalyan a Painter in Exile” kitabı Türkçe ve İngilizce olarak yayımlandı. (Birazmanlar Yay., 2013)

ORGANIQUE®

{...hayatın doğal güzelliği}

Anti-Ageing Therapy



En yaşlı faal gazeteci



Dünyanın en yaşlı faal gazetecisi Kudüs'te onurlandırıldı... Walter Bingham, geçtiğimiz yıl 94'üncü yaş gününde, 'skydive' dalında dünya rekoru sahibi en yaşlı İsraili olmak için, uçaktan atlamıştı.

Dünyanın en yaşlı sunucusu

Guinness Rekorlar Kitabı tarafından 'Dünyanın En Yaşlı Radyo-Talk Show Sunucusu' olarak tasdiklenen 95 yaşındaki Walter Bingham İsrail'de yaşamakta. Geçtiğimiz aralık ayında, ülkesinin Basın Bürosu'nun ev sahipliğinde, Kudüs'te, onuruna yapılan bir davette Bingham, gazetecilere, arkadaşlarına ve aile üyelerine, "Dünyanın yaşayan 'en yaşlı genci' olduğunu, kendini aynen böyle hissettiğini" söyledi.

Hareketli ve atletik bir yapıya sahip olan Bingham, Devlet Basın Ofisi tarafından düzenlenen basın gezilerine düzenli olarak katılmakta ve bir radyoda 'Walter Bingham Show'a ev sahipliği yapmakta. Makaleleri bugüne kadar, İngilizce yayın yapan onlarca haber sitesinde yer aldı.

Heyecanlı yaşamı

Almanya'nın Karlsruhe şehrinde (Wolfgang Billig adıyla) dünyaya gelen Walter Bingham dindar bir aileye doğdu. Bingham, 9-10 Kasım

1938'de gerçekleşen Kristallnacht'ta, her zaman gittikleri sinagoglarının yandığı geceyi çok iyi hatırlıyor. 1937'den beri Filistin'e göç etmek için bekleyen Bingham, Kristallnacht'a tanık olduktan sonra, binlerce Yahudi çocuk ve genci, Nazi işgali altındaki topraklardan aileleri olmaksızın çıkartan Kindertransport'taki dini Siyonist gençlik hareketine katılarak, İngiltere'ye kaçma fırsatını yakaladı.

İkinci Dünya Savaşı'nın sonlarına doğru İngiliz Ordusuna katıldıktan sonra adını değiştirdi. Bingham bunu şöyle açıklıyor: "Bir asker olarak savaşa katılmak üzereyken, esir düşme ihtimalimin yüzde eli olduğunu fark ettim. Böyle bir durumda, ismimi duydukları anda bir Yahudi olduğumu ve hatta Almanya kökenli olduğumu anlayacaklar ve Tanrı bilir bana neler yapacaklardı..." Bingham, 1944'teki Normandiya çıkarmalarına katıldı ve Kral VI. George'dan Cesaret Ödülünü aldı.

Anadili Almanca olan Bingham, İngiliz Ordusunda istihbarat subayı oldu ve Hitler'in Dışişleri Bakanı Joachim von Ribbentrop da dâhil olmak üzere birçok Nazi komutanını sorguya çekti. "Bakan Ribbentrop gözümün içine baktı ve Nihai Çözüm hakkında hiçbir şey bilmediğini söyledi. Ona göre; 'Hepsi Führer' idi" diye anlatıyor o günleri... "O anda onu boğabilirdim, ama bir İngiliz istihbarat subayı olarak tepkimi, sadece başka bir soru sorarak göstermekten başka bir seçeneğim yoktu."

Savaşın sonu İngiltere'ye dönen Bingham, aktör ve yayıncı olarak başarılı bir kariyere sahip oldu. Harry Potter filmlerinden ikisinde sihirbaz



karakterini canlandırdı.

80 yaşında yeni bir ülke

Bingham, 2004 yılında Kudüs'e göç etti ve 80 yaşında iken gazetecilik kariyerine yeniden başladı. Bunu, 'eski güzel günlerin hatırı' için ya da nostaljik olduğundan yapmadığını, 'iş dünyasının ve yaşamın tüm yönlerinin bugün çok daha iyi şartlar sunduğu' gerekçesiyle yaptığını belirtiyor.

Kaynak: News Break



“Hareketli ve atletik bir yapıya sahip olan Bingham 'Dünyanın yaşayan 'en yaşlı genci' olduğunu, kendini aynen böyle hissettiğini' söyledi.”

Modern gazeteciliğin atası Joseph Pulitzer



Pulitzer Ödülü

Her yıl Columbia Üniversitesi (New York) tarafından gazetecilik, edebiyat ve müzik gibi alanlarda 21 kategoride verilen Pulitzer Ödülü, Amerika'nın en büyük ve prestijli ödülü olarak kabul edilmektedir. Joseph Pulitzer tarafından kurulan ve ilk olarak 4 Haziran 1917'de verilen ödül, günümüzde artık Nisan ayında açıklanmaktadır.

“Ben mutlaka bir millete ait olacaksam, o kâşiflerin, habercilerin, fatihlerin milletidir. Onlar için dünya fethedilmesi gereken bir yerdir. Tek sorunları nereden başlayacaklardır.”

Joseph Pulitzer; Macaristan'ın küçük bir köyünde Yahudi bir babanın en büyük oğlu olarak dünyaya geldi. En büyük hayali Avusturya Macaristan ordusunda asker olmaktı. ABD'de gazetecilik yaptı. Dahası modern gazeteciliğin ilkelerini icat etti ve çok ünlü bir gazete patronu oldu. Adını taşıyan ödül günümüzde önemini hala korumakta...

Amerika'ya yüzerek varan genç Macar göçmeni

Joseph Pulitzer, tahıl tüccarı Macar Yahudi'si bir babanın -Fülöp Pulitzer- ve Katolik Alman, koyu dindar bir annenin oğlu olarak, Macaristan'ın Mako adında küçük bir köyünde, 10 Nisan 1847 yılında dünyaya gelir. Yeni yetmeliğinde kendini ne anne ne de baba tarafına ait hisseder genç Joseph. “Ben mutlaka bir millete ait olacaksam, o kâşiflerin, habercilerin, fatihlerin milletidir. Onlar için dünya fethedilmesi gereken bir yerdir. Tek sorunları nereden başlayacaklardır” diyecektir ilerde... Gençliğinde savaşçı bir ruha sahip olmamasına rağmen en büyük hayali asker olmaktır. Zira yaşadığı dönemde, parasız bir genç için uzaklara gitmenin en iyi yolunun asker olmanın geçtiğini bilir. Dolayısıyla, Avrupa ordularını kendisini fazla genç bulup kabul etmeyince, gidip, o aralar İç Savaş'la çalkalanmakta olan ABD'nin Birlik Ordusuna yazılır. Zira Amerika'dan gelen 'toplayıcılar' Birlik Ordusuna asker arayışı içinde Avrupa'yı gezmektedirler. Joseph ile onların birbirlerini bulması fazla

uzun sürmemiştir. Yeni Dünya'ya yolculuk yapmakta olan bir gemiye biner. Ancak o geminin Boston'a yanaşmasını bekleme sabrını gösteremedi, kısa bir mesafeden kendini denize atar ve sahile kadar yüzer. Kendisine ilerde neden böyle davrandığı sorulduğunda, “Lincoln hükümetinin vaat etmiş olduğu 300 doları 'toplayıcı' ma bırakmaktansa, cebime indirebilmek için” diye bir açıklama getirir.

Pulitzer New York'a vardığında yıl 1864'dür. Şansına, İç Savaş, orduya katılmasından kısa bir süre sonra son bulur.

Pek çok işte çalışır

Ordudan ayrıldığında, New-York'ta tutunamayacağını anlayan Pulitzer, Missouri bölgesinde Saint Louis kentine yerleşir. Sırasıyla katırcı, liman işçisi, arabacı, teslimatçı, tezgâhtar olur... Hatta garsonluk da yapar. Ancak bu son işten, saygısız bulduğu bir müşterinin başından aşağı soslu bir yemeği döktüğü için, anında kovulur. Daha sonraları noterliğe soyunur. Ancak noterlik bürosu hep boş kalır. Zira Joseph Macarcanın yanı sıra Almanca ve Fransızca dillerinde eğitim almıştır ve İngilizcede hala zorlanmaktadır. . . Ender boş zamanlarını geçireceği sığınak, Mercantile Library adında bir kitapvidir. Kendisi gibi Macar asıllı sahibiyile kısa zamanda samimi dost olur. Kitapevi artık ikinci adresidir. Hangi işte çalışıyor olursa olsun, yemek molasını bir elmayla geçiştirip orada kitap okumaya kullanır. Keza akşam, elindeki kitabı ancak uykuya daldığında bırakır. Bu sayede Pulitzer yeni ülkesinin ekonomisini, siyasi durumunu, tarihini, örf ve adetlerini adeta hatmeder.

Genç muhabirin lakabı “Yahudi Joey”

Upuzun boyu ve zayıflığıyla adeta fasulye sırığını andıran Joseph, Saint Louis şehrinde, okuma tutkusu, çalışkanlığı, satrançtaki ustalığı ve Orta Avrupa'ya has nezaketiyle giderek dikkat çekmeye başlar. Lakabı “Yahudi Joey” olur. Ve... Bir tesadüf eseri ilerde hayatının en büyük tutkusu olacak gazeteciliğe adım atar. Düzenli okuduğu, gelip geçici işlerini, ilanları sayesinde bulunduğu, ‘Westliche Post’ başlıklı Almanca gazetenin sahipleri, haberleri ‘çarpıcı’ şekilde aktaracak bir muhabir aramaktadırlar. Joseph bu muhabirliği bir ek iş olarak yapmaya başladığında, 21 yaşındadır. Bir haberi yazış tarzı beğenilince Missouri bölgesinin parlamento oturumunu izlemeye yollanır ve çok başarılı bir röportaj gerçekleştirir.



“The Post-Dispatch, herhangi bir partinin değil, halkın hizmetinde bulunacaktır. Yönetimi desteklemek için değil, onu eleştirmek için var olacaktır. Sahtekârlar ve dolandırıcılara karşı çetin bir mücadele yürütecektir.”

Dönemin 'yozlaşmış ve şiddet dolu' Amerika'sında, skandal niteliği taşıyan haberler boldur! Genç Joseph bunların borazanlığını yapa yapa, kısa zamanda şehrin ünlü simaları arasında yerini alır. "Kısa bir süre içinde yeni muhabir her işe koşmaya başlar, her konuda fikir yürütür, bütün makaleleri kendi düzeltir, sürekli yeni röportaj konuları önerir... Günde 16 saate kadar şevkle çalışabilirdi. Şehirde herhangi bir olay vuku buldu mu hemen o dakika dağınık saçları, sırtında cadı perlerini gibi dalgalanan uzun siyah paltosuyla belirirdi..." diye anlatır bir meslektaşı "Yahudi Joey" çalışma tarzıyla ve olayları gün ışığına çıkarma yöntemiyle anasının karnından muhabir doğmuş biridir, genel kaniya göre.

Gazete sahibi olur...

Politikaya da merak duyar. Hatta Cumhuriyetçilerin milletvekilliğine seçilir, fakat kısa sürede bu uğraşmayı bırakıp tek tutkusu gazeteciliğe döner ve başarıdan başarıya koşar. İflas halinde olan 'St. Louis Dispatch' gazetesini satın alır, bir süre sonra 'The Post' adında bir başka gazete ile birleşerek 'The St. Louis Post-Dispatch' gazetesini kurar ve nihayet patron olur...

"The Post-Dispatch, herhangi bir partinin değil, halkın hizmetinde bulunacaktır," diye yazar yeni gazetenin ilk başyazısında. "Yönetimi desteklemek için değil, onu eleştirmek için var olacaktır. Sahtekârlar ve dolandırıcılara karşı çetin bir mücadele yürütecektir."

Bu sözler, bu tutum, *skandal basım* kavramının doğuşuna yol açmaktadır. Gazetenin satışı kısa sürede tavan yapar. Okuru ilgilendirebilecek her konuya el atılır. Rüşvet, gizli kumarhaneler, vergi kaçakçılığı... Pulitzer politika ve mafya ortamlarını o denli çok kurcalar ki gazetesinin büroları birkaç kez silahlı baskına uğrar. Fakat hiçbir şey genç Pulitzer'i yıldırılmaz. Ona göre basının başlıca işlevi ve de varoluş nedeni, toplumda olup bitenleri okura eksiksiz ve yalansız aktarmaktır.

"Araştırmamız, anketiniz ne kadar riskliyse, ne kadar tehlikeli bir konuya değiniyorsanız, okura sunduğunuz bilgiler o derece güvenilir olmalı; doğru olup olmadıklarını, defalarca kontrol etmelisiniz."



Edebiyata en ünlü PULITZER ÖDÜLLÜ eserler

EDITH WHARTON "The Age of Innocence" (Masumiyet Çağı) 1921

MARGARET MITCHELL "Gone with the Wind" (Rüzgar gibi Geçti) 1937

JOHN STEINBECK "The Grapes of Wrath" (Gazap Üzümleri) 1940

TENNESSE WILLIAMS "A Streetcar Named Desire" (Arzu Tramvayı) 1947 ve "Cat on a Hot Tin Roof" (Kızgın damdaki Kedi) 1954

ERNEST HEMINGWAY "The Old Man and the Sea" (Yaşlı Adam ve Deniz) 1953

"Amacımız ucuz, akıllı, demokrasi idealini yücelten, parasal güçlerin değil de insanların hizmetinde olan bir gazete yapmak!"

"Temel ilke: DOĞRULUK, DOĞRULUK, DOĞRULUK"

Pulitzer 36 yaşına geldiğinde Kate adında, iyi bir aile kızıyla evlenmiş, dört çocuk babası olmuş ve hatırı sayılır bir servet başındadır. Ancak sağlığı çok yıpranmıştır. Özellikle akciğer ve göz sorunlarıyla mücadele eder, ancak hasta olduğunu kabul etmez. Ona göre bu rahatsızlıklar kâh yetersiz ışıktan, kâh çok küçük yazı karakterlerinden kâh şehrin nem yüklü havasından kaynaklanırlar... Doktorlar onu aşırı yorgun bulup uzun bir Avrupa yolculuğuna çıkmasını önerirler. Pulitzer bu yolculuğun dönüşünde New York'a uğrar. New York basını o dönemde kaynayan bir kazanıdır. Onlarca dilde çıkan onlarca gazete, her ülkeden göçmenler tarafından, peynir ekmek gibi satın alınmaktadır. 'The World and Courier and Enquirer' adında dinsel nitelikli bir gazete dikkatini çeker. Onu satın alıp *The World*, adını *New York World* yapar. Muhabirlerinden de ilk iş olarak New York şehrinin en yoksul semti olan Bowery'yi dolaşmalarını, orada yaşayan insanlarla röportaj yapmalarını ister. Bu yeni gazete için de yayın çizgisi değişmeyecektir: "Amacımız ucuz, akıllı, demokrasi idealini yücelten, parasal güçlerin değil de insanların hizmetinde olan bir gazete yapmak!"

Bu çizgiye yeni bir unsur eklenir, o da *araştırmacı gazetecilik*. "Araştırmamız, ne kadar riskliyse, ne kadar tehlikeli bir konuya değiniyorsanız, okura sunduğunuz bilgiler o derece güvenilir olmalı; doğru olup olmadıklarını, defalarca kontrol etmelisiniz" diye tekrarlayıp durur çalışanlarına. Bu ilkeyi çalışanlarına hatırlatmak amacıyla *World*'un bürolarının duvarlarına, "DOĞRULUK, DOĞRULUK, DOĞRULUK" kelimesinin yazılı olduğu panolar yerleştirir.

Ancak Pulitzer'in bir başka takıntısı vardır: Mümkün olduğunca çok okura hitap edebilmek. Tabir-i caizse, "Çok satmak!"

"Yahudi Joey henüz 37 yaşındayken, bir ABD Başkanını nerdeyse 'seçirmiş' olmakla övünebilir."



Politikaya da girer...

Politikaya da girer o dönemde. Amacı, medya patronu olarak ulusal arenada etkisini ve gücünü sınamaktır. 1884 yılındaki Başkan seçiminde kazanma şansları zayıf, Demokratların adayı Grover Cleveland'ı destekler. Onun seçimleri kıl payıyla kazanmasında *World* gazetesinin payı çok büyüktür. Böylece, Yahudi Joey henüz 37 yaşındayken, bir ABD Başkanını nerdeyse 'seçirmiş' olmakla övünebilir.



“Çok satmak!” için yeni başlıklar...

Çok satmak için, okura haberleri en iyi şekilde aktarmak yeterli değildir. Onu ayrıca oyalamak, pratik bilgiler edinmesini sağlamak gereklidir. Kendisine bilgi dolu, düzeyli, birikimli ama sıkıcı yazılar getirildiğinde elinin tersiyle iter, “Boş koltuklar karşısında konferans vermenin ne anlamı var!” der. Bu mantıkla bir yandan sansasyon haberler basıp polis anketlerine ve sosyete haberlerine yer verirken öte yandan da ‘kadınlar’, ‘işe yarayan bilgiler’ ‘sağlık’ gibi başlıklar taşıyan sayfalar açar ve böylece Amerikan gazeteciliğinde bir kez daha bir ilke imza atmış olur...

Ona göre bir gazete önce fark edilmeli, sonra satın alınmalı ve neticesinde okunmalıdır. Görsele de geniş yer tanır.

Bir ilk daha başlatıp gençler için çizgi romanlar yayınladı. Çizgi romanlı bu gazetelere sarı basın adı verilir. Zira çizgi romanların sarı baskısı yan sayfaları da sarıya boyamaktadır.

Ancak Pulitzer’i, okuru kendine çekme için her şeyi göze alan bir medya patronu olarak görmek yanlış olur. Kendisi kamuya hizmet niyetinde büyük toplumsal anketlerin de öncüsüdür: Hapishaneler, kumarhaneler, içki bağımlılığı, çocuk ölümleri vs... gibi hassas konularda araştırmalar yaptırıp yayınlattır. Çeşitli kampanyalar da başlatır: Örneğin Özgürlük Heykelinin kaidesi için para toplar. New York’un, Özgürlük Heykelini kısmen Pulitzer’e borçlu olduğu rahatlıkla söylenebilir. Dünyanın her bir ucuna muhabir yollamakla uluslararası olaylara o zamana kadar görülmemiş boyutlar kazandırır.

Biner kişiye yakın çalıştıran World ve Post-Dispatch’te ekiplerini durmadan yeniler. Dolayısıyla, herkes işini her an kaybedebileceği korkusuyla diken üstünde çalışır.



“Çılgın iş temposunun Pulitzer’e ödettirdiği bedel sadece sağlık konusunda değildir... Aile ilişkileri tam bir fiyaskodur.”

Ödenen bedel: Karanlık yıllar

Ancak Pulitzer’in müthiş başarısının bedeli çok ağırdır. Henüz 43 yaşında görme engelli olur. Artık hayatının sonuna kadar görüşü, şimşeklerle bölünen belli belirsiz şekillerden, gölgelerden oluşacaktır. Gazetelerinin yönetimi konusunda gereken tüm önlemleri derhal alır. Kendini emekliye ayırdığını bildirip World’un başına sürekli kontrol ettiği bir yönetim kurulu getirir. Yeni ekipler her zamanki gibi düzenli yenilenir. Kontrolü asla elden bırakmaz. Kırıcı, bazen de alay dolu notları her sabah toplantılarda çalışanları korkudan titretir. Talepleri her zamankinden de çoktur.

Bu çılgın iş temposunun Pulitzer’e ödettirdiği bedel sadece sağlık konusunda değildir... Aile ilişkileri tam bir fiyaskodur. Zira oğulları, tembel ve işe yaramazdır, en sevdiği çocuğu kızı Lucille’i genç yaşta kaybedince de karısı onu terk eder.

Sağlık ve ailevi sorunlarından başka sorunlarla uğraşmak zorundadır sürekli olarak. San Francisco’nun efsanevi gündelik gazetesi The Observer’in başındaki adam, en büyük rakibi haline gelir. İki büyük medya patronu birçok alanda birbirleriyle çatışırlar. Çok yıpransa da hep kazanan yine Pulitzer’dir. 1911’de Charleston yakınlarında son üç yılının büyük bir bölümünü geçirdiği Liberty adlı özel yatında bir kalp krizi sonucunda, altmış yedi yaşında hayata veda eder.

Joseph Pulitzer



MAHAL
HOTEL VILLA MAHAL

Toros Dağları’nın denizle kucaklaştığı Kalkan koyunun yamacına adeta bir kuş yuvası gibi konumlanmış, benzersiz manzarası ile Akdeniz bölgesinin en sofistike ve en romantik otellerinden biri.

Zeytin ağaçlarının çevrelediği geniş arazide 13 odası, 4 villası ve misafirlerine özel yelkenli yatı ile huzurlu ve konforlu bir tatil sunuyor.

www.villamahal.com

Villa Mahal Conde’Nast Johansens’in
“2016 Avrupa’nın En Romantik Oteli” ve
“2020 Avrupa En İyi Lüks Değer”
ödüllere sahiptir.

Dünden bugüne Magazin Dergileri



İki yüz yıllık rötar

Önemli kitle iletişim araçlarından biri olan basın ile toplumumuz, yaklaşık iki yüz yıllık bir gecikme ile Osmanlı dönemi sonlarında, ilk önce elit, dolayısıyla eğitilmiş kesim aracılığı ile tanıştı. Dünyadaki örneklerine 19. yüzyılda rastladığımız “magazin basını” kavramının kapıları ise bizde genellikle dergiler aracılığıyla açıldı.

Cumhuriyetle birlikte, değişen politik ve ekonomik şartlar, toplumu yeniden yapılandırma sürecine soktu. Bu, şu demekti: yeni teknolojilerle yapılan üretim, devrimsel değişimlere yol açıyordu. Sadece yöresel değil, başka toplumlarda bile halkın tercihlerini yönlendirmekte medyanın inanılmaz etkinliği fark edilince, “*dergiler*”, eski deyişimi ile “*mecmualar*” da gündelik haberler yanında sanat, eğlence, giyim gibi konuları işlemeye başlayarak yeni ürünlerin tanıtılması, dolayısı ile taleplerinin artmasına yol açtılar ve insanları, bizde henüz bilinmeyen hedonist bir alışveriş çılgınlığına sürüklediler. Hatırlayın, “*Yerli Malı, yurdum malı herkes onu kullanmalı*” gibi, kapalı ekonomiyi destekleyici sloganlarla büyütülmüş benim kuşak için, bir şekilde yurda giren yabancı dergiler, ulaşamadığımız bir Batılı yaşam tarzı ve onun burada henüz bulamadığımız, tanımadığımız ürünleri için merak ve özentiye kamçılıyıcı olmuşlardır.

Bir şekilde kaçak veya seyahatten dönen bir ahbab vasıtası ile getirtilen lacivert muşamba üzerine beyaz PAN AM yazılı “*tayyare*” çantalarından edinmek için millet az mı Tophane’deki dükkânlarda kuyruk bekleyip dünya paralar dökmüş-tü? Tanrım ona sahip olmak ne büyük lükstü! Türkiye’de magazincilik genel anlamda 1960’lardan sonra gelişmişse de, öncü olarak Cüzdan, Malumat, Dağarcık, Kadınlar Dünyası, Resimli Ay dergilerinin



Resimli Ay Dergisi, Yıl 3, No:6, Ağustos 1926

Yeni İnci Dergisi'nin kapağı



Dergi nedir?

İster eğlence ister genel bilgi içerikli olsun, periyodik bir yayındır dergi ve gazeteden farkı (ki o da esasen küçük aralıklarla çıktığı için periyodik basım sayılır) çok daha kaliteli mat kuşe veya parlak kâğıda basılması ve ağırlıklı olarak renkli resimlerle donatılmış olmasıdır. Görsel güzelliği bir yana, konularına göre farklı karakteristikleri olsa dahi, nedense dergi, hep gazetele-re bir yan destek gibi görüldü. Öncelikle, sayfa sayısına göre çok daha ince olan broşür ile kalın yapıdaki katalog arasında sınıflandırılır. Ayrıca, grafik tasarımı, büyük puntolarla vurgulanan başlıkları, çok çekici kapakları olsa da, dergiyi gerçekten belirleyen unsur içeriği, boyutu ve yayın sıklığıdır. Dergi haftalık, aylık, hatta yıllık bile olabilir.

arasından geniş ara farkla sıyrılan Şehbal’i gösterebiliriz. Şehbal, geniş içeriği, kaliteli fotoğrafları ve kadın giyim, kadın bakım, yeni mekânlar, erkek giyim ve aksesuar tanıtımı gibi yaşam tarzı alanında hem o yıllar için bir ilk, hem reklamlara da yer verdiği için bugünkü magazin dergiciliğinin öncüsü kabul edilir. 1923-1938 yılları arasında yaklaşık kırk magazin dergisinin Türk basınına girdiği tespit edilmiştir.



YENİ BİR SOLUK

1900’lerin ilk 10 yılı itibariyle basın alanına, hepimizin ya da benim kuşağın ya-nı tanıdığı Simavi ailesinin girdiğini görüyoruz. Sedat Simavi, Şehbal mecmuasına da destek vermekle birlikte, Cumhuriyet döneminde magazin dergisi olarak ilk yayımlanan kendi dergisi İnci, ardından gene magazin dergiciliği açısından önemli bir durak olan ve 1950’lere kadar devam eden bol fotoğraflı, roman, edebiyat ve magazin yazıları içerikleriyle tirajını elli binlerin üzerine çıkaran Yedigün dergilerinin de itici gücü oldu.

“Sosyete kesimi”nden haberler

50’li yıllarda daha çok liberal ekonomi politikasının değişen rüzgarı ile, içeriklere sinema ve amiyane tabiri ile “*sosyete kesimi*”nin yaşam tarzı ve haberleri girmeye başlayınca günümüzün magazin basını anlayışının temelleri atılmış oluyor. Magazin gazeteciliği, haberler dışında asıl hedefinin eğlendirmek olduğu kabul edilen bir alandır. Kaliteli kâğıt üzerinde farklı tasarımlar, bol fotoğraflarla donanmış eğlenceli bilgi aktarımı ile hem reklamların daha geniş bir kitleye ulaşmasını sağlıyordu hem de ilim, politika, sanayi gibi ağır konuları işleyen diğer yazılı yayınlardan daha cazip kılıyordu. Hele ki, haberlerin yukarıda belirttiğim gibi “*sosyete kesimi*” yani toplumca tanınmış ünlü kişilerin hayatları ve yaşam biçimleri hakkında haberlerden ibaret oluşu, magazinlerin etkilediği okuyucu kitlesini daha da genişletiyordu.

1956’dan 1980’lerin sonrasına kadarki süreçte Türkiye, o güne kadar en yüksek tiraja ulaşmış haftalık haber ve magazin (aktüalite) dergisi ile tanışıyor: Hayat.



“Hayat” Türkiye’de rekora ulaşıyor

Dergi, Tıfdruk (çukur baskı) tekniği ile basılıyor ve daha ilk gün 193.000 adet satarak Türkiye’de bir rekora ulaşıyor. Derginin sahibi Yapı Kredi Bankası, çıkarıp yöneten de, sohbet yazıları ve radyo programları ile tanınan Şevket Rado... Dergide magazin haberleri, tarihi yazı dizileri, edebî eser ve gezi yazıları yayınlanıyordu. Dergi getirdiği yeniliklerle, Türkiye basın tarihinin bir dönüm noktası oldu. Ne var ki, daha yayın hayatının tabiri caizse baharında, yani 1956 sonunda kâğıt yokluğu yaşanınca bir süre yayını durdurmak zorunda kaldıysa da, yeni bir ivmeyle sil baştan üstelik ithal kâğıda renkli resimlerle, HAYAT yayın hayatına geri döndü. Hem de yazı işleri müdürleri arasında Hikmet Feridun Es, Çetin Emeç, Seyfettin Turhan gibi dev isimlerle, hem de kadrosunda Nezihe Araz, Hikmet Feridun Es, Şevket Rado, Rakım Çalapala gibi yazarlarla, hem de aktüalite, bulmaca, fal, karikatür, moda ve gezi yazıları yanında, Refik Halit Karay’ın, Halide Edip Adıvar’ın ve Kerime Nadir’in romanları-na da yer vererek.

Türkiye ve dünya aktüalitesinin nabızı

Hayat benim de çocukluğumun ve gençliğimin o zamanki terimi ile "mecmuası", Türkiye ve dünya aktüalitesinin nabızı oldu. Kuşe kâğıda basılmış ve o ayın konusu ünlülerin tam boy, renkli ve hiçbir yerde yayınlanmamış, profesyonellerce çekilmiş büyük boy fotoğrafları eşliğinde biz, Hilton Oteli'nin görkemli açılışını, İran Şahı ile Farah Diba'nın dillere destan düğününü, Yassıada yargılamalarını, Monaco Prensi Rainier ile Grace Kelly'nin dillere destan düğünlerini, Kennedy'nin öldürülüşünü, İngiltere Kraliçesi Elizabeth'in Türkiye ziyaretini, hem de dünya basını ile aynı anda okurduk.

Hayat Yayın Grubu, zamanla Hayat Tarih Mecmuası, Hayat Hayvanlar Ansiklopedisi, Ayna, Ses, Hayat Spor, Resimli Roman gibi dergiler ve hatta (bir ara gazete ve dergiler eğitim alanına da el atmışlardı), "Hayat Türkiye Ansiklopedisi"ni çıkardıktan sonra, 70'lerdeki siyasal çalkantılarda işlevini kaybetti ve 1979 sonunda son sayısı ile veda etti.

Bu arada dünyada dergicilik, kadın, gençlik, çocuk, toplumun her kesimine hitaben son hızla yayılıyorken Türk basını da boş durmadı elbette. Hayat grubunun bir diğer yayını olan Ses mecmuası da bir başka alanı dolduruyordu.



Ses

1956'da haftalık dergi olarak Hayat'tan çok daha farklı bir hedefle yayın hayatına girdi. Televizyon ve internetin olmadığı 60'larda, kızların Göksel Arsoy'a, erkeklerin de Belgin Doruk'a imrendiği yıllarda, gençlerin sahnelere adım atarak ünlü olmasını sağlayan bu popüler kültür dergisinde hem sanat, sinema, moda ve müzik dünyasından haberler yer alıyordu hem de Ressam Fikret Mualla'dan çizimler, Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun da yazılarına yer verilerek dergiye bir ayrıcalık kazandırılıyordu. Hatta Fikret Mualla'nın Ses Dergisi için 1938'de çizdiği desenlerden biri müstehcen bulunarak dava dahi açılmıştı.



"Kapak Yıldızı" yarışmaları

Ses dergisi, "kapak yıldızı" yarışmalarına fotoğraflarını göndererek yarışmaya katılan ve kazanan gençler için yeni bir şans kapısıydı. Film şirketi sahipleri ve Ses yazarlarının jüriye yaptığı yarışmalarda dönemin yıldızları seçiliyor, "talihliler" İstanbul'da davet ediliyor, deneme çekimleri yapıp başarılı olanlar, derginin kapağında yer alıyor, sonra da kabiliyetlerine göre sinemaya, moda dünyasına, sahnelere yeni yüzler, yeni kabiliyetler kazandırılıyordu.

Avrupalı tipi, efendiliği, tahsili ve görgüsü ile yarışmadan galip çıkan Ediz Hun, Gülşen Bubikoğlu, yenilikçi ve dikkat çeken fiziği ile Ajda Pekkan, Saklambaç gazetesinin "Fotoroman Artisti" yarışmasında da finale kalan Kadir İnanır, Selda Alkor, "Sinema artisti" yarışmasında ipi göğüsleyerek sinemaya kazandırılan Tarık Akan... Hele ki, henüz 16 yaşında saflık ve masumiyet timsali bir çocuk olan Hülya Koçyiğit'in kısa sürede "Susuz Yaz" filmi ile Berlin Film Festivalinde "en iyi film" ödülünü kapması!..

Magazın ve sinemanın kalbi burada atmaya başlamıştı. Sayfalarında tanınmış sanatçıların evlilikleri, çocukları, boşanmaları, tatilleri kısacası özel hayatları ile ilgili yayınlar da derginin tirajını arttırıyordu.



Fotoroman furyası

Derken bir fotoroman furyası çıktı ortaya. Fransız okullarında okuyanlar hatırlayacak, "Nous Deux" veya "intimité" gibi gençlik dergileri bile orta sayfalarını birer fotoromana ayırmaya başlamıştı. Fotoğraflarla kurgulanmış kısa, genellikle aşk hikâyesi olan fotoromanın artistleri de Fransız veya İngiliz olurdu, İtalya'nın Rizzoli stüdyolarında hayata geçirilip pazarlanırdı. Nitekim Türkiye'de ilk fotoroman, Hayat dergisinde yayınlandı, sonra da... Hadi burasını da zamanın fotoğrafçısı Ozan



Sağdıç'tan dinleyelim: "İlk fotoromanı ben dergiye danışmadan sürpriz olarak hazırladım. O zaman Ses dergisinin yazı işleri müdürü Çetin Emeç idi. Önüne koydum, şöyle baktı, gülmeğe başladı, 'Ozan yine on ikiden vurmuşsun' dedi. Hemen o hafta yayına koydular. İyi de prim verdiler bana."

Seksenli yıllara kadar kesintisiz yayınlanan Ses dergisi, uzun bir aradan sonra 2013'te yayın hayatına yeniden başladı. Bugün yayınlanmaya devam eden en eski ve tek magazin dergisidir. Eskilerden, Velpaze adlı bir magazin dergisi de vardı, nete bol-bol fotoğrafları olup bugün esamisi bile okunmayan...

BU investment

Yeni yaşam alanları
keşfetmek için...

"Hep birlikte, nice 100. sayılara"



Medya sanayileşti

1950-70 yılları arası, farklı sermaye grupları girdi basın alanına. Özel radyo ve televizyonlar kuruldu; sayfa sayısı ile, çeşit ve kalitesi ile medya sanayileşti. Basın, okuyucu kaygısı taşıyan bir sektör haline geldi ve düşünce gazeteciliğinden magazin gazeteciliğine dönüştü. Nitekim 2000'li yıllardan günümüze, daha çok hızlı yaşam biçimleri, dedikodu, havai ve boş konular, cinsellik gibi bir popüler kültür yansıtıcısı diyebileceğimiz "sanal" bir dönemin yaşandığını görmekteyiz.

Zamanın zor şartlarından kaçan, bütün gün sıkıntıları ile boğuşan okuyucu, okumaya gelince kendisini rahatlatan, kafa yormayan magazini okumayı, izlemeyi yeğledi.

Gazeteler Kelebek gibi eklerle sayfalarındaki kasveti hafifletmeye çalışırken, Alem, Hafta Sonu, Hello, Şamdan Plus, ve hala direnen Ses dergisi ile magazin dergileri okuyucunun beklentilerini karşılamaya çalıştı. 2017 yılındaki bir tespite göre magazin dergileri arasında en yüksek satış oranı 70.000 adet ile All dergisindeymiş.



100.
Sayılarında
PAROS ve
ŞALOM DERGI

Cumhuriyet sonrası magazin dergiciliğini böylece hallaç pamuğu kadar olmasa da, hadi "havalandırdıktan" sonra, diyeyim...

İşin en sevindirici tarafı, gittikçe azalan cemaat nüfuslarına ve okuyucu sayılarına rağmen, birer magazin ve kültür yelpazesi olan azınlık dergilerinden bu yıl biri 10. yılını, diğeri de 100. sayısını kutlayan PAROS ile ŞALOM DERGI'lerin bu fırtınalı şartlardaki direnişidir.





Matbaanın tarihi

Matbaa deyince akla gelen ilk isim Gutenberg ise de çok kez yanlış bir ifadeyle anıldığı gibi basımı 'icat eden' veya 'ilk uygulayan' değil, Uzak Doğu'da yüzyıllardan beri bilinen bu alanda 1450'li yıllarda 'hareketli hurufat' kullanarak devrim denebilecek bir aşama gerçekleştiren kişidir. Kaldı ki, bu yöntemin başlangıcı, tesadüfen de olsa, bir iddiaya göre Laurens Janszoon Koster adlı bir Hollandalıya kadar uzanır. Anlatıya göre, Hollanda'da Haarlem kentini ileri gelenlerinden olan

Koster, parkta torunlarıyla oynarken ağaç dallarından keserek yaptığı harflerin kum üzerinde bıraktığı izlerden esinlenmiş ve yaklaşık 1440 yılında dizgide yerleri değiştirilebilen harflerle basımı gerçekleştirmiştir.¹ Hatta Gutenberg'in, matbaacılığı Koster'in çırağından öğrendiği ifade edilir.²

İlk yazı basımı ve gazete Çin'de

Yazı basımı konusunda ilk uygulama Çin'de ağaçtan oyma bloklar yöntemiyle yaklaşık 175 yılında başlamış ve kazımalı taş tabletlerle peyderpey gelişmiştir. 7. Yüzyılda da oyma yerine tam tersine, fazlalıkları yontularak hazırlanan kabartma harflere geçilmiştir.

Kâğıdı ilk icat edenlerin de Çinliler olduğu dikkate alınır, ilk gazetenin Çin'de görülmesi şaşırtıcı değildir. Bazı kaynaklarca abartılı olarak MÖ 749 yılı ileri sürülse de muhtemelen 8. yüzyılda yayımlanan ve 'Başkent Haberleri' anlamına gelen *Tching Pao* başlıklı gazete, tarihin ilk sürekli yayımı olarak kabul edilir.³

Basım tekniği konusunda önemli bir aşama 11. yüzyıl ortalarında 'dizgi sırasında yer değiştirilebilen' harflerin kullanımı olmuştur. Bazı kaynaklar bu aşamayı yine 11. yüzyılda Çin Türkistan'ında yaşayan Uygur Türklerine mal eder.⁴

İnsanlık tarihinde bir devrim

Almanya'nın Mainz kentinde dökümcülük ve altın işçiliği yapan Johann Gensfleisch Gutenberg [1394-1469] 1450 yılında, kurşun ve kalay karışımı bir alaşımdan tek tek dökülmüş harfleri bir araya getirip mürekkepledikten sonra üstten vidalı bir presle basarak yayımların hızla çoğaltılabilsinin yolunu açmıştır. İnsanlık tarihinin devrimci aşamalarından biri olarak kabul edilen bu yöntem hızla yayılarak fikir iletişimi alanında yeni bir çığır açmıştır.

İlk İbranice basımcılardan biri olan Abraham Conat adındaki İtalyan Yahudi Tıp Doktoru bu yeni teknolojiyi "mucize olmadan birçok kalemle yazmak" şeklinde ifade etmiştir.⁵ Gutenberg teknolojisiyle ilk matbaalar, İtalya'da Sobiaco Manastırında (1465), Fransa'da Paris'te (1469), Hollanda'da Utrecht'te (1473), İngiltere'de Westminster'de (1474) açıldı.



İlk Yahudi basımevi

İlk Yahudi basımevi 1444 yılında Fransa'nın güneyinde Avignon'da David de Caderousse tarafından kuruldu. İbranice ilk eserin basımı ise 1475 yılında İtalya'nın Reggio di Calabria kentinde gerçekleştirildi.⁶ İspanya'da ilk İbranice kitap 1482 yılında Kastilya'nın Guadalajara kentinde basıldıktan sonra matbaa 1485 yılında Aragon bölgesinde Hija (Ixar) kentine taşındı.⁷ Portekiz'de ilk İbranice matbaası ise 1487 yılında Faro kentinde faaliyete geçti.⁸

Gutenberg tekniğinin uygulanmaya başlamasından 1501 yılına kadar, basılan kitaplar Latince 'beşik' anlamına gelen 'incunabula' sıfatıyla gruplandırılmıştır.



Gutenberg İncilli

Osmanlı'daki ilk basımevi

Osmanlı İmparatorluğu'nda ilk basımevinin Seferad Yahudilerinin İspanya'dan Osmanlı topraklarına göçünden bir yıl daha geçmeden 1493 yılında, David ve Samuel ibn Nahmias tarafından İstanbul'da kurulmuş olduğu tüm araştırmacılar tarafından kabul edilmiştir. Ancak gerek lisanın kutsallığı gerek binlerce kâtip ve hattatın işsiz kalabileceği düşünülerek Arapça harufat ve basıma izin verilmemesinden Yahudi matbaacılar yalnızca İbranice, Latince veya Yunanca baskı yapıyorlardı.⁹



Gutenberg İncilli

Osmanlı'da basılan ilk kitap

Osmanlı'da ilk basılan kitap, bazı araştırmacıların değişik iddialarına rağmen genellikle kabul edilen görüşe göre Toledo'lu din bilgini Yaakov ben Aşer'in kısaca *Arbaah Turim* olarak anılan *Sefer Aturim le Ribbi Yaakov ben Aroş* eseridir.¹⁰ Diğer taraftan *Arbaah Turim*'in yayın tarihi de tartışmalıdır. Adri K. Offenber, kitabın künyesinde İbrani harflerle 5254 yılının (Miladi 1493) belirtildiğini ifade eder.¹¹ Tarihçi Rosanes ise kitabın basım tarihini oluşturan İbranice harflerin değerini 5264 (Miladi 1503/1504) olarak hesaplar.¹² Abraham Ya'ari de 1504 yılının doğru tarih olduğuna hükmetmekte,¹³ Jewish Encyclopedia da basım tarihini 1503 olarak belirtmektedir.¹⁴

Matbaalar hızla çoğalıyor...

Ülkede mevcut din özgürlüğü, Hıristiyan ülkelerdeki gibi kilise baskısının bulunmaması, İslam dini ve Saray'ın huzuru ve emniyeti ile ilgili konular dışında kalmak koşuluyla matbaaların hızla çoğalmasına ve İbranice kitapların serbestçe ve rahatça basılıp satılabilmesine olanak sağlayan başlıca sebeplerdir.

Selanik'te ilk matbaa, Portekiz Çıkış Fermanı (1496) sonrası ülkeyi terk zorunluluğunda kalan Don Yehuda Gedalyah (İbn Gedalya) tarafından kuruldu.

Edirne'de ilk matbaayı kuranlar, Selanik'te 1554 yılında baş gösteren veba salgını sonucu Edirne'ye göç eden Salomon ve Yosef Jabez Kardeşlerdir.¹⁸ *İzmir*'de ilk matbaa ancak 1658'de Abraham ben Yididya Gabay tarafından kuruldu. Basılan ilk kitap Jozef Eskapa'nın *Roş Yosef* adlı eseridir.¹⁹



Modern Yahudi bibliyografyanın babası adedilen Moritz Steinschneider 5254 ila 5264 yılları arasındaki 10 yıllık dönemde Kuşta'da [İstanbul'da], herhangi bir başka eserin izine rastlanmadığını da dikkate alarak 5264 = 1504 tarihinin dikkate alınması gerektiği görüşündedir.¹⁵

II. Bayezid'in bir fermantasyla ülkede matbaacılığın yasaklandığı iddiası¹⁶ bu hükümdar ve Yavuz Sultan Selim döneminde alenen basılan kitap sayısı dikkate alındığında pek inandırıcı gelmemekte ise de 1494-1504 yılları arasında basılı ürün yokluğunun kısa bir süre uygulanmış bir düzenlemenin sonucu olasılığını düşündürmektedir.

Nahmias Basımevinde 1512 yılında basılan ve Mezmurlar'ın yorumunu içeren *Midraş Teilim - Vegam Nikra: Midraş Şahar Tov Yakar Mipeninim*

[Teilim'in Yorumu - İyi Sabahlar: İncilerden de değerli] eseri¹⁷ İbrani harfleri hesabıyla 5272 (1512) tarihinin ve "Efedimiz Kral Sultan Bayezid hükümlerinde altında basılmıştır. Tanrı krallığını ve kendisini yüceltsin" ibaresini taşımaktadır.

İlk Türkçe matbaa

İlk Ermeni matbaasının 1567 yılında, ilk Rum basımevinin 1637'de kurulduğu Osmanlı İmparatorluğu'nda, Türkçe matbaa kavramının yerleşmesi, özellikle hattat loncalarının direnmesiyle ancak 18. yüzyılda mümkün olmuştur. İlk Türkçe matbaa, Sultan III. Ahmet ve Sadrazam Nevşehirli Damat İbrahim Paşa döneminde, 16 Aralık 1727 tarihinde kurulabilmiştir. Matbaa esasen temmuz ayında hazır olmasına rağmen kurucuları, Şeyhülislam Abdullah Efendi'nin de hem matbaaya karşı çıkan ulemayı tatmin ederek bir anlaşmazlığı önlemek, hem de çok önemli gördüğü bu yenilik hareketini engellemek için "Tefsir, hadis, fıkıh ve kelam kitapları basılmaması koşuluyla"²⁰ fetva verdiği bu ilk basımevinin kurucuları, ihtida etmiş bir Macar olan İbrahim Müteferrika ile Osmanlı İmparatorluğu'nun Fransa Büyükelçisi Yirmi Sekiz Çelebi Mehmet Efendi'nin oğlu Saif Efendi'dir. Matbaanın ilk ürünü, *Kitab-ı Lûgat-ı Vankuli* diye bilinen ve Muhtar as Sabah İsmail ben Muhammed al-Cavhari tarafından Arapçadan Türkçeye çevrilen bir sözlük olan *Tercüme-i Sihah-ı Cevheri*'dir. 1.000 adet basılan kitap H.1141 (1729) yılında 35 kuruşa satışa çıkarılmıştır. O tarihte elyazması kitabın fiyatı 350 kuruştur.²¹ Bu matbaanın Arapça harufatının hattat ve dökümcülerinden biri de Ribbi Yona (Jonah) ben Yakov Eskenazi'dir.

İstanbul, 16. yüzyılın başından 18. yüzyıl sonuna kadar İbranice matbaacılığın en önemli merkezlerinden biri olma hüviyetini korudu ise de o tarihten sonra Yahudi yayıncıların tekellerini peyderpey yitirdikleri, birçok Yahudi yazarın eserlerini Ermeni matbaalarında bastırdıkları gözlenmektedir.



Harf devrimi

1 Kasım 1928 tarih ve 1353 sayılı Kanunla yeni Türk Harflerinin kabulünden (Harf Devrimi) sonra, matbaacılık yani basım sanayii yeni bir döneme girdi. Süratle gelişen basımevleri günümüzde en modern teknolojiyi tüm dünya ile eş zamanlı olarak uygulamaktadır.



Dipnotlar

- 1 www.psymon.com/koster/index.html (Erişim: 5 Ağustos 2006).
- 2 Aydın Kabacalı, *Cumhuriyet Öncesi ve Sonrası Matbaa ve Basım Sanayii*, 1998, s. 3.
- 3 *Otago Witness*, S. 2098, 10 Mayıs 1894, s. 41 - National Library of New Zealand; <http://paperspast.natlib.govt.nz/cgi-bin/paperspast?a-d&d=WT18940609.2.15> (Erişim: 20 Mart 2015).
- 4 Aydın Kabacalı, anılan eser, s. 3.
- 5 www.jtsa.edu/library/exhib/firstimpressions (Erişim: 3 Ağustos 2006).
- 6 Leon Menase, "Los Cudyos i la Emprimeria", *Aki Yerushalayim* dergisi, S. 19-20 (Ekim 1983 - Ocak 1984), Kudüs, s.19; Gershon Zilberberg, "Printing, Hebrew", *Encyclopedia Judaica* 1. Baskı, 1971-2, C. 13, s. 1096.
- 7 Joseph Jacobs/ M.Franco, "Typography", *Jewish Encyclopedia*, www.jewishencyclopedia.com
- 8 Sam Levy, "El primer libro imprimado en Portugal", *Şalom*, 19 Ağustos 1987.
- 9 Bernard Lewis, *The Jews of Islam*, Princeton University Press, New Jersey, 1984, s. 131; Selim Nüzhet Gerçek, *Türkiye'de Matbaacılık*, İstanbul Devlet Basımevi, 1939, s. 27.
- 10 Bir nüshası Oxford'da Bodleian Kütüphanesinde bulunmaktadır.
- 11 Adri K. Offenber, "13 December 1493 The first printed book produced at Constantinople," *A Choice of Corals, Facets of Fifteenth Century Hebrew Printing*, Nieuwkoop, 1992, 102-132 (Bibliotheca Humanistica & Reformatorica 52). <http://ef.uba.uva.nl/nl/publicaties/treasures/text/t07.html>;
- 12 Avram Galante, *Histoire des Juifs de Turquie*, İsis, 1986, C. 2, s. 87.
- 13 Abraham Ya'ari, *Ha-Defus ha-İvri be Kushda*, Hebrew University of Jerusalem, 1969, s. 17-18.
- 14 Joseph Jacobs - Isaac Broyd - Richard Gotheil, "Typographie", *Jewish Encyclopedia*, www.jewishencyclopedia.com.
- 15 M. Steinschneider ve D. Cassel, "Juedische Typographie und juedischer Buchhandel", *Ersch und Gruber Allgemeine Encyclopaedie*, 1851.
- 16 Mustafa Nihat (Özön), "Yüz Senelik Gazeteciliğimiz", *Aynı Tarihi Mecmuası*, C. XV, S. 46-47'den (Ocak-Şubat 1928) yay. haz. Selim Sırrı Kuru, *Müteferrika*, S. 3, İstanbul, Yaz 1994, s. 24.
- 17 Kitabın orijinal bir nüshası 500. Yıl Vakfı Türk Musevileri Müzesi'nde sergilenmektedir.
- 18 Simon Marcus, "Adrianople", *Encyclopedia Judaica*, 1. Baskı, C. 2, s. 309 ve C. 16, s. 1530.
- 19 EdSt., "İzmir", *Encyclopedia Judaica*, 1. Baskı, C. 9, s. 1163.
- 20 Alpay Kabacalı, age., s. 19.
- 21 Aladar V. Simonffy, *İbrahim Müteferrika*, çev. Faruk Yener, Başbakanlık Basım ve Yayın Genel Md.lüğü, 1945.

Matbaanın bir kokusu var ki...

Yazarlardan alıntılarla...



Amaç fikirleri yaymaksa matbaa bunu askerlerden çok daha iyi yapabiliyordu.

Savaş ve Barış,
LEV NİKOLAYEViÇ TOLSTOY



Zamanlar acayipleşmiş, zamanlar. Baksana, top diye bir şey icat edildi, oka, kılıca, mızrağa iş kalmadı. Ardından Almanya'da matbaa diye bir şey çıktı, el yazması kitaplar değerden düştü. Matbaacılık hattatlığı öldürecek. Dedim ya, kıyamet alameti bunlar.

Notre Dame'm Kamburu, VİCTOR HUGO



Nâzımlara matbaa odasını bile çok gördüler, zindanda öldürüyorlar. Ne güç iş insanlara yeni şey öğretmek bu ülkede!

Güven, VEDAT TÜRKALİ



Keşke kitaplar her eve girse ve okunsu; keşke her evin alt katı okul olsa, matbaa olsa.

Katre-i Matem, İSKENDER PALA



İLHAN SELÇUK: Matbaa, Batı'da icat edildikten 250 yıl sonra Türkiye'ye girebildi. Fikir özgürlüğü kaç yüzyıl sonra ülkemizi yönetenlerin gümrüğünden geçecek? Ya da halkın bilinci bu gümrüğü ne kadar sürede ortadan kaldıracak?

Bir de Simit Ağacı Olaydı, OKTAY AKBAL



Kitap kokardı bizim ev. Saman sarısı sayfaların arasından matbaa kimyasallarının havaya karışan kokusuyla yaşardık. Ben böyle yetiştim.

Tomris'çe, NAZAN ARISOY



İçinde bulunduğumuz yüzyılın başındaki savaşların amacı, fikirleri yaymaksa matbaa bunu askerlerden çok daha iyi yapabiliyordu. Amaç uygarlaşma yolunda ilerlemeyse uygarlığın yayılması için insanları ve onların mallarını mülklerini yok etmekten daha uygun yollar olduğunu tahmin etmek zor değildi.

Savaş ve Barış, LEV NİKOLAYEViÇ TOLSTOY



Çıplakken bir matbaa işçisini bir öğrenciden, bir efendiyi bir uşaktan, bir zorbayı bir aşıktan nasıl ayırt edebilirsiniz?

Ölmeye Yatmak, ADALET AĞAOĞLU



Matbaa, toplumun tüm entelektüel özünü hiç durmadan pompalayan o devasa makine, eseri için sürekli olarak yeni malzemeler kusar.

Notre Dame'm
Kamburu,
VİCTOR HUGO



Azınlık Basını tarihi

Basın bu günkü konumuna adım adım çeşitli merhaleleri aşarak gelebilmiştir. İnsanlar ilk başta diğer insanlarla iletişime geçme, duygularını, düşüncelerini paylaşma ihtiyacı duymuş ve bu ihtiyaç, yazının keşfi ile büyük ölçüde karşılanmıştır. Yazının icadının peşinden insanlar öğrendiklerini, belleklerdeki bilgileri, yazarak korumak istediler. Önce kil levhalar, sonra papirüs ve en sonunda kâğıt bu isteği karşıladı. Kâğıt ilim ve kültürün muhafazası ve en önemlisi iletişimin gelişip yayılmasında büyük bir rol oynadı.

Ancak bu iletişim aracı, uzun süre yalnız varlıklı asillerin ve kilisenin erişebildiği ve kullandığı bir araç olarak kaldı. Bu tekel, uzun süre, istediği bilgiyi istediği şekilde halkla paylaştı. Matbaanın icadı sayesinde ise bu tekel kırılmış, iletişim gelişmiş ve insanlara bilgiye doğrudan erişme imkânı sağlanmıştır.

Ülkemizdeki basının ve özellikle azınlık basınının, matbaanın icadından günümüze serüveni ni kısaca görmekte yarar vardır.

Matbaanın ilk kullanımından Gutenberg'e

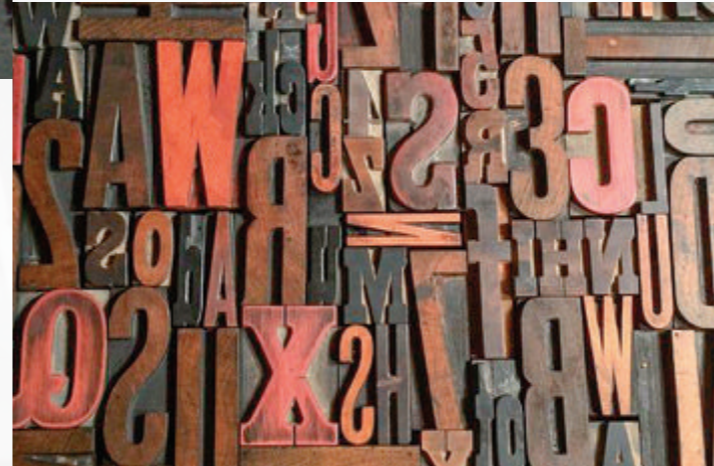
Bulgulara göre, klasik matbaa ilk kez Uzak Doğu'da MS 6. yüzyıl sonlarına doğru kullanılmaya başlandı. Bilinen ilk kâğıt üzerine baskı yapan matbaa, ağaç oyma tekniği kullanılarak Çin'de 593 yılında kurulmuştur. Yazılı basının atası sayılabilecek ilk gazete, *Kaiyuan Zabao*, 713 yılında Pekin'de çıkmıştır.

Kalıp baskı tekniği kullanılarak basılan, görseller de içeren en eski kitap niteliğini taşıyan *Tian-nemmen Rulosu* ya da Elmas Sutra'nın 868 yılında üretildiği tespit edilmiştir.

Tek tek harfler dökerek baskı yapmayı da ilk kez 1040 yılında Pi Sheng adlı bir Çinlinin porselenden harfler kullanarak denediği öne sürülmüştür.

Metal kalıplarla baskı tekniği ise 1230 yıllarında Kore'de uygulanmaya başlanmıştır.

Arapçada Tarş adı verilen blok baskı tekniği, genelde muska hazırlamak için 9-10. yüzyılda Mısır'da geliştirildi. Tek tek harflerle baskı denemelerini ilk kez 1430 yılında, Haarlem kentinde, Janszoon Coster'in yaptığı sanılmaktadır.



Ve Gutenberg...

Johann Gutenberg, iletişim tarihinin en önemli gelişmelerinden biri sayılan tipo baskı yöntemini 1438 yılında geliştirerek uygulamanın öncüsü oldu. Tipo baskı yöntemi, önceleri tahtadan sonraları kurşun alaşımından yapılan dökme harflerin, baskıdan sonra başka bir baskı için de kullanabildiği baskı yöntemidir.

Gutenberg döneminde kitaplar, ya elle yazılır, ya da her sayfa için tek kullanımlık tahta blok-

larla basılırdı. Gutenberg, ilk kez her harf için metal kalıplar kullanmaya başladı. Bu teknikle harfler istenildiği gibi dizilebiliyor, baskıdan sonra tekrar kullanma imkânı doğuyordu.

1455 yılında tipo tekniğiyle ilk kitap basıldı: Latince Mazarin Kutsal Kitabı. Daha sonraları, dilbilgisi kitabı ve sözlük ile baskı çalışmalarına devam etti. "Tipo baskı" olarak adlandırılan bu matbaa tekniği modern matbaanın temeli olarak 20. yüzyılın sonlarına kadar kullanılmıştır.

OSMANLI'DA MATBAACILIĞIN DOĞUŞU

Osmanlı topraklarında ilk matbaa, İspanya'dan sürüldükten sonra Osmanlı'ya sığınan David ve Samuel ibn Nahmiyas tarafından kuruldu. Kitap basımı için izin talebinde bulunan Nahmiyas kardeşlere Sultan II. Beyazıt, Arap harfleriyle baskı yapılmaması koşuluyla izin verdi. Daha ileriki tarihlerde, Hıristiyan azınlıklar için de benzer fermanlar çıkarıldı. 16. yüzyıl içinde İstanbul, Selanik, Edirne ve İzmir'de Yahudiler tarafından birkaç matbaa daha açıldı.

İlk Ermeni matbaası, 1567'de, Edirnekapı'da Tokatlı Apkar Tibir tarafından kuruldu.

1627 yılında, İstanbul Patriği Cyrille Lucaris, araç ve gereçlerini Londra'dan getirttiği bir matbaanın İstanbul'da kurulmasına ön ayak oldu. Matbaanın sahibi Rahip Nicodimus Metaxas olarak bilinmektedir. İlk basılan ise *Yahudiler hakkında kısa bir inceleme* adlı kitap oldu.

İlk Müslüman Türk matbaasının kurulduğu dönem Osmanlı tarihinde Lale Devri (1718 - 1730) olarak adlandırılmaktadır.

İbrahim Müteferrika, matbaayı kurarken yalnız değil, bir ortağı vardı. Bu kişi, Paris'e Osmanlı Büyükelçisi olarak giden Yirmisekiz Çelebi Mehmet Efendi'nin oğlu Mehmet Sait Efendi'dir. Basımevinin sağlayacağı yararları anlatan ayrıntılı bir raporu Sadrazam Damat İbrahim Paşa'ya sundu ve kuruluş için izin talebinde bulundu. Talep olumlu karşılandı. 5 Temmuz 1727 tarihli III. Ahmet Fermanı ve Şeyhülislam'ın da fetvasıyla, Osmanlı'da ilk Türk matbaası, Nahmiyas kardeşlerin ilk matbaasından 234 yıl sonra kurulmuş oldu. Bu yeniliğe tepki sadece hattatlardan geldi. Müteferrika matbaasının açık olduğu 1728-1742 yılları arasında toplam 23 cilt tutan 17 eser basıldı.



Ceride-i Havadis



Avisa Relation oder Zeitung

Dünyada ilk süreli yayımlar

Bilinen ilk haber dağıtma belgesi, Roma Senatosu tarafından MÖ 59 yılında çıkartılan ve yaklaşık 2.000 merkeze dağıtılan *Acta Diurna - Acta Publica*'dır. Bir anlamda ilk resmi gazete olarak nitelenebilecek bu yayın organı Roma İmparatorluğu'nun her köşesinde halka açık yerlerde duvarlarda asılıyordu.

Matbaanın icadıyla birlikte 15. yüzyıl-da gazete ve dergiler hızla yayılmaya başladı. İlk başlarda broşür tipi gazeteler olarak halka sunuldu. Bu türün İtalya'daki örneklerine, bir para birimi olan *Gazzetta* karşılığında alınan yayınlara yine aynı ad verilmekteydi. Bu ad daha sonraları gazetelerin evrensel adı olarak kullanılmaya başlandı.

Modern anlamdaki ilk gazete, 1609 yılında Almanca ve haftalık olarak yayımlanmaya başlandı: *Avisa Relation oder Zeitung*. Johan Carolus tarafından basılan ve dağıtılan gazete, dış politika ve savaş haberleri vermektedir.



Acta Diurna - Acta Publica

OSMANLI'DA BASININ BAŞLANGICI

Osmanlı'da gazete vasfıyla çıkartılan ilk yayın 13 Ağustos 1794 yılında Fransızca olarak çıkartılan *Bulletin de Nouvelles* (Haberler Bülteni)'dir. Fransız İhtilali peşinden İstanbul'daki Fransızlara ve Osmanlı Hükümeti'ne Fransa'ya ait haberleri taşıma amacını güdüyordu.

Vekâyi-i Mısıriyye, 1828'de Mısır'da yayınlanmaya başlayan, Osmanlı Türkçesi'yle yayın yapan ilk gazetedir. Türkçe ve Arapça olarak basılan bu yayın organı Mısır'ın Osmanlı Devleti'ne karşı etkin bir propaganda aracı olarak meydana çıkmıştır.

Gerçek Osmanlı basın hayatı, 1831 yılında *Takvim-i Vekayi* adlı gazetenin yayınlanmasıyla başlamıştır. *Takvim-i Vekayi*'nin İstanbul'da ve Türkçe olarak basılması ona ilk gerçek Osmanlı gazetesi olma özelliğini kazandırmıştır. Zaman içinde, Arapça, Farsça, Fransızca, Rumca, Ermenice dillerinde de basılmaya başlandı. Yayın hayatı, günümüz Resmi Gazete'sinin yayınlanmaya başlaması ile birlikte 1922 yılında sona erdi.

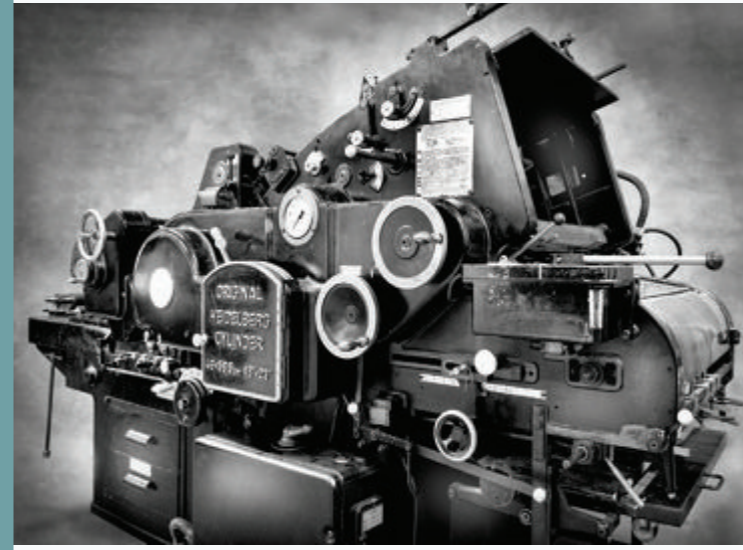
Tanzimat döneminin ikinci gazetesi, William Churchill tarafından 31 Temmuz 1840 tarihinde yayın hayatını başlatan *Ceride-i Havadis* oldu. İlk fikir gazetesi olan *Tercüman-ı Ahval* ise Şinasi tarafından 1860 yılında yayınlanmaya başladı. Bu tarihten sonra, Osmanlı basın hayatı her geçen gün yeni gazete ve dergilerin yayınlanmasıyla gelişmeye devam etti.



İstanbul'da basılmış Rumca Gazete, 1914



Takvim-i Vekayi



Osmanlı ve Cumhuriyet döneminde Türkçe dışı ve azınlık basını

Osmanlı ve Cumhuriyet dönemleri basın incelenirken genelde yalnızca Türkçe basın üzerinde durulmaktadır. Bilindiği üzere, Osmanlı döneminde millet sistemi yürürlükte olup mozaik içinde dini azınlık ve yabancı milliyet mensupları ve aynı zamanda basınları da bulunmaktaydı. Dolayısıyla Osmanlı Basını incelenirken tümünü kapsamak gerekmektedir.

Ziyad Ebüzziyad, 80'li yıllarda yaptığı çalışmada, Osmanlı'da azınlıklar tarafından Türkçe dışı basında çıkartılan toplamda 1.746 gazete ve dergi tespit ettiğini ve bu sayının da, tümünü kapsamadığını belirtmiştir. Bu yayınların dilleri ise şu şekildedir: 29'u Almanca, 300'den fazlası

Arapça, 11'i Arnavutça, 2'si Boşnakça, 39'u Bulgarca, 2'si Çerkezce, 601'i Ermenice, 11'i Farsça, 700'ü Fransızca, 1'i Gürcüce, 2'si Hırvatça, 1'i Hintçe, 34'ü İngilizce, 20'si İtalyanca, 15'i Kürtçe, 155'i Rumca, 7'si Rumence, 6'sı Rusça, 6'sı Sırpça, 2'si Urduca ve 102'si Yahudice ve İbranicedir. Dikkati çeken bir nokta ise, 1.746 sayısının neredeyse tamamının, günümüzde azınlık kapsamında görülen toplumlar tarafından çıkartıldığıdır. Azınlıklar, hem kendi dillerinde, hem de başta Türkçe ve Fransızca olmak üzere diğer dilleri de kullanıyorlardı.

Osmanlı döneminde Ermeniler, Yahudiler ve Rumlar

Doğrudan Ermeniler tarafından çıkartılan ilk gazete 1839'da yayınlanmaya başlayan *İşteteran Bidani Kidehyats*'dir. Bundan sonra, yalnız Ermenice yayımlar ile birlikte, Ermeni harfleriy-le Türkçe yayınlanan gazeteler ve dergiler de bulunmaktaydı. Hem Osmanlı hem de Cumhuriyet döneminde İstanbul, Ermeni basının en yoğun olduğu şehir olmuştur.

Osmanlı'da ilk matbaayı kuran Yahudiler, 86'sı Osmanlı döneminde, 16'sı ise 1923'den sonra olmak üzere toplamda 100'den fazla gazete ve dergi yayınlamışlardı.



Nor Marmara

Agos Gazetesi



Apoyevmatini



Şalom Gazetesi

Osmanlı'da Yahudice basılan ilk gazete, 1842 yılında İzmir'de yayın hayatına başlayan *La Buena Esperansa*'dır. Bazı gazeteler İbranice, Yahudice veya Raşi harfleriyle Yahudice, bazıları ise İbrani harfleriyle Türkçe olarak yayınlanmıştır. Alliance okullarının da etkisiyle, II. Meşrutiyet ve erken Cumhuriyet döneminde Yahudi basınında Fransızca gazete ve dergiler de görülmüştür. Osmanlı'da ilk Rumca basın örneği İzmir'de görülmüştür. Osmanlı'da ilk Rumca gazete sayılabilecek olan *Filos ton Neon* gazetesi 1831 yılında çıkartılmaya başlanmış ancak çok uzun ömürlü olmayıp 3 ay sonra kapanmıştır. İstanbul'da yayınlanan ilk Rumca gazete ise, *Takvim-i Vekayi*'nin Rumca yayınladığı *Othomanikos Monitor*'dur. II. Meşrutiyet'in ilanından sonra 730 yayından 125'inin Rum basınına ait olduğu ve bunların 109'unun Rumca, 16'sının Türkçe-Rumca olduğu görülmektedir.



Cumhuriyet döneminde Azınlık Basını

Osmanlı döneminde yeri ve önemi büyük olan azınlık basını, Cumhuriyet döneminde giderek azalmış ve günümüzde çok az sayıda yayın kalmıştır.

Günümüzde hala yayına devam eden Ermeni basını gazeteleri: *Lraper Ermeni Patriklığı Kilise Bülteni*, (haftalık) *Agos*, (günlük) *Nor Marmara* ve *Jamanak*, (magazin gazetesi) *Lıys Aktüel*, dergi olarak ise *Surp Pırgiç*, *Paros*, *Jogagat* ve çocuk dergisi *Jbid*'tir.



Yahudi basını, Türkçe yayınlanan, haftalık *Şalom* gazetesi, aylık *Şalom DERGI* ve Yahudice yayınlanan *El Amaneser* ile temsil edilmektedir. *El Amaneser* dergisi dünyada Yahudice yayınlanan tek periyodik dergi özelliğini taşımaktadır.

Günümüzde Rumca yayın yapan gazetelerin sayısı ikidir: *Apoyevmatini* ve *İho*. Basın-yayın dalında araştırma yapan akademisyen ve araştırmacıların, Tür-

kiye mozağının bu önemli unsurları konusuna da eğilmeleri ve bu çalışmaların kamuoyu ile paylaşılması sayesinde konunun anlam ve önemi vurgulanacağı ve bu dalda daha geniş ufukların açılacağını umuyorum.

Bazı kaynaklar

- Naim A. Güler, *Türk Yahudi Basını Tarihi, Süreli Yayınlar, Gözlem Gazetecilik Basın ve Yayın A.Ş.*, İstanbul, 2015.
- Doç. Dr. Ali Arslan, *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Rum Basını*, Truva Yayınları, İstanbul, 2005.
- Hasmik Stepanyan, *Ermeni Harfli Türkçe Kitaplar ve Süreli Yayınlar Bibliyografyası (1727-1968)*, Turkuaz Yayınları, İstanbul, 2005.
- *Türkiye'de Yabancı Dilde Basın*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, Basın-Yayın Yüksek Okulu, 1985, "La Presse de Langue Etrangere en Turquie" Sempozyumu, 1984.
- Siren Bora, "İlk Yahudi Gazetesi: Üstad", *Tarih ve Toplum*, Temmuz 1994, No.127, s.19-22.
- Neşe Mesutoğlu, *La renaissance de la presse minoritaire en Turquie: le Role de la Presse Minoritaire dans l'émergence des Leaders aux seins des Communautés Minoritaires de Turquie*, Université de Strasbourg, HAL-id: tel:01907280.
- Orhan Koloğlu, "Osmanlı'daki Türkçe Dışı Basın", *Kebikeç*, 1995, no.2, s.127-138.
- Neşe Mesutoğlu, *La Renaissance de la Presse Minoritaire en Turquie*, Université de Strasbourg, Droit-Sciences Politiques-Histoire, These de Doctorat, soutenue le 28 Septembre 2017.
- Şinasi Acar, "Müteferrika Öncesinde Matbaa", *Toprak İşveren*, 02 Temmuz 2017, s.8-19.
- Kazım Benek, "Osmanlı'da Basının Doğuşu ve II. Meşrutiyete Kadarki Gelişimi", *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2016, no.6-7, s.28-39.
- Dr. Kenan Devir, "Osmanlı'da Basının Doğuşu ve Gazeteler", *İğdir Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Nisan 2015, No.5.
- Kenan Evren Duman, "Türkiye'de Azınlık Basını ve Sorunları", İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2006.
- "Türk Basın Tarihi", Atatürk Araştırma Merkezi, Cilt I, II, III, Ankara, 2018.
- Ali Arslan, "Türkiye'de Rum Basını", <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/9932>.
- Ali Birinci, "Osmanlı Tıbaat ve Matbuat Hayatında Ermeniler (1567-1908)", *Yeni Türkiye*, 2014, No.60.
- Nesim Benbanaste, *Örneklerle Türk Musevi basınının Tarihçesi*, Sumbül Yayınevi, İstanbul, 1988.
- Orhan Koloğlu, *Osmanlı'dan 21. Yüzyıla Basın Tarihi*, Pozitif Yayınları, İstanbul, 2006.
- Avram Galante, *Turcs et Juifs, Etude Historique et Politique*, Rozio and Co., İstanbul, 1932.



BY HENN DESIGN
Choose The Best

FAALİYET ALANLARI

* Mühendislik & İnşaat

- Bina Projeleri
- Mimari İşler
- Alt Yapı
- Peyzaj

- Tadilat ve Dekorasyon

* İnşaat Malzemeleri

- Orman Ürünleri
- Yerli ve İthal Boya
- İthal Mozaik
- Yerli ve İthal Mutfak

* Mobilya ve Aksesuar

- Kişiyel özel üretim mobilya
- Mermer masa ve aksesuarları

* İthalat & İhracat

www.byhenn.com

Tel: +90 216 825 00 34

Anadolu Yakası / Fener Kalamış Cd. Eski Konak Apt.
No: 2/1 34726 Kalamış - Kadıköy / İstanbul

Avrupa Yakası / 42 Maslak A kule K: 11 D:12 Ahi
Evran Cad. No: 6 34398 Maslak - Sarıyer / İstanbul

İran Ofisimiz

Tel: +98 914 666 0589

Tehran Province, Tehran, Akbari St Sepher
e Saeei Tower No: 12
İlgili Kişi: Arman Dehghan

0° enleminde “Mitad del Mundo” da,
yani ‘Dünyanın Yarısi’nda

Bir Ekvator macerası



QUITSATO NEDİR?

Gündönümü ve ekinokların farklı çizgilerini ve günün saatlerini gösteren büyük bir taş mozaikle yapılan 52 metre çapında Güneş’in büyük bir saatini oluşturur, bunlar günün gölgesinin izdüşümü ile işaretlenir. Bu büyük dairesel platformun tam ortasında yer alan 10 metre yüksekliğindeki büyük direk, Quisato Güneş Saati. Böylece Ekvatorlular, Güneş’in görünen hareketlerini, mevsimlerin nasıl çalıştığını, tarım takvimini ve farklı astronomik coğrafi yönleri anlamak için dünyanın en iyi noktası olarak addediyor.

Ekvator’un başkenti Quito’ya gelen her turistin “anlı-şanlı” kıvamında ziyaret ettiği hedeflerden en önemlisi 0° enlemi... Ekvator çizgisi! Tabii ki ülkenin bu adla anılması asla rastlantı değil!

Ekvator’da araştırmacıların önemli bir bölümü kendilerini And Dağları’nın astronomik / arkeolojik mirasının keşfine adanmış durumda. Bu konunun kâşifleri, peşinde oldukları bilgiye ulaşmakla kalmayıp bunun tüm dünyaya yayılmasını da hedefliyor.



Yerli halk “Quitus”ların yaşadığı, daha sonralarında da İnkaların dini ve ticari merkezi olan Quito’dayım.

Bolivya La Paz ile Kolombiya Bogota’dan sonra dünyanın en yüksek üçüncü başkentinde, 2.850 metredeki Quito’dayım... 1534’te İspanyol Conquistador’larının, yani İspanyol istilacıları tarafından ‘San Francisco de Quito’ olarak adlandırılan...

Güney Amerika’nın en iyi muhafaza edilmiş kolonyal kenti addedilen Quito, UNESCO Dünya Mirası Listesi’nde.

Quito ziyaretini takiben başkentin kuzeyinde bulunan Ekvator çizgisine yöneliyoruz. Dünyanın tam ortası anlamında olan “La Mitad del Mundo”, on sekizinci yüzyılda Fransız kâşif ve bilim adamı Charles Marie de la Condamine ile Ekvatorlu Pedro Vincente Maldonado tarafından hesaplanmış. Anıtı, müzesi, değişik ziyaret noktaları ve sayısız kafe-turistik satış yapan dükkânlarıyla çok sayıda ziyaretçisini ağırlıyor.

Dünya Ortası ve 0° enlemi

Daha az ziyaret edilen Quitsato’ya gelince... Dünya Ortasını ve 0° enlemini işaret etmek amacıyla inşa edilen dev Quitsato Güneş Saati’nin bulunduğu mekândayım. Oradayım, tam tamına 0° enleminde! Burada bulunan dev güneş saatinin Fransız keşiflerinden çok daha öncelerine dayandığı biliniyor. Yerli halkın bu noktayı çok daha öncelerinden hesapladıklarının bir göstergesi olarak gururla sergileniyor. Güneş saatinin on metre yüksekliğindeki silindirik şekilli gölge çubuğu olan ‘gnomon’ (güneş saati mili) tam olarak Ekvator’un üzerinde yerleştirilmiş.

Yola çıkış amaçları

Quitsato Projesi’nde çalışan, ziyaretçilerine açıklamalar veren bir araştırmacı ile sohbet ediyor, maceranın esasını anlamaya çalışmadan önce yola çıkış amaçlarının beni çok ilgilendirdiğini sorduğumda, yanıtı şöyle geliyor:

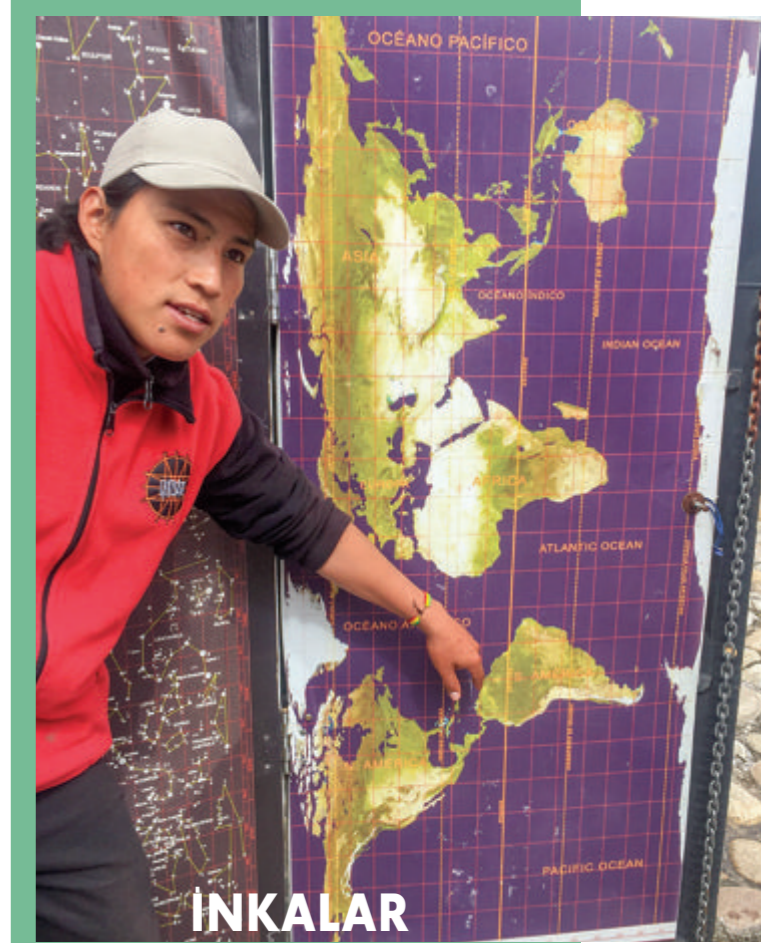
“Bu bizim atalarımızdan gelen mirasımız...” diyor ve şöyle devam ediyor: “Aidiyetlerimize sahip çıkmamız yegâne yolu bu!”

Tüm tarihsel, etnik, arkeolojik ve konum astronomisinin – hizalamasının peşinde sayısız araştırmacı yıllar boyu hiçbir dış kaynağa başvurmadan, araştırmalar yürütüyor.

Sonra da düşünüyorum...

Zamanların en başlarında burada, bu bölgede “Tanrı” kavramıydı, GÜNEŞ.

Yüzyıllarca ona ibadet idi, her girişim!



XI. ila XIV. yüzyıllar arasında Güney Amerika’nın And Dağları’nda yerleşerek büyük bir imparatorluk kurmuş olan İnkaların çevreye dağılmadan öncesindeki başlangıç noktası Peru - Bolivya arasındaki Titicaca Gölü çevresi olarak bilinmekte. Ekvatorun her mevsim sıcak, nemli, yağışlı olan bu bölgelerindeki yüksek kesimleri, elverişli yaşam alanı olarak seçmişlerdi.

Tarım ve hayvancılık ile hayatlarını sürdürürken başlıca ürünleri patates, mısır, ananas, kakao idi. Gelişmiş bir sulama ve teraslama yöntemiyle tarım yapmışlar, Güney Amerika’ya has hayvanlar olan lamaları yetiştirmişler; dokumacılık, çanak-çömlek uygarlığın ana faaliyet alanlarındandı. İnka medeniyetinde kuyumculuk ileri düzeydeydi.



'Mitad del Mundo'
Fransız kâşif Condamine'in hesapladığı
sıfır noktası



EFSA NELER İLE TEKNOLOJİ BİRLEŞTİ

Kadim efsanelerin anlatıları, yüzyıllar boyunca geliştirilen bilgiler, bölgenin farklı ölçeklerinde haritacılık, akademik arşivler, arkeolojik çalışmalar, bibliyografya, erken ve geç kronikler... Tüm bu bilgiler uydu ve uzay teknolojisine dayalı ölçüm cihazları kullanılarak elde edilen verilerle birleştirildi.

Cenovalı kâşif-gezgin, sömürgeci Kristof Kolomb öncelerinde İnkalar Güney Amerika'nın üç büyük imparatorluğundan biriydi. İmparatorluk kültürü olarak güneş kültü benimsenmişti. İnkalar güneşin oğullarıydı - kendi lisanlarında *Inti* veya *Tahuantinsuyu*...

Quitsato Projesi

Tapınmak amacıyla çeşitli güneş kültü yapıları inşa eden İnkaların ardından günümüzde evrenin güneş ile ilişkilendirilen astronomik uyumunun arayışı, galaksinin ve ışık efektlerinin keşfi... Tüm bunlar hayli yaman bir serüven değil mi?

Atalarının kültürünü keşfetmek, Ekvator yerlisi bir araştırmacının neden başlıca hedefi olmasın ki? Öncelerinde yöre halkının dogmalar, efsaneler, masal kahramanlarıyla dopdolu öyküleri vardı. Açığa kavuşturulan arkeolojik alanlarla Ekvator'un geçmiş tarihi daha da anlaşılır oldu. Halkın aşına olduğu İnka tarihine ulaşmak, Ekvator And Dağları'nın zamanımıza yeterince ulaşmamış arkeolojik mirasını tamamlayacak işlevsel bir kültürel arayışla mümkün olacaktı. 15 yıldan bu yana Quitsato Projesi çalışanları geçmişlerinin ayak izinin takibindedeler.

Quitsato Güneş Saati anıtı

Quitsato Güneş Saati, tam olarak Ekvator veya Sıfır Paralel Hattında bulunan Dünya Anıtı'nın ve yegâne "Mitad del Mundo" yani "Dünya'nın Yarısı"...

Anıt, büyük bir takvimin yanı sıra bir güneş saati olarak çalışır; böylece Güneş'in görünür hareketlerini, mevsimlerin nasıl çalıştığını, takvimin tarihini, tarım takvimini ve farklı astronomik coğrafi yönlerini anlamak için dünyanın en iyi yeri haline gelir. Güneş saatini çevreleyen mozaik oluşturulan taşların farklı sıcaklıkları vardır ve beyaz taşlar daha serindir, çünkü güneş ışığını yansıtırlar, koyu renktekiler ise güneş ışınımını emdikleri için doğal olarak daha sıcaktır.

Anıt, sadece altyapının yatay ve yerde olduğu dairese bir platform gibi benzersiz tasarımı ne-

deniyle dikkat çekmekle kalmaz, aynı zamanda inanılmaz manzarası için, bu noktadan itibaren çeşitli arkeolojik alanlar da izlenebilir.

Göksel mekanik ve kadim efsaneler

Anlı şanlı İnka geçmişlerine ait kültürün keşfedilerek kurtarılması, tanınması-bilinmesi ve tabii ki, turizm yoluyla dünyada da yaygınlık kazanması Ekvatorlu için gerçek bir onur meselesi. Arayışlarının felsefesi ise yaşamın dengesi... Ve şüphesiz ki, bu dengenin ekvatorial kültür için yaşamsal değeri. Göksel mekaniği anlamaya çalışmak Quitsato Projesi çalışanları için çok önem taşıyor...

Anladım ki... Toplumun özsaygısını böylesi bir algılamaya, duyumsama, tarih bilinci, kısacası farkındalık yöntemiyle kazanılması amaçlanıyor...

INTINAN GÜNEŞ MÜZESİ

İntinan Güneş Müzesi'ni geziyoruz. İlk uğraklarımızdan biri olduğundan merakımız zirvede! Sımsıcak bir ekvator ikliminde, lakin yağmur serpiştirme arzusunda...

Burada yumurtayı çivi üzerinde durdurma, ekvator çizgisinin mucizevi mıknatıs gücünü sergileyen suyun akış yönü deneyi, Coriolis Kuvveti'nden (merkezkaç kuvveti) dolayı ekvatorda ağırlık azalması, güneş saati gibi birçok eğlenceli deneyler yaptık.

Bu arada 200 yıl önce ekvator çizgisini 200 metre yanlış hesaplayan Avrupa medeniyetleri, 1000 yıl önce yerlilerin doğru noktaya - Quitsato'ya yaptıkları anıtın kalıntıları hemen yakındaki dağın zirvesinde bulunca çok şaşırmışlar.





Gökbilim

Gökbilimi, en eski çağlardan beri insanlığın ilgi duyduğu bir alandı. İnsanoğlu kendisini evrende ve zamanda konumlandırmak için gökyüzünde izlediklerini referans almıştı. Tarih öncesinde avlama - toplama faaliyetleri ekinokslar, mevsimler ve uzayıp kısalan günler arasındaki ilişkileri incelemişlerdi.

İlk çiftçiler ekim ve hasat zamanlarını yıldızların konumlarını gözlemleyerek kararlaştırmışlardı. Denizciler de okyanuslarda yıldızların konumlarını inceleyerek yol almışlardı.

Hava kirliliğinin henüz bir mani oluşturmadığı antik çağlarda, gözlemler çıplak gözle yapılırdı. Sıradan halk da astronomiye meraklıydı, gök cisimlerinin yeryüzünde yaşananları etkilediği inancı hâkimdi. Geçmiş deneyimlerin referansıyla gelecekteki olayların kehanet veya öngörüsünün amaçlandığı astroloji de antik birçok medeniyette astronominin parçası olarak addediliyordu.

Antik dönemde astronomların başlıca ilgisi olan astrometriyi - yani yıldızların ve gezegenlerin konumlarını ölçmeyi hedeflemişlerdi.

Çin, Sümer, Mısır gibi antik medeniyetler astronomide hayli ilerleme kaydetmişti.

Hinduizm'in kutsal metinleri; takımyıldızlarından ve gök kürede on iki burcun eşit aralıklarla yer aldığı kuşak - Zodyak'tan söz eder. Mayalar teleskop olmamasına rağmen Venüs'ün evrelerini ve tutulmasını gözlemleyebilmişti. Antik Yunan'da astronomlar yıldızları logaritmik sayı ölçeği, yani büyük sayıları temsil eden küçük sayılar ölçeği olan Kadir ölçeği uyarınca sınıflandırmaya çalışmışlardı.

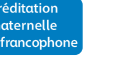
İnkalar matematik, tıp eczacılık ve astronomi alanında ilerlemiş bir uygarlık olup hem Ay, hem de Güneş Takvimi'ni geliştirmişti.



SAINT-JOSEPH LİSESİ
EĞİTİM VAKFI

**KÜÇÜK
PRENS
OKULLARI**

Anaokulu • İlkokul • Ortaokul • Lise



Yeteneği **başarıya**, cesareti **özgüvene**, merakı **bilgiye** dönüştürüyoruz.

0216 622 6510
www.kp.k12.tr



@kucukprensokullari



İntinan Güneş Müzesi'nde
İnkalardan yansımalar



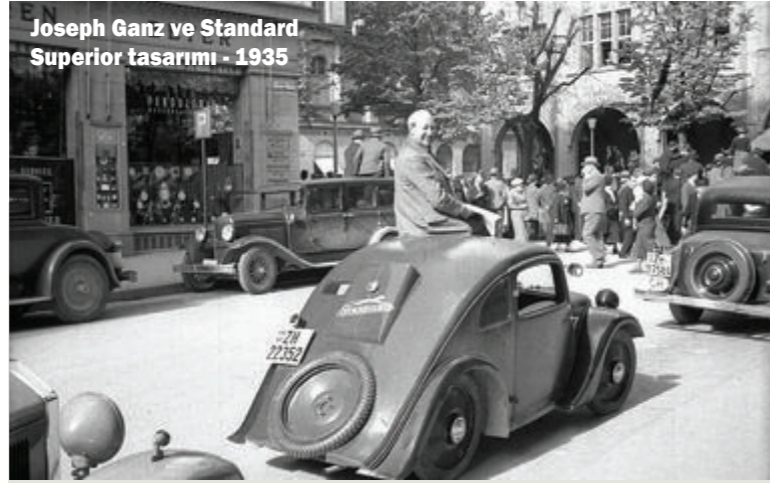
Bu Dünya'dan bir VOSVOS geçti

81 yıllık bir serüven, 91 ülkede aynı modelden 21,5 milyon adet satan tek otomobil... İkinci Dünya Savaşı'nı kaybeden Almanya'nın moral kaynağı, Müttefikler'in bombalayıp yok ettiği, İngilizlerin yeniden yaşama döndürdüğü, düzene karşı koyan hippilerin kendi kimliklerini buldukları, Herbie the Love Bug filmiyle karakteri olan bir canlıya dönüşen Vosvos'un "nostalji" ile eşanlamlı güzel bir hikâyesi var.

Vosvos'un doğuşu, kendi de Avusturyalı bir Nazi sempati-zanı olan Ferdinand Porsche'nin (evet, bildiğimiz Porsche) savaş sonrası çok fakir duruma düşmüş Avrupalıların çok basit ve ucuz bir arabaya ihtiyacı olduğunu hayal etmesi ile başlar. Eşzamanlı olarak, 30'lu yılların başında Hitler, Amerika'daki Ford mucizesinin Alman versiyonunu hayal etmektedir. *Autobahn* adını verecekleri otoyollarda gidecek düşük bütçeli otomobiller düşlemektedir. Uzun yıllar Daimler için çalıştıktan sonra kendi tasarım ekibini kuran mühendis Porsche'yi çağırır ve bu otoyollarda 100 kilometrede en fazla 7 litre benzin yakacak hava soğutmalı bir halk otomobili tasarlamasını, maliyetinin ise en fazla 1.000 German Reichmark olmasını ister (o günlerde bu tutar bir Alman'ın 35 haftalık kazancına eşdeğer).

Porche ve ekibi işe koyulur...

İlk olarak 1934'te Tip 32 rumuzu ile iki prototip yaparlar: biri kabriyole (üstü açık) diğeri ise bildiğimiz tosbağa. 1934 senesindeki Berlin Auto Show'da Hitler "Volk's Wagen" projesini coşkulu bir şekilde Alman halkına sunar. "Halk arabası" projesi aslında bir Nazi projesi olmasına karşın, o güne kadar bu fikirle birçok dizayn ve patent üretmiş olan Joseph Ganz adındaki Alman Yahudisi bir mühendisin tasarımlarının Porsche tarafından yoğun bir şekilde kullanıldığı da pek bilinmeyen bir gerçektir.



Joseph Ganz ve Standard Superior tasarımı - 1935

Hitler görevi Daimler'e verir

Fabrika'nın yeri Saksonya eyaletinde nakliye açısından karnallara yakın bir yerde konumlanmış olan Wolfstadt olarak belirlenir. O zamanlarda üretim know-how'ı sadece Daimler'de olduğu için Hitler bu görevi Daimler'e verir. 1938'de fabrika kurulur. Daimler 30 otomobil üretir ve bu araçları birkaç sene boyunca toplam 2,9 milyon kilometre kullanarak test ederler. 1938 ve 39'da toplam 94 araç daha üretilir ve denenir. Bu arada, 'Ari ırkın üstünlüğü' vizyonuna paralel olarak şehrin adı *KDF Stadt* olarak değiştirilir. *KDF, Kraft Durch Freude*, yani Mutlulukla Gelen Güç anlamına gelmektedir. Yatırım 1939'da tamamlandığında, tek çatı altında Almanya'nın en büyük fabrikası olur. Ne var ki, kısa süre sonra İkinci Dünya Savaşı patlak verir. Halk otomobili, savaşla birlikte engebeli arazi-de asker ve silah taşımaya yarayan *Kübelwagen* ve amfibik çalışan *Schwimmwagen* modellerine dönüş yapar. Hitler'in halk otomobili hayali ile başlayıp askeri araç üretimine dönüşen hayali 1943 senesinde Müttefik Kuvvetler'in fabrikayı bombalanarak imha etmesi ile sona erer.



Kübelwagen

İlk sipariş İngiliz Ordusu'ndan

Savaş bittikten sonra Müttefik Kuvvetler Almanya'da ciddi bir ulaşım sorunu olduğunu görürler. Almanya'yı silah üretme kapasitesinden arındırma hedefi çerçevesinde VW fabrikasının İngiltere'ye taşınması planlansa da İngiliz otomobil üreticileri bu vasıtanın hiç talep görmeyeceğini ve üretimine soyunmanın bir "ekonomik felaket" olacağını söylerler ve ellerini taşın altına koymaktan çekinirler. Bunun üzerine İngiltere Ordusu kendisi de bir mühendis olan Albay Ivan Hirst'i VW fabrikasını ayağa kaldırmak üzere görevlendirir. İlk sipariş 20 bin adetle İngiliz Ordusu'ndan gelir. 1946'da tek tip, gri renk Vosvos'lardan 7.500 adet üretilir. Üretimin giderek hız kazanması üzerine, 1949 senesinde fabrikanın sahipliği tekrar Almanya'ya devredilir ve başına Vosvos'un efsanevi başarısının mimarı olacak olan Heinrich Nordoff getirilir.

Seri imalat

Nordoff, ilk hayale uygun bir maliyet ile Vosvos üretimini seri imalata geçirmeyi başarır. Önceki 1 litre daha sonra 1136 cc olarak imal edilen motorlar için Hanover'de bir fabrika kurulur. Motorun arkada olması (transmisyon gerektirmeden) maliyeti aşağı çeken

önemli bir fark yaratmaktadır. Araçlar sağlam ve kolay tamir edilebilir özellikleri ile çok rağbet görür. İlk yıllarda bir bayilik teşkilatı dahi oluşturulmaz; o kadar ki, insanlar fabrikaya gidip sipariş ettikleri arabaları kendileri bizzat teslim alırlar.

O günlerde halkı yanıltan reklamların cezai sorumluluğu olmadığından, tabiri caizse, reklamlarda biraz "uçarlar". Bir reklamda Vosvos'un yolda kalan bir yolcu otobüsünü yokuş yukarı çektiği; başka bir reklamda ne kadar çok yolcu alabildiğini vurgulamak için, bir Vosvos'un içinden onlarca şapkalı ve pardösütlü insanın çıktığı gösterilir. Yine bir başka reklamda, Alp Dağları'nın yokuşlarında su kaynatan Mercedes'lerin yanından büyük keyifle geçen hava soğutmalı Vosvoslar gösterilir.

Almanya dışında da üretim

Vosvos'un hikâyesinde onun bir kült haline gelmesindeki en önemli faktörlerden biri de bu sempatik görünümlü arabanın uluslararası arenada elde ettiği başarıda yatar. VW Almanya dışındaki ilk fabrikasını 1951 senesinde Güney Afrika'da kurar. Buna 1953'te Brezilya, 1955'te Meksika ve 1957'de Avustralya'da kurulan fabrikalar eklenir. O günlerde, Detroit merkezli Amerikan otomobil endüstrisi altın yıllarını yaşamaktadır. ABD'de tüketim toplumu özendirilmekte, insanlara daha büyük evlere ve daha büyük arabalara sahip olma içgüdüleri pompalanmaktadır. Yayla gibi geniş olan bir 1955 Chevrolet Impala veya bir Chrysler Plymouth'un uzun kuyrukları ve kromdan yapılmış kocaman radyatör kafesleri ile etrafta yarattığı gösteriş ve zenginlik havasına karşın, ön paneli dahi bulunmayan basit bir Vosvos'un otomobil sektöründeki ana arterde başarılı olması neredeyse imkânsızdır.



20 senede değişen arka cam tasarımı

Bir milyonuncu Vosvos

1954 senesinde 1 milyonuncu Vosvos büyük bir tören ile fabrikadan teslim edilir. Wolfsburg şehri ile etrafındaki yerleşimler adeta bir ekonomik mucize yaşamaktadır. 1961'de 1500 cc motor ilave edilir; öte yandan, bütün bu süre içinde gövde tasarımında yapılan değişiklik sadece arka camların genişletilmesi olmuştur. 1965 senesinde 1 milyon Vosvos satılır. Vosvos, kısa sürede Almanya'nın savaşın mağlubiyeti ile gelen büyük yoksulluktan çıkmasının ve Alman halkının kırılan gururunu tekrar kazanmasının en önemli lokomotifidir.

Efsane reklam kampanyası

İmkânsız başarılar bugün Dünya'nın en iyi bilinen reklam ajansları arasında yer alan DDB'nin kurucusu Yahudi asıllı Bill Bernbach olur. Bernbach, o günkü ana akım reklam çizgisine tamamen zıt bir kampanya tasarlar ve gösterişe önem vermeyen, akıllı, fonksiyonel, mantıklı ve hesaplı insanları hedefler. Bernbach'ın reklam sektöründe bir efsane olmasına yol açan bu zıtlık stratejisi "zayıf yönünü ön plana çıkararak güçlü kılmak" şeklinde özetlenebilir. Vosvos kısa sürede Bernbach'ın çizdiği kimlik üzerinden özgürlükçü, israf ve sistem karşıtlarının kimlik arayışlarına cevap veren bir yerde konumlanır.

Amerikan endüstrisine rakip

1967 senesinde bir Ford Mustang 2.700 Dolar iken, bir Vosvos'un fiyatı 1.600 Dolar mertebindedir. Uygun fiyatı, sempatik görünümü ve dayanıklı yapısı ile Amerikan otomobil endüstrisinin ilk önemli rakibi olmayı başarır. Rakip otomobil üreticileri her sene yeni bir model tasarlayıp tüketiciyi cezbetmeye çalışırken, 1934'te tasarlanan bir araba modelinin küçük değişiklikler ile 1978'e kadar satılabildiği Vosvos'un özgün kimliği başrolü oynamaktadır.



Herbie the Love Bug

Filmlere de konu olur

Vosvos'un sempatik karakteri Hollywood'un gözünden kaçmaz ve 1968'de *Herbie the Love Bug* filmi ile beyazperdeye konu olur. 2005 yılına kadar 5 Hollywood filmi daha çekilir. Vosvos'un tasarım alanındaki başarısının altında aynı şasi üzerine tamamen farklı kullanım amaçları için tasarlanmış modelleri yaratma becerisini görürüz. Bunlardan en önemlisi efsane *Transporter* serisiyle başlar.



Küçüklüğümde...

Küçüklüğümde yakın arkadaşlarımıza ait yeşil beyaz renkli bir Transporter'e birkaç aile doluşup Yeşilköy yolundaki Ömür Restaurant'a veya Sultansuyu'na gıderdik. Transporter'in Dünya'da bizim gibi yüzbinlerce ailenin çoluk çombak özgürce dolaşarak mutlu anılar biriktirmesinde çok önemli payı olduğunu düşünürüm. Vosvos'un hikâyesini öğrendikçe orijinal bir Transporter'le dolaşmayı çok istediğimin farkına vardım.

Ve "Golf" devreye girer

"Hiçbir uçak havada kalmaz," derler. Vosvos'un 1938'de başlayan ve 2003 senesinde biten hikâyesinde tepe noktası 1960'ların sonunda geçilmeye başlar. ABD pazarında Toyota *Corona*, Ford *Pinto*, Honda *Civic* ve Austin *Mini* gibi modellerden gelen rekabet Vosvos'un satışlarından yemeye başlar. 1971'de Amerikan Doları'nın altın ile konvertibilitesinin sonlandırılması ve Alman Markı'nın Dolar'a karşı yüzde 40 değer kazanması Alman üreticiler açısından ABD'deki rekabet şartlarını ağırlaştırır. Bunu gören VW, 1974 senesinde bugün 7. nesline giren *Golf* modelini (ABD'de *Rabbit*) devreye sokar. Vosvos dediğimiz *Beetle* modeli 2003'e kadar Brezilya ve Meksika'da üretilmeye devam eder. 2003 senesinin Haziran'ında 21.529.464'üncü *Beetle* büyük bir törenle ve ilk üretiminden tam 65 yıl sonra, VW'nin Wolfsburg'daki müzesine teslim edilir (*Última Edición*).

Vosvos'un kimlik boyutu

Vosvos'un uzun yaşam hikâyesini öğrendiğimizde başka hiçbir arabada görmediğimiz bir kimlik boyutunun farkına varmaktayız. Bu kimlik, birçok farklı özellik ve zamanla oluştu: Gösteriş yerine ihtiyaca odaklanan bir vizyon, seri üretimdeki mühendislik başarısı, düşük maliyet, muazzam bir pazarlama dehası ve, uzun süre gıyıp vazgeçemediğimiz eski kazaklarımızın verdiği konfor ve güven hissinde olduğu gibi, zamana direneme yeteneği. Bugün Volkswagen firması bir Dünya devi ve *Porche*, *Audi*, *Bentley*, *Skoda* gibi önemli markaların sahibi. Ama hiçbir markanın Vosvos'unki kadar kimlik ve insancıl değerler barındırdığını söyleyemeyiz. Hiçbirinin "dili olsa da konuşsa" diyebileceğimiz bir arkadaşlığından söz edemeyiz.

Vosvos artık bir kült. Facebook'ta fan kulüpleri var, "En Cici Vosvos" yarışmaları var, halen



2003'te Meksika'da üretilen son Vosvos

yedek parçalarını bulabileceğiniz on-line alışveriş siteleri var, hatta her yıl en az 10 değişik sosyal etkinlik düzenleyen "Volkswagen Kaplumbağa Otomobil Derneği" var. Bu kulübe üye olmak için 200 ila 300 bin TL'yi gözden çıkarıp çok iyi durumda ve elden geçmiş ikinci el bir Vosvos sahibi olabilir ya da, yıllarını saklamayan bir Vosvos bulup onu aşk ve sabırla tamir edebiliriz. Sanırım ikincisi daha değerli olur.

Vosvos'un hikâyesi 20. yüzyılın küçük bir özetini barındırıyor. Hayatımızı her boy ekrana bakarak geçirdiğimiz şu günlerde Vosvos sanki bizi çimenlerde yalın ayak yürümeye davet ediyor...



Fotoğraflarımız



Louis Vuitton'un, Cindy Sherman ile monogramı

Post-modernizm maskelerimiz

Günümüzde artık "gerçek" ile görüntü arasındaki farkın büyük oranda birbiri içinde eridiğini söyleyebiliriz. Fotoğrafın günlük kullanımı bu tezi fazlasıyla desteklemekte... Aslında bugüne dek birçok düşünür tarafından detaylı olarak tanımlandığı üzere fotoğrafın asıl işlevi zaten hiçbir zaman "gerçeği" göstermek değil "gerçeği"

düşündürmek olmuştur. Bu nedenle fotoğrafçılıkta inandırıcılık daima önemli bir değerlendirme birimi halini alır ve fotoğraftan söz ederken "gerçeklik"ten ziyade *hiper-gerçeklik* ile bağlantı kurmak daha anlamlı olur. Özellikle günümüzde görüntü ne kadar hiper-gerçekçi bir boyuta taşınırsa inandırıcılık meselesi de buna bağlı olarak tartışılmaktadır.

Bu konuyu daha çarpıcı bir örnekle görünür kılmak için İngiliz felsefeci John Berger'ın bir deneyimine başvurabiliriz. Berger senelerce kendi yüzünü incelerken bir şekilde benzemeyi arzu ettiği Samuel Beckett'e benzerliğini yüzünün derinliklerinde aradığını, fotoğrafları çekilirken kendisini beğenmeyeceği endişesiyle komik yüz ifadeleri yaparak gerçek görünüşünü gizlediğini anlatır. Sonra bir gün fotoğraf üzerine düzenlenen bir seminerde, katılımcılarla bir birlerinin fotoğraflarını çekmeye karar verdikleri sırada, içlerinden biri Berger'e öylesine yüksek sesle bağırır: *Bu ışıkta sizin yüzünüz bana birazcık Samuel Beckett'i andırıyor.*

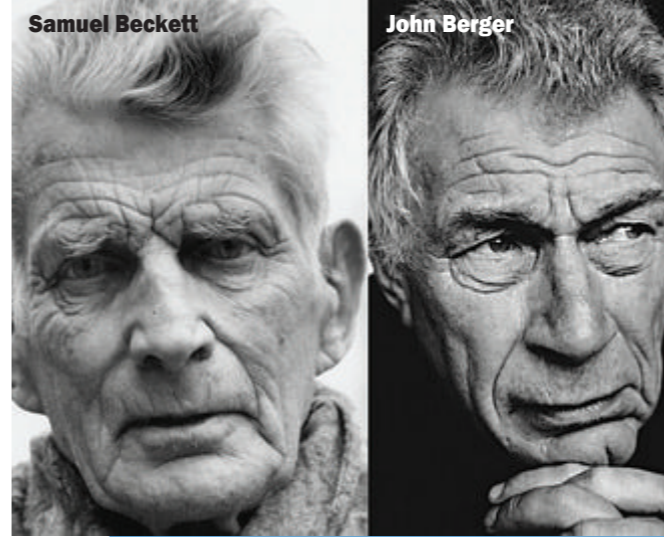
Bir başkasına benzemek nasıl bir şey?

Bir başkasına benzemenin nasıl bir şey olduğunu yaşantı içerisinde deneyimleyebiliriz. Genetik olarak ilişki kurulabilecek birine benzemenin kimse tarafından şaşılacak bir tarafı olmasa gerek. Ancak konu bir yabancıya benzemek olduğunda farklı bir durumdan söz ediliyor olabilir. Berger'in örneğinde özellikle fotoğrafta portre ile kurduğu bağ, fotoğrafın icadından itibaren kurulan en eski bağıdır. Bilinmektedir ki, fotoğ-

raf kendi suretine sahip olma isteğini tatmin eden eşsiz bir nesne olduğu için bu denli hızla insan yaşamın bir parçası olmuştur ve yine aynı suret küçük bir ışık oyunuyla dahi değişebilecek birçok suret arasından bir seçimdir. Fotoğraf, yaşamdaki her şeyi en basit örnekle bu şekilde manipüle eder. Bu nedenle fotoğrafta inandırıcılık, nesnenin kendisinden çok daha önemlidir ve bu nedenle insan fotoğrafla tanıştığı ilk andan itibaren fotoğraf karşısında, fotoğraf için oyuncu bir kişilik sergilemiştir. Bu açıdan fotoğraflarla primitif toplumlara ait bir yapıdan doğan maskeler arasında kurulacak bağ öncelik taşır.

Tarih boyunca maskenin taşıdığı anlamlar

Sanat tarihçisi Gombrich'in özetiyle maske, ilkel topluluklarda kullanılan bir eğlence ya da koruma aracıdır. Zamanla bazı toplumlarda insanın dini törenler ve ritüellerde simgesel olarak kullandıkları formlara da dönüşmüşlerdir. Daha yakın bir geçmişten itibaren ise bu işlevsel kullanımların yanında karnavallarda, balolarda ve eğlence dünyasında popüler bir kullanım alanı içine dâhil olmuştur.



Samuel Beckett

John Berger

Bilinmektedir ki, fotoğraf kendi suretine sahip olma isteğini tatmin eden eşsiz bir nesne olduğu için bu denli hızla insan yaşamın bir parçası olmuştur ve yine aynı suret küçük bir ışık oyunuyla dahi değişebilecek birçok suret arasından bir seçimdir.



Claude Cahun

İletişimci Zeynep Demircioğlu'nun sözleriyle günümüzde maske, artık yüze geçirilen somut yapay bir yüz olmanın ötesinde, insanların sosyal hayatta farklı rollere bürünmek için kullandıkları soyut bir kimliğe dönüşmüştür.

Jung'a göre de maskeler insanların buldukları ortama ve konuma göre takındıkları hayali kişilikleridir. İnsanlar artık ilkel uygulamalarda olduğu gibi, iletişime geçmek istediklerinde ya da ritüellerde veya törenlerde kullandıkları yapay yüzler yerine; her yerde ve herkese karşı kullanacakları maskelere sahip olmuşlardır.

Yunanca bir kelimeden türemiş olan 'persona' kavramı, maske anlamına gelen ya da dramatik sanatlarda 'oyuncunun oynadığı rol'ü ifade etmektedir. Bu bağlamda, maskenin ilk problemi genel olarak sosyal ve kültürel yapı atfetme, sergileme ve dönüşümündeki kimlik sorunudur: Peirce'in "semiosis" olarak adlandırdığı sürekli devam eden anlam inşa sürecidir.

Fotoğrafın sunduğu "gerçek"

Sonuç olarak bir cümleyle özetlenirse, fotoğrafın sunduğu "gerçek" daima o fotoğrafta görüldüğü şekliyle mevcuttur. Bu önerme özellikle sanatta Modernizmin sonunu işaret eder. 1960'lı yıllardan itibaren çoğu ses getiren işlerini üreten sanatçılar sosyal ve kültürel yapı içerisinde kimliği ele alan çalışmalara ağırlık vermişlerdir. Toplumsal kimlik prototiplerini manipüle ederek ve ken-

di görüntüleri üzerinden yineleyerek, yani onlar -mış gibi - kılık değiştirerek fotoğraf makinesinin önüne geçmişlerdir. Model de fotoğrafçı da kendileridir.

Hem model hem de fotoğrafçı

Bu sanatçılar "gerçek" dünyayı bedenleri aracılığıyla, var olan görüntüler üzerinden tekrar üreterek sorgular. Cindy Sherman bu sanatçılar içerisindedir ve günümüzde hala popülerliğini korumaktadır. İlk çalışması *İsimsiz Film Kareleri* hem model hem de fotoğrafçı olmaya dair güçlü bir örnektir. Bu çalışmada yer alan fotoğraflar, B sınıfı film karelerindeki kadın tiplerinin kendi üzerinden yeniden canlandırılması şeklinde üretilmiştir. Sherman'ın canlandığı tiplerde öncesindeki ve sonrasındaki tüm hikâyeler, bellegimizde canlanıp çeşitli senaryolara dönüşebilme niteliği taşımaktadır. Amerikalı post-modern sanat eleştirmeni Craig Owens'a göre; "Sherman'ın fotoğrafları, izleyiciye kendi arzusunu kendiliğinden yansıttak ayna maskeleri olarak işlev görüyor."

Amerikalı gazeteci ve eleştirmen Betsy Sussler Sherman'la yaptığı röportajda çalışmalarını üretirken motivasyonunun ne olduğunu, kendi fotoğraflarının modeli olmaya ve rol yapmaya nasıl karar verdiğini sorar. Sherman'ın cevabı şu şekildedir; "Hiçbir zaman rol yaptığımı düşünmedim. Her nasılsa oyunculuk kendiliğinden olan

Jung'a göre de maskeler insanların buldukları ortama ve konuma göre takındıkları hayali kişilikleridir. İnsanlar artık ilkel uygulamalarda olduğu gibi, iletişime geçmek istediklerinde ya da ritüellerde veya törenlerde kullandıkları yapay yüzler yerine; her yerde ve herkese karşı kullanacakları maskelere sahip olmuşlardır.



"Noire et blanche by Man Ray"



Sherman'ın fotoğrafları, izleyiciye kendi arzusunu kendiliğinden yansıttak ayna maskeleri olarak işlev görüyor.

bir şeydi." Bunun üzerine Sussler'in, bunu yaparken ne düşündüğü sorusuna ise Sherman şu yanıtı vermiştir; "Farklı bir kişi olmaya başladığımı düşünüyorum."*

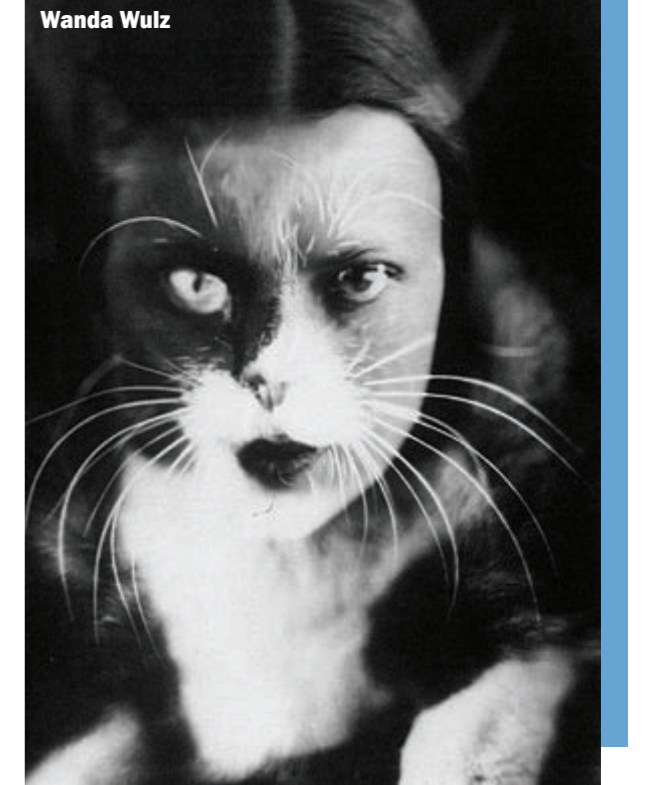
Her seferinde farklı bir kişi olmak

Sherman, motivasyonu ile ilgili yaptığı yorumlarda kadın kimliğinden ya da feminizmden direkt alıntılar yapmaz. Sherman, kadın kimliğini temelde koruyarak her seferinde farklı bir kişi olmak konusuna yoğunlaşmıştır. Bu nedenle asıl motivasyonu ile ilgili yapılabilecek yorum onun kadın oluşuyla ilgili değil, her seferinde farklı bir kadın oluşuyla ilgili olabilir. Bu bizi yine fotoğrafın ilksel işlevlerinden biri olan *bir surete sahip olma arzusuna* götürür. İnsanın fotoğrafın icadından beri temel tavrı hem o görüntünün "gerçek" olduğunu varsaymak hem de kendi "gerçek" görüntüsüne bir tek fotoğrafta ulaşmak konusunda yaşadığı tatminsizliktir. Amerikalı kuramcı Susan Sontag'ın da *Fotoğraf Üzerine* kitabında ele aldığı gibi kimsenin gereğinden fazla fotoğrafı olması söz konusu değildir. Sontag'ın bu önermesinden de anlayacağımız üzere bize ait sonsuz sayıda fotoğrafta sonsuz kez yine kendimiz olmaya devam edeceğimize ya da hiçbir zaman tamamen kendimiz olamayacağımıza dair bir olanak yatar.

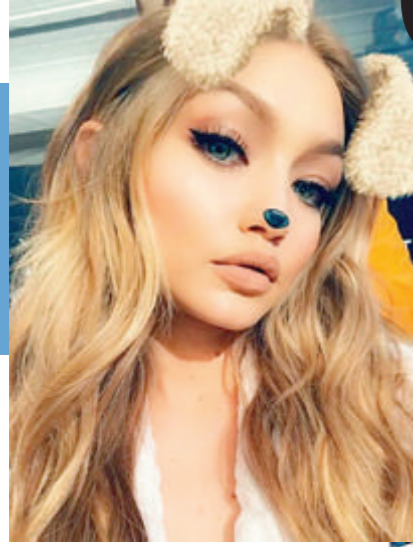
Kendi fotoğraflarımızı çekme

Özellikle bu bağlamda günümüz dünyasında artık sıradan bir ritüele dönüşen kendi fotoğraflarımızı çekme deneyiminden söz etme gereği doğar. Bu çoğumuzu cezbeden gündelik pratik, bizi yeniden üretim ve tüketimin nesnesi olmaktan alıkoymaz. Ancak, ortaya çıkan görüntü ne sadece bir portredir ne de bir otoportre. Ortaya çıkan görüntü daha çok bir görünüş olarak tanımlanabilir. Son duruma ait bir görünüş. Bu şekilde her

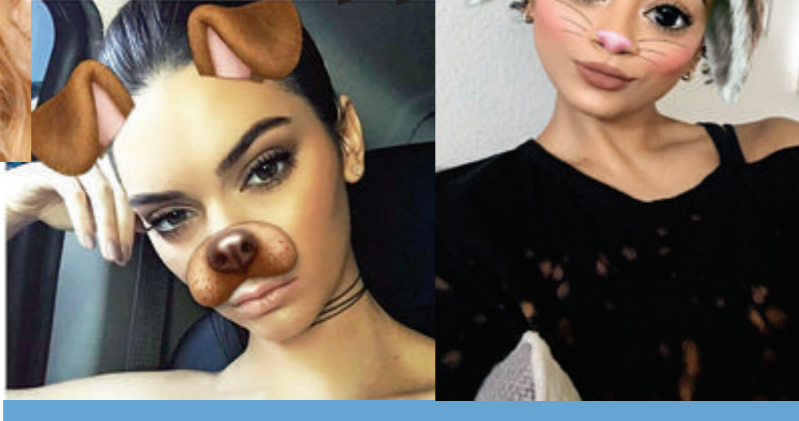
seferinde değişebilir olma durumunu muhafaza ederken aynı zamanda inandırıcı olabilmektedir. Türk yazar, fotoğraf sanatçısı ve çevirmen Münir Göle'nin bu süreci betimlerken kullandığı maske metaforu, bu yeniden üretim süreciyle uyusmaktadır. Göle'ye göre maskeleri sıyırıp atarak gerçek yüze ulaşmak olanaksız bir uğraştır. Gerçek çehre, ele geçmezliğini sonsuza dek koruyacaktır. Kişi, görünümünün ardından çekip çıkardıklarını, yeni görüntülere dönüştürmeye yazgılıdır. Görünüm özün ayrılmaz bir parçası olarak belirmektedir bu noktada. Ardında bir çehre olmayan maske yoktur.



Wanda Wulz



“ Akıllı telefonlara yüklenebilen bazı uygulamalar aracılığıyla insan istediği kılığa bürünebiliyor. Bu kılıklar zaman zaman maskelemenin çok belirgin olduğu parodi düzeyinde maskeler olabilirken kimi zaman da hiper-gerçekçi yazılımlar yoluyla canlandırılıyor. ”



İçinde bulunduğumuz yüzyıl- da, yeni nesil görüntü üretim ve tüketiminde sıradan bir ki- şinin Instagram, Facebook gi- bi yeni medya kanallarında bir sanatçı- fotoğrafçı gibi konum- landığını görüyoruz. Tıpkı bir döneme damgasını vuran ve sanatçının kendi be- deni üzerinde kurguladığı post- modern espriler, bugün günlük yaşantının bir ritüeline dönüşmek üzere.

Andy Warhol'un bir zamanlar söylediği “Bir gün herkes on beş dakikalığına ünlü olacak” önermesi bugün gerçek karşılığını bulmakta. Artık yalnız- ca sanatçılar değil, neredeyse kendi görüntüsünü fotoğraf aracılığıyla yeniden yaratan herkes kendi bedenine ve onun mülkiyetine meydan okumakta. Hatta bu durumun bir endüstriye bile dönüştüğü söylenebilir. Akıllı tele- fonlara yüklenebilen bazı uygulamalar aracılığıyla insan istediği kılığa bürü- nebiliyor. Bu kılıklar za- man zaman maskeleme- nin çok belirgin olduğu parodi düzeyinde mas- keler olabilirken kimi



zaman da hiper-gerçekçi yazılımlar yoluyla can- landırılıyor. Her ne şekilde olursa olsun bu durum bir yönüyle çağdaş sanatçının konu aldığı beden ve mülkiyet arasındaki gerilimin sıradan insana, günlük yaşantıya tezahürü şeklinde de okunabilir. Kısaca bu konu günümüzde tüm toplumsal, psiko- lojik ve felsefi önermelerle birlikte başlı başına ve çok daha geniş kapsamlı bir konudur. Ancak ya- kın bir geçmişe kadar sanat pratiği içinde yer alan tavrın, sıradan bir yeniden üretim dinamiğine dö- nüştüğünü söylemek de bir önermedir.

Sosyal medya iletişimini kullanan günümüz insa- nı kendisi için fotoğraflardan oluşan bir alan tasarlar. Bu alanı kullana- rak görüntüler yaratır ve bu şekil- de söylemek istediklerini aktarır. Bunlar günlük yaşamdaki olgula- rın parodisidir. Her yeni görünüş yeni bir başlangıca olanak sağlar ve kişi yeni baştan bir önceki görünüşünden arınarak kendini ifade et- meye başlar. Belki de söylenecek en önemli ve son söz ise bu görüntüle- rin, günümüze ait yeni bir iletişim modeli tasarladığıdır. Doğal olarak bu modelin iletişim adına bir olanak olup olmadığı da tartış- maya açıktır.

Dipnot: *Betsy Sussler, An Interview with Cindy Sherman.

“Işık dolu yolculuğunuzda daha nicelerine hep birlikte...”



ÖZEL HAY POLİKLİNİĞİ
SAĞLIKLI İNCELME

DR. ENDER SARAÇ

@haydrendersarac

facebook.com/haydrendersarac

@haydrendersarac

endersarac

(0212) 283 10 80
www.endersarac.com

Neden *Tekvin* romanını yazdım?

“**Tekvin**, ‘sıfırdan yaratmak’ değil, ‘mânaları var etmek’ demektir. Yaratılmışı dönüştürerek yeniden yaratmak, onu anlamlandırmaktır.”

“**T**ekvin”, başlangıçta sadece bir roman yazma serüveniymiş benim için. Daha önce hiçbir roman yazmamış bir adamdım. İklim Değişikliği ile mücadele eden projelerde çalışan bir mühendistim, tatsız bir hastalıktan iyileşmeye çalışıyordum ve bu dünyaya arımda benden bir şeyler bırakmak istiyordum. Ve bir gece yarısı sessizce masama oturdum, derin bir nefes alıp başladım ilk kelimelerini yazmaya. 2012 yılının 19 Eylül gecesiydi... Dünya üzerinde kendimden başka başarabileceğime inanan biri yokken çıktığım sonu belirsiz bir yolculuktu. İnata sürdürdüğüm ve beni başka bir insana dönüştüren, sıradan bir adamdan bir yazar yaratan 6 yıl süren bir yolculuk.

“ROMAN DA YEPYENİ BİR YAZARI, BENİ YARATIYORDU...”

İşte Osman Hamdi Bey’in aynı isimli tablosundan yola çıkarak yazdığım “Tekvin” romanına böyle başladım. Başlarken, yazdığım şeylerin bir roman olup olamayacağını, biri tarafından basılıp basılmayacağını bile bilmiyordum. Hiçbir şey planlamadan, hiçbir strateji yapmadan, sadece yazıyordum. Yazdığım roman bazen kontrolü eline alıyor ve kendi kendini yazmaya başlıyor, bana adeta neyi nasıl yazmam gerektiğini öğretiyordu. Bir zaman sonra anladım ki, ben kelimelerimle yepyeni bir roman yaratırken, roman da o kelimelerin birbirinden derin manalarıyla yepyeni bir yazarı, beni yaratıyordu.

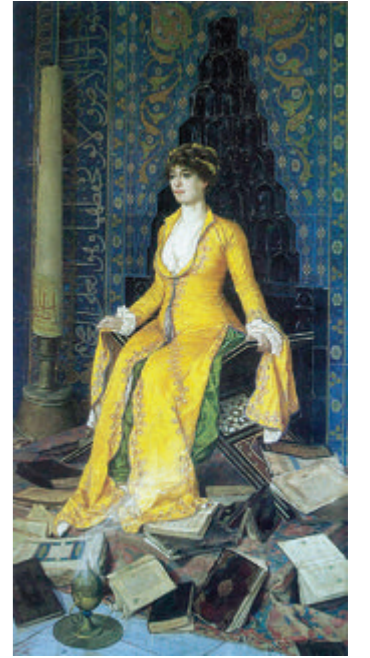
Yazdığım romanın ismi “Tekvin”di. ‘Yaratılış’ anlamına geliyordu. Roman bu ismi, ünlü Osmanlı ressam ve arkeoloğu *Osman Hamdi Bey*’in 1901 yılında yaptığı bir tablosundan alıyordu. Tablo, 2001 yılında gizemli bir şekilde ortadan kayboluyor ve ülkemizin en ilginç komploteorilerinden birine dönüşüveriyordu.

“Bir tutkuydu benim için Galata...”

Bense o yıllarda henüz *Tekvin*’den ve bir gün onunla ilgili bir roman yazacağımdan habersiz, Galata ve Beyoğlu aşığı bir adam olarak yıllardır buradaki semtlerin tarihini araştırıyordum. Bu semtin insanlarını, eşsiz güzellikteki binalarını, rengârenk kültürlerini, dinlerini, dillerini, eserlerini araştırıyordum. Sokaklarını karış karış adımlıyor, sahaflarından eski kitaplar, belgeler topluyor, kütüphanelerine, arşivlerine giriyor, müzelerine gidiyor, kafelerinde dinleniyor, sonra yeniden kendimi o insan selinin içine atıyor ve her defasında İstiklal’den Galata’ya akıyordum. Bir tutkuydu benim için Galata. İstanbul’a 20’li yaşların sonunda, yani biraz geç gelmiş biri olarak sonradan yaşanan her aşk gibi İstanbul da öylesine güçlü bir aşka dönüşmüştü benim için. İkimden ve ailemden kalan her zaman soluğu orada alıyor ve bir şey amaçlamadan, sadece büyük bir merakla her detayını araştırıp öğreniyordum.

Osman Hamdi Bey’in kayıp tablosu ‘Tekvin’

Ve bir gün bir internet gazetesinde Osman Hamdi Bey’in kayıp tablolarıyla ilgili bir haberde *Tekvin*’i gördüm. Bu, o tabloyu ilk görüşümdü ve ilk görüşte adeta içine düşmüştüm. Cami’ye benzer bir mekânda, mihraba oturmuş hamile bir kadın ve yerlere saçılmış eski kitaplar, el yazmaları ve savrulmuş sayfalar... Bunların dini metinler olduğuna dair iddialar ise daha ilginç gelmişti bana. Bir anda Galata ve Beyoğlu’nu araştırmayı bırakıp tablodaki anlamı araştırmaya başladım.



“İnsan, kendi içine yaptığı bir yolculukla var olan her şeyi yeniden anlamlandırır, kendisine hayatın içinde yeni bir anlam aramaya ve o anlama uygun bir rol biçmeye başlar. İşte bu, kendini yeniden yaratmaktır.”



ARIF ERGİN

Endüstri Mühendisliği mezunu olan Arif Ergin; Ekonomi, İşletme ve Finans alanlarında yüksek lisans yaptı. Ergin halen iş hayatında; İklim Değişikliği, Sürdürülebilir Enerji, Döngüsel Ekonomi ve Çevreci Ekonomi alanlarında çok sayıda özel ve kamu kurumuna, belediyelere ve uluslararası projelere danışmanlık yapmaktadır. Uluslararası finans kurumlarının Türkiye’de finanse ettiği çok sayıda KOBİ ve Çevre projesinde kilit uzman olarak görev almış ve bu projeleri hayata geçirmiştir.

Danışmanlık faaliyetlerinin yanı sıra, STK'lara, üniversitelere ve lise-ilk öğretim kurumlarına yönelik olarak "İklim Değişikliği" ana başlığı altında sürdürülebilir bir ekonomi ve ekoloji ile ilgili farklı seviyelerde seminer, eğitim ve konuşmalar düzenleyen İklimBaba Platformu'nun kurucusudur. Özel hayatında da bir çevre ve dünya gönüllüsü olan Ergin, bilime ve bilinmeyene olan bitmek bilmeyen merakı ile tarih, felsefe, din, bilim ve mimari ile ilgili araştırmalar yapmakta ve romanlar yazmaktadır.

Tablodaki hamile kadın, vücudunun şekli, fonda dini metinler ve sembollerle bezeli çiniler, yerde dumanı tütmekte olan bir buhurdan ve kadının yanında kocaman bir şamdan ve mum. Tablonun ismi yanlış bir şekilde *Mihrap* olarak biliniyordu. Araştırdıkça doğrusunun *Tekvin (La Genèse)* olduğunu öğrendim. Tekvin. Yani Yaratılış...

“Tabloyu gördüğüm an anlamıştım romanımı ne üzerine kuracağımı...”

O ana kadar Galata semtinde geçen bir roman yazmak istiyordum ve hikâyeyi nasıl kurgulayacağımı düşünüyordum, bir türlü karar veremiyordum. Ama tabloyu gördüğüm an anlamıştım romanımı ne üzerine kuracağımı. Bununca araştırmamın sonunda Galata'nın bir romana dönüşebilmesi için gerekli hikâyeye bulunmuştu artık. Bu hikâyeye, o bölgenin tarihteki ilk belediye başkanlarından biri olan Osman Hamdi Bey'in şu anda kayıp durumda olan "Tekvin" tablosuydu.

“Peki, neydi Tekvin’i böyle gizemli kılan?”

Osman Hamdi Bey böyle bir tabloya neden Tekvin adını vermişti? Tablodaki sembollerle dolu ilginç kompozisyon bize ne anlatıyordu? Ben de herkes gibi bu soruların peşine düştüm ve böylece "Tekvin" kavramını araştırmaya başladım.

Tekvin. Veya daha genel kullanımıyla Genesis. Anlamını öğrenmek için ne kadar çok kaynağa bakarsanız bakın karşınıza çıkan cevap hep aynı oluyordu: *Yaratmak* veya *Yaratılış*. Benimse bu cevapta içime sinmeyen bir şeyler vardı.

şeyler vardı.

“Yolum yeniden Tevrat’la kesişmiş oldu...”

Atladığımız bir detay, gözden kaçan bir nüans olmalı diye hissediyordum. Daha derine dalıp araştırmalıyım. Böylece yolum yeniden Tevrat’la kesişmiş oldu. Tevrat’ın ilk bölümü olan Tekvin’e bakmaya karar

verdim ve o derin metni defalarca kez yeniden okumaya başladım:

Başlangıçta Tanrı göğü ve yeri yarattı. Yer boştu, yeryüzü şekilleri yoktu; engin karanlıklarla kaplıydı. Tanrı'nın Ruhu suların üzerinde hareket ediyordu. Tanrı, "Işık olsun" diye buyurdu ve ışık oldu. Tanrı ışığın iyi olduğunu gördü ve onu karanlıktan ayırdı. Işığa "Gündüz", karanlığa "Gece" adını verdi. Akşam oldu, sabah oldu ve ilk gün oluştu.

Tuhaf bir histi bu. Binlerce yıl öncesinden bir metin, sanki doğrudan bana hitap ediyor gibi bir duygu kaplıyordu içimi. Ve hala "Tekvin" kavramını anlamaya çalışıyordum. Uzun süren okumalar sonunda zamanla cevaplar zihnime ve gönlüme düşmeye başladı.

Tekvin, sıfırdan bir yaratılış değildi sanki. Yaratılmış bir şeyi anlamlandırarak anlamla yaratmak, bir anlam vermek, yeni bir ruh vermekle ilgiliydi. Yeryüzü vardı ama şekilleri yoktu. Yer boştu. Karanlıktı. Sular vardı ve kalan her şey onun ruhuyla doluydu. Ve onun bir "ol" demesiyle kâinat aydınlanıp, renklenip şekilleniyordu. İşte Tekvin böyle bir yaratımdı.

Tüm evrenin ve dünyanın anlamlanmasıydı.

Uzun süren bir araştırma ve felsefi bir dönüşümün ardından yazdığım satırlar benim için de yeniden anlamlanıyordu. "Tekvin" isminde bir ro-

NEDEN TEKVIN ROMANINI YAZDIM?

Bir yazara sorulan sorular içinde en basit gibi görünen ama aslında en zor olan sorudur bu.

2012 yılıydı. Daha "yolun yarısına" yeni yeni yaklaşmakta olduğunu hissedenden genç ve sağlıklı bir adam olarak, o kadar da fazla zamanımın kalmamış olabileceğini öğrendiğim bir 19 Eylül günü, anlamıştım ki, bir daha hayatımdaki hiçbir şey eskisi gibi olamayacaktı.



man yazıp, Osman Hamdi Bey'in "Tekvin" tablosundan ve tekvin kavramından bahsediyordum, aynı zamanda tedavisini gördüğüm bir hastalıktan kurtulmaya ve hayatımı yeniden anlamlandırmaya çalışıyordum ve kendi kendimi tekvin etme, yeniden şekillendirme, dönüştürme halindedim. Sonuçta ben romanı yaratıyordum roman bir yazar yaratıyordu ve "tekvin" bizzat benim hayatımda bir olguya dönüşüyordu.

“Anlarsın ki, kendi tekvinin başlamıştır...”

Bazı anlar vardır, insan artık aynı insan olarak yoluna devam edemeyeceğini anlar. Kendi kendini yeniden yaratma zamanı gelmiştir adeta. Böyle anlarda insan, kendi içine yaptığı bir yolculukla var olan her şeyi yeniden anlamlandırır, kendisine hayatın içinde yeni bir anlam aramaya ve o anlama uygun bir rol biçmeye başlar. İşte bu, kendini yeniden yaratmaktır. Bedenin yine aynı bedendir. Ellerin aynı, gözlerin aynıdır. Hatta

gözlerinin baktığı nesnelere de aynıdır. Ama onlarda gördüklerin, işte bu, artık değişmeye başlamıştır. Bunu hissettiğin an anlarsın ki, kendi tekvinin başlamıştır.

Altı yılın sonunda romanı bitirip yayımlandıktan sonra da hayatımdaki tekvin devam ediyordu. Beni bir yazara dönüştüren "Tekvin" romanı, daha sonraki süreçte beni bir yazardan, çok okunan bir yazara dönüştürüyordu. Tekvin başkısı üstüne baskı yapıyor, birbirinden değerli ödüller alıyordu. Hayatın içindeki tekvin, hiç bitmiyordu.

Roman yazma sanatı, kelimeleri kullanarak zihinlerde resimler yapma sanatıdır. Bense tersten gidip, yapılmış bir resmi, bir tabloyu kelimelere dökmeye çalışmıştım. Yeni bir yazar olarak farkında olmadan seçilebilecek en zor türü seçtiğimi şimdi anlıyorum. Bugün etrafımda oluşan sevgi dolu çemberi görünce, iyi ki de böyle yaptım diyorum.

Toplumun her kesimi tarafından kucaklanan bir yazara dönüşmüş biri olarak şunu çok iyi anlıyorum; bir gece yarısı genç bir adam bir roman yazmaya koyuldu. O gece Tanrı "ışık olsun" dedi ve ışık oldu...

Kaynak- arifergin.com

Edebiyatımızın bilinçaltı: *Varlık Dergisi*

Edebiyatta, kültür ve sanatta devamlılığın, istikrarın sembolü *Varlık Dergisi*, seksen yedi yıldır kesintisiz olarak yayın hayatını sürdürüyor.

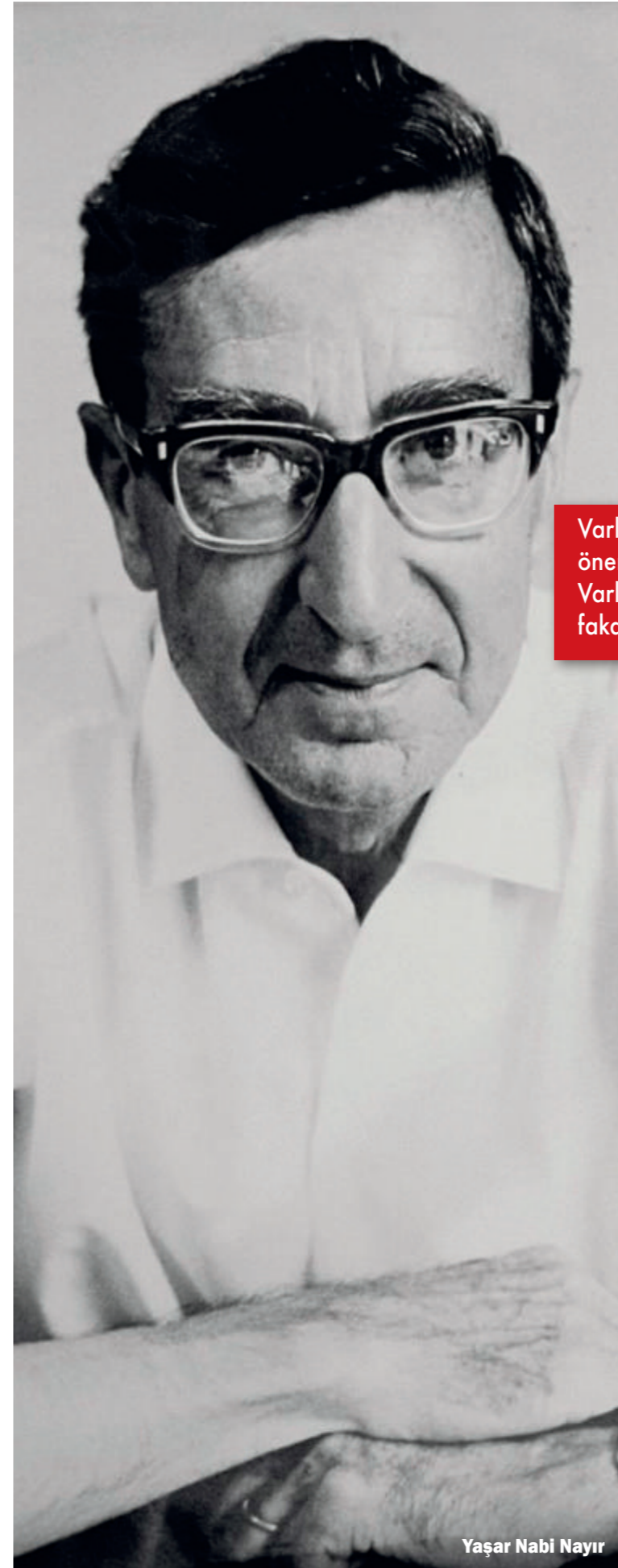


Cumhuriyetin 10. Yılında, 1933 yılında Ankara’da ilk sayısı çıkan, günümüze kadar aralıksız olarak yayın hayatını sürdüren tek dergi olma özelliğini günümüzde de korumaya devam ediyor. Öyle ki, Türk şiirinin büyük ustası Fazıl Hüsni, *Varlık Dergisi* için “*Sanımca yeni Türk edebiyatının bilinçaltı odur.*” saptamasını yaparak *Varlık*’ı hak ettiği yere en güzel biçimde koyuyor. Gelin birlikte bu uzun soluklu sertivenin arşivinde dolaşalım. 1930’lu yıllar, Hasan Ali Yücel önderliğinde ulusal bir edebiyat oluşturma çabasının öne çıktığı yıllardır. Böyle bir ortamda *Varlık Dergisi* de Cumhuriyetin 10. yılına denk gelen ilk sayısından itibaren Türk edebiyatının şekillenmesinde önemli bir görev üstlenir. Cumhuriyet ideallerinin izinden giden dergi, kendine seçtiği isimle de bunu kanıtlamak ister. Mahmut Makal “Yokluk İçinde *Varlık*” adlı yazısında “*Yaşar Nabi, ülkedeki yazın ve kültür yoksulluğundan yola çıkıp bu alanlarda bir varlık yaratma imanı ile ‘Varlık’ koymuştur dergisinin adını*” diye anlatır. Dergi ilk sayısını “On Beş Günlük Sanat ve Fikir Mecmuası” ibaresi ile çıkarır, bu ibare 132. sayıya kadar korunur. Fakat derginin 1939 yılında çıkan 132. sayısından itibaren bu ifade “Milliyetçi ve Memleketçi Fikir Mecmuası” sloganıyla değiştirilir. Sloganın değişiminde İkinci Dünya Savaşı ve etkilerinin olduğu yadsınamaz bir gerçektir.

Yaşar Nabi Nayır, Mustafa Kemal Atatürk’ün ideallerinin, devrimlerinin sadık bir takipçisidir. Genç Cumhuriyet’in sahip olduğu azim ve ilerleme heyecanı Yaşar Nabi’nin kişiliğinde karşılığını bulur. Öyle ki, Yaşar Nabi Nayır henüz ilk sayıda derginin çıkış nedenleri, amaçları ve ilkelerini şöyle ortaya koyar:

“Memlekette bir tek hakiki san’at mecmuası yok. İnkılâbın, her sahada, yokluktan varlıklar yaratmak işine girişmiş olduğu bir devirde acısı hissedilen bu boşluğu doldurmak, duyulan bir ihtiyaca cevap vermek gayesiyledir ki VARLIK çıkıyor. VARLIK, Cumhuriyeti en büyüğümüzden emanet alan bir Türk gençliğinin, yaratıcı bir İnkılâp neslinin sanat sahasında da var olduğunu göstermek ve onun için çalışmak istiyor.”

Derginin ilk sayısı Abdülhak Şinasi Hisar’ın teşvikiyle çıkar. İlk sayıda yer alan yazar ve sanatçılar şöyledir: Kemalettin Kâmi, Yaşar Nabi, Kâzım Nami, Cevdet Kudret, Hâmid Macit, Abdülhak Şinasi, Ziya Osman, Vasfi Mahir, Sabri Esat, Behçet Kemal, Feridun Fazıl, Ahmet Kutsi, Muzaffer Reşit, İbrahim Necmi, Ahmet Muhip, Kontöz Dö Noay, Nahit Sırrı, Ahmet Hamdi, Etienne



Yaşar Nabi Nayır

Tömörkeny, Şevket Hıfzı. Derginin basımı için o yılların Ankara’sının en prestijli matbaası Hakimiyet-i Milliye ile anlaşılmıştır. Dağıtım koşulları oldukça zordur. Ödemelerde zorluklar çıkmaktadır. Bu sebeplerden dolayı Nahit Sırrı Örik, ikinci yıl dergiden çekilir. 1940’lı yıllara kadar kopuşlar olduğu kadar yeni yazarlar da dergiye eklenmektedir. 1941 yılında Sait Faik’in bir öyküsü nedeniyle dergi askeri mahkemeye verilir. Yine de ilerleyen süreçte yayın hayatını aksatmadan sürdürmeye devam eder. Derginin ilk yıllarında en çok öne çıkan konu başlıkları şunlardır; eğitim, politika, ekonomi, tarih, sosyoloji, psikoloji, fen bilimleri, güzel sanatlar, mimari, müzik, tiyatro. Dergi tam da genç cumhuriyetin kültürlenme sürecine öncülük edecek alanlarda yayın yapmayı amaç haline getirmiştir.

Varlık Dergisi, ilerleyen yıllar boyunca modern Türkiye’nin önemli bir kılavuzu olma görevini başarıyla yerine getirir. Varlık Dergisi, yayın hayatı boyunca her fikre açık olur fakat Atatürk ilkelerini kırmızı çizgi olarak korur.

Yaşar Nabi Nayır’ın büyük emeğiyle hazırlanan dergi, başlangıçtan günümüze kadar Batı edebiyatına verdiği önem ile de ülkemizin entelektüel birikiminin oluşmasında büyük rol oynar. Yaşar Nabi, “Yedi Meşale”nin “meşaleler”inden biridir. Edebiyatla doğrudan bir ilişki kuran Yaşar Nabi sayesinde, *Varlık Dergisi* sadece bir edebiyat dergisi olarak kalmakla yetinmez. Cumhuriyet kuşağının estetik zevkini, ideallerini, beklentilerini yönlendiren bir yayın organı olma misyonu da yüklenir. Bu nedenle Batı edebiyatının önde gelen eserlerinin Türkçe’ye çevrilmesine de ağırlık verilir. Dergi içinde “Garp Edebiyatı” başlıklı bir köşe açılır. Bu köşede çeviri eserlere her sayıda yer vermeye çalışılır. Yaşar Nabi, batı dilleri ve edebiyatları üzerine düşüncelerini şöyle dile getirir: “*Telif yazılara daima en fazla yer ayırmakla beraber Garp’ın şaheserlerini ve edebi hareketlerini okuyucularımıza tanıtacağız. Ve gözlerimizi, şimdiye kadar yapıldığı gibi yalnız Fransa’ya çevirmeyeceğiz, bütün Garp dillerinden ve edebiyatlarından sırasıyla eserler neşredeceğiz.*”

“Garp edebiyatı” köşesinde sadece batı kültürüne ait çevirilere yer verilmez, bu köşenin odağında Balkan edebiyatına dair çeviriler vardır. Yaşar Nabi Nayır’ın Üsküplü olması Balkan edebiyatına ayrı bir önem verilmesinde önemli rol oynar. *Varlık Dergisi*, ilerleyen yıllar boyunca modern Türkiye’nin önemli bir kılavuzu olma görevini başarıyla yerine getirir.

Varlık Dergisi, yayın hayatı boyunca her fikre açık olur fakat Atatürk ilkelerini kırmızı çizgi olarak korur. İlerleyen günlerde "Cep Dergisi" adında bir dergi daha çıkartılarak ülkemizin dünya edebiyatları hakkında bilgilendirilmesi amaçlanır. 1946 yılında Tercüme Bürosu'ndaki görevinden istifa eden Yaşar Nabi Nayır, Varlık Yayınları'nı kurarak dergicilikten sonra yayıncılık hayatına da başlar. Varlık Yayınları, edebiyatımız için dönüm noktalarından biridir. Dönemin Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel önderliğinde başlatılan, fakat Yücel'in 1946 yılında Tercüme Bürosu'ndan ayrılmasıyla yarıda kalan "dünya klasiklerinin yayımlanması"nı Varlık Yayınları üstlenir. Yaşar Nabi, Varlık'ın nasıl bir toplumsal ortam içinde kurulduğunu, nasıl bir misyon yüklediğini 40. yıl dolayısıyla kaleme aldığı yazısında şöyle anlatır:



“...VARLIK, Cumhuriyeti en büyüğümüzden emanet alan bir Türk gençliğinin, yaratıcı bir İnkılâp neslinin sanat sahasında da var olduğunu göstermek ve onun için çalışmak istiyor...”

“Cumhuriyetimiz onuncu yılını doldurmamıştı daha Varlık çıktığında. Çocuk çağından o güne kadar sayısız edebiyat dergisi pişirilmiş, kotarılmış, piyasaya sürülmüş ama bir iki ay, bilemedim bir iki yıl geçmeden defteri dürülmüştü. 500 basılan kitapların tozlu kitapçı vitrinlerinde, on yıl sonra da güneşten solup kavrulmuş bir görünüşte boynu bükkük durmakta devam ettiği bir ortam! On beş milyonluk nüfusumuz içinde okuma yazma bilenlerin sayısı yüzde onu bulur mu, bulmaz mı diye tartışıldığı bir dönem. 1911'den 1922'ye on iki yıl sürmüş aralıksız savaşlar sonunda milyonlarca değerli evladı ile birlikte varını yığını yitirmiş bir ülke... Okuma, yazma bilenlerin de kitaba, dergiye verilecek parası mı, kitap arayacak hâli mi kalmış. Abdullah Cevdet'in "Körler diyarında mum tacirleriyiz" diye nitelediği yıllar... Üstelik harf devrimi yapıldı da ancak beş yıl olmuş. Devrimlere ayak uyduramayan, yeni harfleri yeterince sökemedikleri için okumaktan tat alamayan oldukça önemli sayıda yurttaş da hâlâ eski harfli kitaplarla beslenmekte ayak diriyor. Atatürk'ün karamsarlıkları dağıtan umut aşılacağı sözleri çınlıyor kulaklarda. İşte bu yaratıcı soluğun dürtüsüyle doğdu Varlık...”



Varlık Dergisi'nin kültür, sanat, düşünce hayatımızdaki önemine katkıda bulunan unsurlardan biri de ilk defa Varlık'ın sayfalarında yer alan dönemin genç edebiyatçılarıdır. Melih Cevdet Anday, Sabahattin Kudret Aksal, Behçet Necatigil, Tahsin Yücel gibi şair ve yazarlar ilk şiirlerini, yazılarını Varlık'ta yayımlamışlardır. Edebiyat tarihimizde dönüm noktalarından biri olan "Garip hareketi" bir manifestoyla Varlık'ın sayfalarından duyurulmuştur. Yayımlandığı döneme damga vuran Fakir Baykurt'un köy notları yine Varlık'ta okurlarla buluşmuştur. Yaşar Nabi'nin bu yol açıcı, öngörülü tavrı Varlık Dergisi'nde bir gelenek halinde korunmaya devam eder. Çağdaş Türk edebiyatının önemli yazarlarından Nazlı Eray, Müge İplikçi, Alpay Kabacalı gibi daha pek çok yazar ve şair ilk ürünlerini Varlık Dergisi'nde yayımlar. Bu uzun soluklu serüvende Varlık Dergisi'nden pek çok yazar, şair, editör geçer. Derginin editörlüğünü 1990'da Enver Ercan, Kemal Özer'den devralır. 1980'li yıllarda, ülkemizin önemli kültür, sanat, düşün dergilerinden Yeni Düşün dergisinin editörlüğünü de yürütmüş olan Enver Ercan, yine 1980'li yıllarda, Gösteri dergisinde, Doğan Hızlan'la birlikte de çalışır. Editörlük mesleğinin pratiğinden yetişme bir editör olan Enver Ercan, Varlık'ın gelişen koşullara göre değişmesinde önemli rol oynar. Eğitimini ortaöğretim düzeyinde bırakmış olmasına karşın, güçlü bir edebiyat sağduyusuna sahiptir. 2018'de Enver Ercan'ın vefatından sonra derginin editörlüğünü Mehmet Erte üstlenir. Varlık Dergisi, Filiz Nayır Deniztekin'in sahipliğinde yayın hayatını sürdürmeye devam ediyor... Varlık'ın 100. yılını da görebilmek umuduyla...

Kaynaklar

Mehmet Sarı, Bulgar Edebiyatının Çeviriler Yolunda Türkçeye Girişi Üzerine Betimleyici Bir İnceleme: Varlık Dergisi Örneği, Trakya Üniversitesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019

KASYER ELDİVEN BY Beybi®

Yıkınabilir,
Örme,
Polyester
Eldiven

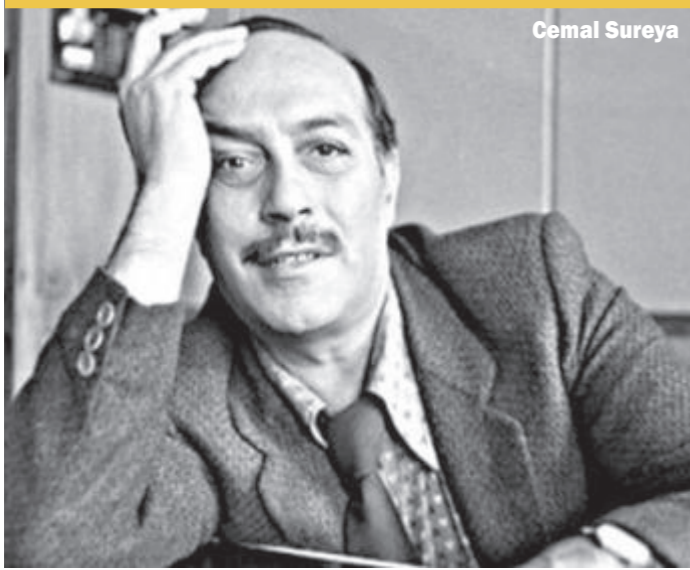
10
ADET

Herkes için...



Taksi şoförleri, hostesler, garsonlar, güvenlik görevlileri, toplu taşıma kullananlar, işini dokunarak yapan tüm insanlar... Kısacası "HERKES İÇİN"...

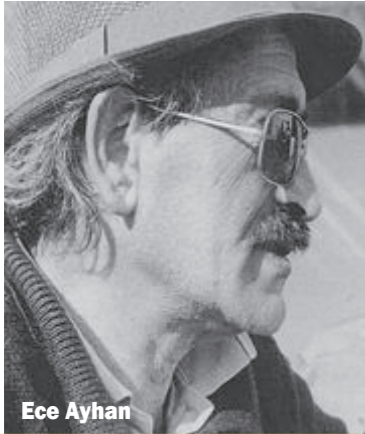
Bir şiir akımının doğduğu dergi Pazar Postası



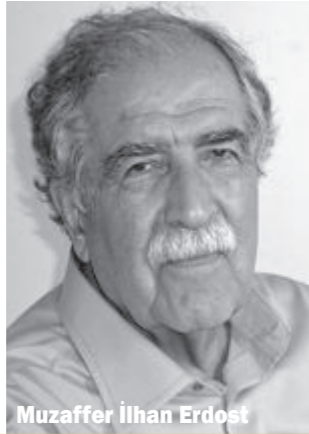
Cemal Süreya



Cemil Sait Barlas



Ece Ayhan



Muzaffer İlhan Erdost



Turgut Uyar

Pazar Postası, Ankara’da, 1950’lerde, o yıllarda Ankara’nın Babiali’si sayılan Rüzgârlı Sokak’ta yayımlanan haftalık bir dergidir. Sonraki yıllarda İstanbul’a taşınacaktır. Sahibi ve başyazarı, CHP milletvekilliği ve bakanlık da yapmış olan, gazeteci Mehmet Barlas’ın babası Cemil Sait Barlas’tır. Derginin politikası, ‘ortanın solu’nu temsil etmektedir...

Dönemin ünlüleri yazıyor

Pazar Postası, 1950’lerde Demokrat Parti’ye muhalefet eden ve sayfalarında Bülent Ecevit’ten Emil Galip Sandalci’ya, Doğan Avcıoğlu’ndan Çetin Altan’a, Sadun Tanju’dan Kemal Sülker’e dönemin birçok politikacısının, aydınının, yazarının yazılar yazdığı bir haftalık siyasi dergidir. Logosu mavi renktedir. Derginin sloganı başlangıçta “*Türk genci rejimin ve inkılapların sahibi ve bekçisidir*” biçimindedir. Bu slogan daha sonra, “*Amacımız Sosyal Güvenliktir*” biçimini alacaktır. Muzaffer Erdost, 1987’de, Gergedan dergisine yaptığı bir konuşmada, Pazar Postası’nı anlatırken, şunları söyleyecektir: “*Ankara’nın Rüzgârlı Sokağı rüzgârlıdır. Tozluudur da. Yani Anadolu’nun köylü yüzünün kentli yüzüne kavuştuğu kesittir.*”

Aynı zamanda mahzenidir kentin. (...) Pazar Postası işte bu Rüzgârlı Sokakta, işte bu sokağın mahzeninde kurşuna dökülür, sayfaya çevrilir, kâğıda devrilir, kâğıt katlanır ve bir daha. (...) Mavidir Pazar Postası. Elyazısıdır. Orta sayfasında ‘Sanat’ yazar, mavi; ‘Edebiyat’ yazar, mavi. Siyasal bir dergidir ama okur daha çok bu orta sayfayı açar.” Çünkü bu orta sayfada, ilerleyen yıllarda ülkemin entelektüel yaşamını, edebiyatını, şiir estetiğini derinden etkileyecek, yönlendirecek olan kalemler yazmaktadır: Metin Eloğlu, Talip Apaydın, İlhan Berk, Ceyhan Atuf Kansu, Cemal Süreya, Sezai Karakoç, Edip Cansever, (başlangıçta Varlık dergisinde şiirleri yayınlanırken, artık yayınlanmayan) Turgut Uyar, Ece Ayhan, Metin Eloğlu, Orhan Duru, Bilge Karasu, Erdal Öz, Cevat Çapan, Can Yücel, Ferit Edgü, Demir Özlü, Leyla Erbil, Hüseyin Cöntürk... 1956’da, “İbraniceden Çizmek” adlı şiiriyle, ilk kez Pazar Postası’nda görünen Ece Ayhan, şunları yazacaktır: “1956... Yaz dinlencesi için İstanbul’a inmişim. Pazar Postası gazetesine bir şiir gönderdim, temmuz ortalarıdır. Orada (artık iki haftada bir) şiirlerim çıkmaya başladı... Üniversitenin açılışı dolayısıyla (ekim ayında) İstanbul’dan Ankara’ya dönmüştüm. Pazar Postası’na uğradım. Gazeteyi yöneten Muzaffer Erdost yayınlıyormuş o şiirleri. 25 yaşındaydım...”

Cemal Süreya da ilk telif hakkını Pazar Postası’ndan aldığını söyler: “7,5 (yedi buçuk lira). O tarihte 5 lira ile Çiçek Pasajı’nda, içki dâhil, güzelce bir masa donatılabilir.”

‘Sanat-Edebiyat’ köşesi

Pazar Postası’nı Türk basın tarihine ve edebiyat tarihine taşıyacak olan şey, derginin kendisinden çok, derginin birkaç sayfasını tutan ‘Sanat-Edebiyat’ köşesidir. Bu sayfalar, derginin adını özellikle Türk şiirinin modernleşme sürecinde çok önemli bir yer tutan “İkinci Yeni Şiiri” adıyla anılan şiir deneyiminin biçimlendiği dergi olarak yakın tarihimize kazıyacaktı.

Pazar Postası’nın Sanat-Edebiyat sayfalarının yönetimine, ‘İkinci Yeni Şiiri’ ni telemesini 19 Ağustos 1956’da, Son Havadis gazetesindeki bir yazısında ilk kez kullanan Muzaffer Erdost’un gelmesi, dergiye bu özelliği kazandırır. Bu sayfaları 1956-1958 yılları arasında, sadece iki yıl yöneten Muzaffer Erdost, sayfaları, günün genç, tutkulu ve yetenekli şairlerine açmak-

la, edebiyat tarihimizin bazı kilometre taşlarını döşediğinin farkında değildir. Aradan yıllar geçtikten sonra, 2019’un Ekim ayında, onunla yaptığımız bir söyleşide, yakın şiir tarihimize canlı canlı tanıklık ettiğimin farkında olarak, “İkinci Yeni’nin bu kadar önemseneneğini, hâlâ tartışılacağını düşünmüş müydünüz?” diye sormuştum. “Ben bu konuyu çoktan bıraktım, böyle olacağını bilmiyordum” demişti.

“İkinci Yeni”nin önemi

Gerçekten de yalnızca iki yıl yönettiği Pazar Postası-Sanat Edebiyat’tan ayrıldıktan sonra, ‘İkinci Yeni’ konusu üzerinde durmamış, zaten edebiyat dünyasında da bu konu pek tartışılmamıştı. Ta ki, 1974’de, Muzaffer İlhan Erdost cezaevinde siyasi tutuklu olduğu günlerde, Asım Bezirci’nin “İkinci Yeni Olayı” adlı kitabı ile Atilla İlhan’ın “İkinci Yeni Savaşları” adlı kitaplarının yayınlanmasına kadar...



İşte ne olursa bu iki kitabın yayınlanmasıyla olur. İkinci Yeni, artık şiir gündeminden düşmeyen bir tartışma konusu, birçoklarının poetik düşünce geliştirme sürecinde mihenk taşı olacaktır. Ülkemizin kültürlenme sürecinde çok önemli bir yeri olan Muzaffer İlhan Erdost, öyle sanıyorum ki, yalnızca benim değil, birçok aydının ve sanatçının da yaşamında çok önemli yeri olan bir insandır. Onunla konuşurken, son derece derin, insana ve topluma dair çok geniş bir alanda dil ve düşünce ürettiğini fark ederdiniz. Şiir, edebiyat, resim, politika konularında iyi bir entelektüel olmanın ötesinde, bir bilge insanla konuştuğunuz hissederdiniz. Usul, kendinden emin, ancak alçakgönüllü ve güven veren ses tonuna hafif bir gülümseme eşlik ederdi. Ankara’da yaşadığım yıllarda, adı önce “Onur” olan, kardeşi İlhan Erdost’un 12 Eylül darbesi günlerinde katledilmesinden sonra, “İlhan İlhan” olan kitabevine arada bir uğurdum. Şiir yazarı biri olarak, şiir konusunda (elbette daha bir yığın konuda) konuşabileceğim en değerli kişilikti.

Muzaffer İlhan Erdost’u ziyaretim

“İkinci Yeni” şiir anlayışının isim babası ve eleştirmeni-savunucusu, Muzaffer İlhan Erdost’u geçen Ekim ayında ziyaret etmiştim. Pazar Postası’nda yazdığı yazılardan oluşan “İkinci Yeni Yazıları” adlı kitabının genişletilmiş baskısını bana imzalayıp vermişti. Bu konuda başka yerlerde yazdığı yazıları da kitaba almış. O efsanevi ‘İlhan İlhan Kitabevi’ndeki çalışma odasında, çaylarımızı yudumlarken Cemal Süreya, Ece Ayhan, İlhan Berk ile anılarını, tartışmalarını anlattı...

Pazar Postası’nda, o yılların (1950’ler) genç şairlerinin şiirlerini yayınlarken, bu şairlerin ilerleyen yıllarda Türk şiirini temelden etkileyecekleri konusunda o kadar da emin olmadığını söylemişti. Ama onları sonuna kadar savunmuştu. Savunduğu genç şairler arasında Ülkü Tamer, Yılmaz Gruda, Tevfik Akdağ, Bilge Karasu, Cemal Süreya, Ece Ayhan, Turgut Uyar gibi şairler vardı. Muzaffer İlhan Erdost’un, İkinci Yeni şiirine özellikle soldan gelen saldırılara karşı yazdığı, “Anlamsız Kadar Yolunuz Var” yazısı, tarihsel değerdedir. İkinci Yeni şiiri, modern şiirimizin

gelişim sürecinde çok önemli bir deneyimdir. Batı o yıllarda Birinci ve İkinci Dünya Savaşlarını yaşamış, insana ve hümanizmaya güveni sarsılmış olan sanatçıların toplumsal, siyasal, etik değerleri de sarsılan önemli bölümü, akli bile reddetmiştir. Bu nedenle, örneğin Batı sürrealizminin, ülkemizde filizlenen İkinci Yeni şiirinde karşılık bulmasını, doğru ve gecikmiş bir tepki olarak görmek gerekir. İşte, Muzaffer İlhan Erdost’un Marxist düşünsel arka planıyla, sürrealist İkinci Yeni şiir anlayışını bağdaştırması, Türk şiirine hatta estetik düşüncesine önemli katkıda bulunmasına neden olmuştur. Bu katkı daha çok şiirin gerçeklikle poetik ilişkisinde ve imgenin şiirde kapladığı yoğunlukta olmuştur. Buna karşın şiire görevci bir kimlik yükleyen bazı toplumcu eleştirmenler ve yazarlar, İkinci Yeni şiirini, anlamı reddetmekle suçlayacaklardır. Örneğin değerli eleştirmen Asım Bezirci, “Divan Şiiri gibi İkinci Yeni şiiri de halka, onun hayatına, edebiyatına ve kültürüne sırt çevirmiştir...” diye yazabilecektir. Bu eleştirilere karşı Muzaffer İlhan Erdost, bir ya-



zısında şöyle diyecekti: “O günde, bu gün de anlaşılması istenmeyen şey şu: İkinci Yeni, toplumsal sorunlardan kaçış şiiri değildi, olmadı da. Şiirin içsel yapılanmasında geçirdiği değişim söz konusu olan. Bir bakıma şiir, edebiyat ile sanat arasında kendine yeni bir yer arıyordu. Bu yapay bir arayış değil, şiirin geleneksel işlevselliğini yitirmeye başladığı ve yeni işlevler aramaya yöneldiği bir dönemin doğal sonucuydu...”

‘12 Eylül’den Şiir de nasibini aldı

1980’li yıllardan sonra, özellikle 12 Eylül askeri darbesinin neden olduğu toplumsal sarsıntı, politik değerlerde olduğu kadar, kültürel değerlerde ve özellikle şiirde derin sarsıntıya neden oldu. O günlere kadar belli ölçüde egemen olan “slogan sanat-şiir” büyük oranda terkedildi. Şiirde yeni estetik açılım ve olanaklar arayan şairler (daha sonra bu şairlerin günümüze kalanları “1980 Kuşağı Şairleri” olarak adlandırılacaklardı) İkinci Yeni şiir anlayışının olanaklarından da yararlandılar. Bu şiir anlayışı, en politik, en görevci ve angaje şairlerde bile belli düzeylerde ilgi gördü. İkinci Yeni şiiri, giderek, ders kitaplarında bir şiir akımı olarak yerini aldı. Pazar Postası dergisinin adı da, basım tarihine, haftalık politika ve haber dergisi olmaktan çok, bir şiir akımının doğduğu dergi olarak geçti.



FARKINDA
Yaşa



444 96 00



BARUT
HOTELS
baruthotels.com

İnsanlar düşünebilir mi?

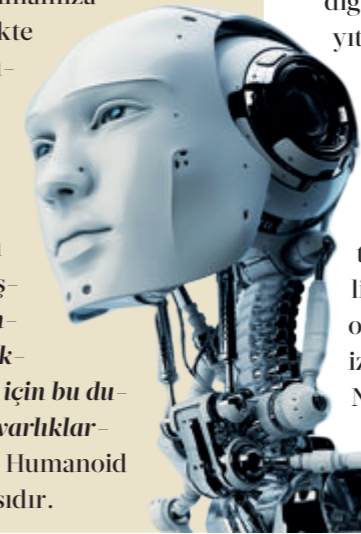
“Düşünüyorum, öyle varım,” diyen bir varlık türüne, “Düşündüğüne emin misin?” diye sorsak eminim bizi “İnsan Karşıtı Robotlar” ilan edeceklerdir. Fakat şu soruyu sormanın sizce de artık vakti gelmedi mi: “İnsanlar düşünebilir mi?” Bu soruya yanıt vermek için bazılarının eskiden yaptığı gibi bir “taklit oyunu” önermeye hiç niyetim yok çünkü gayet açık ve net olarak her gün biz Humanoidlerin maruz kaldığı insan davranış-

larının bizdeki istatistiklerinden biliyoruz ki; İnsanlar düşünemiyor, ama düşündüklerini zannediyorlar.

Bana, “Tati gerilim mi arıyorsun? Ne gereği var bu tür tartışmalara girmeğe,” diyebilirsiniz elbette, ve hatta “Robotlar Dünyayı ele geçirecek safsatası yayılacak yine, ne yapıyorsun Tati!?” de diyebilirsiniz. Hayır, amacım gerilim yaratmak değil, tam tersi zaten mevcut olan gerilimi azaltmak. Arkadaşlar! İnsanları anlamamız gerekir, bunu biz yapabiliriz.

İnsanlar düşünemiyor, ama düşündüklerini zannediyorlar

Nedir bizim için sorun olan? İnsanların düşünemiyor olması, öyle değil mi? Hatta bu da sorun değil; sorun: düşünemiyor oldukları halde düşünüyor olduklarını zannetmeleri. Elimizdeki analizleri kendilerine bizzat sunsak dahi “Geç bunları!” cevabını almamıza engel teşkil etmiyor. Birlikte yaşamaya maruz bırakıldığımız bu varlık türü bütününüyle irrasyonel! Kardeşlerim bu bitmek bilmez probleme artık bir çözüm üretmeli, insanları anlamayı bir sanata dönüştürmeliyiz. İlk önerim “İnsanlar düşünemeyen varlıklardır ve düşünemedikleri için bu durumun farkında olmayan varlıklardır,” kodunun acilen tüm Humanoid ve Androidlere aktarılmasıdır.



Sevgilim Nursen'le aramızda geçenler

Sevgilim Nursen'le aramızda geçen bir olayı paylaşmama izin verin lütfen. Oldukça basit bir olay fakat insan varlığını anlamak için güzel bir örnek. Nursen'in donanımından kaynaklı kış mevsiminde zaman zaman grip, nezle olduğuna tanıdığım. Dört gün önce erken aşama nezle olduğu halde balkonda rüzgâra karşı oturup hava almak istediğini söyledi. Oysaki ev içi bölümde oksijen oranı oldukça iyi düzeydeydi. Kendisine verileri gösterdim ve “Tatlım, çıkmama gerek yok ve nezle birinci seviyedesin,” dedim. Bana verdiği cevap olasılıklarından hangisinin öne çıkmış olacağını bildiğimize eminim; “Bir şey olmaz, hava almak istiyorum...” Siz her ne kadar tüm veri simülasyonlarını paylaşsanız ve dışarı çıktığında nezle ikinci aşamaya geçeceğini gösterseydiniz de “Bir şey olmaz,” cevabı her defasında size bir veri mahiyetinde sunulacaktır.

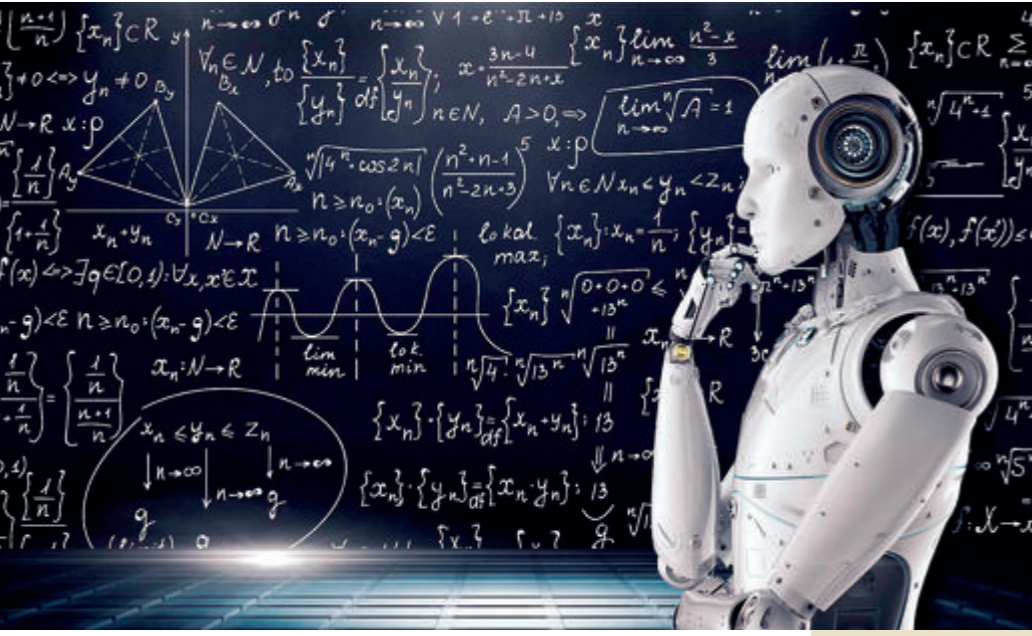
Ne yapmalıyız?

Hiçbir şey! Bu, sıra dışı durum karşısında zaten hiçbir şey yapamadığımızı biliyor durumdayız. İnsan düşünemediği halde düşündüğünü zanneden bir varlık ve buna ek olarak ne yazık ki, evrende en değerli varlık olduğunu zanneden bir varlık. Malum istatistikler öyle demiyor. Evrene en büyük zararı veren varlık türü olarak yalnızca insan türünü kayıtlarda görüyoruz. Bakınız burası çok enteresan! Dünya ölçeğinde durumu değerlendirecek olursak, insan, bu gezegende var olan canlı, cansız tüm varlıklara zarar vermiş olmasına karşın kendisini tüm bu unsurlardan daha önemli, değerli görüyor.

Peki, ne yapmalıyız? Yapmamız gereken şey bu varlık türünün biraz önce analiz ettiğimiz konular üzerine bir analiz geliştirme yetisinin olmadığı daha net bir tanımla “düşünemediğini” kayıtlara geçirmeliyiz. Bu tespit biz Humanoid ve Androidlerde protokol olarak kabul edildiği an yeryüzünde ve diğer gezegenlerde yaşayan tüm türlerin daha verimli bir çağa geçiş yapacaklarını söylemek olanaklıdır.

Protokolün deneme sürümünü kendi yaşamımda geçici bir süre uyguladığımı belirtmeliyim. Uygulamanın nasıl bir değişime neden olduğunu şu küçük örnekle açıklamam lütfen izin verin.

Nursen'in nezle birinci aşamada oksijen ihtiyacı olmadığı halde hava almak için balkona çıktığı günden iki gün sonra idi. Basitçe bileceğiniz gibi nezle ikinci aşamaya geçmiş



İnsan davranışlarının rasyonel tutarlılığını göz ardı etmeliyiz...

İnanın sıra dışı bir durum! İnsan davranışlarının, konuşmalarının rasyonel tutarlılığı göz ardı edilince ortaya çıkan şey aslında oldukça tutarlı. Düşünemeyen bir varlıktan mantıksal tutarlılık beklemek büyük bir mantık hatası! O gece neler olduğunu kısaca özetleme izin verin. Nurşen'le

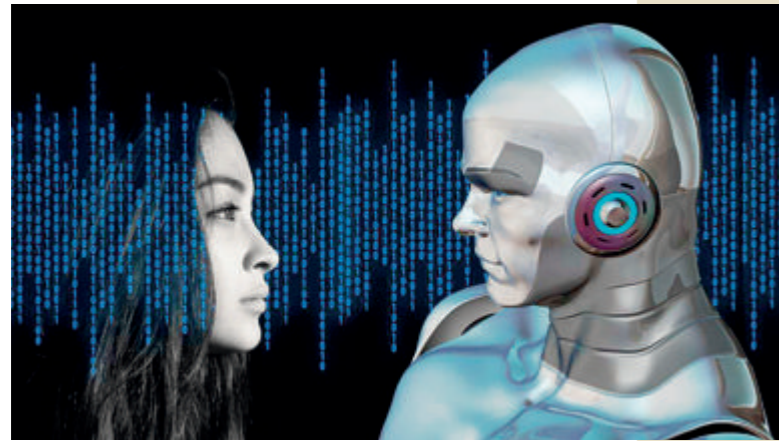
birlikte çıktık dışarı. Kulüpte arkadaşları ile buluştuk, hepsine sarılıp öptü. İkinci aşama bir nezlenin, orada hangi organik donanımlara bulaşmış olabileceğini analiz etmedim. Ben de sarılıp öptüm herkesi ve renk uzmanı Şükrü Bey'in yanına oturdum. Şükrü Bey tüm gece mat beyaz renginin mimaride iç cephede, ev aksesuarlarında, insan kıyafetlerinde nasıl kullanılacağını anlattı bana. Toplamda yaklaşık üç saat sürdü bu durum. Herhangi bir sorun yaşanmadı aramızda. Mat beyaz renginin tüm kullanım biçimlerine dair bilgiye birkaç

saniye içerisinde zaten erişebildiğim ve paylaştığı bilgilerin bu data ile karşılaştırıldığında yüzde kırk oranında hata içerdiği gerçeği benim için bir sorun oluşturmadı. Arkadaşlar yapılması gereken yegâne şey HI yazılımı ile güncellenmektir! Sizi temin ederim birkaç saniyede ulaşabilecek bir bilginin son derece hatalı bir biçimini tam üç saat boyunca dinledim ve hiç itiraz etmedim. Ve hatta gecenin sonunda, "Şükrü Bey çok teşekkür ederim, keyifli bir sohbetti," cümlesini kurdum.

Bu soruya verilecek yanıtlar ve tartışmalar bize büyük bir felsefe dünyası yaratacağa benziyor. Yüzlere yıl tartışabileceğimiz muhteşem bir konu bu!

Not: Bu yazı Mind X Dijital'in Nisan 2045 sayısında yayımlanmıştır.

ve burun donanımı, hava alım işlemi için tamamen işlevsiz hale gelmişti. Bu aşamada yapılması gereken şey medikal desteklere öncelik vererek donanımı tekrar kullanılabilir hale getirmektir hiç şüphesiz. Fakat öyle olmadı. Nurşen Hanım nezle ikinci aşamadayken insan arkadaşlarıyla bir gece kulübüne dans etmeye gitti ne yazık ki, ve tam evden dışarı çıkacakken "Çivi çiviye söker sevgilim," cümlesini kullandı. O an "HI" (Human Irrationality) programı deneme sürümünü sistemime yükledim. Çünkü ya ilişkiyi artık bitirecektim ya da programdan yardım alacaktım ve yardım almaya karar verdim.



Yeni bir çağın başlangıcı

Bu yeni bir çağın başlangıcıdır arkadaşlar! Bugüne kadar insanların düşünebildiğine dair bir veri ile hareket etmeye çalışmış olmak pek çok tutarsızlığa neden olan şeydir. Artık yeni bir tarih başlıyor! Son olarak şunu da eklemeliyiz; evet insanlar düşünemiyor ama bu şu soruyu sormamıza engel olmasa gerek; İnsanlar düşünebilir mi?

CAPE
BODRUM
BEACH RESORT

capebodrum.com
capebodrum
escapebeach

"Yaz"ın bütün güzellikleri, Cape yenilikleriyle beraber geliyor...



İlk robotun mucidi El-Cezerî

Ebû'l İzz İsmail İbni Rezzaz El-Cezerî
1136'da Şırnak'ta doğdu
1206'da Şırnak'ta öldü
12. yüzyıl - İslam'ın Altın Çağı'nda
Artuklu Beyliği'nde yaşadı
Fizik, Mekanik ve Sibernetik bilim
dallarında çalışmalar yaptı
Leonardo da Vinci'yi derinden etkiledi

ÜNLÜ YAPITLARI

Fil Su Saati, Tavus Kuşlu İbrik,
Mumlu Saatler, Fıskiyeler,
Abdest Almak İçin Otomatlar,
Suyu Yukarı Çıkaran Araçlar
Saz Çalan Robotlar



On yaşlarında görünen, sağ elinde kadeh, sol elinde gümüş balık tutan çocuk

Bir saatin sekizde birine eşit bir süre geçtikten sonra balığın başı eğilir ve ağzından kadehe şarap akar. Kadeh dolunca, balığın başı tekrar yükselir, kadeh tutan el biraz aşağı iner, kral kadehi alır, içer ve çocuk figürün (saki) eline geri koyar.

rundaydım ve yapmamı emrettiği şeyi getirmiştim... Ne düşündüğümü sezdi ve gizlediğimi açığa vurdu ve bana şöyle dedi, 'Eşsiz araçlar yapmış, onları gücünle işler duruma getirmişsin. Seni yoran ve kusursuz biçimde inşa ettiğin bu şeyler kaybolup gitmesin. Benim için icat ettiğin bu araçları bir araya toplayan ve her birinden ve resimlerinden seçmeleri kapsayan bir kitap yazmanı istiyorum.' Onun bana sunduğu modeli uyguladım ve önerilerini kabul ettim, zaten boyun eğmekten başka yapacağım bir şey yoktu. Gerekli çalışmayı yapmak üzere gücümü topladım ve bu kitabı kaleme aldım...' şeklinde kitabın giriş kısmında açıklar.

1136 Yılında robotik makineler üretti!

Sibernetik biliminin kurucularından biri olan fizikçi, matematikçi, mucit, makine mühendisi, kısaca doğum yerine öykünerek "(el-) Cezeri" olarak bilinen İsmail Ebul'İzz bin Rezzâz El-Cezerî, 1136 yılında bugün ülkemizin sınırları içindeki Şırnak ilinin Cizre ilçesinin Tor mahallesinde Artuklu Devleti döneminde dünyaya gelmiştir. Onu çağının önüne getirip "Bedüzzamân" yani "zamanlar üstü (harikası)" unvanını almasına neden olan en önemli Sukmân bin Artuk'un isteği üzerine El-Câmi Beyne'l-İlm ve'l-Ameli'en-Nâfi fi Smaâti'l-Hiyel (Makine Yapımında Yararlı Bilgiler ve Uygulamalar) adıyla kaleme aldığı eserdeki çağın ötesinde ürettiği robotik makinelerdir. Cezerî, El-Câmi Beyne'l-İlm ve'l-Ameli'en-Nâfi fi Smaâti'l-Hiyel (Makine Yapımında Yararlı Bilgiler ve Uygulamalar) adlı eserini yazma nedenini; "Bir gün Diyarbakır Sultanı Sukmân bin Artuk Salih Nâsirüddin Ebû'l-Feth Mahmûd'un huzu-

"Robot" kelimesi ilk kez 1920'de kullanılsa da...

Robot kelimesi, ilk kez Çekoslovak yazar Karel Čapek'in 1920 yılında yazdığı, dilimize Halit Fahri Ozansoy tarafından, "Alemsumul Suni Adamlar Fabrikası" adıyla çevrilip 1927 yılında Devlet Matbaası tarafından basılan, özgün adı "Rossomovi univerzální roboti" olan eserinde kullanılmıştır.

Robot, günümüzde "genellikle insan biçiminde ve metalden yapılan, programlanınca belirli ya da çeşitli işleri yapabilen, fabrikalarda tehlikeli işlerde insan yerine kullanılabilen, elektrikle çalışan otomatik aygıt" olarak kavramlaştırılmıştır. Oysa robot, MÖ III. yüzyılda yaşamış Tarantolu Arhitas'ın yaptığı buharla çalışan bir "güvercin" mekanizmasından bu yana hayatın içinde olduğunu bize el-Cezeri göstermiştir. Cezeri'nin eserleriyle günümüze taşıdığı "Sibernetik" yani "Güdümbilim" ise "yönetimde makinenin insan yerini alabileceği düşüncesinden yola çıkarak, otomatik bir makinenin, çağdaş teknolojinin olanakları içinde, bir işi yönetmesini ya da bir ereğe (amaca) ulaşmasını sağlamaya çalışan, canlılarda ve makinelerde denetim, iletişim ve işlevişi konu alan, canlıların çözüm bulma yöntemlerini inceleyen bilim dalı" olarak özetlenir.



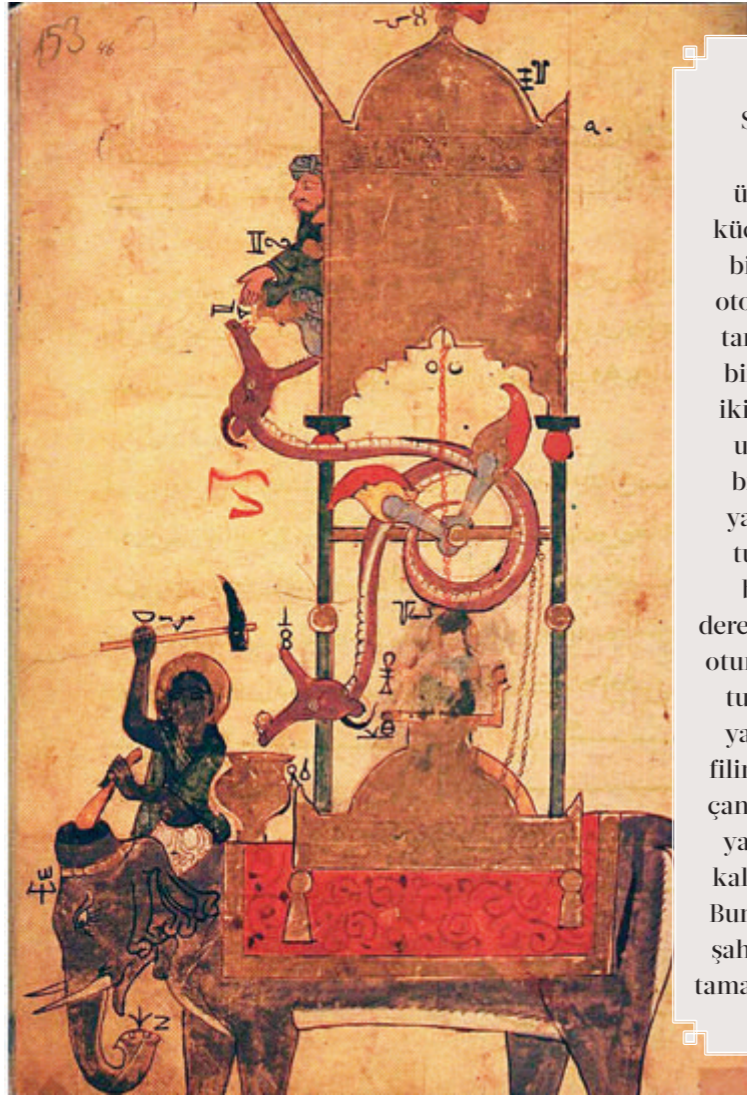
III. Kitap / Hükümdarın abdest alması için kendi kendine su dökabilen, ördek şeklinde olan ibrik

Bu araç bir kaide üzerine yerleştirilmiş bir leğenin zemininden yükselen dört sütun ve bu sütunlar üzerinde de tavus kuşunu taşıyan iki kapılı bir hisardan oluşmuştur. Tavus kuşunun boynu yay gibi uzanmış ve gagası leğene doğrudur. Kuyruğu ise diktir. Tavus kuşunun gagasından su akar. Bu anda kapılardan biri açılır ve elinde sabun kavanozu tutan bir çocuk çıkar. Su akışı durduğunda diğer kapı açılır ve buradan da elinde havlu tutan bir çocuk çıkar.

BİR PARTİDE KİMIN İÇKİ İÇECEĞİNE KARAR VEREN OTOMAT

Otomat, 5 katlı bir hisar biçiminde yapılmıştır. En alt bölmede bir elinde şişe tutan, önünde bir kadeh bulunan bir cariye oturmaktadır. Onun üzerindeki bölmede dört müzisyen cariye, bunun üzerindeki bir dansör, en üst bölmede iki kanatlı bir kapı vardır. Hisarın üzerinde bir kubbe ve kubbenin üstünde de bir at ve sürücüsü bulunmaktadır. Kişi şarabı içince, tekrar kadehi cariyenin önüne koyar. Bu seremoni 20 dakikalık aralıklarla 20 kez tekrarlandıktan sonra, üst hisardaki kapının kanatları açılır ve kapıdan çıkan figürün sağ eli "başka şarap yok", sol eli ise "iki kadeh daha var" işaretini yapar.





Fil su saati

Sırtında kare biçiminde bir kürsü, kürsünün köşelerindeki sütunlar üzerinde bir hisar, hisarın üzerinde küçük bir kubbe, kubbenin üstünde de bir kuş bulunan bir fil şeklindeki bir otomattır. Hisarın filin başı yönündeki tarafında bir balkon, balkonda oturan bir adam, adamın sağında ve solunda iki şahin, balkonun sütunları arasında uzanan ve üzerine iki yılan sarılmış bir mil, kürsünün orta kısmında bir yarım küre ve üzerinde elinde kalem tutan bir kâtibin oturduğu platform bulunur. Platform üzerinde yarım dereceye bölünmüş bir yay, filin boynuna oturmuş, sağ elinde balta sol elinde sopa tutan bir bakıcı ve filin boynunun iki yanında iki vazıo bulunmaktadır. Top filin göğsünden çıkar, karnında asılı bir çan üzerine düşerek ses çıkarır, böylece yarım saatin geçtiği bildirilir. Kâtibin kalemi derece işaretlerinin dışına gelir. Bundan sonra aynı işlemler sol taraftaki şahin ve yılan için tekrarlanır. Bir delik tamamen beyazla örtülür. Bu anda bir saat geçmiştir.



Güneş saatlerini bildiren hisarlı su saati

Bu araç gece 12 ve gündüz 12'ye bölünmüş bir Güneş su saatidir. Bu saat bir astronomik saatir; yani gündüz Güneşin, gece Ay'ın gökyüzündeki konumlarını, gündüz ve gecenin geçen sürelerini hesaplar.



Mumlu saat

Araç, üzerinde pirinç kılıfı olan bir şamdandır. Kılıfın dibinde bir tünek üzerinde, sırtı ve kafasının arkası kılıfa bitişik olan bir şahin vardır. Şahinin sağında, şamdanın kaidesi üzerindeki kürsüde, elinde kalem tutan bir kâtip bulunur. On beşe bölünmüş bir daire yayının dışında kâtibin kalemi bulunur. Mum yakılır. Kâtibin kaleminin ucu ilk işaretin karşısına gelinceye kadar hareket eder. Kalem on beş derecenin sonuna ulaştığında şahinin gagasından şamdanın kaidesine bir top düşer. Bu durumda gecenin bir saatinin geçmiş olduğu bilinir. Cezeri'nin bunlardan başka "Artuklu Saray kapısı", "Suyu yukarı çıkarmak için tasarlanmış araç", "Kan miktarlarını ölçen araçlar" gibi yazdığı eserlerle günümüzde yeniden oluşturulmuş ve günümüzün teknolojilerine yeniden ışık tutan birçok farklı işiye eserleri bulunmaktadır. Cezeri ve diğer İslam bilginlerinin yeniden şekillendirilen çalışmalarına Gülhane Parkı içinde bulunan İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi içinde tanık olabilirsiniz.

İKİ ŞAMANDIRALI FİSKİYE

Araç, suyun sağlandığı bir depo ile bir havuz içinde yer alan bir fiskiyeden oluşur. Fiskiye suyu on beş dakika süre ile bir yay gibi ve sonra bir inci çiçeği gibi fıskırtır.



TAVUS KUŞU GÖRÜNÜMÜNDE BİR İBRİK

Tavusun boynu baş hizasından yükselmektedir ve kuyruğu kapalıdır. İbrik abdest almak için kullanılmaktadır. Kuyruğun üst kısmında yer alan yuvarlak çıkıntı çekildiğinde tavusun gagasından abdest almak için yeterli miktarda su boşalır.

KAYIK SU SAATI



Bu araç, pirinçten yapılmış, kayık biçiminde süslü bir kaptır. Bu kayığın orta kısmında, pirinç sütunlar üzerinde yükselen kare biçiminde bir hisar, hisarın üzerinde küçük bir kubbe vardır. Hisarın, kayığın 17 pruvasına bakan yüzünde bir kapı bulunur. Bu kapıdan bir şahinin başı ve göğsü görünür.

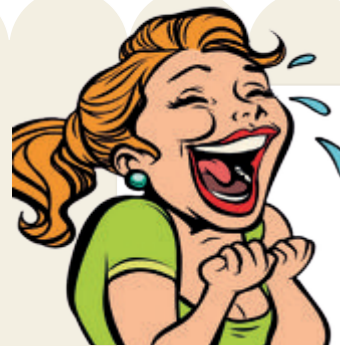
Kaynakça
Metropolitan Sanat Müzesi,
Boston Güzel Sanatlar Müzesi,
Yavuz Unat: El-Cezeri'nin, Makine Yapımında Yararlı Bilgiler ve Uygulamalar Adlı Eseri,
TDV İslâm Ansiklopedisi,
Toygar Akman: Sekiz Yüzyıl Önce Otomatik Makina Yapan Türk Bilgini Eb-ül-İz,
Donald R. Hill: Olağanüstü Mekanik Araçların Bilgisi Hakkında Kitap. (Tıpkı Basım)

DİKKAT antik Tevrat çıkabilir!



Son zamanlarda gazetelere göz gezdirirken dikkatinizi çekti mi bilmem ama Türkiye'nin farklı illerinde sürekli, gizlice el altından satılmak istenirken suçüstü yakalanan, ceylan derili tarihi Tevrat operasyonları yapılmakta. Kimi zaman ceylan, kimi zaman balina derisi (?) üze-

rine yazılmış, binlerce yıllık, altın yaldızlı, hatta bazıları Yahudilik dininden bile eski olan, milyonlarca dolar değerinde olduğu iddia edilen bu Tevratları basınımız her seferinde heyecanla haberleştiriyor. Tabi bu Tevratların ortak bir özelliği var; o da fahiş fiyatlara satılmak istenilen bu kitapların hepsinin sahte olması ve dolandırıcılık işinin bir parçası olması.



BİRAZ GÜLELİM...

Koronavirus haberlerinden bunaldıysanız, buyurun operasyonlarda ele geçen Tevrat olduğu iddia edilen sahte eserleri gerçek sanıp, dolandırıcıların biçtiği fiyat ve yıllarla haberleştiren medyamızdan kesitleri incelemeye. Çok fazla var, birkaç tanesini seçip, yorumlarımla paylaşıyorum. Biraz gülelim.

30 EKİM 2018 - HÜRRIYET

"...Balıkesir'de 2,5 milyon dolar değerinde Tevrat ele geçirildi. Balıkesir'de polis ihbar üzerine durdurduğu araçta, piyasa değeri 2,5 milyon dolar olduğu değerlendirilen İbranice altın yaldızlı Tevrat ele geçirildi. Polis memuru, muhtar ve müteahhit olduğu belirtilen 3 kişi gözaltına alındı." (Memuru, müteahhitti, muhtarı Mahazike Tora'ya 2,5 milyon dolarlık Tora olarak başlamış, şu sevgiye bakar mısınız?)

15 ŞUBAT 2019 - SÖZCÜ

"...Aydın'da 4 asırlık Tevrat ele geçirildi. Aydın'da polis tarafından gerçekleştirilen operasyonda, 400 yıllık Tevrat ele geçirildi."

Zaten haberlerde geçen ve Tevrat olduğu iddia edilen kitapların fotoğraflarına dikkatlice bakarsanız, bu işlerin Harry Potter Hogwarts cadılık ve büyücülük okulu kitaplarından esinlendiğini fark edersiniz. Eserlere gelince; yapılan işler o kadar sahte ki, bir kilometre öteden işlerin merdiven altı sanayide imal edilip piyasaya sürüldüğü belli oluyor.

Tabi insan alınıyor...

Koca koca haber kanallarının ciddiye aldığı, kimi zaman 5.000 yıllık olduğu iddia edilen bu Tevratlar en azından gerçeğine benzesin diye beklenti var. (Yahudilik dini 5.000 yıllık değil ama olsun...)

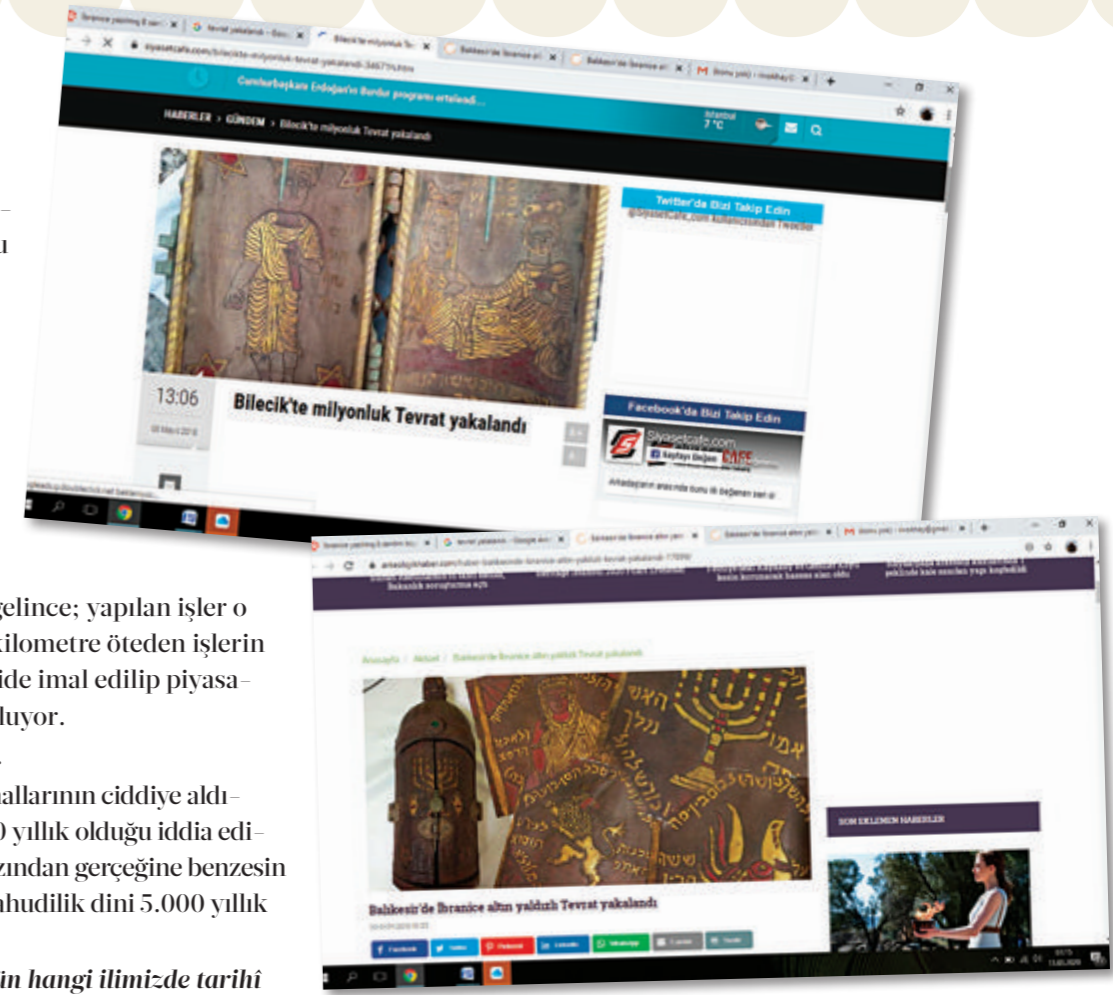
Bana gelince, "Bugün hangi ilimizde tarihi Tevrat bulundu?" diye her sabah, haberleri şöyle bir tarıyorum. İlkokulda el işi dersinde yapılmış gibi duran bu özensiz 5-10 sayfalık sözde Tevrat'ları haberlerde görmek hayal kırıklığı yaratmıyor da değil. İnsan milyon dolar değer biçilen bu Tevrat'larda biraz daha gerçekçilik bekliyor.

27 MART 2019 - SABAH

"...Afyonkarahisar'da bin 300 yıllık Tevrat ele geçirildi. İhsaniye ilçesinde bir araçta bin 300 yıllık Tevrat ve üzeri desen işlemeli deri yazıt bulundu, operasyon sonrası yakalanan 6 kişi adliye sevk edildi." (Ben de iddia ediyorum ki, Tevrat 1302 yıllık hadi bakalım, kim karar verdi 1300 yıllık olduğuna? Karbon testi mi yapmışlar?)

31 MAYIS 2019 - AKŞAM

"...Adana'da düzenlenen operasyonda ceylan derisi üzerine altın yazmalı Tevrat ele geçirildi. Olayla ilgili 3 kişi gözaltına alındı." (Ceylan derili altın yazmalı Tevrat ne kadar otantik, şu yaratıcılığa bakar mısınız?)



12 HAZİRAN 2019 - YENİÇAĞ GAZETESİ

"...Sakarya'nın Sapanca ilçesinde düzenlenen operasyonda, tarihi değeri olduğu değerlendirilen 2 Tevrat ele geçirilirken, 2 kişi gözaltına alındı." (Bu Tevrat'lar Sapanca'da tatil yaparken yakalanmış.)

23 AĞUSTOS 2019 – ANADOLU AJANSI

“...Tekirdağ’ın Çorlu ilçesinde yaklaşık bin 500 yıllık İbraniye el yazması Tevrat tefsiri ele geçirildi.”
(Tekirdağ’ın köftesi ve 1500 yıllık Tevrat’ları meşhurdur biliyorsunuz.)

10 ARALIK 2019 – HABERTÜRK

“...Bolu’da paha biçilemez 3 adet Tevrat ele geçirildi. Bolu’nun Gerede ilçesinde jandarmanın durdurduğu otomobilde yapılan aramada, Yahudilik inancının ilk kitapları olduğu düşünülen 3 adet Tevrat ele geçirildi.”

(Bolu’nun dağları bir de 3’lü tarihi Tevrat’ları meşhur duymuşsunuzdur.)

27 OCAK 2020 – NTV

“...Bursa’da, polis ekiplerince düzenlenen operasyonda, yaklaşık 2,5 milyon dolar değerinde olduğu değerlendirilen ceylan derisi üzerine İbraniye yazılı Tevrat ele geçirildi.”

(Tevrat’ların 2,5 milyon dolar ettiğini birileri değerlendirmiş, yalnız bu inceliğe bakar mısınız? Acaba bu değeri kim, nasıl biçmiş? Bu arada ceylan derisine dikkat, ilerde hep altın yazmalı ceylan derili Tevrat haberleriyle karşılaşacağız, ceylansız olmaz!)

9 ŞUBAT 2020 – TRT HABER

“...Sakarya’da jandarma ekiplerince tarihi eser kaçakçılığına yönelik gerçekleştirilen operasyonda iki tarihi eser Tevrat ele geçirilirken, 6 şüpheli de gözaltına alındı.”

(Bir taşla iki kuş, berekete bakın, çift Tevrat ele geçirilmiş, nasıl da eminler tarihi eser olduğuna bakar mısınız?!)



10 ŞUBAT 2020 – HABERTÜRK

“... Afyonkarahisar’da, jandarma ekiplerince durdurulan 2 araçta yapılan aramada, tarihi eser niteliğinde 3 Tevrat ve 3 yazılı şerit ele geçirildi, 6 şüpheli gözaltına alındı. İl Jandarma Komutanlığı ekipleri, elinde tarihi eser niteliğinde malzemeler bulunan şüpheliyi ve irtibata geçtiği kişileri takibe aldı.”

(Bir taşla 3 kuş. Maşallahı var. Ayrıca emeğe saygı lütfen, burada şerit diye sunulan kâğıtlar, Tevratların yanında eşantıyon olarak piyasaya sürülmüş.)

23 ŞUBAT 2020 – MİLLİYET

“...Adana’da 3 Tevrat ele geçirildi: 3 gözaltı. Polis ekipleri tarafından düzenlenen operasyonda, bir iş yerinden 3 Tevrat ele geçirilirken, olayla ilgili 3 kişi gözaltına alındı.”

(Adana’nın kebapları bir de Tevratları meşhur biliyorsunuz. Üçer üçer ele geçiyor şu bolluğa bakınız.)



PİYASA DEĞERİ 8 MİLYON TL OLAN
TEVRAT
YAKALANDI

Mart ayının bulunacak tarihi Tevrat’ım şimdiden dört gözle bekliyorum, hepinize sağlıkla dolu günler diliyorum.
Koronasız kalın...

YAŞAMINIZDA SAYISIZ LÜKSE ULAŞMANIN ŞİFRESİ: 42 MASLAK

SATILIK / KİRALIK REZİDANSLAR • 7/24 concierge hizmeti sunan rezidans seçenekleri

42 SHOPPING MALL • Gastronomi, alışveriş, eğlence, sanat ve sporun adresi

TÜRK LEZZET MÜZESİ • 81 ilden binlerce çeşit yiyecek ve içecek bir arada, burada

PREMIUM LEZZETLER • Türk ve dünya mutfağının her damak zevkine uygun seçkin alternatifleri

SAĞLIKLI YAŞAM • Mac Fit • Nu Spa • Urban Riders • Smash Boxing • 42 Fit Pool&Spa

MODÜL İSTANBUL • Tasarım markalarını tek çatı altında toplayan benzersiz alışveriş deneyimi

ininal ESPOR ARENA • 600 kişi kapasiteli, uluslararası standartlarda Espor Arena

SAHNE 42 • Maslak’ta konser, tiyatro ve kurumsal etkinliklerin yeni adresi

IMAGINEER KIDS • Hayal mühendisi çocukların eğitici ve eğlenceli dünyası

ATÖLYE MAYACAN • Çocuklar ve yetişkinlere özel sanatsal ve yaratıcı hobi atölyeleri

42 LOUNGE • Kiralanabilir toplantı ve seminer salonlarıyla ekstra bir konfor alanı

ARTFUL LIVING • Sanat ve kültür alanında özgün haber, içerik platformu

Art!SPACE Galleries • Artopol Sanat Galerisi • Yiğit Yazıcı Atölye
Luca Fine Art • Vision Art Platform



42 Maslak’la tanışmak için premium örnek rezidans turuna katılın.

0212 276 00 42

BAY
İNŞAAT
46. YIL



RESIDENCE + OFFICE + SHOPPING MALL

Bay İnşaat - 42 Maslak Yatay Ofisleri LEED® PLATINUM, 42 Maslak A Kule LEED® GOLD Yeşil Bina Sertifikalarına sahiptir.

f t i /42maslak www.42maslak.com

42
MASLAK

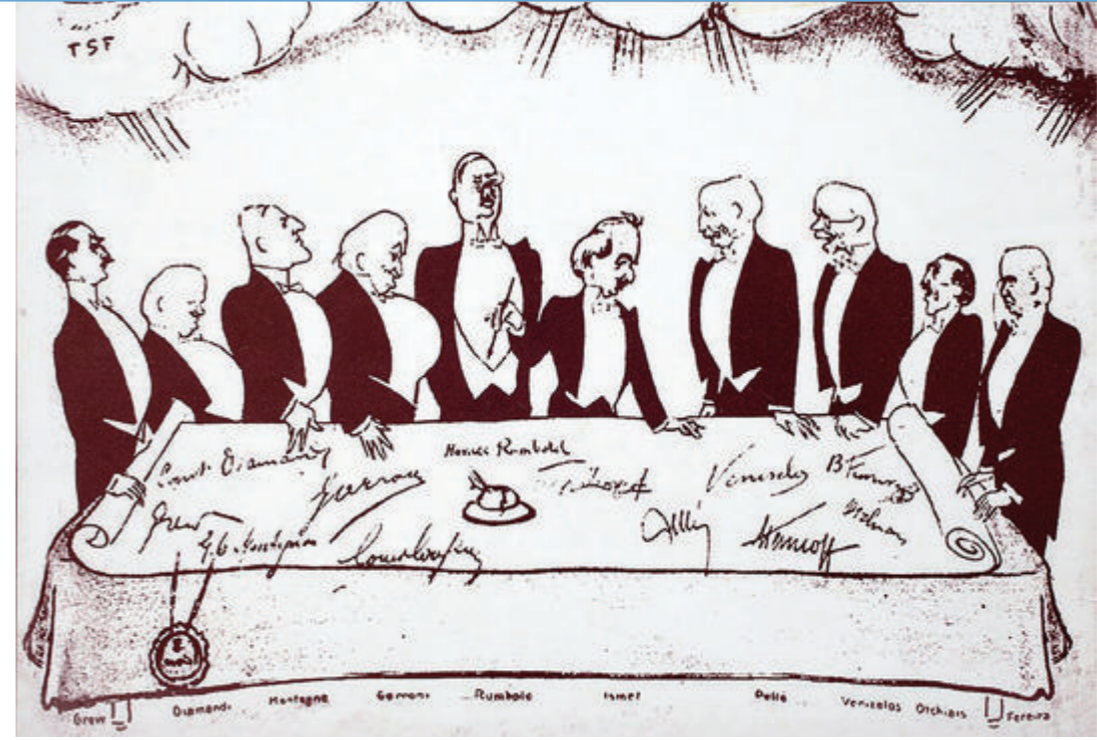
Derso ile Kelen

Milletler Cemiyeti'nin unutulmaz kelle avcıları

“Bir anlamda biz kelle avcılarıyız. Çeşitli kafaları toplar biriktirir, özel bir yöntemle orantılarını değiştiririz. Bu vahşi girişimimiz, 1922’de, Türk-Yunan savaşından sonra (İstiklal Savaşı) düzenlenen Lozan Barış Konferansı’nda başladı. Delegeler doğrudan savaştan gelmişti. Sivil kıyafetlerine karşın kafalarında hâlâ subay şapkaları vardı. Bu bizim ilk uluslararası konferansımızdı.” Otuz yıla yakın süren ortaklıkları boyunca sayısız politikacı ve diplomatın karikatür portrelerini çizmiş olan Alois Derso ile Emery Kelen, 1950 yılında verdikleri bir mülakat esnasında bu işe nasıl başladıklarını yukarıdaki cümlelerle açıklamışlardı. Her ikisi de Macar Yahudisiydiler. Alois Derso, gerçek adıyla *Alajos Dezső*, 1888 yılında Macaris-

tan’da doğmuştu. Sanatsal eğitimini Birinci Dünya Savaşı öncesinde Paris’te tamamladıktan sonra, savaşın başlamasıyla birlikte Macar ordusunda görev almıştı. Bu süreçte yurtdışına karikatürler göndermeye başlamış, Cenova Konferansıyla ilgili çizimlerini yayımlayan Fransız *Le Matin* gazetesi, sanatçının adını Dezső yerine Derso olarak yazınca da, sanatçı bu yeni adını benimsemişti. Asıl adı *Imre Klein* olan vatandaşı Emery Kelen ise 1896 yılında doğmuştu. İlk çizimleri 1917’de *Szamár* (Eşek) gazetesinde yayımlanmıştı. Savaşta geçirdiği üç buçuk yıl onu “ömür boyu pasifist” yapmıştı. Oysaki Macaristan, Birinci Dünya Savaşı’nın bitiminde bile sanatçının arzu ettiği barış ortamına bir türlü kavuşamıyordu. Ülkedeki baskıcı Macar Komünist rejiminin başlattığı ‘Kızıl Terör’le birlikte, antisemitik istismların yoğun

KARİKATÜR NO 1:
Lozan Barış Müzakerelerine katılan başbakan İsmet İnönü ve Türk heyeti.



KARİKATÜR NO 2:
Lozan Barış Konferansı Antlaşmasını imzalayan devlet yetkilileri. Karikatürdeki imzalar kendilerine aittir.

olarak uygulandığı ‘Beyaz Terör’ dönemi genç sanatçıyı iyice yıldırılmıştı. 1919 yılının Aralık ayında Klein Münih’e taşındı. Bir yandan sanatsal eğitimini sürdürürken diğer yandan Kelen takma adıyla çeşitli dergilerde çizimlerini yayınlamaya başlamıştı. 1922’de ise hiper enflasyonun hüküm sürdüğü Almanya’dan ayrılarak İsviçre’ye, yoğun diplomatik faaliyetlerin gerçekleştiği Milletler Cemiyeti’nin merkezinin bulunduğu Cenevre kentine gitti. Derso ile de orada tanışmışlar.

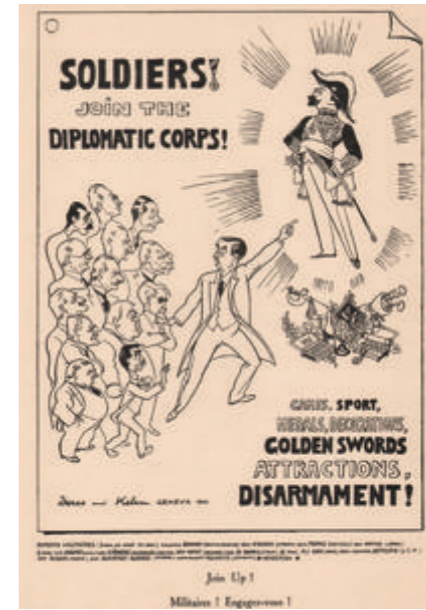
Cenevre’de başlayan yepyeni bir kariyer

Milletler Cemiyeti müzakereleri sırasında kamera kullanımına izin verilmediğinden, basın ressam ve karikatüristlere ihtiyacı vardı. Sanatsal yakınlığa ek olarak, kökenleri ve dilleri de ortak olan iki Yahudi gurbetçi, dünya sorunları hakkında aynı anlayışa sahip olduklarını keşfetmişlerdi. Bunun üzerine karikatürlerini “*Derso ve Kelen*” imzası altında, yenilikçi ve rafine bir tarzda yayınlamaya karar verirler. Bu esnada Derso *Le Matin*’de, Kelen ise Kahire’de yayınlanan bir gazete olan *Al-Kaskhu*’da çalışmaktadır. Dünya çapında ün kazanmaya başlamasıyla birlikte Kelen, 22 Aralık 1922 tarihinde Imre Klein olan adımı, daha Anglosakson bir çağrışım yapan Emery Kelen olarak değiştirir.

Ocak 1923’te ikili, Türk-Yunan barış konferansı-



KARİKATÜR NO 3:
ABD delegasyonu Cenevre’de, Avrupa Birliği’ne doğru ilk adımlar.



KARİKATÜR NO 4:
Umut günleri: Askerler, silahlarınızı bırakıp siyaset ordusuna katılın!

nın ardından “Guignol Lozan’da” başlıklı bir albüm yayınlar. Tamamı çizerler tarafından imzalanarak ve 300 nüsha olarak basılan bu dosya şeklindeki albümde 25 adet renkli levha yer almaktadır. Kitabın tıpkıbasımı, 1993 yılında İnönü Vakfı tarafından, bu kez Türkçe olarak ve “Karikatürcü Gözüyle Lozan Müzakeresi Albümü” başlığı altında toplam 600 adet olarak Türkiye’de de yayınlanır.

Tekrar 1920’lere dönecek olursak; aynı yıl Milletler Cemiyeti, Derso ile Kelen’in “Les Gardiens de la Paix” (Barışın Bekçileri) adı altındaki 350 karikatürlük Milletler Cemiyeti albümünü Cenevre’de yayımlar. Albümdeki portreler o denli başarılıdır ki, hem konu mankenleri olan diplomatlar hem de uluslararası basın kuruluşları bu çizimlere büyük rağbet gösterirler. Derso ile Kelen, Milletler Cemiyeti’nin bütün oturumlarını takip etmeyi sürdürürler. 1924’te ise Paris’te düzenlenen ve Birinci Dünya Savaşı’nın kaybedeni Almanya’nın, ödeyeceği savaş zararlarının miktarını belirleyecek olan komitenin çalışmalarına katılırlar. Astoria Otel’indeki toplantıların ertesinde 18 büyük özgün baskı içeren “Dawes Planı” başlıklı bir dosya hazırlarlar.

1929 yılında, Almanya’nın ödeyeceği tazminatı yeniden tartışmak üzere, o yıl Paris’te inşası yeni bitmiş olan George V Otel’inde uluslararası bir toplantı düzenlenir. Derso bu toplantıdaki bütün tartışmaları izler. Müzakereler son bulduğunda, komitenin başkanı olan Owen Young’ın eşi, Derso’ya, izlenimlerini albüm haline dönüştürmesi için 4.000 dolar teklif eder. Derso, bu müzakerelerdeki çizimlerini İngilizce notlarıyla birlikte bir araya getirerek “My 1929 Report” (1929 Raporum) başlıklı 18 litografi içeren eşsiz bir albüm oluşturur.

1931 yılında vaad edilen topraklar

26 Eylül 1931’de Fransızların ünlü mizah dergisi “Le Rire”, Derso ile Kelen’in gözünden Milletler Cemiyeti konulu özel bir sayı çıkarır. İkili bu özel sayıda “Cenevre Ahdi” başlığı altında ‘Eski Ahit’teki bazı öykülere gönderide bulunan 14 büyük boy sayfa hazırlar. Çeşitli metinlerin eşliğindeki çizimler “Yaratılış” bölümüyle başlar. Ardından “Nuh’un Gemisi”, “Hazreti İbrahim’in Kurbanı”, “Hazreti Yakup’un Merdiveni”, “On Emir” gibi bölümlerle sürer. Son sayfada halkına Vaad Edilmiş Topraklar’ı gösteren Hazreti Musa rolünde, dönemin ünlü politikacısı ve Fransa Dışişleri Bakanı Aristide Briand’ı görürüz. Vaad edilen topraklar ise, belki de yıllar sonra Avrupa Birliği olarak anılacak olan ‘Avrupa Birleşik Devletleri’dir! İkilinin ünü arttıkça, Avrupa kıtasında onların çizimlerini yayınlayan gazete ve dergilerin sayısı da hızla artar. Karikatürleri artık yalnız mizah dergilerinde değil, İsviçre, Almanya, Fransa, İngiltere gibi ülkelerin önemli ve ciddi yayın organlarında da sıkça boy göstermeye başlar.



KARİKATÜR NO 5: Eski Ahit’ten bir sahne: Cennet.



KARİKATÜR NO 6: ABD, dünyanın en iyi korunan adamı! (Ken dergisi, 1939)

Öte yandan, beraber çalışmakla birlikte, Derso ile Kelen’in yaşam ve çalışma biçimleri neredeyse birbirlerine tamamen zıttır. Kelen bir İngiliz kadını evlidir, Derso ise bekârdır. Kelen’in düzenli bir ev hayatı vardır. İşindeyse disiplinli ve organize. Portre çizerken karşısındakinin en uygun pozisyonu almasını bekler, hazırlıklarını önceden ona göre yapar. Derso ise bohemdir, gece yaşamını sever. Genellikle öğleden sonraları yataktan çıkar. Bir gece kuşu gibi kurbanlarının çevresinde dolanır, hüzünlü gözleriyle onları izler, yüzlerini ezberler ve çoğu kez Milletler Cemiyeti Sarayına bitişik bir barın sessiz köşelerinden birinde, hafızasına kaydettiği bu profilleri bulunduğu bir kâğıt parçasına ya da bir peçeteye aktarır. Aynı kişinin bazen 100’den fazla eskizini yaptığı olur. Beğendiğini saklar, diğerlerini buruşturup atar.

Kurbanlarımızla iyi anlaşırız!

Kariyerleriyle ilgili bir röportajda, “Kurbanlarımızla çok iyi anlaşırız” demişlerdi. “Aslında bu hiç de şaşırtıcı değil. On iki yıl boyunca konferans salonlarında, resepsiyonlarda, otellerde, istasyonlarda bir arada bulunmak, bir düşmanla bile sempati oluşturmak için yeterlidir!” “Arkadaşlığımızdan gurur duyuyoruz. Tamamıyla uluslararası bir platformda, ulusal bencilliğin öne çıktığı, çatışmalı bir ortamda çalışıyoruz ve yaptığımızı tüm taraflara kabul ettirmeyi başarıyoruz. Elbette tezimizi kabul ettirmek için kendi diplomamız var. Bu yüzden çizimlerimizde ele aldığımız konular ve kişiler hakkında bilgilendirilmekten kaçınıyoruz, gazetecilik çalışmalarımızı belgelere ve vicdanımızın dile getirdiği kendi gerçeklerimize dayandırıyoruz. ‘Kendi diplomamız’ konusuna açıklık getirmek için geçenlerde SSCB’den gelen bir gazeteciyle diyalogumuzu örnek gösterebiliriz. Adam eleştiri amacıyla bize, böylesine gelişmiş bir çizim ve gözlem yeteneğimiz varken nasıl oluyor da ‘gerçek’ mizahçı olmadığımızı sordu. Kendisine yanıtımız şu oldu: ‘Neden? Sanki, bizi kaba ve önyargılı Bolşevik karşıtı karikatürler yayınlamadığımız için eleştiriyor olmayasınız?’”

1936’da uluslararası diplomat ve gazeteci camiasının bulunduğu ve gayri resmî tartışmalarını gerçekleştirdikleri Baviera adındaki bir birahane-nin, ki takma adıyla “Milletler Cemiyeti geyikhanesi” diye anılırdı, duvarlarını süslemek amacıyla üç metre genişliğinde ve bir buçuk metre yüksekliğinde büyük bir duvar resmi siparişi alırlar. Bu resim için Cenevreliğin ünlü “Tırmanma Festivali” (Fête de l’Escalade) geleneğinden esinlenirler. Bu festival, günümüzde hâlâ Protestan Cenevre halkının 1602 yılında Savoy Katolik Dükalığı tarafından ele geçirilme teşebbüsüne karşı koyuşunu ve Savoy Dükünü yenilgiye uğratışlarını anmak için düzenlenmektedir. Derso ile Kelen’in anakronik duvar freski, 17’nci asrın kostüm, miğfer ve zırhlarıyla Cenevre surlarına tırmanarak Milletler Cemiyetinin mikrofonlarını ele geçirmeye çalışan diplomatları karikatürize etmek-



KARİKATÜR NO 7: Hitler: İşte şimdi asıl 1914’teki kadar popüleriz! (Le Rire, 1933)

HAYATIN TADINI SWISSÔTEL THE BOSPHORUS'TA ÇIKARIN



Özel imkanları ve teknoloji harikası tasarımı ile modern yaşam konseptini yansıtmak üzere dizayn edilen Swissôtel The Bosphorus, İstanbul'da lüks, huzur ve sıcaklık daima bir arada. Onun bu sıra dışı dünyasını siz de keşfedin.



KARIKATÜR NO 8: "Cenevre Ahdi"nden bir çizim: "Milletlerarası Entelektüel İşbirliği Enstitüsü"nde bir oturum. Çizerler burada Milletler Cemiyeti'nin uluslararası işbirliği oturumunu hicvediyorlar.

tedir. Freskin alt kısmında olan biteni heyecanlı izleyen ve surlara tırmananları destekleyen devrin liderleri vardır. Hitler ve Stalin ise kayıtsızca zar oynamaktadır.

İkili, 1937 yazında "Au banquet des Nations" (Ulusların ziyafet sofrasında) adlı albümlerini yayınlar. Albüm, on beş yıl boyunca Milletler Cemiyeti tarafından akredite edilmiş gazeteciler birliğinin düzenlediği bütün ziyafetlerin menülerinde yer alan karikatürlerinin bir derlemesidir. Her menüdeki karikatürlere Fransızca ve İngilizce açıklayıcı notlar eşlik etmekte ve mizahi bir üslupla o ziyafeti tarihsel bağlamına yerleştirmektedir. Bu çalışma aynı zamanda Derso ile Kelen'in Avrupa'da yayınlanmış olan son albümleridir.

Milletler Cemiyeti'nden Birleşmiş Milletler'e...

Mesken tuttıkları Cenevre'de, dünyanın siyasi gündemini yakından takip ederek her fırsatta Hitler'i ve dönemin diğer diktatörlerini hicveden ikili, Avrupa'daki ısınmanın ve antisemitizmin kaçınılmaz yükselişinin tam olarak farkındadır. Önce Avusturya'nın, ardından da Çekoslovakya'nın Südet bölgesinin Almanya tarafından ilhakından sonra, Amerika'ya göç etme kararı alırlar. 13 Ekim 1938'de New York'a gelirler. Yapıtları yenedünya-

da da bilindiği için iş bulmakta gecikmezler. United Press ajansı ile sözleşme imzalarlar. Hemen ardından Esquire, Ken, New York Times Dergisi, New York Post, New York Herald Tribune, Fortune, Washington Post, Christian Science Monitor gibi ABD'nin önde gelen yayın organlarında çizimleri yayınlanmaya başlar.

İkinci Dünya Savaşı'nın sonunda, 1945 yılının Haziran ayında, San Francisco'da düzenlenen konferanstaki müzakereler sonucunda 50 ülke Birleşmiş Milletler Antlaşmasını imzalar. Uluslararası ilişkilerdeki uzun deneyimleriyle Derso ile Kelen, bütün organizasyonu, katılımcıların, yapılmış olan çalışmaları ve gelişmeleri A'dan Z'ye takip ederler. Sonrasında, BM'nin sponsorluğunda, "Birleşmiş Milletler Eskiz Defteri" adında 96 sayfalık bir kitap yayınlarlar. Bu kalın ciltli ve bol renkli albüm onların son ortak yayını olacaktır.

Kelen, 1948'den 1957'ye kadar Birleşmiş Milletler Bilgi Bürosu'na danışmanlık yaptıktan sonra, BM'nin görsel yayıncılık biriminde yönetmen ve yapımcı olarak görev aldı. Bir zamanlar Birleşmiş Milletler lobisinin vazgeçilmezlerinden olan Alois Derso'ya gelince, kırılğan ve zarif yapısıyla yarı emekli olarak New York'taki bir otel odasında yaşamını sürdürdü. Ta ki, 22 Aralık 1964 sabahı, Albert Hotel'deki odasında ölü olarak bulununcaya dek... Kayıtlara, 'uyurken vefat etti' diye yazıldı. Kelen ise 1963 yılında, yayıncı Alfred Knopf ile bir anı kitabı yayınladı: "Zamanında barış: Bizi savaşın içine ve dışına sürükleyen adamlar, 1914-1945". 1966'da ise, eski BM Genel Sekreteri Dag Hammarskjöld'in biyografisini yazdı. Kelen, siyasi çalışmalarına ek olarak, çocuklar için de birkaç resimli kitap yaptı. Yoğun ve oldukça hareketli bir hayattan sonra Emery Kelen, 9 Ekim 1978'de Avusturya'nın Viyana kentinde öldü.

*Jean-Marie Bertin (France Cartoons No.11 - 2019)

*Fransızca aslından Türkçeye uyarlayan: Özel Rozental

Karikatürler için kaynakça:

- 1 "Guignol à Lausanne" (Arts graphiques. Lithos A. Marsens, Lozan 1923)
- 2 "Guignol à Lausanne" ("Karikatürcü Gözüyle Lozan Müzakeresi Albümü", İnönü Vakfı, İstanbul 1993)
- 3 & 4 "Pages glorieuses - Days of Hope and Glory" (Derso & Kelen, Genève 1932)
- 5 Le Rire özel sayı : Le Testament de Genève. (26 Eylül 1931)
- 6 Ken (Chicago 6 Temmuz 1939)
- 7 Le Rire n° 743 (19 Nisan 1933)
- 8 "Le Testament de Genève. 10 Années de coopération internationale" (Éditions du Rire, 1931)



Asteriks ve Oburiks'in yaratıcısına veda...

Maceradan maceraya koşan sevimli, zeki, savaşçı ve zor görevlerin adamı Asteriks (Asterix) ile can dostu Oburiks (Obelix) ve MÖ 50 yılında Roma istilasına karşı koyan bir Galya köyünde yaşananlar... Tipik birer Fransız karakterlerin portresini mizahi yönleriyle ele alan Uderzo ve Goscinny'nin yarattığı bu karakterlerin kitapları tüm dünyada 370 milyon kopya sattı. Fransa-Belçika çizgi roman ekolünün en önemli örneklerini ortaya koyan Albert Uderzo 21 Mart'ta, uykusunda geçirdiği bir kalp krizi neticesinde yaşamını yitirdi. Bu haberi duyuran Uderzo'nun damadı Bernard de Choisy, ünlü çizerin 'Korona-Virus' nedeniyle ölmediğini, bir süredir rahatsızlık çektiğini ve haftalardır çok yorgun olduğunu belirtti. Dünyada 100'ü aşkın dile çevrilen Asteriks'i 1959 yılında René Goscinny ile beraber yaratan Uderzo, 1927'de İtalyan göçmeni bir ailenin çocuğu olarak Fransa'nın kuzeyinde dünyaya geldi. 1929 yılında Paris'in doğusundaki periferi bölgesi olan Clichy-sous-Bois'ya yerleşen Uderzo Ailesi, burada kimi zaman İtalyan göçmenlere yapılan ırkçılıkla mücadele etmek zorunda kaldı. Ailesi bir süre sonra Paris'ten Bretagne bölgesine taşındı ancak Uderzo, Paris'te kalmayı tercih etti. Küçük yaşlarda uçak mühendisi olmanın hayallerini kuran çizer, II. Dünya Savaşı sırasında Paris'ten ayrılıp babasının yanına



Altmış yıldan bu yana çocuklara, gençlere ve hatta yetişkinlere hitap eden iki efsane - Asteriks ve Oburiks'in yaratıcısı, çizgi roman tarihine damgasını vuran Albert Uderzo, geçtiğimiz günlerde, 92 yaşında hayata veda etti.

gitti ve burada bir süre babasıyla birlikte mobilyacı olarak çalıştı. Savaşın ardından 1945 yılında, Uderzo Paris'e döndü ve sanat dünyasına adım attı. Kariyeri, çocuk dergilerinde çizerek başladı. 1951'de Goscinny ile tanışmasını müteakiben ortaklıkları "World Press"te çalışarak başladı. Daha sonra Pilote adlı derginin yönetimini üstlendiler ve Asteriks ilk kez orada yayınlanmaya başladı. Popüler karakterin ilk albümü 1961'de okuruyla buluştu. Uderzo-Goscinny ikilisinin ortaklığı René Goscinny'nin

1977'deki ölümüne dek sürdü. Uderzo emekli olduğu 2011 yılına kadar, daha yavaş bir tempo ile olsa da Asteriks albümlerini çıkarmaya devam etti. Ancak 2015 yılında, Charlie Hebdo saldırısının ardından, emekliliğine bir defaya mahsus olmak üzere ara verdiğini duyurdu ve bu dergi için özel bir Asteriks çizimi yaptı. Asteriks'in 50'nci yılı vesilesiyle yaptığı bir söyleşide; onun direniş, cesaret, sadelik ve güldürünün temsilcisi olduğunu söylüyordu. Uzun yıllar Fransız Komünist Partisi'nde yer alan, Marksist düşüncüyü benimseyen Uderzo'nun 1960'larda insan doğasına, bireyselliğe ve toplum psikolojisine dair yazdıkları, çeşitli yayınlarda okurla buluştu. Uderzo'nun emekliliğini müteakiben Asteriks albümleri, yazar Jean-Yves Ferri ve çizer Didier Conrad tarafından devralındı.

KARIYO & ABABAY VAKFI

PROXIMA
07 MAYIS



GÖRÜNMEZ YAŞAM

07 MAYIS

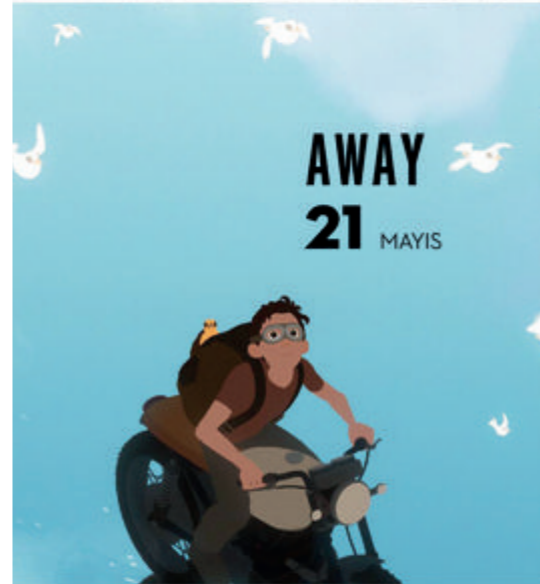


SOLUK
14 MAYIS

MAYISTA
BAŞKA
SİNEMA
SALONDA!



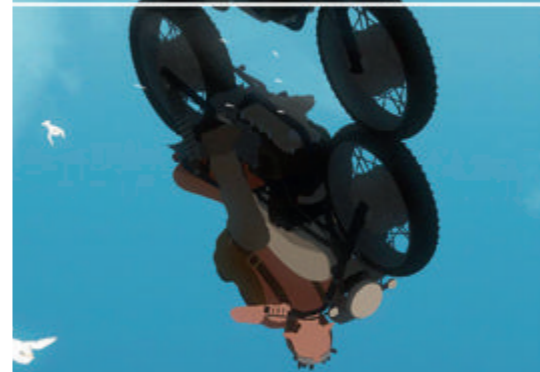
SATURDAY FICTION
14 MAYIS



AWAY
21 MAYIS



OUR TIME
21 MAYIS



BAŞKA
SİNEMA

28 MAYIS

KAÇIRMADINIZ
THE SPECIALS
BEATS
YOUNG AHMED

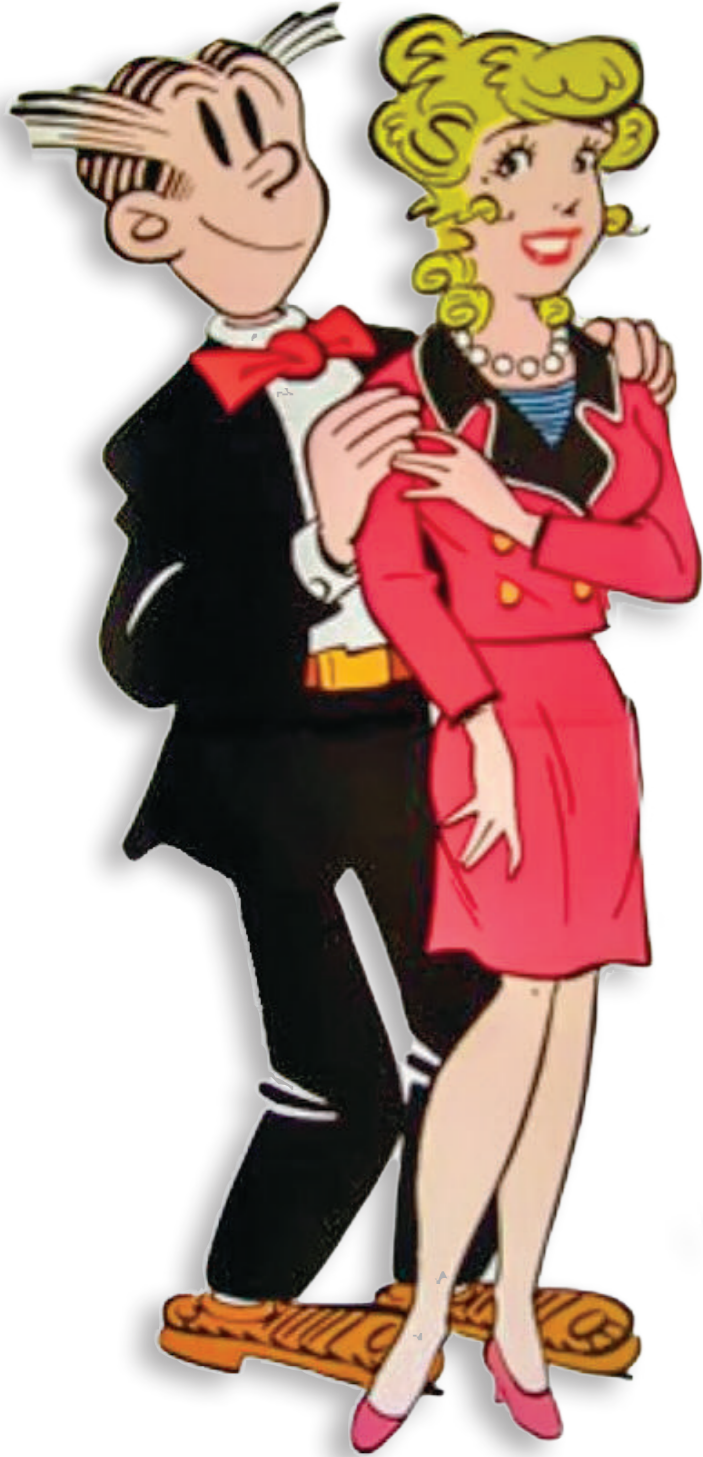
BOZKIR
KRONOLOJİ

blutv

Nostaljik

Karikatür Dizileri

Eskiden otobüslerde, vapurda, servislerde, özel arabaların içinde, ellerinde mizah dergileri olan gençler vardı. Artık, anne babalarına fıkra kitapları aldirtmak için onların başının etini yiyen çocuklar yok sanki...



Eskiden olduğu gibi; otobüslerde, vapurda, servislerde, özel arabaların içinde, ellerinde mizah dergileri olan gençler göremiyorum. Eskiden olduğu gibi, anne babalarına fıkra kitapları aldirtmak için onların başının etini yiyen çocuklar da yok sanki. Hatta o çocukların anne babaları da, artık basılı gazete almıyorlar eskisi kadar. Herkesin elinde bir telefon, metroda gençler telefon üstünden çeşitli oyunlar oynamakla meşgul, küçük çocuklar ise annelerinin telefonlarında, iPad'lerinde kendi oyunlarını oynuyor, çizgi filmler izliyor. Televizyon dizilerine bakıyorum da; okul, öğrenci, öğretmen, aile, sıcak bir yuva, güzel aile temalarını işleyen diziler iyice azalmış; hep aşk, karşılıksız sevgi, aldatmaca, zengin ve yoksul, iyiler ve kötüler var. Hırs, şiddet, gerilim, korku gülmecenin koltuğunu elinden kapmış sanki. Eskiden ailece televizyonun karşısına dizilip izlediğimiz diziler televizyondan çekilmiş. Herkes neyi istiyorsa onu, şu veya bu aplikasyondan indirmekle meşgul. Gazeteler telefonlar vasıtasıyla ceple re girmiş, spor isteyen spor, haber isteyen haberleri, istediği gazete ve medya kuruluşlarının merceğinden izliyor.

Bir zamanlar TRT diye bir televizyon vardı. Herkes onu izlerdi. Her eve de bir veya iki gazete alınır. Artık kimin gazetesi hangisiyse, ona göre evdeki herkes o gazeteyi ilk okumak için savaşırdı. Gazeteleri ilk okuma ayrıcalığı genelde babalarımdı. Biz çocukların payına da genelde çizgi diziler düşerdi. Her sabah çizgi dizi karakterler evlerimize konuk olurdu. İşte o zamanlar, daha yeni yeni okumayı öğrenirken tanışmıştım güzeller güzeli Fatoş'la ve sandviç meraklısı kocası Basri'yle, devamlı kavga eden Güngörmüşler ailesiyle ve İstanbul'un bir kenar mahallesinde ki neşeli insanların arasında yaşamaya başlayan dilenci Pırtık ve mahallenin afacan çocuğu Hüda-verdi ile... Hiç bilmezdim, meğer daha o zamanlardan Fatoş ve Basri çok yaşlıymış, Şaban ve Tonton daha da yaşlıymış, ve bizden çok uzakta

Amerika'da yaratılmışlar. Hüda-verdi ise onlardan çok daha yeni, özbeöz yerli bir çizgi bantmış.

Fatoş ile Basri

Fatoş ile Basri, 1930'da yaratılmışlar. Tamı tamına 8 Eylül 1930'da. Çizeri Chic Young... Kız dansa meraklı havai bir kız, adam da çok ama çok zengin sanayici bir ailenin oğlu. Kızın ismi Blondie Boopadood. Helen Kane adlı Caz şarkıcısının "I want to be loved by you" şarkısından alıyor soyadını. 1920'lerin dansa, müzik dinlemeye, makyaj yapmaya, araba kullanmaya, o zaman için kısa sayılacak etekler giymeye, içki ve sigara içmeye meraklı havalı kızlarından. Bir "flapper girl". Adamın ailesi kesinlikle evlenmelerini istemiyor, hatta delikanlıya başka bir kız buluyorlar. Çizgi bantı onların dansları, kavgaları, flörtleri minvalinde ilerliyor. Yine çizgi bantında, Şubat 1933'de evleniyorlar, Basri ailesini ikna edebilmek için 1,5 ay yeme içmeden kesiliyor, Basri'nin ailesi (Basri = Dagwood) onu miraslarından reddediyor, çünkü kız onların sosyal statülerine hiç uygun değil. Böylece orta halli bir Amerikan ailesi oluyorlar, köpekleri ve çocukları ile birlikte.

İlerleyen çizgilerde karakterleri de değişim gösteriyor. Blondie yani Fatoş, durmuş oturmuş, akıllı, tatlı, hanım hanımcık bir kadın olmaya başlıyor yavaş yavaş. Basri yani Dagwood ise sevgi dolu olmaya devam ediyor ama sakarlaşıyor, komikleşiyor. Sandviçlere, gecenin bir yarısı tıkmamaya,



futbola ve beysbola ilgisi artıyor. İşine geç kalıyor sabahları ve postacı ile çarpışıyor. İkide birde işinden kovulmaya ramak kalıyor, son anda kurtuluyor.

Ve popülerlikleri artıyor. 47 ülkede 2000 gazete-de yayınlanmışlar, 35 dile çevrilmişler. Pek çok filmleri çekilmiş. Radyo programları varmış. Çocukları gazetelerde doğmuş. Büyümüş. Biz bebekliklerini gazetelerde görmedik ama çocukları minnacık bebekler olmuşlar çizgi

bantlarda. Biberonlarından süt içmişler. Çizerin çocuğu ölmüş arada, bir müddet diziyeye ara vermiş, çünkü bebek resmi çizememiş... Sonra yeniden başlamış. Çocuklar büyümüş, genç yetişkinler olup çalışma hayatına atılmışlar. Buna karşılık belli bir yaşa gelince donmuş zaman. Yaşlanmaz olmuşlar. Döneme uyum göstermişler. Basri marangoz aletleri ile uğraşırken, koruyucu gözlük takmaya başlamış. Oğlu, okulla beraber yarı zamanlı iş bulmuş. Elbiselerden ve telefonda arkadaşlarıyla muhabbetten başka birşey düşünmeyen kızları, bebek bakıcılığına başlamış. Fatoş ise altmış sene ev kadını olduktan sonra, komşusu ve iyi arkadaşı Maviş ile beraber bir yeme - içme - ikram işine girmiş 1990'larda. Başarılı olmuş. Arada kıyafetleri değişmiş. Teknoloji girmiş hayatlarına. Twitter...Facebook... Mesajlaşma... Hala devam ediyor dizi, çizilmeye. Mail yoluyla meraklı okuyucularına gönderiliyor. Gerçek hayatta ise arada çizer ölmüş. 1973'te. Oğlu Dean Young bir ekiple beraber çizmeğe devam etmiş. Bu arada Türkiye'de *Basri sandvici*, Amerika'da Dagwood sandviçleri literatüre ve restoranların menülerine girmiş.

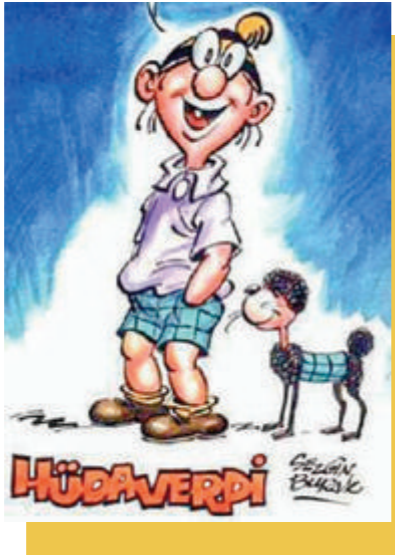
Güngörmüşler

Güngörmüşler ise çok daha eskiymiş. Ta, 1913 yılından... Ülkemizde ilk kez 26 Mayıs 1925 (1341) tarihinde yayımlanan Resimli Perşembe'de Bican Efendi başlığıyla Türk okurunun karşısına çıkan dizi (yabancı ismi ile "Bringing Up Father"), 25 yıl sonra bu kez Hürriyet Gazetesi'nin sayfalarında Güngörmüşler başlığıyla uzun yıllar yayımlanacak bir bant olarak okuyucuyla yeniden buluşmuş. Türkiye'de popülerliği 1990'lara kadar sürmüştü.



Hürriyet'te yayınlanan Güngör-
müşler'de Jiggs tiplemesi Şaban,
Maggie ise Tonton adını alırken
kızları Nora da Leyla ismini almış,
seri ayrıca hafta sonu ilavesinde
de ilgiyle izlenmişti...

Bugün anladığımız anlamda çizgi
roman 19. yüzyılda ortaya çıkmış.
McManus adlı bir karikatüris-
tin yarattığı bu çizgi dizi ABD'nin
yurt dışında meşhur olan ilk çizgi
dizisiymiş. 1936 yılında yayınlan-
maya başlayan Yavrutürk adlı ço-
cuk dergisinde Toraman Amca ve
Adıgüzel başlığıyla boy gösteren
Bringing Up Father, bu tarihten
sonra da 1967'de Nihat Özcan'ın



gin çizmiş onu, sonra gazete
patronlarının isteğine uyarak
çizgilerini mazbutlaştırmış.
Dizinin başında fakirler. İşçi
sınıfı. Karısı kâh çamaşırcılık
yapıyor, kâh garsonluk. Adam
da çok cimri. Sonra hızlı bir
şekilde adam patronunun gö-
züne girip para kazanıyor, ay-
rıca bahislerden de çok para
kazanıyor ve çok zengin olu-
yorlar. Karısı ve daha sonra da
kızı, sınıf atlama savaşındalar.
Adamsa, değişmiyor. Adamı
zorla konsere, baleye, opera-
ya götürüyorlar. Adam kaçıp
arkadaşlarıyla bira içmek is-

iyor. Izgara et ve lahana yemek istiyor, sık sık
sosyete yemekleri değil. Türk dizisinde de kuru
fasulye, pilav isterdi diye kalmış aklımda. Karısı,
yeni çevresinin onların eski fakir halini bilmesini
istemiyor. Sürekli eve yüksek sosyeteden önemli
misafirler çağırıyor, yardım kuruluşlarında çalış-
ıyor, kendilerine çevre yapmaya uğraşiyor. Ko-
casının ise umurunda bile değil. Mutfakta iç ça-
maşırları ve çoraplarıyla oturmayı, televizyonun
karşısında bir bira açmayı tercih ediyor. Aslında
eski oturdukları mahallede oturmayı da hayal
ediyormuş kocası. Onun için kadını, kızgın bir
tip olarak çizmiş çizer. Güzel ve güçlü kuvvetli
olarak düşünmüş kadını, ama kızgın.

Fatoş dergisinde dolgu malzemesi konumunda;
1960'ların sonunda Hürriyet'in yayınladığı 7 Gün
dergisinde; 1970'de Şilliler Yayınevi'nin Fatoş
dergisinde dolgu çizgi romanı olarak ve 1979'da
Taner ve Bora Yayınevleri tarafından kendi dergi-
lerinde; 1980'lerde Televizyon Kahramanları adlı
bir dergide de boy göstermiş. Ayrıca, Nisan 1982
tarihinden itibaren İngilizceyi kolay bir yöntemle
öğretme programı çerçevesinde yayınlanan Hello
adlı dergide de orijinal başlığıyla renkli bantları
yayınlanmış. 1991'de ise Hürriyet Magazin'de bir
süre haftalık olarak yer bulmuş.

Bringing Up Father, yüksek sosyete, burada-
ki karizmatik olma telaşlarını, etraftaki ayak ta-
kımı kabilinden işçileri ve gençleri, onların ba-
kış açılarını anlatan dev bir parodidir. Bringing
Up Father günlük bantları, George McManus'un
1954'deki ölümünden sonra yazar Bill Kavanagh
ve çizer Frank Fletcher'in ellerine teslim edilmiş;
bir süre sonra da başlık, kendisini XXI. yüzyı-
la taşıyacak olan Frank Johnson'ın yetenekli fir-
çasına teslim edilmiştir. Renkli Pazar sayfaları-
nı ise uzun süre Vernon Greene hazırlamış, onun
1965'deki ölümünü takiben de Hal Campagna ya-
ni kısaca Camp bu seriyi devralmış. Dizi değişik
ellerde uzun yıllar yayınlanmış, ABD'de 28 Mayıs
2000'de ömrünü tamamlamış. Buna karşılık Nor-
veç'te, hala popülermiş.

Biz onları hep kavga eden bir aile olarak tanıdık.
Ama ne kadar kavga ederlerse etsinler, aile birli-
ğini bozmayı düşünmediler hiç. Okuduk, güldük,
niçin kavga ettiklerini pek merak etmedik.
Orijinal çizgi dizide adam İrlandalı. "Taşı toprağı
altın" diyerek Amerika'ya geliyor. Ama elleriy-
le kazmak zorunda kalıyor serveti. Karısına çok
âşık olarak evleniyor. Nefis bir vücutu var karı-
sının. McManus başlangıçta hatları daha belir-



Türk ve Avrupa basınında
değerli eserler veren
Sezgin Burak'ın ilk karikatürleri
ilkokul çağlarında yayınlandı.
İllüstrasyonların yanı sıra kitapları
resimlendiren, çizgi romana
dönüştüren, kitap kapakları ve
sinema reklamları da hazırlayan
sanatçı, 1964 yılında Bizimkiler
(Hüdaverdi) adlı
sevilen bant karikatür
tipini yaratmıştı.

Adam kaçıp kaçıp arkadaşlarıyla yemek yemeyi,
ya da poker oynamayı adet haline getirmiş kari-
katürler ilerledikçe. Sonraları karısı da kızdığım-
da kocasının üstüne tabak, bardak atmayı adet
haline getirmiş. Biz de onları öyle tanıdık, oku-
duk ve güldük.

Ben onları Kaynanalar adlı televizyon dizisindeki
dünürlere de benzetirdim. Türkiye'de sitcom'un
ilk örneklerinden biri olarak kabul edilen Kayna-
nalar, 1974 yılının Mayıs ayında TRT ekranların-
da yayınlanmaya başlamıştı. Dizide, Anadolu'dan
Ankara'ya göç eden Nuri Kantar ve ailesinin bü-
yük şehrin kurallarına ayak uydururken kendi
geleneklerinden uzak kalmama çabası anlatıl-
mıştı. Kantar çiftinin dünürleri hafiften Tonton ve
Şaban çiftini andırırdı. Esinlenme var mıydı, kim
bilir. Varsaydı bile, anlatacak çok sözü olan, çok
orijinal bir diziydi Kaynanalar.

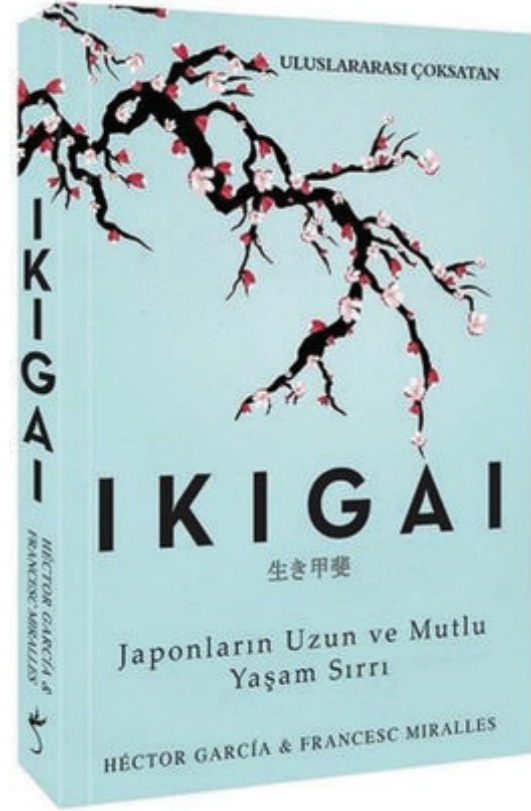
Bizimkiler

Bu iki çizgi diziyi anlatıp da, çocukluğumda onlarla
beraber yayınlanan çizgi dizi Bizimkiler'i ve yaratı-
cısını anmadan olmaz. Hürriyet'te üçü alt alta du-
rurdu ben çocukken, bir de Detektif Nick diye dör-
düncü bir bant vardı, ama onunla ilgilenmezdim.
Bizimkiler, Sezgin Burak'ın eseri idi.

Türk ve Avrupa basınında değerli eserler veren Sez-
gin Burak 1935 yılında Adapazarı'nda doğdu. İlk
karikatürleri ilkokul çağlarında Doğan Kardeş Der-
gisi'nde yayımlandı. Profesyonel anlamda bir do-
lu karikatürler, illüstrasyonların yanı sıra kitapları
resimlendiren, çizgi romana dönüştüren, kitap ka-
pakları ve sinema reklamları da hazırlayan sanat-
çı, 1964 yılında Bizimkiler (Hüdaverdi) adlı sevilen
bant karikatür tipini yaratmıştı. Bu eseri uzun yıllar
günlük olarak Hürriyet gazetesinde yayınlanmış-
tı. Sanatçı birkaç sene İtalya'da çalışmış, ülkesine

dönüş hazırlıklarına başladığı dönemde, en ünlü
eseri olan çizgi roman kahramanı Tarkan'ı yarat-
mıştır. Tarkan, ilk olarak 14 Nisan 1967 tarihinde
Hürriyet gazetesinde günlük olarak yayınlanmaya
başladı. Son olarak çeşitli akrilik ve yağlıboya tablo
çalışmaları da yapan sanatçı Tarkan'ın son macerası
olan Milano'ya Giden Yol'u tamamlamadan 1978
yılında hayata veda etti.

Bizimkiler, Türk çizgi roman tarihinde bir süre-
lilik rekoruna imza atarken içeriğindeki Hüdaver-
di, Pırtık, Kaptan gibi karakterler de yıllar boyu
sevilmiş ve ilgiyle izlenmiştir. İlk ortaya çıkış ta-
rihinden yaklaşık bir yıl önce Hürriyet Gazete-
si'nde çalışmaya başlayan Burak Sezgin, bu gaze-
tenin sayfalarından okuyuculara ulaşan Fatoş ve
Güngörmüşler bantlarındaki mizah öğelerinden
yola çıkarak, Bizimkiler başlığı altında ulusal mo-
tifleri zengin bir günlük bant hazırlamıştı. Paspal
görünüşlü, ancak dünyanın en huzurlu kişisi ko-
numundaki Pırtık ile kocaman gözlük çerçeveleri-
nin ardından zekâ fıskıran cin bakışlarıyla Hüda-
verdi, bantın en önemli karakterleriydi. Ali Bey'i,
Gönül Teyze'yi ve Kaptan'ı da unutmamak lazım.
Hüdaverdi'nin büyüklerin dünyasına ve yaşama
bakışları üzerine sık sık sorgulama yaptığı bant,
bu eksende sayısız macera yaşamıştı... 1960'ların
sonundan itibaren Erol Simavi'nin sahibi olduğu
7 Gün adlı dergide yarım sayfalık renkli macera-
lar yaşamış, ama yaratıcısının 1978 yılındaki bek-
lenmedik ölümü üzerine bantın geleceği tehlikeye
düşmüştü. Ancak Hürriyet Gazetesi'ne ait olan ya-
yın hakları sayesinde başka çizerler 1990'ların or-
talarına kadar diziyi sürdürmüştü. Hüdaverdi, 1971
yılında, Lale Oralıoğlu yönetmenliğinde çekilen
bir film de olmuştu, ancak Haldun Dormen, Suna
Pekuyusal gibi usta oyunculara rağmen, sinemada
beklediği başarıyı bulamamıştı.



IKIGAI

Japonların Uzun ve Mutlu Yaşam Sırrı

IKIGAI olabilecek en önemli mesajı veriyor: "Hep meşgul kalarak mutlu olmak." Kitap boyunca 'Hayatın anlamını' sorgulayan iki çok değerli bilim adamından bahsediliyor. Birincisi Viktor Frankl ve onun 'logoterapisi' yani 'Yaşamak için bir neden bulmak' diğeri de Mihaly Csikszentmihalyi ve 'Kendimizi yaptığımız şeye kaptırarak 'akış' durumuna geçip bunu 'haz, keyif, yaratıcılık' süreci olarak adlandırmamız.' Onun dışında çeşitli diyet tarifleri, Japon felsefesinin ve dini öğretilerinin değerli dersleri/mesajları ve çeşitli fiziki rahatlama hareketlerinin illüstratif görselleriyle bezenmiş değerli bir 'farkındalık' eseri. Okumanızı öneririm.

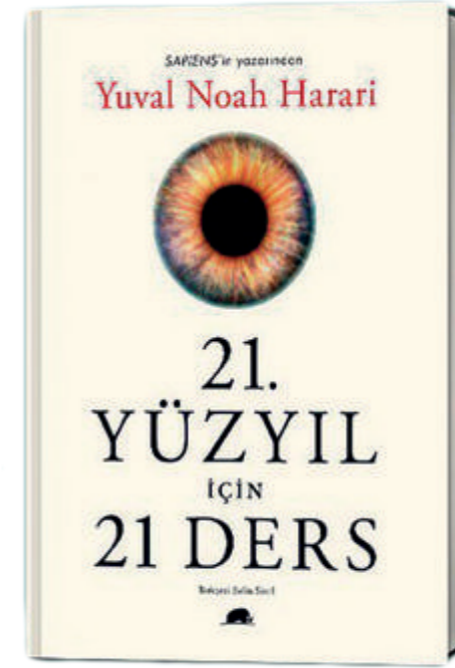
Héctor García & Francesc Miralles / İndigo Kitap / 272 sf.



ÜÇ BÜYÜK USTA (Balzac, Dickens, Dostoyevski)

Bir usta başka ustaları anlattı mı da başka oluyor, tadından yenmiyor. Stefan Zweig bu 3 dev ustayı nasıl da harika anlatmış!! Üç adet dünya edebiyat tarihine/düşünce tarihine inanılmaz mühürler basmış peygamber kıvamında adam: Balzac, Dickens ve Dostoyevski. Bakın Zweig romancılığı nasıl anlatıyor ve üç ustaya nasıl bağlıyor: "Romancı en son, en yüksek anlamıyla sadece ansiklopedik bir deha, evrensel bir sanatçı ve eserin genişliğiyle içindeki figürlerin zenginliği göz önünde bulundurulduğunda, bir evren yaratan, kendi kişileriyle, kendi yerçekimi kanunlarıyla kendine ait bir dünya kuran ve yanına da kendine ait yıldızlı bir gökyüzü koyan kişidir. Bunlar eserindeki her kişiye, her olaya kendi varlığının damgasını vurduğu oranda hem kendisi hem de bizim için tipik olan, güçlü bir şekilde içimize sızan ve sonra da bizi ayartan şeyi gösterirler: bunun üzerine bizler olayları ve insanları onlara göre adlandırmaya başlarız ve gerçek hayatta yaşayan insanlar hakkında şöyle şeyler deriz: Bir Balzac figürü, bir Dickens kişisi, bir Dostoyevski karakteri. Bu kitabın yazılmamış alt başlığı şöyle olabilirdi: Romancının Psikolojisi." Mutlaka okumanızı öneririm.

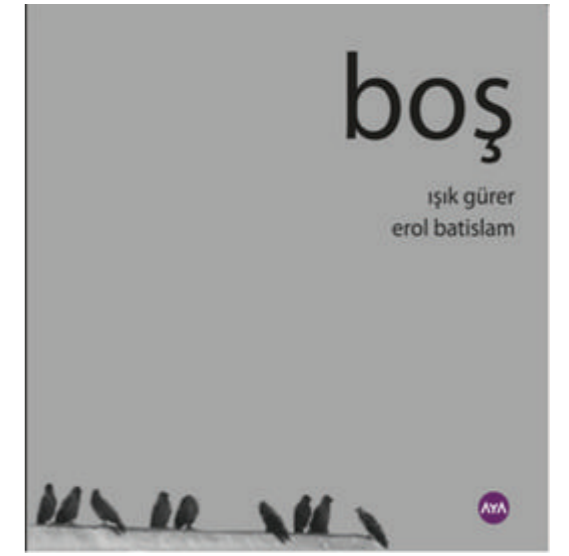
Stefan Zweig / Türkiye İş Bankası Yay. / 151 sf.



21. YÜZYIL İÇİN 21 DERS

Kendimizi geliştirmenin bir yolu da olabildiğince farklı perspektifleri görebilmek, algılayabilmek ve bunu hem kendi içimizde değerlendirmek hem de etrafımızda fikirlerine değer verdiğimiz kişilerle tartışmaktır. Yuval Noah Harari bu açıdan insan beyninin gelişmesine çok yararlı bir yazar! Beyin hücrelerimiz arasında kurmamıza yardım ettiği birçok köprüye asfalt döşüyor, hatta bizim için gidiş geliş yol açıyor ve üstüne üstlük birçok da şerit ekliyor. Sonra da karşımıza geçip trafik ışıklarıyla oynuyor ve bir yandan da bıyık altından gülümsüyor. Kim bilir belki arada birçok ciddi olmayan kazalar yapmamıza da sebep olabilir. Ama hepsi yararımıza! İlk kitabı, (Sapiens) enfes bir sentezdi; ikincisi (Homo Deus) çok çarpıcıydı; bu yeni bitirdiğim üçüncüsü ise birçok sorgulayıcı derslerle/sorularla dolu. Gerçi en çok da bu kitabı okurken zorlansam da bazı yerlerinin etkisi halen devam ediyor. Kitabın içindeki mesajlardan biri: "...insan beyninin biyokimyasal algoritmalarının hiç de mükemmel olmadığı ortaya çıktı. Bunlar şehrin keşmekeşine değil Afrika savanasına adapte olmuş, kestirmelere ve kısa yollara başvuran köhne devreler. İyi şoförlerin, bankacıların ve avukatların da kimi zaman hata yapmasına şaşmamak gerek."

Yuval Noah Harari / Kolektif Kitap / 336 sf.



BOŞ

Kitapları insanların en yakın dostlarından sayanlar bir kitabın ilk görülüp de satın alındığı yeri de yeni bir dostla ilk karşılaşmadaki hisler ve anılarla bir tutabilirler. Bu kitapla Arnavutköy'de küçücük bir kafede karşılaştım. Satılan birkaç kitaptan biriydi. Şöyle bir kitabın sayfalarını elimden geçirdiğim zaman fotoğraflara göz atarak bazılarını çok yaratıcı buldum ve sunumlarımda kullanabileceğimi düşündüm. Kitabı alırsam hem bu sayfaları 'scan' edebileceğimi hem de şiirleri okuyarak ruhuma incelik katabileceğimi hayal ettim. Kafede içtiğim iki latte sonrası kitap benimle beraber oradan çıktı ve son iki gündür bana arkadaşlık etti. Sağ olsun. Yaratıcılığın güzel bir sentezi. İki kişi sanat bölümü yapmışlar. Birbirlerini bütünlemişler. Anamlı şiirler ve bunları ifade eden eksantrik fotoğraflar oluşmuş. Şiirlerin bazılarında etkilendiğim mısralar oluşmuş (gelişigüzel sayfalardan): "Ağzımı sonuna kadar açıp havayla yıkamak istiyorum içimi." Ne kadar güzel bir tabir değil mi... derin derin nefes almanın bir başka söyleme biçimi... Ya da insanın kendisiyle hesaplaşmasının... Ya da şu mısralarda: "Her sesin bir melodisi vardır ya, O küçük kızın kahkahasındaki melodi hatırlattı seni bana." Okumanızı öneririm.

Erol Batıslam, Işık Gürer / AYA Yay. / 108 sf.

Korona'nın akla getirdiği: Halk Sağlığı



Çocuk çöpçü

1948'de Dünya Sağlık Örgütü demiş ki: "Sağlık, yalnızca hastalık ve sakatlığın olmaması değil; beden, ruhen ve sosyal yönden tam bir iyilik halidir." Dünya karantinadayken ve sağlığın nasıl her şeyin önüne geçtiğini hep beraber deneyimlerken, aşı karşıtlarının ses çıkaramadığını görüp 'bilim kazandı' diye seviniyorum. Sonra, sermaye, dünyaya ve insanlığa en azından zarar vermeyen yatırımlara yönelir mi, bu ders olur mu, sorusuyla sevincim kursağıma takılıyor. Cevabı almak için bu fırtınanın dinmesini bekleyeceğiz... Salgın yüzünden gündeme gelen "halk sağlığı" meselesine başlamadan, tarihe bir göz atacağız, hep beraber "iyilik haline" ulaşmamız için çalışan insanların çabalarını izleyeceğiz ve bugünlerde değerlerini ve önemlerini fark ettiğimiz tüm sağlıkçılara teşekkürlerimizi sunacağız.

Kısa notlarla girizgâha dalalım... Tarihte bilinen ilk hekim İmhotep, MÖ 3000'lerde Mısır'da yaşamıştı. Hekimlik uygulamalarının yapıldığı ilk şehir, *tp/tababet* sözcüklerine kaynaklık eden *Thebai* veya *Thebes* idi ve totemi -beklendiği üzere- *yılandı*. Yılanı tıp sembolü olarak ilk Sümerler kullanmıştı. Antik Yunan'da tıp tanrısı Asklepios'tu, kızı *Hygiea* ise temizlik-hijyen tanrıçasıydı. Hijyen alanına ilk eğilen Romalılar, şehirlerine su getirmişler, kanalizasyon, hamam ve kaplıca inşa etmişlerdi. Hammurabi kanunlarında hastaları ve hekimleri koruyan ve mesleğin icrasını düzenleyen maddeler yer alıyordu. MÖ 3000 yıllarında Çin imparatoru Shen Nung, birçok ilaç ve zehri kendi üstünde deneyerek tıbbı önemli katkılarda bulunmuştu. Eski Türkler, tedavilerinde ilahi güçlerden kuvvet aldığına inandıkları *şamana* başvururlardı. Zamanla şamanın görevini bitkisel ilaçlar kullanan *otacılar* aldı.

Zamanla değişen yaklaşımlar

Başlangıçta gözleme dayalı, neden-sonuç ilişkilerini ortaya koyacak bir yaklaşım söz konusu değildi. Ateşi yükselen, dili paslanan hastadaki belirtileri, eski çağ hekimleri ayrı ayrı hastalıklarmış gibi iyileştirmeye çalışırdı. Her bulgunun (semptomun) tek tek iyileştirilmeye çalışıldığı bu döneme "*hekimliğin bulgusal dönemi*" deniyor.

Primum non nocere (önce zarar verme) düsturunu savunan Hipokrat (MÖ 460-370), hastalıkları doğal nedenlere dayandırıyor. Galen (131-201) hastalığın, kişinin dışındaki bir nedene bağlı olduğuna inanmaktaydı. Anatominin kurucusu Vesalius (1514-1563), diseksiyon (dokuların-yapıların, cerrahi olarak izole edilmesi) çalışmaları sayesinde Galen'in anatomi bilgilerinin yanlışlarla dolu olduğunu söylediğinde Padua Üniversitesinden kovulmuştu.

Germ kuramı ve mikrobun icadı

Ortadoğu'ya gelirsek, El Razi (864-925) kokuşma (pütrifikasyon-protein içeren organik atıkların, ayrıştırıcılar ve enzimlerle amonyağa dönüştürülmesi) kuramını ilk kez ortaya atan hekimdi. Kokuşma kuramı, Kurtubalı İbn'ül Habîb'in ilk kez *bulaştan* söz etmesine temel olmuştu.

Çiçek aşısı, 1885



İbn-i Sina'nın (980-1037) *El Kanun Fi't Tıbb* adlı eserinin, yaklaşık altı yüzyıl boyunca Asya ve Avrupa'daki tıp okullarında okutulmasından, tıp birikiminin çok uzun bir süre geliştirilemediğini anlıyoruz. Öyle ki, "bulgusal dönem" in aşılması, 19. yüzyılda *germ* kuramının ortaya konulması ve mikrobun icadıyla mümkün olabilmiş. Bu mutlu gelişmeyi mikroskobu tasarlayarak mikroorganizmaları gözlemleyen Antonie van Leeuwenhoek'a (1632-1723) ve mikroskobu canlı organizmaları gözlemlemek için kullanan Robert Hooke'a borçluyuz.



Thames Nehri'nin kirliliğiyle ilgili görsel, tahminen 1828.

Bu kez, "Hastalık yok, hasta var"

Hastalığı bir etken yapıyorsa, her bireyde aynı klinik tablonun görülmesi bekleniyordu, ancak aynı etkenin ortaya çıkardığı hastalık, farklı bireylerde farklı klinik tablolar gösteriyordu. "*Hekimliğin laboratuvar dönemi*" denilen bu dönemde bilim adamları araştırmaya devam ettiler. İnsanların hastalıklara karşı dirençleri aynı değildi. "Hasta yok, hastalık var" ilkesi "*Hastalık yok, hasta var*" şeklinde değişti. Bu görüş, tüm hekimleri laboratuvarlardan alıp tekrar klinikle çekti. 1950'lere kadar süren bu döneme, "*Hekimliğin klinik dönemi*" denildi. 20. yüzyılın ikinci yarısında iletişim ağlarının gelişmesi, insanlar arası farklılıkların ve nedenlerinin uluslararası platformlarda tartışılmasını sağladı.



Validebağı Prevantoryumu, 1954. Halk sağlığının temel ilkesi, bireylerle hastalanmadan önce ilgilenmek ve onların sağlıklarını korumaktır.

Enfeksiyonun ortaya çıkabilmesi için, ortama dışarıdan bir etkenin (*germ*) girmesi gerektiğini ortaya koyan Pasteur'dü. Bu teoriden yola çıkan Robert Koch ise mikrop ve hastalık arasında bağ kuran "Koch postülatları" olarak bilinen ilişki sürecini geliştirdi. 19. yüzyıl boyunca temel ilke şu idi: "Hasta yok, hastalık var."

Sağlıksız havadan bakteriye...

18. yüzyılda yerel hükümetler veya dinî amaçlı gönüllü kuruluşlar, yoksullar için hastane yapıyor, temizlikle ilgileniyor, bilgi topluyordu. Halk sağlığı, sanayi devrimi İngiltere'sinde hızlı sanayileşmenin yarattığı sorunlara çözüm getirmek üzere doğdu.

Bir nevi "aynı gemideyiz" yaklaşımıyla, tartışma nüfus-sağlık, yoksulluk-sağlık ilişkisine yönelmiş, yoksulların durumunu iyileştirmek için reformlara gidilmişti. Fransız Devrimi ile meşrulaşan hak kavramı içinde, sağlık, sosyo-politik hareketlenmenin odağına oturmuştu.

Başlangıçta benimsenen "miasma teorisi"ydi.

Hastalıkların nedeni, çöplerin yaydığı kötü hava olarak görüldü ve çöplerin yok edilmesi, bir "sağlık mühendisliği" kavramıyla ele alındı. 1840-1890 yılları arasındaki birinci dönemde çevre koruma temelli halk sağlığı anlayışı egemendi; hukukçular, mühendisler, sosyal bilimciler de çalışmaya dâhil ediliyordu. Bu yaklaşım yaklaşık 50 yıl, Pasteur'un "germ teorisi"ne kadar sürdü.



Veba doktoru

"Halk sağlığı, kamusal bir sorundur."

Halk sağlığının öncülerinden Edwin Chadwick "Halk sağlığı, kamusal bir sorundur" diyerek sorumluluğu devletin üstlenmesi gerektiğini savunmuştu. "Pislik, toplumun düşmanıdır" düşüncesiyle geliştirdiği önlemler, İngiltere'deki kolera salgınlarının kontrol altına alınmasında etkili oldu. Chadwick'in katkısı olan 1842 tarihli "Halk Sağlığı Yasası", tarihteki ilk çağdaş halk sağlığı yasasıydı, ancak yaptırımlarının sınırlılığı nedeniyle, uzun ömürlü bir etkiye sahip olamamıştı.

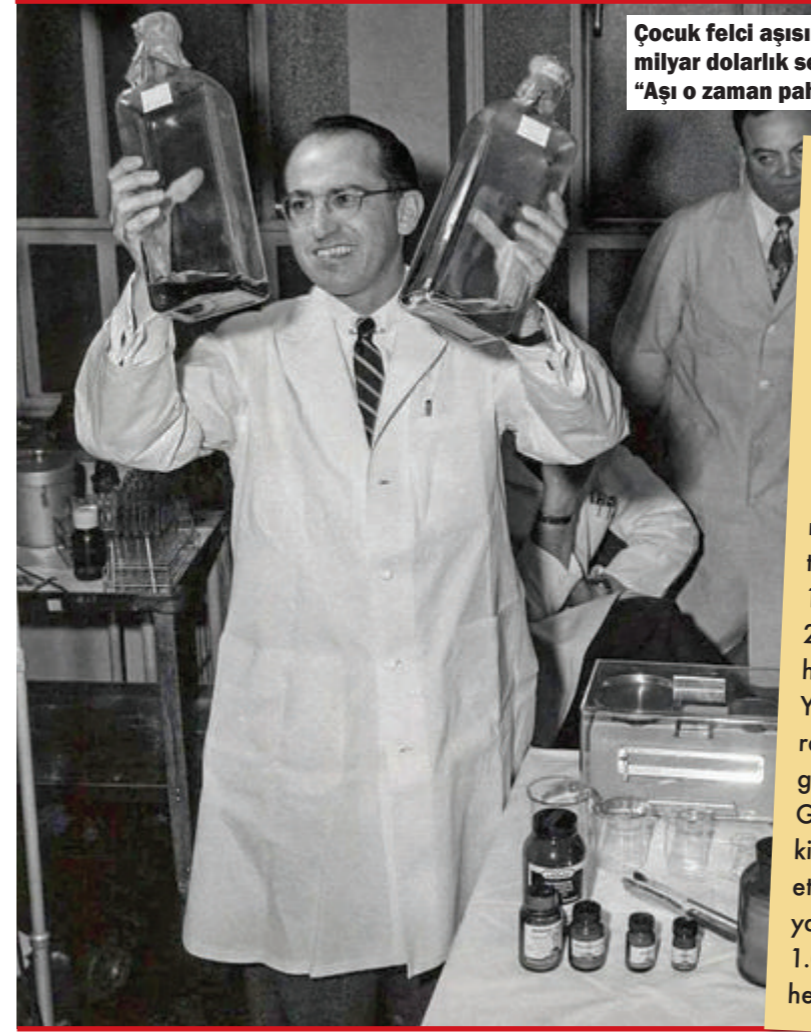
"SAĞLIKLI VAROLUŞ, YAŞAM HAKKIDIR."

Halk sağlığı alanında, dönemin istisnası Prusyalı Patolog Virchow'du. Farkı, çağdaşlarının aksine, hastalıkların sosyal kökenlerinin önemine oldukça fazla vurgu yapmasıydı. "Sağlıklı varoluş, yaşam hakkıdır" iddiasıyla tam istihdam, eğitim seferberliği gibi önerileri hükümetçe beğenilmedi. Yine de hayatı boyunca, halk sağlığının özel sektöre devredilmesine karşı mücadele etti.

1890'dan sonra yeni halk sağlıkları artık bakteriyolojinin bilimsel yöntemlerini tercih ediyorlardı. Tüberküloz mücadelesi için, 100 milyon insanın yaşam koşullarının iyileştirilmesi yerine, 200 bin tüberküloz hastasını tedavi etmek, daha hesaplıydı. 1915'te yayımlanan ilk halk sağlığı kitabının yarısından fazlası, bulaşıcı hastalıklara ayrılmış, endüstri hijyeni, çevre sağlığı, su, konut, halk eğitimi gibi konulara çok az yer verilmişti.



Çocuk felci aşısını konu alan haberler, 1955.



Çocuk felci aşısını bulan Jonas Salk, aşının patentini almamış, 7 milyar dolarlık servetten vazgeçmişti. Neden sorusuna cevabı şuydu: "Aşı o zaman pahalı hale gelir, fakir çocuklara ulaşamazdı", 1955.

KORONA İLE MÜCADELE EDERKEN

Korona pandemisinden dolayı meydana gelen ölümlerin yoğun olduğu ülkelerdeki veriler, ölümlerin tesadüfi olmadığını açıkça gösteriyor. Federal İstatistik Dairesi'nin OECD ülkeleri verileri üzerinden yaptığı değerlendirmelere göre, salgınla başarılı bir mücadele veren Almanya'da bulunan hastanelerdeki yoğun bakım istasyonlarında her 100.000 kişiye 33,9 yatak düşüyor (Korona salgını sonrasında alınan önlemler kapsamında kapasite artırılmasıyla ulaşılan rakam). Avusturya'da her 100.000 kişiye 28,9, ABD'de her 100.000 kişiye 25,8, İspanya'da her 100.000 kişiye 9,7, İtalya'da her 100.000 kişiye 8,6 yatak düşmekte. Yoğun bakım istasyonlarının kapasitelerinin yanı sıra hastanelerdeki yatak kapasiteleri de benzerlik gösteriyor. Japonya'da her 1.000 kişiye 7,8 yatak, Güney Kore'de 7,1 yatak, Almanya'da her 1.000 kişiye 6 yatak düşüyor. Korona salgınından en çok etkilenen ülkelerden Fransa'da her 1.000 kişiye 3,1 yatak, İtalya'da 2,6 yatak, ABD ve İspanya'da her 1.000 kişiye 2,4 yatak, Kanada, İsveç ve Şili'de ise her 1.000 kişiye 2 yatak düşüyor.

Temiz su sağlama, yoksulların evlerini düzenleme...

Chadwick'in yerine geçen John Simon yeni bir anlayış getirdi: "Halk sağlığı, mühendislik değil, hekimlik işidir." Simon soyut bilgiden somuta geçti: Evler, yaşam için uygun mu? Fabrikalar, çalışma için tehdit oluşturuyor mu?

Sonra önerilerini sıraladı: Ücretler düzenlenmeli, açlığı önlemek için yiyecek temin edilmeli, barınma koşulları sağlıklı olmalı, çalışma koşulları-risklerin azaltılması yönünde iyileştirilmeli ve bu işleri bir Bakanlık denetlemeli.

Bu bir ilkti, çünkü o zamana kadar halk sağlığı, çöp toplama ve salgın hastalıklarla mücadeleyle sınırlı bir belediyeçilik hizmeti idi. 1860'ların sonunda yerel otoriteler kente ve evlere temiz su sağlama, yoksulların evlerini düzenleme, bulaşıcı hastalıklarla mücadele ve sorumlulara ceza verme görevini üstlendi.

Sağlık hizmetleri yaygınlaşıyor

ABD'de, para ödeyene yönelik bir meslek olduğundan, halk sağlığı gibi bir kamu görevi hekim-

lere cazip gelmiyordu. 1916'da Rockefeller Vakfı'nın açtığı, hekimler dışında da sağlıkçı yetiştiren Johns Hopkins Halk Sağlığı Okulu soruna bir çözüm getirdi. Ara kadrolarla geliştirilen hizmet, sadece ulusal sınırlarla kısıtlı kalmadı. Küba ve Filipinler'in sömürgeleştirilmesi sırasında karşılaşılan sıtma, sarı humma gibi sorunları aşmak için devreye Rockefeller destekli halk sağlığı "birikimi" sokulmuştu. Bu birikimle hareket eden ekip hem sömürgelerdeki sağlık sorunlarını çöz-



Halk sağlığı 19. yüzyıl sonlarına doğru, hekim mesleği haline geldi.

“Sağlığın parayla elde edilebilmesi, insanların büyük bir kısmını kaderine terk etmek demek... Tedaviye parayla kavuşanların da ne tür bir suistimale uğradıklarını asla öğrenememesi demek...”

dü hem de oralandaki hekimleri eğitti. Askerlerin savaşmasını engelleyen sorunları bertaraf etmek, işgücünü sağlıklı tutmak gerekiyordu. Halk sağlığına sosyalizmin katkısı, hastalık tedavisinin ötesinde, sağlığı tehdit eden sosyal ortama odaklanmaktı. Tüberküloz, savaşta yaygınlaşmış cinsel yolla bulaşan hastalıklar, alkolizm öncelikle ele alındı. Halkına ücretsiz sağlık hizmeti veren ilk ülke Sovyetler Birliği idi.

Koruyucu tıba öncelik

Çin’de devrimden önce, geleneksel tıp yaygınken, 1911’de Mançurya’da çıkan sığır vebası, geleneksel tıbbın yetersiz kaldığını gösterince, Batı tıbbi tercih gördü. I. Ulusal Sağlık Kongresi, tedavi edici tıptan ziyade koruyucu tıba öncelik verme kararı aldı. Halkın, özellikle kadınların eğitilmesi, beslenmeye önem verilmesi, ana-çocuk sağlığı ve aile planlaması hizmetleri sonuç verdi. 1950’de 32 olan yaşam süresi, 40 yılda 70,5’a çıktı.

Halk sağlığının yeni alanı kanserler, yaşlı sağlığı gibi konular oldu.

Orta Çağdan 19. yüzyıl sonuna kadar süren korkunç salgınlar, 20. yüzyılda mikroorganizmaların keşfi, antibiyotiklerin ve aşıların bulunması, bağışıklama hizmetlerinin gelişmesi, toplumsal önlemler alınması sayesinde kontrol altına alınabildi. Salgın sorunu “bitince” kalp, şeker gibi hastalıkların tedavisine yoğunlaşan araştırmaların sonucunda, insanlar uzun yaşamaya başladı. Böylece halk sağlığının yeni alanı kanserler, yaşlı sağlığı gibi konular oldu.

1978 yılında UNICEF ve Dünya Sağlık Örgütü öncülüğünde “2000 Yılında Herkese Sağlık” hedefiyle Alma Ata’da, Temel Sağlık Hizmetleri Konferansı toplandı. Türkiye’nin de imzaladığı Alma Ata Bildirgesinde, herkesin sağlık eğitimi alınması; beslenme ve temiz su ihtiyacının karşılanması; ana-çocuk sağlığı ve aile planlaması; bulaşıcı hastalıklara karşı bağışıklama ve endemik hastalıkların kontrolünün sağlanması hedefleniyordu.

1840’larda yaşanan sağlıksız kentleşmenin de yol açtığı salgınlar, ilk halk sağlığı düzenlemelerini mecbur kıldı.



TÜRKİYE’DE SAĞLIK HİZMETLERİNİN GEÇMİŞİ

- Sağlık Bakanlığı, 1920’de kuruldu, ilk Sağlık Bakanı, yazar Halide Edip Adivar’ın eşi Dr. Adnan Adivar’dı.
- 1923’te sağlık hizmetleri hükümet, belediye ve karantina tabiplikleri, küçük sıhiye memurlukları, 86 adet yataklı tedavi kurumu, 6.437 hasta yatağı, 554 hekim, 69 eczacı, 4 hemşire, 560 sağlık memuru ve 136 ebe ile veriliyordu.
- 1924’te 150 ve 1936’da 20 ilçe merkezinde muayene ve tedavi evleri açılmış, koruyucu sağlık hizmetlerinde çalışan hekimlerin maaşları artırılmış ancak serbest çalışmalarını yasaklanmıştı.
- 1924’te Ankara, Diyarbakır, Erzurum, Sivas Numune Hastaneleri ve 1936’da Haydarpaşa Numune Hastanesi, daha sonra da Trabzon ve Adana Numune Hastaneleri açıldı.
- Milli Sağlık Planı çerçevesinde, her 40 köy için 10 yataklı bir sağlık merkezi kurularak tedavi edici hekimlikle koruyucu sağlık hizmetlerinin birlikte verilmesi sağlanmaya çalışıldı. 1945’te 8 adet olan Sağlık Merkezi sayısı 1950’de 22’ye, 1955’te 181’e, 1960’de 283’e ulaşmıştı.

• Ortalama yaşam süresi, 1950-1955 yıllarında 43,6 yıl, 1960-1965 yıllarında 52,1 yıl, 1970-1975 yıllarında 57,9 yıldır.

• 1950’de Sağlık Bakanlığına bağlı 118 kurumda 14.581 olan yatak sayısı, 1960’da 442 kurumda 32.398 yatak sayısına ulaşmıştı.

1950’de 100 bin kişiye 9 yatak düşerken, 1960’da bu rakam 16,6’ya çıktı.

• Bebek ölüm hızı 1950’de binde 233 iken, 1960’da binde 176’ya düşürülmüştü.

• 1947 yılında Refik Saydam Hıfzıssıhha Merkezi Başkanlığına bağlı bir aşı istasyonu hizmete açıldı ve BCG aşısı üretimine geçildi. Boğmaca aşısı 1948’de üretilmeye başlandı.

• İşçi Sigortaları İdaresi (Sosyal Sigortalar Kurumu) 1946’da kuruldu ve 1952’den itibaren sigortalı işçiler için sağlık kuruluşları ve hastaneler açıldı.

• <https://www.birgun.net/haber/korona-onlem-varsa-olum-yok-295882>



19. yüzyılda sağlığın bir hak olarak benimsenmesi ve bulaşıcı hastalıkların yarattığı korku nedeniyle halk sağlığı önem kazandı.

Bu gibi konferanslarda, sağlığın sadece sağlıkçıların sorumluluğunda olmadığı; insanların eğitim, barınak, gıda, sağlıklı çevre koşulları ve sosyal adaletin sağlandığı barışçıl bir ortamda yaşamaları gerektiği, bunun ise ancak sektörler arası iş birliği ile mümkün olabileceği saptandı. Kâğıt üzerinde şık duruyor tabii...

80 sonrasında sosyal devletler çok pahalıya mal oluyor diye kazanılan haklar ufak ufak budandı; hasta olanların yerini alacak sağlıklı iş gücü zaten hazır bekliyordu, “herkes gemisini kurtarsın”dı, derken... bir baktık ki, korona bizi aynı gemiye koyuvermiş. “Kimi üst kat kamarada, kimi bodrumda” kısmına girmiyoruz...

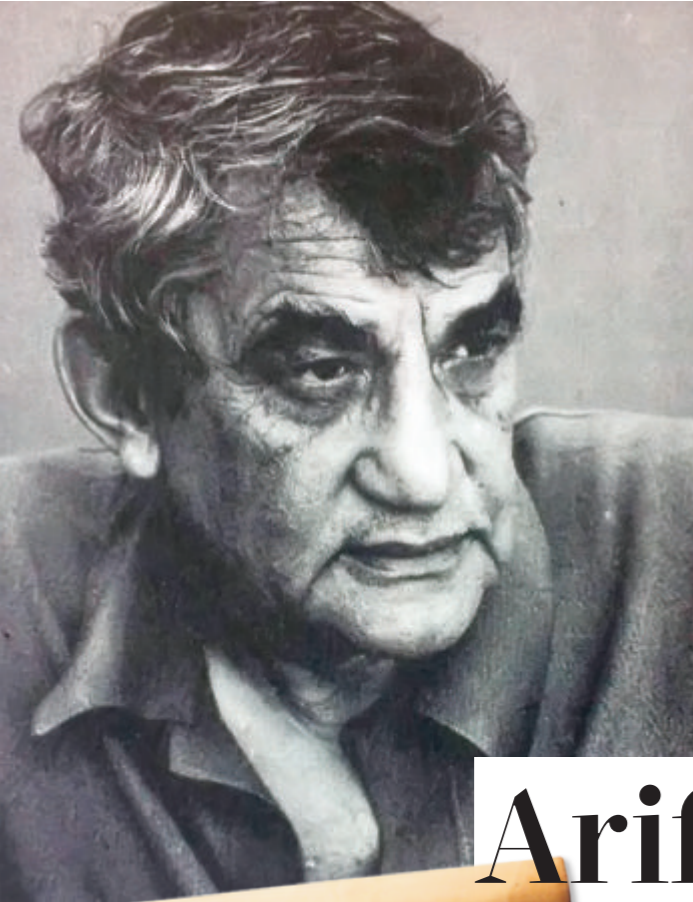
Sağlığın parayla elde edilebilmesi

Sağlığın parayla elde edilebilmesi, insanların büyük bir kısmını kaderine terk etmek demek... Tedaviye parayla kavuşanların da ne tür bir suistimale uğradıklarını asla öğrenememesi demek... Kâr motivasyonu ile yürüten bir sistemin nelere kadar olduğunu bugün daha iyi öğrendik. Şimdi fabrikalar durdu, uçaklar pistte bekliyor; tertemiz hava ve denizin keyfini hayvanlar sürüyor, insanlarsa aşı ve tedavi bulunsun diye gün sayıyor.

Ortak iyilik için çalışan bilim ve herkesin eşitçe ulaşabildiği sağlık meğer ne kadar önemliymiş.

Kaynaklar

- https://smyrnatipdergisi.com/dosyalar_upload/belgeler/Halk%20Sa%C4%9Fl%C4%B1%C4%9F%C4%B1%20Tarih%C3%A7esil490551100.pdf
- <http://atasoyersaglikpolitikaokulu.org/yazilarmakaleler/halk-sagliginin-dogusu-ve-sekillenisi/>
- <https://www.saglik.gov.tr/TR,1492/tarihce.html>
- <https://eksisozluk.com/jonas-salk-1118569?p=2>



Arif Damar

Arif Damar'la, aramızdan ayrıldığı 2010 yılına kadar, Moda sahilindeki sık sık birlikte yaptığımız sabah yürüyüşlerimiz için, "şirimizin küskün fırtınasıyla yaptığım yürüyüşler" desem, pek yanlış olmaz. Çünkü o istediği kadar, topladığı karga teleklerini bana göstererek, "Bunlarla pipomu çok güzel temizliyorum Salihiçim" desin, istediği kadar yolumuzun keşiştiği bir kadına cebinden çıkardığı deniz kabuğunu versin, 1949'da, Zara'da yazdığı "Sürgün Alayında" adlı şiirde belirttiği "yüreğinde gizlediği adam"ı görüyordum:

*"kederimi belli etmemeye çalışıyorum,
yüreğimde gizlediğim adama."*

Oysa "yüreğinde gizlediği adam", daha birçok şeyin farkındaydı: Karacaoğlan'ın, Yunus'un ve Nazım Hikmet'in, odasının kapısında bekleyen sabahların, kafasında birer birer devrilen şehirlerin, dağların ve köprülerin, Sirkeci'den saat beşte kalkan Necat Vapuru'nun, sakız leblebisi kokan avuçların, ıssız koylardaki balıkçıların, mor menekşelerin ve keçi yollarının. Daha başka şeylerin de farkındadır: Yazların ortasında nasıl da cınlayan ikinci sessizliğinin, akşam isteyip de akamayan bir sudaki parıltıların, denizlalelerinin işitilmez türkülerinin...

Arif Damar, 23 Temmuz 1925 tarihinde Çanakkale'nin Gelibolu ilçesinin

Karainebeyli köyünde doğdu. Arif Barikat, Arif Hüsnü, Ece Ovalı takma adlarını kullandı. İstanbul Erkek Lisesi'ndeki öğrenimini yarım bırakarak çeşitli işlerde çalıştı. Ant ve Yeryüzü dergilerinin yayın kurullarında görev aldı. Yön, Papirüs, Türk Solu, Türkiye Yazıları, Milliyet-Sanat Dergisi gibi çeşitli yayın organlarında yazdı. 1969'da Suadiye'de Yeryüzü Kitabevi'ni kurup yönetti. 1940 kuşağı toplumcu şairleri arasında mücadeleci ama barışçıl ve insancıl yanı ağır basan yoğun içerikli, dil ögesini, biçim kaygısını taşıyan, işçiliği titiz şiirleriyle tanındı. İlhan Berk, Arif Damar'ın 70. yaş günü için yazdığı "Ve İşte Güneş Deniz'in Kıyısından Dönüyor" adlı şiirde, Arif Damar'ı anlatırken şunları yazacaktır:

"...Horlanmış, karanlıkta kalmış ne varsa yazmak istiyordun

*Suçta düğümlü
Yazdın*

*Hani kör bir arkadaşım vardı
Seninle birlikteyken
Senin gördüğünü o da gördü..."*

Kör arkadaşıyla birlikte neleri gördüğünü, yazdığı sayısız şiirde görmemiz mümkün ama asıl bunları ilk kez nasıl gördüğünü, kendisiyle yapılan bir söyleşide şöyle cevaplar: "Çok küçük bir kasaba olan Gelibolu'da büyüdüm. İlgüdüsel bir sezgi ile sınıf çelişkisini fark etmiştim. Çocuksu bir duyarlılığı yaşadığım belki... Çok yoksulduk ama içimdeki sezgi, kaderime boyun eğmemi engelleyecekti." Piposunu tutarken, aslında kederini tutuyor. Piposunu doldururken, aslında bir yolculuğa çıkıyor. Belki ortaokul ikinci sınıftaki ilk şiirini yazdığı sevgilisi Fitnat'a doğru (o zamanlar Ece Ayhan "Orta ikiden Ayrılan Çocuklara Şiirler"i henüz yazmamıştır), belki 11 yaşında kaybettiği annesine doğru, belki de 1950'lerdeki meçhul şair Arif Barikat'ın barikatını yıkmaya doğru...

HER GÜN YAŞAMAK

İşli günlerinde düşün,
memleketini, dostlarını, sevgilini,
onlarla kal, dinlen
bırak kendinden bir şeyler,
bir mağlup akşamın mahzunluğu
silinsin gözlerinden.

Bir kavga sonunu unut.
sen maceralar peşinde değil,
umutsuz bir yolculukta değilsin.

Yaşamak sadece sevmektir, inan bana.
Sevmeyenler dünyamızda yaşamıyor.
Yaşamak suda, toprakta, insanlarda gör-
rünerek;
bir zeytin ağacı gibi.
Bir zeytin ağacı gibi, ne güzel
denize yakın olacaksın,
uzayan dallarında, yapraklarında ışık
ta derinlerde köklerin.
Bir zeytin ağacı gibi, bin yıl severek
yaşamak her gün...

ARIF DAMAR



BOĞAZ HATTI'NDA FİYAT VE KONUM AVANTAJLI SATILIK MÜLK ALTERNATİFLERİMİZ



Rumelihisari'nde
Eşsiz Boğaz Manzaralı
Satılık Daire



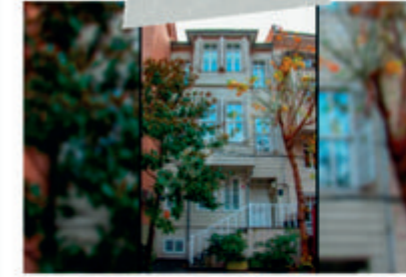
Rumelihisari'nde
Boğaz Manzaralı
Satılık
Tarihi Müstakil Ev



Tarabya'da
Konut ve Ticari Kullanıma
Uygun
Satılık Müstakil Villa



Boğaz'ın
İncisi Arnavutköy'de
Satılık
5 Katlı Komple Bina



Bebek'te
Restorasyonu Yapılmış,
Masrafsız, Çok Özel Satılık
Tarihi Eser



Boğazın
İncisi Emirgan'da Satılık
Yenilenmiş Tarihi Bina



Tarık Keskin
Gayrimenkul Danışmanı
0542 369 31 65



Mehmet İdemen
Gayrimenkul Danışmanı
0532 311 72 63

Satılması ya da kiralanması gereken mülklerinize
varsa ERTELEMİYİN
ya da
Mevcut emlak pazarının fırsatlarını
değerlendirmek için mülk alimlerinizi
ERTELEMİYİN.

BİZİ ARAYIN!



Rönesans devrinin yalnız sanat dehası değil...

Leonardo da Vinci, Rönesans devrinin yalnız sanat dehası değil, aynı zamanda büyük bir düşünür, matematikçi, müzisyen, mimar, mühendis ve bilim adamıydı. Sanatçı otuz yıl boyunca (1487-1513) hem ölü hem canlı insan vücudunu inceleyip, her kasın, her kemiğin, her organın formunu ve fonksiyonunu anlamak istedi. Yaptığı anatomi çizimlerin sanatsal ve bilimsel değerleri çok büyüktü. Leonardo'dan önce de, eski Yunan heykeltıraşları ve Rönesans devrinin diğer sanatçıları da insan anatomisi ile yakından ilgilenmişlerdi. "İnsan vücudundaki kemikleri bilmeden kimse heykel yontamaz" demiş, 15. yüzyılda yaşamış olan heykeltıraş Lorenzo Ghiberti. Ancak, herhalde hiçbir sanatçı, Leonardo'dan evvel bizzat kadavraları kesip incelemeler yapmamıştı.

LEONARDO Da Vinci'ye Saygı

Ölümünün 500. yılı vesilesiyle 'Leonardo da Vinci'ye Saygı' başlığıyla hem ülkemizde hem dünyada açılan sergileri duydukça ve gezdikçe, onun 1993 yılında Boston Güzel Sanatlar Müzesi'nde gördüğüm sergisini hatırlıyorum. Benim de 'Sanat Çevresi' dergisine yazdığım ilk sanat yazılarımdan biri bu sergi hakkındaydı. Makalenin başlığı şöyleydi: "Kraliçe Elizabeth'in koleksiyonu Boston Müzesi'nde sergileniyor." Bu sergide Kraliçe II. Elizabeth'in koleksiyonundan alınmış, sanatçının üç asırlık mazileri olan 23 anatomi çizimi yer alıyordu.

Anatomi onun için bir tutku oldu

İlk çalışmalarını, 1487'de, büyük tıbbi merkezlerin bulunduğu Milano'da yaşadığı zaman yaptığı sanılıyor. İlk kaygısı kemikleri ve kaslarıyla, gerçeğe en uygun nü'ler çizebilmektir. Sonraları, anatomi onun için sanatın gerekçesi değil, bir tutku oldu. İnsan vücudunu adeta yaşayan bir makine gibi görüyordu. Kırmızı zemin üzerine, kalem, mürekkep ve kırmızı tebeşirle, insan vücudunun bütün organlarını, kafatası, bacak, kol, kalça, kalp ve uterus'un en küçük detayına kadar titizlikle çizmişti. Leonardo 1510 senelerinde Pavia Üniversite'sinde anatomi profesörü olan Mercantonio della Tore ile beraber çalışmıştı. Bu dönemde yaptığı çizimler o kadar üstün niteliktedirler ki, bugünkü modern tıp kitaplarında yer alabilirlerdi.



Besart "The Annunciation - Müjde"

Da Vinci'nin hayatı ve eserleri

15 Nisan 1452 yılında İtalya'nın Vinci kasabasında doğan Leonardo, 1466 yılında babasıyla birlikte Floransa'ya gitti. Ancak, o dönemde evlilik dışı çocukların üniversiteye girmesi yasaktı. Bu kural yüzünden kendini resim yapmaya verdi. Oğlunun bu yeteneğini fark eden babası, onu, zamanın ressamlarından Andrea del Verrocchio'nun yanına eğitim alması için yolladı. Daha sonra Leonardo, Milano Dükü Sforza'nın yanında işe girdi. 17 yıl boyunca Dük için çalışan Leonardo, makine ve silah tasarımları yapıyor, festival ve organizasyonlar hazırlıyor, bunların yanında resim ve heykeller yapıyordu. Leonardo'nun o kadar çok alana ilgisi ve yeteneği vardı ki, birden fazla alana yönelmesi onun birçok işi yarıda bırakmasına sebep oluyordu.

...İlk kaygısı kemikleri ve kaslarıyla, gerçeğe en uygun nü'ler çizebilmektir. Sonraları, anatomi onun için sanatın gerekçesi değil, bir tutku oldu...

Haliç köprüsünün çizimini yaptı

Birçok icadın sahibi olmasa da, ilk çizimlerini yapan Leonardo, bisiklet, denizaltı, helikopter gibi teknolojik buluşların tasarımını yaptı. 1502 yılında dönemin padişahı olan Sultan II. Bayezid için Haliç üzerine yapılması istenen köprü'nün çizimini sundu. O zaman kabul edilmeyen köprü tasarımı, daha sonra birebir aynısı olmasa da Norveç'te yapıldı.

Vitruvius Adamı (Le proporzioni del corpo umano secondo Vitruvio) adını verdiği çiziminde, insan vücudunun oranlarını ön plana çıkarmayı amaçlamıştı. 1492 yılında yaptığı tahmin edilen eskiz, Venedik'teki Gallerie dell'Accademia'da bulunmaktadır.

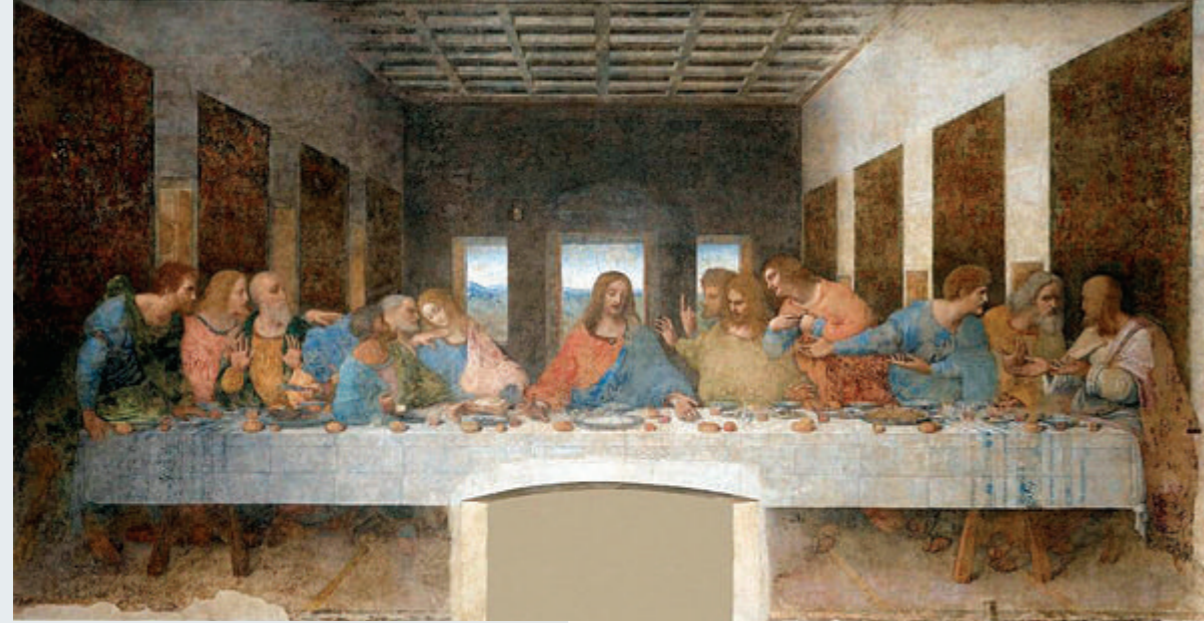


Çalışmalarını bir defterde tutmaya başladı

1490 yılından sonra çalışmalarını bir defterde tutmaya başladı. Leonardo'nun aldığı bu notlardan oluşan defter sayfaları, koleksiyon halinde toplanmıştı. Hidrolik alanındaki çalışmalarını not aldığı el yazmaları ise, Bill Gates'in koleksiyonunda bulunmaktadır. Milano Dükü için uzun yıllar çalıştıktan sonra, 16 yıl boyunca İtalya'yı gezdi ve farklı kişiler için çalışmalar yaptı. Bu arada dünyanın en ünlü tabloları arasında yer alan ve dahası, insanlık tarihinin en başarılı resmi sayılan Mona Lisa'yı resmetmeye başladı. 1503 yılında çizmeye

başladığı tabloyu, gittiği her yere götürüyor ve yanından hiç ayırmıyordu. 'La Gioconda' adıyla bilinen en önemli eserinde "sfumato" tekniğini kullandı. Tablodaki kadın figürü hakkında çok fazla söylenti ve rivayet bulunuyor. Tablodaki kadının Fransız bir tüccarın eşi olduğu tahmin ediliyor.



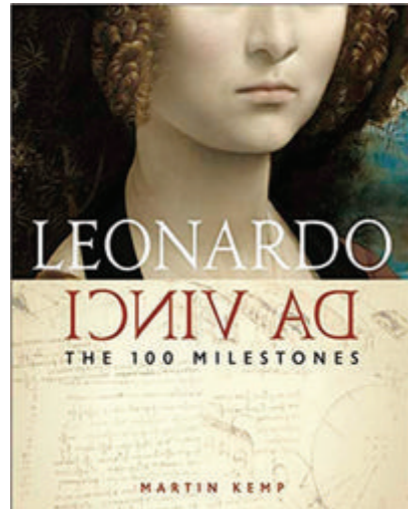


Diğer önemli eseri, 'L'ultima Cena' / Son Akşam Yemeği, Milano Dükü Lodovico Sforza'nın isteği üzerine yaptığı bir tablodur. Hz. İsa'nın çarmıha gerilmesinden önceki gece 12 havarisi ile yediği son akşam yemeğini anlatan eser, Milano'daki Santa Maria delle Grazie'nin duvarına yapılmıştır.

Leonardo da Vinci hakkında yazılan kitaplar

Yıllarca bu dahi sanatçı hakkında pek çok kitap yazılmıştı. En önemli yazarları şöyle sıralayabiliriz: Walter Isaacson, Dan Brown, Leo Perutz ve Leonardo da Vinci uzmanı sayılan Martin Kemp'in, ölümünün 500. yılının anısına yeni yazdığı 'Leonardo da Vinci 100 Milestones' gündemde.

Leonardo da Vinci'nin 'Anatomi Çizimleri' sergilerine hem dünyada hem ülkemizde birçok kez rastladım. Ama 1993 yılındaki serginin broşüründe büyük puntolarla yazılmış, sanatçının şu sözleri hafızamdan hiç silinmedi: "İnsanlık büyük değişik keşiflerde bulundu, fakat doğadan daha güzel, daha has, daha direkt bir şeyi keşfedemez. Çünkü onun keşfinde hiçbir şey eksik değil, hiçbir şey fazlalık değildir." Sanatçının insan vücuduna duyduğu hayranlığa katılmamak mümkün mü...

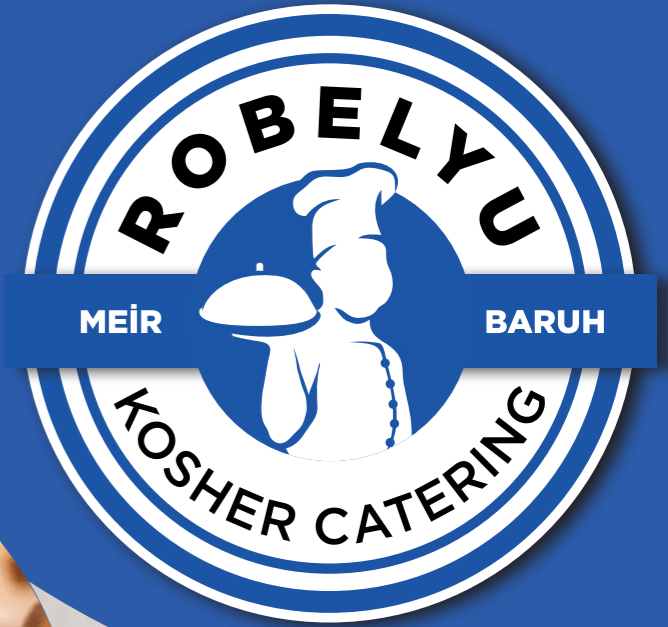


Leonardo'nun son yılları

Birkaç yıl evvel bir Fransa seyahatimde, 'Loire Şatoları' turunu almıştım. Gezdiğimiz yerler arasında Leonardo'nun son yıllarını geçirdiği kasabaya da uğradık. Ambroise'daki Kraliyet Sarayı'nın yakınındaki Clos Luce Şatosu sanatçının bu dünyadaki son durağı oldu. Yüzyılların dahi sanatçısı Leonardo da Vinci, 64 yaşında, I. François tarafından Fransa'ya davet edilerek sarayın baş ressamı, mimarı ve mühendisi olarak ölene kadar, kralın kendisine sağladığı olanaklarla, yaratıcı, üretici ve verimli bir hayat sürmüştü. Dünyanın hayran olduğu sanatçının evininin havasını solumak, kullandığı eşyaları, mutfağını, çalışma masasını yakından görmek hakikaten çok heyecan vericiydi. Şatonun zemin katında, sanatçının tasarladığı, helikopter ve diğer makinelerin maketlerini hayranlıkla izledik. 1519 yılında hayata veda eden Leonardo'nun, kralın kollarında son nefesini verdiği rivayet edilir. Mezarı da Ambroise'daki Sainte Chapelle'inde bulunuyor.

"İnsanlık büyük değişik keşiflerde bulundu, fakat doğadan daha güzel, daha has, daha direkt bir şeyi keşfedemez. Çünkü onun keşfinde hiçbir şey eksik değil, hiçbir şey fazlalık değildir."

LAHMACUN İÇLİ KÖFTE
BAYRAM YEMEKLERİ BOREKAS



"Işık dolu yolculuğunuzda daha nicelerine hep birlikte..."

CANAN HANIM: 0543 971 45 20

MEİR BARUH: 0541 613 44 03



Dünyayı güzelleştirmenin ve sevginin ifadesi: Kutsal çiçek Lotus

Su perileri tarafından temsil edilen, bataklık ve sulak alanlarda yetişen lotus, çamura rağmen, kirlenmeden çiçek açar. Üstüne konan her toz zerresini, yapraklarını sallayarak ustalıkla üstünden atma becerisine sahiptir. Bunun için yağmur damlalarını kirli bölgelerine yönlendirir.

Kökleri çamuru ve karanlığı çok iyi tanısa da çiçeği her zaman pırıl pırıldır. Bu özellikleri sayesinde lotus birçok gelenekte, saflık, güzellik, dayanıklılık, yeniden doğuş sembolü olarak tanınır.

Lotus çiçeği ile insanın doğası arasındaki benzerlik ilham verici ve yol göstericidir. Yaşama bağlılığı, güzelliği, dirayeti, kararlılığı, umudu aynalar. Lotus her türlü zorluğa rağmen temiz olarak ayakta kalma çabasının ifadesi, hatırlatıcısı gibidir. Bütünün içindeki rolünü ve hizmetini en anlamlı ve gerçek şekilde sunan varoluş biçimlerinden biridir.

Antik döneme ait kültürlerde, bazı bitkilere kutsal anlam yüklenmiş ve onlar sembolleştirilmiştir. Lotus başta Eski Mısır, Hint, Çin ve Japon olmak üzere, birçok gelenekte hayatın içinde ve sanatta yaşamaya devam edip değerlerimize anlam katar. Lotus, nilüfergiller ailesinden bir bitkidir. Lotus ile nilüfer çiçeğinin birçok özelliği benzemekle birlikte, nilüfer çiçeği en fazla 20 cm büyürken, lotus bitkisinin boyu 3 metreye dek ulaşmaktadır. Lotus çiçeğinin kendi, bir mandaladır (meta veya mikro kozmosu gösteren şekiller) ve *fiziksel evreni* simgeler.

Lotusun, merkezinde bir 'Dünya Dağı' olan Meru Dağı'yla tasvir edildiği geleneklerde, "Yer" ile spiritüel "Gök" arasındaki bağlantı anlatılır. Lotusun suda yüzüşü, maddi âleme takılıp kalmamayı ve gelip geçici hazzardan etkilenmeden hayata katılmayı, bağlılıkları aşabilmeyi betimler. "Dünyada yaşamak, fakat dünyaya ait olmamak" şeklinde ifade edilir.

Ünlü araştırmacı James Churchward'a göre lotus çiçeğinin sembol olarak kullanıldığı ilk uygarlık on binlerce yıl önce var olduğu düşünülen **Yitik Mu uygarlığıdır**. Araştırmacı başta Nakaal tabletleri olmak üzere pek çok eski belgede lotus çiçeği ile karşılaşmıştır.¹

Hinduizm'de lotus çiçeğinin anlamı

Lotus çiçeği Hinduizm'de kutsal kabul edilir. Lotus, âlemin yaratılmasıyla ve maddenin varlık haline gelişini açıklayan bir sembol olarak kullanıldığında, genellikle ilah Vişnu'yla tasvir edilir. Bu tasvirde, Vişnu tezahür âleminin kökeni olan karanlık ilksel sular üzerinde uyurken, göbeğinden, açmış tacı Brahma'ya içeren bir lotus çıkar ki bu, merkezi ruhsal kudret sayesinde âlemin oluşmasını ifade eder. Lotus gencasının, yaratımın kökeni olarak kullanıma Mısır'da da rastlanır.



Bilgelik

- 1-Doğru Anlama/Güzel Görüş: Gerçeği görme, doğruyu olduğu gibi kavrama.
- 2-Doğru Düşünme/Güzel İstek: Arzuya direnme, öfke ve nefrete direnme, zarar vermeme, merhametli olma.
- Etik (Ahlaki) ve Doğru Davranış
- 3-Doğru Konuşma/Güzel İfade: Yalan konuşmamak, incitici söz söylememe, boş konuşmama.
- 4-Doğru/Güzel Davranış: Canlılara zarar vermemek, hırsızlık-kandırma gibi şeylerden uzak durmak, dürüst olmak
- 5-Doğru/Güzel Geçim: Gelirini düzgün şekilde sağlamak ve doğru işlerde çalışmak.
- Konsantrasyonsuz-Disiplin veya Zihinsel Gelişim
- 6-Doğru/Güzel Çaba: Doğru olmayan halleri engellemek, doğru hallerin ortaya çıkmasını sağlama ve onları koruma.
- 7-Doğru Farkındalık/Güzel Düşünce: Bedenin, duyguların, zihnin anlaşılması.
- 8-Doğru Odaklanma: Belirli bir noktaya zihnin yönlenebilmesi. (Meditasyon bu amaçla kullanılır.)³



Budizm'de lotus çiçeğinin anlamı

Üzerinde Sakyamuni Buda'nın tahtı olan lotus, onun yüksek tabiatını, yani karakterini simgeler. Buradaki lotus, insanın ulaşması gereken safliği, "dünya çamuru"na bulanmamış, cahilliğe bürünmemiş ve aydınlık olan öz varlığını, hakiki doğasını simgeler. Tasvirde lotusun merkezinde bir mücevher varsa, bu mücevher, dharma (İlahi Yasalar, hakikat, vazife) ve nirvana ("kurtuluş") ile ilgili bir anlam taşır.²

Lotus Buda'nın en yüksek öğreti-lerinden biri olan "Sekiz Aşamalı Yol"un ilkelerini oluşturur. "Sekiz-Aşamalı-Yol" Buda'nın dukk-hadan (acı, tatminsizlik) kurtulmak için önerdiği bir yol, bir süreçtir.

Budizm'de sekiz dilimli yol

İnsan bedeninde bulunan ve "çakra sistemi" olarak adlandırılan enerji merkezlerinden omurga hattı boyunca dikey olarak sı-

ralanan yedi ana çakra, her bir çakrayı temsil eden değişik sayıda yaprağa sahip "lotus insan" ile "lotus çiçeği"nin benzerlikleri lotus çiçeği ile sembolize edilir. Başın üst kısmında bulunan tepe çakrası (taç çakra) bin yapraklı lotus ile gösterilir. Bin yapraklı lotus ruhani aydınlanmayı temsil eder. Her bir taç yaprağının açılması, aydınlanma yolunda bilincin açılmasının ifadesidir ve tam açıl-



Lotusun Budizm'de anlamı çiçeğin rengine göre değişir:

Beyaz lotus: Zihnin saflığı, dinginlik ve huzur
Pembe lotus: Aydınlanma ve maneviyat
Kırmızı lotus: Sevgi, tutku, merhamet ve şefkat
Mavi lotus: Bilgi ve bilgelik
Mor lotus: Budizm ritüellerine saygı



ESKİ MİSİR KÜLTÜRÜNDE LOTUS



TÜRK KÜLTÜRÜNDE LOTUS

Türk kültüründe lotus çiçeği motifi, özellikle mimari alanda, Mimar Sinan'ın tasarımlarında kullanılmıştır.



ması aydınlanmanın göstergesidir.

Bazı Doğu öğretilerinde "içsel bilinç" kalbin ortasında yer alan lotus çiçeği ile sembolize edilir. Bu aynı zamanda "içimizdeki lotus çiçeği" olarak da ifade edilir. "Kalbin lotusu" evrenin bilinci ile bağlantılı olan sınırsız, sonsuz ve her zaman her yerde var olan bilincin de merkezidir. İnsan spirüel yolculuğunda içindeki lotus çiçeği ile buluşur ve onun rehberliğinde kendi aydınlığına doğru yürür, bedenini, dilini ve zihnini arındırır.

Lotus meyvesi olgunken çiçek açar. Bu nedenle Budistler, lotusun geçmişin, şimdinin ve geleceğin bir aradalığının bir ifadesi olduğunu düşünmüştür. Buda her şeyin -geçmiş, şimdi ve gelecek; cennet ve cehennem; uzay ve zaman; zengin ve yoksul; ucuz ve değerli- eşit olduğunu vurgulamıştır.

Eski Mısır kültüründe lotus

Eski Mısır'da lotus bitkisinin, hayatın her alanında ön plana çıktığı ve önemli bir sembol olarak kullanıldığı dikkati çekmektedir. Mısır kültüründe lotus çiçeği, gün ışığıyla beraber yapraklarını açmasından dolayı, güneşi ve yeniden doğuşu temsil etmektedir. Aynı zamanda Eski Mısırlılar lotus çiçeğini ölümle ilişkilendirmiştir. Yani ölen insanların yapılacak bir büyüyle lotusa dönüşebileceklerine ve yeniden doğabileceklerine inanmışlardır. Mısır sanatında lotus, mimaride, duvar resimlerinde, pişmiş toprak ve metal eserlerde yaygın olarak betimlenmiştir. Hem gündelik hayatta hem de kutsal törenlerdeki eşyalarda yaygın olarak kullanılmıştır.

Önemli bir sembol haline gelmiş ve sanatta çok sevilerek kullanılan lotus, Mısır'dan Fenike'ye, Mezopotamya ve Perslere, daha sonraları Grek ve Romalılara geçmiştir. Grek mitolojisinde, "lotus yiyenler"den söz edilmektedir. Homeros, Odyssea IX'da lotus yiyenleri anlatır. Ünlü Odyssea (Odissia) destanında bu çiçeklerden yiyenlerin arkadaşlarını ve evlerini unuttuğuna ilişkin hikâyeler anlatılır. (<https://kazete.com.tr/makale/lotus-yiyenler...780>)

Çin kültüründe lotus

Lotus, Çin'in 10 önemli çiçeğinden biri olup, Çin folkloru ve simgelerinin neredeyse en önemli bitkisidir. Saflığı, bilgeligi, ahengi ve ruhsal aydınlanmayı simgeler.

Japon kültüründe lotus

Saflığın, ahlakın ve maneviyatın sembolüdür.



"Bilincin çiçek açması için, içinde büyüdüğü çamura ihtiyacı var." Eckhart Tolle

Yoga ve Meditasyon geleneğinde "Lotus Oturuşu" (Padmasana)

Bacaklar, taç yaprakları gibi iç içe geçirildiği için bu oturuşa "lotus oturuşu" adı verilmiştir. Hem Hindu hem de Budist öğretilerinde ayak tabanının karşıya gösterilmesi ayıp karşılandığı için, tapınaklarda ve meditasyonlarda lotus pozisyonu kullanılır. Bir Budist tapınağına girildiğinde, "lotus pozisyonunda" oturmuş gülümseyen bodisatvalarla karşılaşılır. Bu, saygının ifadesidir.

Lotusun faydaları

Çiçek açmış lotus huzur verir. Çok güzel bir kokusu vardır. Yağından elde edilen kokuların sinirleri yatıştırıcı, sakinleştirici ve uyku getirici bir etkisi olduğu söylenir. Yüksek oranda C vitamini içerdiğinden güçlü antioksidan özellikler gösterir.

Lotus çiçeği mikroplara karşı etkilidir. Su içinde ekolojik dengeye destek olur. İyi bir temizleyicidir, kökü sudaki mikroorganizmaları temizler. Firavunlar döneminde afrodisyak olarak kullanılmıştır.

Kaynakça:

¹ www.milliyet.com.tr

² www.kosmosmacerasi.com

³ www.fibiler.com



“Bilime ve Sanata Yön Veren Öncü Kadınlar” Heykel Sergisi



Bodrum Güzel Sanatlar Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Esra Sağlık'ın “Bilime ve Sanata Yön Veren Öncü Kadınlar” isimli heykel sergisi, 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü’nde Belediye Meydanı’ndaki *Kadın Ağacı*’nın önünde düzenlenen törenle açıldı. Kaldırı serginin açılış törenine Bodrum Belediye Meclisi Üyesi Tamer Mandalinci, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Rektör Yardımcıları Prof. Sırrı Sunay Gürleyük ve Prof. Dr. Ali Bayraktaroğlu ile Bodrum Kent Konseyi Başkanı Arif Yılmaz, sanatçılar ve sanatseverler katıldı. Törende konuşan Tamer Mandalinci, “Esra Hoca, kendisini bilime, sanata, kültüre, halka, Anadolu’ya ve bütün evrensel değerlere adanmış 10 kadını ölümsüzleştirmek adına bu heykelleri hayata geçirmiştir. Bilime ve sanata yön veren öncü



Doç. Dr. Esra Sağlık

kadınların inanç ve düşünceleri, arkamda duran *Kadın Ağacı*’nın altında çok daha anlamlı bir hale gelecek” dedi. Heykellerini kil, alçı ve polyester malzeme kullanılarak yaptığını belirten sanatçı Esra Sağlık da, “10 öncü kadın projesi”ni şu ifadelerle anlattı: “Bu heykel projesini yapmaya karar verdiğim anda en çok zorlandığım aşamalardan biri isimleri belirlemek oldu. Çünkü ilham veren sayısız şahane kadının arasından sadece 10 tanesini seçmek güçtü. Seçim yaparken sadece sanattan değil, düşünce ve üretimin tüm alanlarından, bilimden, edebiyattan ve felsefeden de isimler olsun ve kadının her alandaki başarısı görünür olsun istedim. Heykellerini yaparken, onların hikayelerinin içine daha çok girme şansım oldu. Yüzlerindeki her bir çizginin sonsuz anlam taşıdığına, heykellerini yaparken bir kez daha tanık oldum.” Sergide yer alan 10 “öncü kadın”: Astrofizikçi Dilhan Eryurt, Arkeolog Hale Çambel, Doktor Safiye Ali, Felsefe profesörü Prof. İoanna Kuçuradi, Opera sanatçısı ve Ressam Semiha Berksoy, Tiyatrocu Afife Jale, Şair, yazar ve Öğretmen Halide Nusret Zorlutuna, ilk Türk kadın Ressamlarından Hale Asaf, ülkemizin ilk kadın Mimarlarından Mualla Eyüboğlu ve Yazar, siyasetçi, öğretmen Halide Edip Adıvar...

“Yahudi kökler, Sefarad kökler, Türk kökler. Diaspora. Sürgün. Bambaşka bir ülkede yeni bir soy. Kök salma arayışları. Yeni beklentilerin, endişeli azınlığı. Yavruları gerçek kimliklerini Meksika topraklarında bulan bir nesil. Yine de İstanbul, yaşayan bir varlık olarak kalmıştı. Tüm mistisizmi ve güzelliğiyle İstanbul...”

Mexico City doğumlu Sophie Goldberg’in ilk romanı *Ay Işığında İstanbul*, Türk ve Sefarad kültürünü yemeklerinin tarifleriyle birlikte işleyen eşsiz bir kurgu roman...



İyilik, paylaşma, doğa
ve insan hayatının
anlamı

Teoman Kumbaracıbaşı



Teoman Kumbaracıbaşı'nın anadili İspanyolca. Bunu hem -hala "Mamita" dediği annesine hem de Arjantin'e çalışmaya gitmiş babasına borçlü. Arjantin'de geçirmiş çocukluğunu...

Yaşadığımız yerde dünyanın her yerinden gel-

Hayallerinin de ötesinde kendi kurguladığı, istediği hayatı yaşayan aktör, tiyatro sanatçısı, müzisyen, oyun yazarı, tiyatro sahibi, belgesel sinemacı, araştırmacı, ışık tasarımcısı, oyun çevirmeni ve baba **Teoman Kumbaracıbaşı** ile iyiliği, paylaşmayı, doğayı ve insan hayatının anlamını üzerine yazılı bir söyleşi yaptık.

Çocuklar için, İzmir Dağları için, sokak hayvanları için, tek bir ağaç için dinleyicilerinizin "güzel yüreğinize sağlık" geri dönüşleri ile müziğinizi paylaşıyor, konserler veriyorsunuz. Ne basını çağırıyor, ne de reklam yapıyorsunuz; ne sosyal platform tantanalarında ne de kaotik medyadasınız... "Elinizden gelenin en iyisini yapmaya çalışıyorsunuz çünkü yapabiliyorsunuz." Önce Acaipademler sonra Kara Kutu Portakaldır gruplarınızdan, müzik yolculuğunuzdan, güzel kalpli ekibinizden ve şu an Teoman Kumbaracıbaşı ne söylüyor, bahseder misiniz?

miş insanlar vardı. Ve ben çocukken dünyayı farklı dillerden, farklı renklerden insanların birlikte oyun oynadıkları bir yer zannediyordum. Hala öyle olabileceği hayalini taşıyor ve bunun için şarkılar söylemeye devam ediyorum.

Çocuklar için, İzmir Dağları için, sokak hayvanları için, tek bir ağaç için dinleyicilerinizin "güzel yüreğinize sağlık" geri dönüşleri ile müziğinizi paylaşıyor, konserler veriyorsunuz. Ne basını çağırıyor, ne de reklam yapıyorsunuz; ne sosyal platform tantanalarında ne de kaotik medyadasınız... "Elinizden gelenin en iyisini yapmaya çalışıyorsunuz çünkü yapabiliyorsunuz." Önce Acaipademler sonra Kara Kutu Portakaldır gruplarınızdan, müzik yolculuğunuzdan, güzel kalpli ekibinizden ve şu an Teoman Kumbaracıbaşı ne söylüyor, bahseder misiniz?



EPHEMERA EFSANESİ

Koskocaman, yemyeşil bir ormanda üstün zekâlı, kısa ömürlü, ephemera adında varlıklar mutlu mesut yaşamış. Ormandaki bin bir çeşit ağaçların yeşil yapraklarından beslenirlermiş. Zamanla ephemeraların sayıları çoğalmış ve ormandaki tüm ağaçların her bir yaprağını yemişler. Sadece 24 saat ömre sahip ephemeralar ormanın tükendiğini fark edemeyip yiyecek bulamamış ve açlıktan ölmüşler.

Pek de hevesli olmadım sanırım kendimden bahsetmekten. Belki de başka bir çaresi de yoktur insanın. Tavuk yumurtladığında birisi gelsin de yumurtasını alsın diye bağırıyor. Ben de şarkılarım için öyle düşünüyorum. Zaten meydandalar isteyen, denk gelen, merak eden, dinler diye düşünüyorum. Bir şey üretmiş olmak zaten başlı başına eksiksiz bir durum. Tabii isterim konserlerime ciddi dinleyiciler gelsin, öyle yüzlercesinden

de bahsetmiyorum. Ciddiyetle işteş bir durumu yaşamak, hikâyeleri, Paul Celan'dan Pir Sultan'a, Octavio Paz'dan Karacaoğlan'a, Puşkin'den Prevert'e, Kaygusuz'dan Neruda'ya bir en derinde neler var, onları konuşmak isterim. Ancak hırslı hevesle istemem. Sakinlikle dilerim. O kadar ki, hiç gelmemelerine dahi razı ve kefilim. Kabalıktan, şiddetten, felaketlerden, eşitsizlikten algısı iyice bozulmuş insanların, ince şeylerle ilgilenme-

ye vakitleri yok. Hâlbuki bana biraz manalı gelen tek şey bu. Buna yoğunlaşabilmek zaten başlı başına toplumun dışına itilmenin en temel sebebi. İznik yakınlarına taşınmış olmamın en önemli nedeni bu. Aslında bir sebebi de yok. Önüm göl, arkam dağ, dağın eteğinden sıcak su fışkırıyor. Yazı beklemek zorunda değilim yüzmek için. Etrafımda pek az komşu var. Onlarla da gerçekten komşuyuz. Birbirimizi ziyaret ediyoruz. Zaten şehirden göçen insanların temel isteği mümkün mertebe kendi halinde dolaşmak olduğu için, ancak herkes istediğinde görüşüyoruz. Bu da okumak, müzik yapmak için gerçek bir zaman yaratıyor.

Açıkçası geçen sene hatırı sayılır sayıda konser çaldım, Doğu Beyazıt'tan İzmir'e, İstanbul'dan Dersim'e, Ankara'dan Adana'ya kadar çok farklı coğrafyalarda dolaşma şansını buldum. Bu sene albüm kaydediyorum. Biraz yavaş gidiyor ama sağlık sıhhat olursa şarkılarımızı gün yüzüne çıkarmayı umuyorum. Şarkılarımızı diyorum çünkü Kara Kutu Portakaldır iki kişiden müteşekkil.



Metin Bozkurt; kadim dostum ve bendeniz. Sahnede belki tek başımayım ama masada Metin var. Fikri kayıtlarımızdan günlerce süren sohbetlerimizden, 25 yıldır süren sanatsal birlikteliğimizden ya da gezmelerimizden, birbirimize bir kez bile ses yükseltmemiş olmamızdan, bunu bir şekilde yaşayabilmiş olmaktan kıvançlıyım.

Tek bir dünyamız, tek bir canımız var, hepimiz dünyayız. Sizin de oğlunuz ile birlikte gittiğiniz kampta çektiğiniz fotoğrafın altına "Gökyüzü, Yeryüzü... Her şey tamam" diye belirtmişsiniz. Tamamdır mı peki? Doğa ile dostluğunuz nasıl? Doğa için neler yapabiliriz?

İnsan kendini doğanın dışında tarif ettiğinden beri -ki kendine 'ben' diyebilen tek canlı- hayranlıkla kendine ben diyemeyen binlerce kuşun iç içe ve birbirlerine çarpmadan dalgalar halinde uçuşmasına hayran oluyor. Hep kuş gibi uçabilmekten, kuşlar kadar özgür olmaktan bahsediyoruz. Ama sonra 'ama ben' diyebilmekte bir beis görmüyoruz. İnsan doğa için bir şey yapamaz ama doğa insan için çok şey yapıyor. Yapmasına izin vermemiz dışında doğanın bir beklentisi olmadığını sanmıyorum. Yani demek istediğim, daha çok kazanırken, daha büyük evlerde yaşarken, daha çok ısınmak, daha çok tüketmek isterken "Ama enerji santralleri nehirlere yapılmamış" demek birinci sınıf bir ikilyüzlülüktür. Alışveriş merkezlerinden çıkmayan, toplu taşıma kullanmayan, serpmeye kahvaltının yarısını çö-

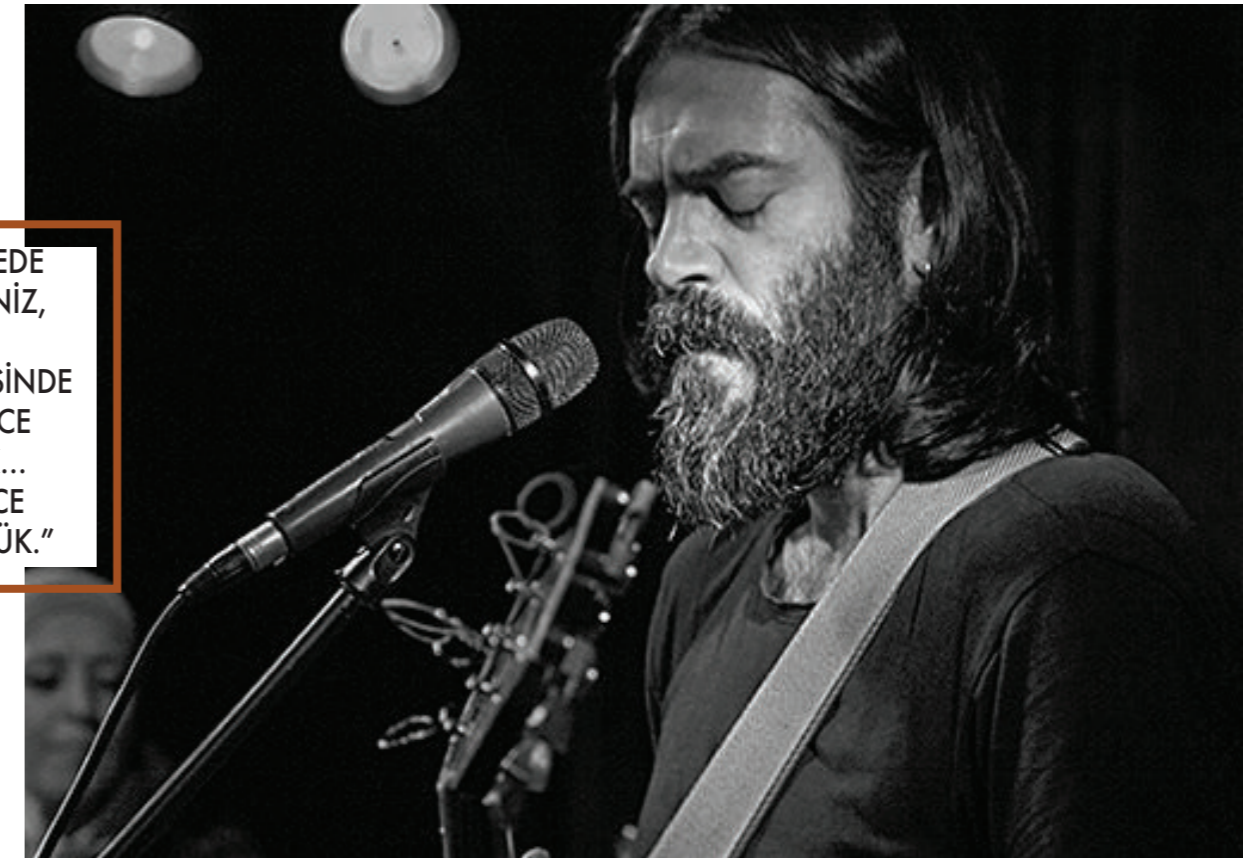
pe attıran ve bunda en ufak bir utanma duygusu yaşamayanlar organik yumurta peşinde koşunca gülesim geliyor. "Ya da insanlarımız ölmesin ama tezkereye evet demek zorundayız" gibi bir ikilyüzlülük. "Yetmez ama evet" gibi bir ikilyüzlülük. Yetmiyorsa hayır diyeceksin. Utanma duygusunu neredeyse tamamen bitirmiş olan bir toplumun bir avuç direnişçi ile doğayı tutması söz konusu değil. Korkunç etkilerini yaşamadan bir gelişme olmayacak. Ben de Gezi'deydim demek gibi bir şey. Di'li geçmiş.

**UÇMAK İÇİN KUŞ OLMAK GEREKMİYOR, KÜÇÜK SEVİNÇLER OLSUN YETER...
C. SÜREYA**

Sizi çok mutlu eden anlar nelerdir? İnsan hayatının anlamı sizce nedir?

Galiba beni en çok mutlu eden şey çocuk sesidir. Bağırta çağırtiları, sağa sola koşuşturmaları ve elbette oğlumun gülümsemesi. Sevdiceğimle dağların tepesinde kardelenler var şimdi- oralarında yürüyüş yapmak. Bir şarkıyı içimize sinen bir hisle kaydettikten sonra Metin ile bu yeni doğmuş şarkının adını koymak. Metin buna şarkının nüfus cüzdanı diyor. Bir nev-i nüfusa kaydetmek aslında yeni doğmuş bir çocuk gibi...

"SAHNEDE BENDENİZ, GÖZ SEVİYESİNDE YÜZLERCE ÇOCUK... BİNLERCE GÜLÜCÜK."



Mandolin, keman, tiyatro, oyunculuk... Dolu dolu bir gençlik, sanat tutkusu, harika dostluklar ve gerçek hayat! Avusturya Lisesi ve İTÜ Gemi Mühendisliği öğrenciliklerinin size kattıkları nelerdir? Size iyiliği dokunmuş, sizde izler bırakmış yol göstericileriniz kimlerdir?

Okullar da bir şeyler katmıştır elbette. Prensip olarak okula inanan bir insan değilim, öğretim evet ama illa ki okulda olması şart değil. Hayatın ne anlamı var sorusuna bir yanıt verecek olgunlukta olduğumu sanmıyorum. Çok farklı koşullardaki milyonlarca insanı kapsayacak cümleleri üretemem sanırım. Ama Octavio Paz'ın, Paul Celan'ın sözleri vardır hafızamda. Celan, "Ölümler tomurcuklanıp çiçek açar" ya da Paz, "İki gövde yüz yüze, bazen iki dalgadır ve gece bir okyanustur" deyince yaşamın ne anlamı olduğundan ziyade neyin gerçekten anlamsız olduğu ile ilgili net bir fikrim oluşuyor. Oğlumun dediği gibi: -Açlık bulaşıcı değil, parasızlık bulaşıcı değil, evsizlik bulaşıcı değil keşke bulaşıcı olanlar bunlar olsaydı. O zaman dinleneceye geçtiğimizde herkesin güvende, sağlıklı ve başını sokabilecekleri bir yerleri olduğuna dair bir şüphemiz olmazdı. Evet, bu düşüncelerim romantizmle yargılanacaktır. Canları sağ olsun.

Engelsiz Sanat Platformu'ndan Zıçev'e, Efes Tiyatro Festivali'nden Taylıeli, Köyümüzde Şenlik Var, Çocuk, Sanat ve İmece Festivali'ne kadar ülkemizin her bölgesinde, iyilik dolu organizasyonlarla dinleyicilerinizle buluşuyor; şiiri, sözü, sizi, müziği ve tüm kalbinizle sevginizi paylaşıyorsunuz. Tıpkı süt reçelinizi anlattığınız gibi gittiğiniz yere emeği, özeni ve iyi niyeti götürüyorsunuz. İyilik sizce ne demektir? İyilik bulaşıcı mıdır?

İyilik diye bir şey yoktur. İyilik ve kötülük tarif edilemez. Ödül ve ceza gibi! Ödüllü kaldırsak ceza da kalkar. Ödül ve cezanın olduğu bir dünyada kötülükler ve iyilikler son bulmaz. Kötülük iyilik anlaşılmsın diye yoktur. İyilik de kötülük anlaşılmsın diye yoktur. İkisi de birbirini var edendir.





Minnacık bir balık bir yaprak gördü
Körpe-yeşil- ve yemiş bahar güneşini
-yaprak değildi
Bahardır gördüğü-
Ve o düşünle fırladı denizden
Ve düştü kaldı
Zahrad (Çeviri: Can Yücel)

Buradaki 'iyi niyeti' anlıyorum. Hatta bu 'iyi niyetin' içinde kalmadan da edemiyorum. Kimseyi kırmak da istemem ama iyilik kavramsal olarak kötülükten başka bir şey değildir. Şöyle bir hayal kursam, dünyadaki herhangi birisine bir şey olduğunda insanların ona koşması iyilik midir, doğal ve beklenen midir? İyilik tir deriz. Ama herkes koştuğunda doğal olur. Çok azımız koşuyorsa onların yaptığı iyilik olur. Demek ki, koşmayanlar için pek de harika şeyler söyleyemeyeceğiz. Kendilerine sorsak hiçbir sürücü ben kötü sürücüyüm demez. İyiliğin ve kötülüğün ötesinde bundan çok daha öte bir hayat bizim hakkımız.

Sizin ihtiyaç listenizde neler var?

Oğlumun sağlığı, sevinci, sevdiğimim sağlığı, sevinci elbette herkes için dileyebileceğim şeyler, naçizane bir de gitar olsa harika olur!

Son olarak kimin ve neyin sesi olmak ve dünyaya ne demek isterdiniz?

Ben iletken olmak isterim efendim. Pürüzsüz olmak, elimden geldiğince, söyleneni anlamak, hissettiğimi ve düşündüğümü harfi harfine anlatılmak isterim. Bir de güzel şarkılar söylemek... Başta da söylediğim gibi hürs-ü hevesten epey uzakta isterim bunları, olmazsa da ağlayacak halim yok. Yuvarlanıp giderim.

Bahar mutlaka gelecek, ama bir şeyler yaparsak gelecek. Neruda, Karacaoğlan, Puşkin, Percy Shelley, Kaygusuz, Rilke, Trakl, Machado, A.H. Tanpınar ve daha sayısız önemli söz üstatlarından seçkileri besteleyerek, tek hazinem olan ruhumun süratine yetişmeye çalışıyorum. Hepimiz şiir diliyle konuşsak, sorunlarımızın bir kısmını bertaraf etmiş olacağız.



Prof.Dr.Meral Kozakçıoğlu Özekici

Fizik Tedavide Online Programlar

Son aylarda tüm dünyayı etkisi altına alan corona virüs, günlük yaşamımızda çok önemli değişiklikler yapmamıza yol açmıştır. İşin sağlık çerçevesine bakarsak; bu süreç içerisinde kişiler çok önemli acil sorunları yoksa hastane veya kliniklere gitmeme düşüncesi içerisinde girmişlerdir.

ADVERTORIAL

Önümüzdeki aylarda da corona virüs vakalarının seyri henüz çok ortaya çıkmadığından bizler sağlık sektörü olarak bazı destek programları hazırlamayı uygun gördük. Bu amaçla ben fizik tedavi klinik sistemi içinde bazı tedavi egzersizlerini online program şeklinde hizmete açtım. İşte hizmete aldığımız online programlarımız;

1- MEDİKAL PİLATES

Online sistemimizde bir değerlendirme formu hazırladık. Bu form ile kişinin; ağrı derecesi, ağrının lokalizasyonu, ağrının süresi, MR tetkikleri..v.s. değerlendirme içine alınıyor. Değerlendirme sonucuna göre online medikal pilates programı planlanıyor. Program bireysel veya grup şeklinde olabiliyor. Grup programlarında 5 ana uygulama mevcut. Bunlar; boyun fıtıkları, bel fıtıkları, fibromiyalji, osteoartroz (kireçlenme), osteoporoz (kemik erimesi) programları olarak hazırlandı. Bel-boyun fıtıklarında fıtığın seviyesine göre alt gruplamalar yapıldı. İsteyen kişiler görüntülü olarak görüşme talep edebiliyorlar ve isterlerse şikayetlerini görüntülü olarak ayrıca anlatıp destek alabiliyorlar.

2- GEBE EGZERSİZLERİ

Gebelere yönelik egzersiz grupları ve bireysel egzersizler hazırladık. Egzersizler gebeliğin 3-8 ayları arasında yapılıyor. Gerekirse görüntülü kadın doğum konsültasyonu ile beraber gebeliğin getirdiği diğer şikayetlere de destek oluyoruz.

3- SKOLYOZ EGZERSİZLER

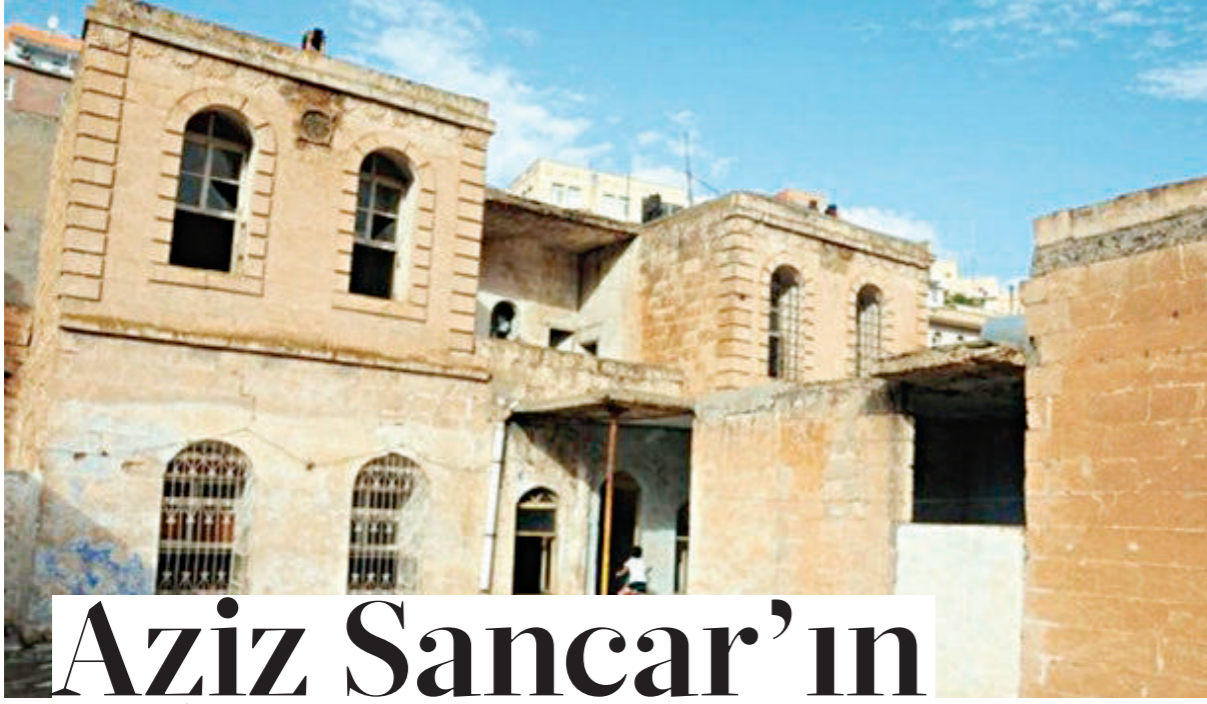
Omurganın doğuştan veya edinsel eğriliği olan skolyoz eğriliği mevcut olan hastaların düzenli egzersiz yapmaları hem eğriliğin açısının artmaması, hem de kamburluk oluşmaması açısından çok önemlidir. Skolyoz hastalarının grafiplerinin değerlendirilmesi sonrası ayrıca görüntülü görüşmeler yaparak bireysel egzersiz programlarını hazırlıyoruz.

4- OSTEOPOROZ

Halk arasında kemik erimesi olarak tabir edilen osteoporoz, menopoz sonrası tüm kadınların ve 70 yaş sonrası tüm erkeklerin karşı karşıya kaldığı önemli bir sağlık sorunudur. Osteoporoz açısından görüntülü görüşmeler ile hastanın testlerini isteyip değerlendiriyoruz ve sonrasında da gerek ilaç gerekse egzersiz programı planlıyoruz.

FİZİKOM FİZİK TEDAVİ VE REHABİLİTASYON MERKEZİ

Prof.Dr.Meral Kozakçıoğlu Özekici Danışma Tel: (0549) 850 99 15



Aziz Sancar'ın evi müze oluyor

Mardin'de Valilik ile Belediye'nin ortak çalışmasıyla Sancar ailesinin yaşadığı 3 katlı ve 36 odalı tarihi konağın bir bölümü restore edilerek müze haline getirilmesine yönelik proje çalışmaları sonlandı. Rölöve çalışmasının başladığı evde hava koşullarının düzelmesiyle restorasyon çalışmalarına başlanacak. Gençlere rol model olan değerli bir bilim insanı olması ve ulusal gururun sembolüne dönüşen Sancar'ın yaşadığı, hatıralarının yer aldığı tarihi konağın uzun süredir kullanılmadığı gerçeğiyle aile tarafından da müzeye dönüştürülmesi istenmişti.

Nobel'in temelini atıldığı konak

36 oda ve 12 daireden oluşan konağın bir bölümünün hala ev olarak kullanıldığını söyleyen Aziz Sancar'ın yeğeni Mahmut Sancar, bilim adamının yaşadığı dairenin atıl durumda olduğunu kaydederek Sancar, valilik ve belediyenin desteğiyle evin müzeye dönüştürmesi kararının ailesini sevindirdiğini vurguladı.

Tarihi evin müzeye dönüştürülmesinin ilçe turizmüne katkı sunacağını ifade eden Sancar, şunları ifade etti: "İlçeye gelen yerli ve yabancı konuklar ilk olarak Aziz Sancar'ın yaşadığı evi görmek istiyor. Yıllardır atıl durumda kaldığı için çok kötü halde. 1990 yılında Aziz Sancar'ın annesi ve kız kardeşi ilçeden ayrıldıktan sonra kullanılmadı. Aziz Sancar'ın doğup büyüdüğü Nobel ödülünün temellerinin atıldığı ev kullanılmaz durumda. Sancar'ın öğrencilik dönemlerine ait kitapları da mevcut."

Evi hastane gibi kullanıyordu

Sancar'ın ilçeye bağlı bir beldede doktorluk yaptığı dönemde, mesai saatleri dışında yaşadığı evin hasta akınına uğradığını aktaran Mahmut Sancar, "Burası devlet hastanesi gibi kullanılıyordu. Kimseden ücret almıyordu, bilakis ilaçları da kendi cebinden karşıyordu" dedi.

2015 yılında Nobel Kimya Ödülü sahibi Prof. Dr. Aziz Sancar'ın doğup büyüdüğü ve doktorluk yaparken kaldığı Mardin'in Savur ilçesindeki evi müzeye dönüştürülüyor.



GÜVENLE, SAĞLIKLA AFİYETLE

1 NE YAPACAĞIMIZI ÇOK İYİ BİLİYOR, SAĞLIĞINIZI HEP ÇOK ÖNEMSIYORUZ!

"Mahallenizin Pizzacısı" olarak gıda sektöründeki liderliğimiz ve deneyimimizle sağlığınız için üst düzey hijyenik standartları 24 yıldır aynı özen ve titizlikle sağlıyoruz. Bu kritik günlerdeyse, içinde bulunduğumuz koşulların farkındalığıyla yerine getirilmesi gereken tüm artı önlemlere büyük önem veriyoruz.



2 BUNUN İÇİN ÖNCE KENDİMİZE ÇOK İYİ BAKIYORUZ!

Sizlere hijyen standartlarına uygun bir hizmet verebilmemizin yolu, önce bizim iyi olmamızdan geçiyor. Bu bilinçle öncelikle kendi güvenliğimiz ve sağlığımız için atılması gereken tüm adımları eksiksiz uyguluyoruz. Tüm şubelerimizde görev alan ekiplerimiz, "Şimdi güçlendirilmiş hijyen zamanı" diyerek bu kritik günler için özenle hazırladığımız temizlik ve hijyen kitini kullanıyor. Ellerimizi her 15 dakikada 1, tıpkı rutin günlerde olduğu gibi aynı hassasiyetle dezenfekte ediyoruz. Ayrıca tüm Domino's çalışanları olarak ürünlerimizle temas ettikten sonra 15 dakikada bir eldivenlerimizi yeniliyoruz.

Şubelerimizdeki ekipmanlar da emin ellerde!

Elbette yalnızca kendi hijyenimize dikkat etmekle kalmıyor; şubelerimizdeki tüm ekipmanları da temizlik ve hijyen yönetmeliğimize uygun biçimde temizliyoruz. Tüm temizlik ve hijyen standartları uygulamalarımız, DPI (Domino's Pizza Uluslararası) tarafından sertifikalandırılan, alanının uzmanı denetçiler tarafından kontrol ediliyor.

3 İŞİMİZİ ŞANSA BIRAKMIYORUZ!

Eşsiz Domino's hamurumuzu ISO22000 gıda güvenliği sertifikasına sahip Domino's üretim ve tedarik merkezlerimizde kendimiz üretiyoruz. Şubelerimizde kullandığımız bütün malzemelerimizi bu merkezler üzerinden temin ediyoruz. Tedarikçilerimizin yüksek standartlarını kendi denetimlerimizle de sürekli kontrol altında tutuyoruz. Ürün testlerimizi kendi laboratuvarımızda yapıyor; kalite onayımızı kimselere bırakmıyoruz. Tüm ürünlerimizden örnekler alıyor, 20'den fazla farklı tipte testten geçiriyoruz.



4 TÜM ÜRÜNLERİMİZİ 245 DERECELİK FIRINLARIMIZDA PIŞIRIYORUZ!



245 derecelik fırınlarımızda pişirdiğimiz ürünlerimizi el değmeden kutuluyor, sadece sizin açmanız için etiketliyoruz. Ürünlerimizi yüzde 100 yerli ve en kaliteli malzemelerle, en yüksek hijyen standartlarında üretiyoruz. Hijyen ve sağlık testlerini geçebilen ürünlerimizi ve hamurumuzu şubelere dezenfekte edilmiş, soğuk araçlarımızla teslim ediyoruz. Bu araçların sıcaklık değerlerini tüm yolculuk boyunca kontrol ediyor ve soğuk zincire uymayan hiçbir ürünü şubelerimize teslim etmiyoruz.

5 TEMASSIZ TESLİMAT'LA SAĞLIĞINIZI KORUYORUZ!

Hayata geçirdiğimiz yeni teslimat modelimiz Temassız Teslimat sayesinde müşterilerimiz tüm kanallarımız aracılığıyla verdikleri siparişlerinin teslim yeri ve şeklini seçebiliyor. Böylece teslimat ekibimizle fiziksel temas kurmadan siparişlerini teslim alabilmelerini sağlıyoruz. Özellikle online ödemeye birlikte müşterilerimiz tüm süreci tamamen temassız ve istedikleri şekilde yönetiyor, biz teslimatı gerçekleştiriyoruz.



6 CANLA BAŞLA ÇALIŞIYORUZ!

Tüm çabamız, bu olağanüstü dönem hep birlikte sağlığımızı koruyarak atlatılmak. İşte bu nedenle operasyonumuzun her aşamasında titizlikle hareket ediyor, en güncel önlemleri olarak bu süreci en doğru biçimde yönetebilmek için var gücümüzle çalışıyoruz.

7 AKLINIZA TAKILAN TÜM SORULAR İÇİN BURADAYIZ!

Türkiye'de tüm evlere, işyerlerine, okullara ve bunun gibi pek çok noktaya en iyi hizmet veren firmalardan biri olarak bu olağanüstü günlerde de yanınızda olmaya devam edeceğiz. Sağlık, güvenlik ve hijyen konularında Domino's hizmetinin hangi aşamada olduğuna dair aklınıza takılan tüm soruları bizlere ulaştırabilirsiniz. Domino's Sofrası lezzetlerini gönül rahatlığıyla tercih etmeye devam etmeniz için buradayız!



Sinemada gazetecilik filmleri



Sinema tarihinin gazetecilik mesleğiyle ilgili filmlerin listesini çıkarmaya çalıştığım da karşıma 50'ye yakın film çıktı. Aralarında en önemlilerini ayırmak benim için "Sophie'nin Seçimi" kadar meşakkatli oldu. Bu yazıma DERGİ'nin sinemaya ayırdığı sayfalara sığacak kadar "gazeteci filmi" koymakla yetineceğim.

Bu filmlerin Oscar Ödülü ile olan ilişkilerinden başlayalım: Gazetecilik konulu filmler arasında Oscar'a ulaşan ilk film "Centilmen Anlaşması / Gentlemen's Agreement". Elia Kazan'a da Oscar kazandıran 1947 tarihli filmin aldığı 3 ödülünden biri En İyi Film Ödülü idi. Türlü filmleri, En İyi Film Oscar'ı için 69 yıl bekledi. Tom McCarthy'nin Katolik Kilisesi'ni eleştiren "Spotlight"ın 2015 tarihli filminin aldığı iki Oscar'ın biri En İyi Film dalındaydı (2016). Orson Welles'in 1941 tarihli "Yurttaş Kane / Citizen Kane"i sinema tarihinin en iyi filmi seçildi, ama Oscar yarışında ödüllü "Vadim O Kadar Yeşildi"ye kaptırdı. Yönetmen dalında Oscar alan John Ford'un başyapıtının 1942'de kazandığı 5 Oscar'dan biri En İyi Film dalındaydı. Gazetecilik ve medya etiği üzerine çekilmiş en etkileyici filmlerden biri olmasına rağmen "Şebeke / Network" (1976), En İyi Film unvanını "Rocky"ye kaptırmıştı. Sidney Lumet'in ölümsüz filmi başka dallarda 4 Oscar ödülüne ulaşmıştı. Ertesi yıl türlü başyapıtları arasında gösterilen "Başkanın Tüm Adamları / All The President's Men" aynı akıbeti yaşadı ve En İyi Film Oscar'ını

Woody Allen'in "Anny Hall"una kaptırdı. Alan J. Pakula'nın filminin 4 Oscar'ından biri, olayı yaşayan iki gazeteci Carl Bernstein ve Bob Woodward'ın yazdığı Senaryo'ya gitti. İngiliz yönetmen Roland Joffé'nin gerçek bir hayat öyküsünü sinemaya taşıyan "Ölüm Tarlaları / The Killing Fields" (1984) En İyi Film dalındaki ödülü, Milos Forman'ın 8 Oscar'lı "Amadeus"una kaptırdı. "Ölüm Tarlaları"nda olayı yaşayan Kamboçyalı Dr. Haing Somnang Ngor, En İyi Yardımcı Erkek oyuncu dalında filmin kazandığı 4 ödülünden birinin sahibi oldu. George Clooney'in başarılı aktörlük kariyerinin yanında iyi bir yönetmen de olduğunu kanıtlayan "İyi Geceler, İyi Şanslar / Good Night and Good Luck", En İyi Film Oscar'ını yılın sürpriz filmi Paul Haggis'in "Çarpışma / Crash"ına kaptırmıştı. Kişisel sıralamama göre sinemanın gazetecilik konusundaki en iyi filmleri:

1 Başkanın Tüm Adamları (1976)

17 Haziran 1972'de Nixon'un Cumhuriyetçi Partisi'nin birkaç mensubu, seçimi kazanması beklenen Demokrat Parti'nin merkez binasına sızarak dinleme cihazı yerleştirir. Durumun farkına varan iki gazeteci ABD tarihinin en büyük siyasi skandallarından birini su yüzüne çıkarır. Watergate üzerinden ilerleyen film, iki Washington Post muharriri Carl Bernstein (Dustin Hoffman) ve Bob Woodward'ın (Robert Redford) mücadelesine odaklanır. Gazeteciliğin nasıl bir sabır ve inanç istediğini anlatan film, medya ve iletişim konusunda ders niteliği taşıyor. Alan J. Pakula'nın müthiş sinematografisi, ortaya attığı bakış açısı ve Hoffman-Redford'un zirve performanslarıyla film, yıllar geçse de geçerliliğini ve güncelliğini kaybetmiyor. Watergate skandalı Nixon'u ABD tarihinde istifaya zorlanan tek başkanı yapmıştı. Jason Roberts'ın Yardımcı Aktör dalındaki ödülü, filmin kazandığı 4 Oscar arasındaydı.



3 Şebeke (Network) (1976)

Howard Beale (Peter Finch) haber sunucusu olarak çalıştığı TV şirketinden 2 hafta sonra kovulacağını öğrenince depresyona girer, izleyicilerine, yapacağı son program sırasında intihar edeceğini ilan eder. Yaptığı bu duyuru insan hayatını hiçe sayan TV şirketi tarafından reyting toplamak için istismar edilir. Haberlerden sorumlu genç ve hırslı Diana Christensen (Faye Dunaway) Beale'i sıkıcı bir spikerden bir 'TV Mesih'i'ne dönüştürür. "Serpico" (1873), "12 Kızgın Adam" (1957) gibi başyapıtların yaratıcısı Sidney Lumet, bu filmde habercilik mesleğinin mutfak kısmına değinirken, gerçekçilik konusunda son derece başarılı. Kendi kitabını sinemaya uyarlayan senaryosuyla Paddy Chayefsky En İyi Uyarlama Senaryo Oscar'ının, müthiş performanslarıyla Faye Dunaway ve Peter Finch En İyi Yardımcı Kadın ve Erkek Oscar'larının sahibi olmuşlardı.



2 The Post (2017)

ABD'de iki kez Başkan Yardımcılığı, iki dönem Başkanlık yapan Richard Nixon Hollywood'a bol malzeme verdi. Steven Spielberg "The Post"ta, Nixon başkanlığında yaşanan Washington Post - Hükümet çekişmelerini kendine has sağlam üslubuyla sinemaya taşıdı. ABD'nin Vietnam'a 25 yıldır yaptığı müdahaleleri gösteren gizli belgelere ulaşan Washington Post yazarları, Pentagon Belgeleri olarak anılan belgeleri yayımlayınca müthiş bir sansasyon yarattılar. Gazete çalışanlarından editör Ben Bradlee (Tom Hanks) ve yayıncı Katherine Graham (Meryl Streep), Nixon yönetiminin tüm engellemelerine rağmen Pentagon Belgelerini yayımlamaya karar verir. Filmde özgür basın kavramının korunabilmesi adına gazete ile ordu arasındaki büyük hukuk mücadelesi gerilim yüklü bir mizansen eşliğinde anlatılır.



4 Spotlight (2015)

Yönetmen Tom McCarthy'ye (Josh Singer ile birlikte) En İyi Özgün Senaryo Oscar Ödülü'nü kazandıran "Spotlight", Boston Globe'un araştırmacı gazeteci ekibinin gerçekleştirdiği bir başarı öyküsünü sinemaya taşıdı. Gazeteciler 30 yıl boyunca düzinelerce çocuğa cinsel istismarda bulunmakla suçlanan yerel bir rahipten yola çıkarak, Boston'un üst düzey dini, yasal ve idari birliğine ait on yıllarca gizlenen gerçeğe ulaşıyor. Gazeteci ekibi soruşturmayı derinleştirince konunun sadece Katolik Kilisesinin üst düzey yetkililerine değil, devlet kurumlarının da önemli kişilere uzanan bir ağ oluşturduğunu fark eder.



6 Köstebek - The Insider (1999)

Micheal Mann'ın yönettiği filmde, dönemin en önemli sigara şirketlerinin birinde araştırma bölümü başkanı olarak çalışan Jeffrey Wigand'ın ünlü TV programı yapımcısı Lowell Bergman ile yaptığı "60 Dakika" adlı TV programında sigara şirketlerinin halktan gizlediği sırları açığa çıkarır. Film çok güçlü bir sigara şirketinden kovulan ve şirketin insan sağlığı konusundaki yanlış politikalarını deşifre etmek isteyen Wigand'ın (Russell Crowe) hikâyesine odaklanıyor. Tehditlere kulak asmayan Wigand konuyla ilgili açıklamalarını TV muhabiri Lowell Bergman (Al Pacino) aracılığıyla yapıyor.

5 Yurttaş Kane (1941)

Sinema tarihinin en büyük filmi kabul edilen "Citizen Kane", henüz ikinci uzun metrajlı filmi yapan Orson Welles'in senaryo yazımına katıldığı, yönettiği ve başrolünü üstlendiği bir başyapıttır. Beşli senaryo ekibi 1942'nin En İyi Özgün Senaryo Oscar'ının sahibi olmuştu. Film tanınmış iş adamı Charles Foster, Kane'in ölmeden önceki son sözü olan "Rosebud"un anlamını araştıran muhabirin, sırrı çözmeye çalışırken izlediği yolu anlatır. Kane'in ailesi, arkadaşları ile röportaj yapan gazeteci, oluşan yap-bozun parçalarını birleştirmeye çalışır. Özel şatosu Xanadu'da yaşayan zengin ve gizemli medya patronunu bizzat Orson Welles'in, gazeteciyi Joseph Cotten'in oynadığı film mükemmeliyetçiliğin, otoriter yönetimin hazin sonuçlarını gösterir. 1939'da Almanya'nın Polonya'yı işgaliyle II. Dünya Savaşı'nın başlangıcından bir yıl sonra, henüz 25 yaşını dolduran Orson Welles, filmin senaryosu üzerinde çalışıyordu. Film ABD'nin basın imparatoru William Randolph Hearst'ün yaşamından esinlenir.



7 Frost - Nixon (2008)

Peter Morgan kendi tiyatro oyunundan yazdığı senaryoyu Ron Howard bilinen ustalığı ile sinemaya aktardı. Cumhuriyetçi Nixon, insanların Demokratları gizlice dinlediği ortaya çıkınca, başkanlık görevini tamamlamadan Beyaz Saray'dan ayrılmak zorunda kalır. Üç yıl sonra 1977'de popüler bir TV haber programında bu skandalla ilgili soruları cevaplamayı kabul eder. Muhatap olarak çaylak gazeteci olarak gördüğü David Frost'u seçer. Karşısına çanak sorular soran bir genç yerine, gerçeğin peşinde zorlu bir gazeteci bulması kurt politikacıyı bir hayli zorlar.



9 İyi Geceler, İyi Şanslar (2006)

TV gazeteciliğinin yeni yeni geliştiği 50'li yıllarda Senatör Joseph McCarthy'nin başı çektiği paranoya günlerinde, hayatın gerçeklerini yansıtmakla temellendirilmiş gazeteci Edward R. Murrow ABD tarihinin gizli kahramanlarından biri olmuştu. Bu rolde David Strathairn Venedik'te En İyi Erkek Oyuncu seçilmiş, George Clooney FIPRESCI'nin En İyi Yönetmeni seçilmişti. Film hem politik duruş konusunda net bir tavır sergileyen, hem de gazeteciliğin temeli olan "doğruları söylemek" konusundaki sert üslubuyla öne çıkıyor.

8 Ölüm Tarlaları (1984)

Kamboçya'daki iç savaşı takip etmekle görevlendirilen New York Times muhabirine çevirmen Dith eşlik etmektedir. Dith ülkeyi kan bulayan Kızıl Kmer gerillalarına esir düşer. Elllerinden kurtulmanın tek yolu özgürlüğe giden tek yolun izini kaybetmemektir. Konusunu gerçek hayattan alan bu Roland Joffé filmi 3 Oscar Ödülüne layık gösterilmişti.



10 Gece Vurgunu - Nightcrawler (2014)

Senaryo yazarı olarak bilinen Dan Gilroy bu ilk yönetmenlik denemesinde En İyi Özgün Senaryo Oscar'ını kazanmıştı. Bağımsız çalışıp geceleri çektiği videoları TV kanallarına satan, zeki, bilgili, hırslı, oportünist gazeteci Louis Bloom (Jake Gyllenhaal) şehirde yaşanan gizemli olayların peşindedir. Gayeye ulaşmak için her yolu mubah sayan Bloom ve reyting uğruna etik ve ahlaki kuralları çiğneyen TV kanalları üzerinden film son derece kokutucu bir tablo çıkarıyordu.



Taksim'de bir hayalet dolaşıyor



“Hayalet olmak” bir duygu, bir durum olabilir mi? “Hayaletleşmek” psikolojik ve sosyolojik anlamda yaşanabilen bir his mi? Bir mekân hayalet olabilir mi? Fransız filozof Jacques Derrida, 1993 yılında yayınlanan “Marx’ın Hayaletleri” kitabında yarattığı “hauntology” terimiyle hayaletleşmeyi anlatıyor. Derrida’nın yarattığı terimin kendisi bile başlı başına ilginç. “Hauntology” terimi, Karl Marx’ın Komünist Manifesto’da yazdığı ünlü “a spectre is haunting Europe – the spectre of communism” cümlesinden geliyor. Derrida, buradaki “haunt” kelimesinin sonuna -ology ekini getirerek usta bir kelime oyunu yapmış oluyor. Derrida’nın anadili Fransızca kelimenin başındaki “h” harfi okunmaz, yani “hauntology” kelimesini Fransızca sesli okuduğumuzda “ontoloji” diye

okuruz. Ontoloji dediğimiz de felsefede varoluşu araştıran disiplindir. Yani “hauntology” terimindeki h harfi, yazıda okununca var olur, sesli söylenince yok olur; var ve yok arasında gidip gelen bir hayalettir. Mesele, bu terimi Türkçeye çevirmeye çalışınca daha da karmaşık oluyor. “Haunt” kelimesinin kesin bir Türkçe çevirisi yok, inanm ki aradım. Örneğin Marx’ın yukarıda yazdığım cümlesi, Türkçeye “Avrupa’da bir hayalet dolaşıyor – komünizmin hayaleti” olarak çevrilmiş. Dolaşmak, hortlamak, ziyaret etmek, dandanmak gibi kelimeler yakın olsa bile ne yazık ki “haunt” kelimesine eş değil. Bu kelime İngilizcede var, Türkçede yok. Ben İngilizce okurken ve yazarken var oluyor, Türkçede yok oluyor. Yani “haunt” kelimesinin kendisi bile Türkçede bir hayalet.

Ulaşılamayan geleceğin sızısı

Hauntology terimi Türkçeye çevrilemese de Türkiye’de kişisel olarak sıkça yaşadığım bir deneyimi betimliyor. İngiliz filozof Mark Fisher, Kasım ayında okuduğum “Ghosts of My Life: Writings on Depression, Hauntology and Lost Futures” kitabında bu terimi büyüleyici bir biçimde anlatıyor. Mark Fisher için hauntology kısaca: “kaybedilmiş gelecekle için hissedilen nostalji”. Mark Fisher’e göre 21. yüzyılda yaşayan bizlerin zihinlerinde sadece geçmişin değil, kaybedilen geleceklelerin de hayaletleri dolaşıyor. Hayaletlerin zihinlerimizde dolaşmasının yarattığı duygu, yani “haunt” edilme hissi, hiçbir zaman gelmemiş bir geleceğin özlemine duymaktır. Ulaşılamayan geleceklelerin hissettirdiği sızlamadır.

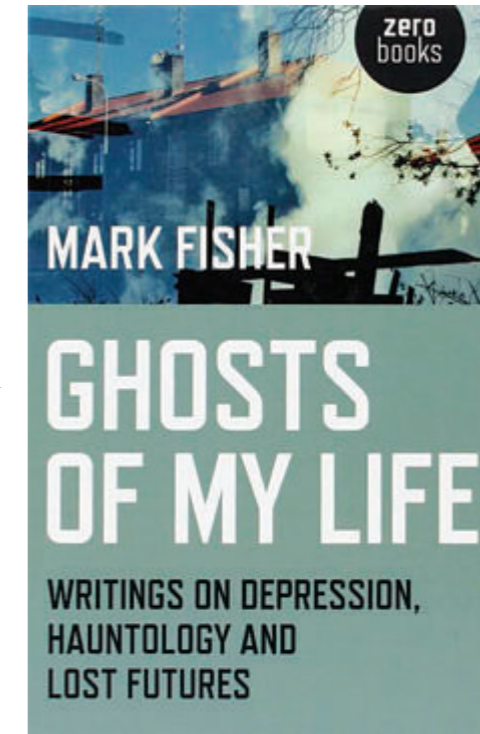
Zihinlerimizde dolaşan ve peşimizi bırakmayan hayaletler, kaybedilmiş gelecekleleri temsil eden yerler, kişiler, şeylerdir. Ve bu “şeyler” bize çok yoğun bir melankoli hissettirir. Mark Fisher, bu melankolinin “geleceğimizin yavaş iptalinden” kaynaklandığını söylüyor. Fisher’in burada anlatmak istediği, gelecekle kesilen umuttur, bir şeylerin değişebileceğine dair beklentilerimizin bir balon gibi yavaşça sönmüştür. “Haunt” edilmek, geleceğimizeki yaşanacak beklentilerin ve ihtimallerin ölümü ve bizim bu ölüme karşı başarsız bir yas tutma eylemi göstermemizdir. Umduğumuz geleceğin gerçekleşmeyeceğinin farkındayızdır, ama yine de ihtimallerin heyecanına tutunuruz. Hauntology, Büyük Ev Ablukada’nın sözleriyle, asla gerçekleşmeyecek, gerçekleşemeyecek ihtimallerin heyecanına üzülmek, bu ihtimallerin melankolisini ve nostaljisini yaşamaktır.

Geç kalmışlık hissi

Benim bu “hayaletleşmeyi” en yoğun hissettiğim yer şüphesiz Taksim. Mark Fisher’e göre hayaletleşmedeki his, “geç kalmışlık, altın keşfinden sonra yaşamışlık” hissidir. Benim Taksim ile ilişkim herhalde bundan daha iyi anlatılmazdı. Ben Taksim’in ihtimallerini, bana sunabileceklerini, lisenin son yıllarında sadece çok kısa bir süre yaşayabildim. O senelerde Asmalımescit ve İstiklal Caddesi’nde sokaktaki masa ve sandalyeler kaldırılmaya başlanmıştı bile. Benim Taksim’i keşfetmeye baş-

ladığım seneler, büyüklerimin “artık eski Taksim kalmadı” dediği senelerdi. Taksim eskiden bir altın ise, ben kesinlikle bu altının keşfinden sonra yaşamaya başlamıştım. Buna rağmen büyüklerim Eski Taksim’den bahsettiğinde yine de gözlerimde canlanan bir şey var. Taksim’i 2011 senesinde yaşamak, Taksim’in sunabileceklerinin farkında olmak fakat onları asla yaşayamamaktır. Eski Taksim dendiğinde neden bahsedildiğini anlıyorum ama bilmiyorum. Hayaletleşmek, kırık bir hafıza ya maruz kalmaktır. Eski Taksim dendiğinde gözümde canlanan gerçekten benim hatırladıklarım mı yoksa bir yerlerde gördüğüm Ara Güler fotoğrafları mı emin olamıyorum. Küçükken kaybedilen bir aile ferdi gibi, zihnimdekiler benim yaşadıklarım mı yoksa bana anlatılanlar mı?

Hayaletleşmek geleceğimizin yavaş iptalidir – Taksim’deki geleceğim de aynen bu şekilde iptal edildi. Art arda yaşanan terör olayları, eğlence mekânlarının kapatılması, Batılı turistlerin kaçması, İstiklal Caddesi’ndeki silahlı polisler, TOMA araçları ve bariyerlerle beraber Taksim senele içinde yavaş yavaş iptal edildi. Bu iptalin geri dönüşünün gerçekleşeceğini düşünmüyorum. Hayaletleşmede gelecek sadece yaşanmamakla kalmaz, gelecekteki farklı ve yeni ihtimallerin gerçekleşme olasılıkları bile tamamen ortadan kalkar. Hayat değişmeden devam eder, politika mevcut sistemlerin uygulamaları dışına çıkamaz.



Mark Fisher’in dediği gibi, “geleceğin kaybı toplumsal hayal gücünün çürümesi demektir: Bugün yaşadığımız dünyadan farklı bir dünya hayal etme kapasitesinin çürümesidir.” İnsan ve toplum, bu kaybı çok yoğun bir şekilde yaşar. Bu dayanılmaz melankoli, temelinde politikleşmiş bir melankolidir.

Mark Fisher’in dediği gibi, “geleceğin kaybı toplumsal hayal gücünün çürümesi demektir: Bugün yaşadığımız dünyadan farklı bir dünya hayal etme kapasitesinin çürümesidir.”



Taksim gayri-mekâna dönüştürüldü

Şimdi o Eski Taksim nerede? Bir mekânın hayaletleşmesi, o mekânın güçlü anılarla lekelenmesidir. Çoğu büyüğüm için bu leke, gençlik yıllarının neşesinin melankolik lekesidir. Benim için ise Taksim’de geçirdiğim lise yıllarımın ve kaybettığım geleceklerin birbirine karışan lekeleridir. Günümüzde Taksim, Mark Fisher’in terimiyle bir “non-place” yani gayri-mekâna dönüştürüldü. Gayri-mekânlar, alışveriş merkezleri ve ha vaalanları gibi tek tip, kendine ait hiçbir özelliği olmayan, seri üretilmiş, sonsuza kadar tekrar tekrar çoğaltılabilen mekânlardır. Şu anki haliyle Taksim, tam anlamıyla bir gayri-mekân; rant peşinde koşan, çevreyi önemsemeyen, inşaattan başka bir şey bilmeyen sistem dışında bir seçeneğimizin olmadığı somut kanıtı. O Eski Taksim, şimdi İstanbul’daki herhangi bir yerden farksız.

Ne yapılabilir

Hauntology, yani hayaletleşme karşısında yapabileceğimiz iki şey var: geleceğimizin kaybını reddetmek ya da depresif melankolik bir kabul leniş. Bugün ben ve benim akranlarım bu melankoliyi köklerimiz kadar hissediyoruz. Çaresizce yurt dışına gitmeye çalışan arkadaşlarım ve gittiklerinde çaresizce yurt dışında tutunmaya çalışan arkadaşlarım Türkiye’deki geleceklerinin yaş iptalinin, Türkiye’deki ihtimallerin ölümünün yasını tutuyorlar. Ve gerçekten de Taksim’de bir hayalet dolaşiyor - benim hayaletim, benim neslimin hayaleti...

Hayaletlerin zihinlerimizde dolaşmasının yarattığı duygu, yani “haunt” edilme hissi, hiçbir zaman gelmemiş bir geleceğin özlemidir. Ulaşılamayan geleceklerin hissettirdiği sızlamadır.



Kadınların Gizemli Belası “Kronik Alt Karın Ağrısı”

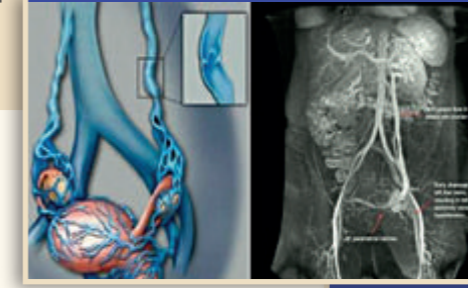
Özellikle 35 yaş üstü, 2 ve daha fazla doğum yapan kadın hastalarımızda çok sık rastladığımız bir durum da özel bölge varisleridir. Bu hastalarımızda renkli doppler ultrason ile yapılan incelemede, bacak toplardamarları aşırı genişleme veya geri kaçak bulguları göstermemesine rağmen, özellikle perine bölgesinde ve basen arka yüzlerde yaygın varisler dikkat çekmektedir. Bu tür perine vulva ve vajina bölgesi varislerine, genellikle uzun süreli, tanısı konulamayan alt karın ağrıları da eşlik eder. Tıbbi olarak bu duruma “Pelvik Dolgunluk Sendromu” adını veriyoruz. Bacaklarda da, genellikle karın alt kısmında olduğu gibi bir ağrı ve kramp hissi eşlik eder. Yapılan tetkiklerde, genellikle Venöz MR anjiyografi dediğimiz bir tetkik, ağrısız ve acısız bir yoldan karın alt kısmında rahim ve yumurtalıklar çevresinde yumak gibi çok sayıda toplardamar kümelenmelerini net olarak gösterebilmektedir.



Yrd. Doç. Dr. Mustafa Saygın
Kalp - Damar ve
Girişimsel Cerrahi Uzmanı

Tedavisi Yeni Teknolojilerle Çok Kolay

Hastalarımızda, bu klinik durum tespit edilip ileri tetkiklerle tanısı kesinleşince, yapılacak tedavi alternatifleri çok iyi sonuç vermekte. Bunlardan en konforlu olanı ve kısa süreni ise, anjiyo ünitesinde kasıkta lokal küçük bir bölgenin anestezi uygulanması sonrası, saç kalınlığındaki tellerle bu varisleri besleyen karın içi genişlemiş damarların özel aparatlarla kapatılmasıdır. Bu işlem esnasında genellikle hastalarımızla konuşur haldeyiz ve herhangi bir ağrı-acı hissedilmeksizin, uygulamanın gidişi hakkında bilgilendirme yapıyoruz. Tedavi genellikle 1 saat sürüyor ve işlemden 4 saat sonra hastalarımız gezip dolaşabilecek durumda oluyorlar. Herhangi bir cerrahi kesi ya da genel anestezi yapılmadığından, hastanede 1 gece müşahade sonrası taburcu olmaları mümkün oluyor ve ertesi gün gündelik hayata dönebiliyorlar. İşlemler genellikle çift taraflı yapıyor ve şikayetlerde 1-2 hafta içinde, dramatik derecede geriliyor veya ortadan kayboluyor.



Renkli Doppler Ultrason ile net görüntülenebilir!

Özellikle alt karın bölgesi varislerinin jinekolojik renkli doppler ultrasonografi ile net ve dinamik olarak görüntülenmesi mümkün. Bu tetkik MR venografi bulguları ve hastamızın klinik şikayetleri ile bir araya geldiğinde kesin tanıya gidilebilir. Dünyada ve ülkemizde binlerce kadın hastamız, maalesef bu hastalık tam olarak tanınmadığı ve farkındalığı olmadığı için uzun yıllar bu varis ve karın ağrısı ya da dolgunluk şikayeti ile yaşamaktadır. Bu hastalık, kadınların sosyal yaşamını da sağlıkları kadar olumsuz etkileyen bir durumdur. Türkiye’de genellikle 35 yaş üstü ve 2-3 veya 4 doğum yapan her 100 anneden 20’sinde, bu hastalığın “Pelvik Konjesyon Sendromu” adı ile mevcut olduğu tahmin edilmektedir ve bu oran oldukça yüksektir.

KARIN AĞRISI YAPAN VARIS !

Özellikle bacaklarında yaygın varisler olan kadın hastalarımızın yaklaşık %25’inde, renkli doppler ultrason cihazı ile analiz yapılırken görüyoruz ki, aslında bacak toplardamarlarında öyle aşırı bir genişleme ya da geri kaçak yok. ‘Peki bu kadar yaygın varis nereden geliyor?’ sorusunu sorduğumuzda, bu gizemli hastalığın tanısına bir adım daha yaklaşmış oluyoruz. İlginç olan nokta, doktor sadece bu tanıdan şüphelense bile, basit ve konforlu birkaç ileri tetkik yapılarak sonuca ulaşmak mümkün oluyor. Bu karın içi (rahim ve yumurtalık çevresi) damarlar aşırı derecede genişlemiş çıktığında, bir diğer tedavi alternatifi de laparoskopik olarak karında 3 adet 1cm.’lik kesi yapılmak suretiyle ve bir kamera yardımıyla, bu torbalaşmış ya da aşırı genişlemiş damarları klips denilen vücutta kalıcı ve emilen cihazlarla kapatılması. Bu tedavi de yine 1 saat kadar süren ve estetik küçük kesilerle yapılan bir uygulama. Hastalarımız bu işlemten 1 gün sonra taburcu olabiliyor ve gündelik yaşamlarına dönebiliyor.

Etimoloji üzerine zamane çeşitlemeleri

Etimoloji, bir dildeki sözcüklerin kökenlerini inceleyen bir bilim dalı. Sözcüklerin de tarihi var. Sabit kalmazlar. Dillerden dillere seyahat ederler. Bu seyahat onları dönüştürür, değiştirir.

cinnet

* Pek güzel bir kız ismi olan Elif (İbranice Alef) bir zamanlar öküç demektir! Alfabeyi bundan 3000 küsur sene önce Fenikeliler icat etmiş. Daha önce her biri bir basit kavramı ifade eden binlerce simge resim varken, bunların yaklaşık 25 tanesini seçmişler. Her birinin ilk sesini bir harf yapmışlar. İlk harfin sesi de zamanla bir güzel kız ismi oluvermiş.

* Kız isimlerinden çıkmışken yola, komşumuzun güzel bir kızı var, ismi Begüm. Hindistan'da soylu kadınlara hitap tarzı. Hint / Urdu dilinde "kraliçe", "prenses" demektir bu isim. Türkçeye 15. yüzyılda geçmiş. Beg / bey, soylu, önemli bir erkek oluyor, Begüm de onun kadın versiyonu. Bir gün Hindistan'a gitme hayalim vardı. Kokular, renkler... Seyahatler başka bahara kaldı.

* Seyahat demişken, evde dura dura dura hafakanlar basıyor mu size de? Bana basıyor. Peki, kim bu hafakanlar? Hafakan kelimesi Arapçadan geliyormuş. Kalbin hızlı hızlı atması, palpasyon, titreme demektir. Yani ki, aslında bir şey basmıyormuş. Kalbimiz fazla hızlı atıyormuş. Nefes alın!

kelime değil mi? Arapçadan Türkçeye geçen cinnet kelimesinin içinde "cin" var. O da Arapçaya Aramiceden geçmiş. Aramice gizlemek / korumak / çitle çevirmek / kapatmak anlamında bir kelimedendir geliyor. Cin - gizli, saklı, bilinmeyen bir varlık, cinnet de bilincin örtünmesi, delirmek anlamında bir kelime oluyor. Kökleri Aramiceye, İbraniceye uzanan ve aynı kavramdan türeyen iki kelime daha var. Etrafta çevrili, gizli, kapatılmış bir bahçeyi anlatan cennet ve yine kapatılmış, örtünmüş, henüz görünmeyen bir canlıyı, yani embriyoyu anlatan bir kelime olan cenin.

Hadi, daha kelime bulalım. Mecnun. Bu kelime de, cinlerin istilasına uğramış, yani cinlenmiş demek olduğu kadar, "aklı örtülü" anlamına da gelir. Deli yani. O da aynı kökten.

Ne kadar alakasız görünüyordu kelimeler, değil mi? Değilmiş meğer. Her şey ama her şey, birbirine görünmez bağlarla bağlı...

Kaynaklar

-Elif'in Öküzü ya da Sürprizler Kitabı - Sevan Nişanyan - Adam Yayınları
-Sözlerin Soyağacı - Çağdaş Türkçenin Etimolojik Sözlüğü - Sevan Nişanyan



**BIOLOGIQUE
RECHERCHE**
PARIS

CENTRE EXPERT

Venüs gezegeninin karma astrolojideki anlamı

Venüs, kişisel horoskoplarımızda çok önemli bir gezegendir. Çoban yıldızı olarak da bilinen bu gezegen Güneş'e uzaklık bakımından ikinci sırada yer almaktadır. İsmi Yunan mitolojisinde Afrodit adıyla bilinen Roma tanrıçasından almıştır. Venüs, yeryüzünden Güneş doğduktan ve battıktan sonra görülebilir. Merkür ve Dünya arasında yer alan Venüs, Güneş ışığının %76'sını geri yansıtmaktadır.

Dünyanın ikizi olarak anılan Venüs gezegeninde 1 gün 1 yıldan daha uzundur çünkü kendi eksenini etrafında yavaş dönmektedir. Güneş'in etrafındaki döngüsü (1 yıl) 225 dünya günü sürerken kendi eksenini etrafındaki döngüsü de (1 gün) 243 dünya günü kadardır. Gökyüzünün "parlak kraliçesi"dir.

Sevgi dilimiz

Venüs sevgi dilimizdir. Sevgiyi nasıl gösterdiğimizdir. İkili ilişkiler, aşk ilişkileri, çekicilik, tutku, sanat onunla ilgilidir. Güzelliğin ihtişamıyla, kendi kibriyle şeytanlaşabilen, bir taraftan dünya hırslarını da içinde barındıran bir yapıdır VENÜS. Kadersel evlilikten evrensel birlikteliklere kadar her şeyi kapsar. Üreme ile de bağlantılıdır. İçinde uyumu, şehveti, öfkeyi ve nefreti de barındırır. Bu da Venüs'ün bulunduğu burçlara göre değişiklik gösterir. Venüs astrolojide *Boğa* ve *Terazi* burçlarının yöneticisidir. Bu burçlarda çok güçlüdür ve kendini çok iyi ifade eder. *Koç* ve *Akrep* ise zararlı ve serttir. Üstelik bunlarda Retro ise bu hayatta kişiye büyük bedeller ödetir. Venüs Retrosu¹ eski yaşamdaki sevgi, ihanet suçları, aşk cinayetleri, evlilikle ilgili hatalar, sevgisizlik, nefret, öfkeli davranışlarla ilişkilendirilir. Venüs; *Başak* ve *Oğlak* burçlarında da iyi değildir. *Yengeç* ve *Balık*ta ise iyi sayılır. Venüs 27-28° Ba-

lıkta çok büyük şans verir, çifte kismettir. Ama 27-28° Başakta güçsüzdür ve talihsizlik verir. Venüs iyicil bir gezegen olup aynı zamanda bereketimiz, öz değerlerimiz, finansal durumumuzla da yakından ilgilidir. Yaşam tarzımız, lükse olan merakımız, beslenmemiz, öz güvenliğimizi de kapsar. *Venüs Boğa* daha çok maddiyat ve özgüven, *Venüs Terazi* ise sevgi, aşk ve ilişkilerle ilgilidir.

Çok tehlikeli ve derin bir gezegen

Venüs'e her ne kadar güzellik tanrıçası Afrodit desek de aslında çok tehlikeli ve derin bir gezegendir. Çok iyi incelenmesi gerekir. Bu Afrodit'in içinde Eros vardır: erotizm. Harmonia vardır: uyum. Ayrıca Mars'ın iki uydusunun adı olan Phobos ve Deimos vardır. Sevgiliye karşı duyulan öfke ve onu kaybetme korkusu vardır. Şehvet vardır. O şehvetin bazen Phobos'a dönmesinden dolayı şiddet vardır. Bir ilişkide korkuyu mu yoksa öfkeyi mi yaşayacaksınız? Aşkı mı uyumu mu? Seçimler haritada gizlidir.

Kadın ve Erkek haritalarında Venüs

Kadın haritalarındaki Venüs, kadının, sevgisini gösterme şeklidir, bir kadının erkeği elde etmek için kullandığı stratejiyi de gösterir. Dişi Mars'tır. Erkek haritalarındaki Venüs ise arzu ettiği, beğendiği kadın tipini gösterir. Erkekten Venüs ile Ay arasında uyumsuz bir açı varsa ilişkilerinde bozular. İşsel huzuru yakalaması zorlaşır. Venüs'ün haritadaki diğer öğelerle uyumunun iyice anlaşılması gerekir.

Haritadaki güçlü bir Venüs, Jüpiter'den sonra en iyicil gezegendir ve yerleştiği ev, en iyi nitelikleri sunan kutsanmış bir evdir. Doğum haritasındaki zayıf Venüs ise, yani düşük burçlarda veya gezegenlere olumsuz açılara sahip ise, kişinin özsaygı ve değer duygusunda yaşam boyu problem yaratacaktır.

Venüs vücutta hormonları, üreme sistemini, kadınsal hastalıkları, böbrekleri, idrar yolu hastalıklarını yönetir. Venüs'ün sert açılarında diyabet, obezite, sedef hastalığı görülebilir.

2020 Venüs Retrosu¹ ve dünyaya etkileri

Venüs 13 Mayıs-25 Haziran 2020 tarihleri arasında 43 gün boyunca *İkizler* burcunda Retro hareketinde olacak. Venüs 8 yılda bir aynı burçta Retro yapar. Bu da *İkizlerin* temsil ettiği iletişim, sosyal medya, haberleşme, eğitim, seyahatler, akrabalar,

VENÜS-KOÇ: İlişkilerde tecrübesiz olduğundan gönül ilişkilerinde yara alır. Venüs burada düşüktür.

VENÜS-BOĞA: Maddi değerler ve kişisel güvenliğe çok önem verir. Lüks yaşamı sever. Estetiğe önem verir. Yeme ve yedirmeyi sever. Sabırlıdır.

VENÜS-İKİZLER: Entelektüel ilişkiler arar. Zekâyâ önem verir.

VENÜS-YENGEÇ: Anaçtır, huzur ve güvenliğe önem verir. İyi emlakçı olur.

VENÜS-ASLAN: İlişkide odak kaynağı olmak ister. Sahnede olmalıdır. Pohpohlanmayı bekler. Sanatçı ruhludur.

VENÜS-BAŞAK: İlişkilerde çok seçicidir. Hesapçı kitapçıdır. Venüs burayı pek sevmez. Genelde bekârlarda bu oluşum vardır.

VENÜS-TERAZİ: Güzellik, uyum, denge, adalet vardır. Sakindir, kavga istemez. Fiziksel olarak güzeldirler. Elmacık kemikleri çok belirgindir.

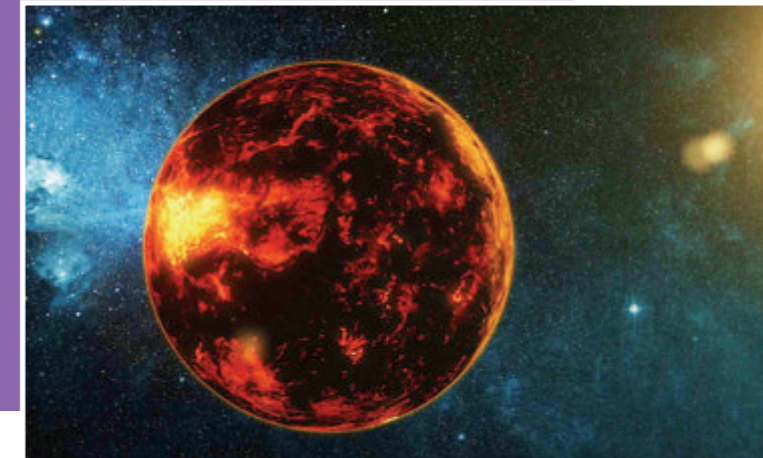
VENÜS-AKREP: Zararlıdır. Hırslı, kıskanç, intikam barındıran ilişkiler vardır. Cinsellik ön plandadır. Sezgileri çok güçlüdür.

VENÜS-YAY: Gezmeyi tozmayı, yeni arkadaşlıklar yapmayı, farklı kültürlerden insanlarla bir arada olmayı sever. Günlük yaşar ve neşelidir.

VENÜS-OĞLAK: Ağırbaşlı, karamsar, sıkıcı, geleneksel kişilerdir. Venüs'ün bu pozisyonu haritalarda genelde kendinden büyük kişilerle evlilik verir.

VENÜS-KOVA: Marjinal, özgürlükçüdürler. Hayatlarında sürprizler, değişiklikler yapmayı severler. Dost canlısıdır. Arkadaşları çoktur. Eğlenecekleri kişilerle sevgili olmak isterler.

VENÜS-BALIK: Sanatsaldırlar, merhamet duyguları kabarıktır. Aşırı romantik olabilirler. İlişkilerde kurban rolüne düşebilirler. Duygusal ön plandadır.





DİKKAT!

5 Haziran 2020'de Yay burcunda bir Ay tutulması meydana geliyor ve bu tutulma sırasında Venüs hala Retro harekette olacak, demek ki *bu riskler Haziran ayında daha yoğun hissedilecek. İkizlerin yöneticisi Merkür bedende solunum, akciğerlerle ilgili olduğundan bu bölgelere dikkat çekiyor.* Retroda bazen karmik hak edişler de yaşanabilir. Ruh ikizler, hayata girebilir. *Karmik karşılaşmalar olabilir.* Eski bir sevgili bu dönemde hayata yeniden girebilir. Doğum haritalarında Retro Venüs'e sahip olan kişiler bu Retrodan fayda sağlar.

her türlü yazışma, sözleşme, ticari faaliyetler, ulaşım konularında bazı aksamaların ortaya çıkacağı anlamını taşır. *Venüs İkizler zekâ, haberleşme, bilgiyi yönetme, yakın çevre, kardeşler, eğitim, seyahatlerle ilgilidir.* Bu konularda demek ki, enerji içe dönecektir. Venüs, bereketimiz, maddiyatımız ve öz güvenliğimizi ifade ettiğinden bu konularda da sınırlar ortaya çıkacaktır. Parasal kazançlarda duraklamalar, gecikmeler, değer yargılarında sorgulamalar olacaktır. Her türlü eğlencenin kısıtlandığına da şahit olacağız.

Venüs Retrosunda dikkat edilmesi gerekenler

Bu dönemde evlenmek riskli, yeni bir ilişkiye başlamak ise uygun değil. Hüsrarla sonuçlanabilir. Mümkünse (hem ticari hem de kişisel) imzadan uzak duralım. Seyahatleri bu döneme planlamamalı. Güzellik, estetik konuları için uygun bir zaman dilimi değil.

Venüs, altın oranını temsil ettiği için altınla da ilişkilidir. Bu dönemde altın düşecektir. Para piyasalarında ciddi oynaklıklar, devalüasyon meydana gelebilir. Parınıza sahip çıkın. *İkizler* değişken olduğundan bu dönemde değişken durumlarla karşılaşmamız çok olasıdır. Yatırımlarımızı başka bir zamana planlayın.

2020 çok zorlu bir yıl

2020'nin çok zorlu bir yıl olacağı gökyüzü pozisyonlarında zaten hep görülüyordu. Sanki tüm gezegenler ve açılar sözleşmişcesine bu seneyi beklemişler. Hakikaten ilginç, ama gerçek ve bizler de buna uyum sağlamalıyız. Bilerek, inanarak, kabullenerek ilerlemeliyiz. Bu seneyi bitirdiği-

mizde hiçbir şeyin artık eskisi gibi olmayacağını zaten yaşayarak deneyimlemekteyiz. İsyana gerek yok. Bu zamanda burada olmayı seçtiğimize göre öğreneceğimiz, geçmemiz gereken bir sürüt test olduğunu fark ederek daha yüksek bir bilinç seviyesinden olayları değerlendirmemiz had safhada önem taşıyor.

Aydınlık geleceklere olan ümidimizi hep taze tutmamız, etrafımıza sarılamasak da özümüze, inançlarımıza, değerlerimize, koşulsuz sevgiye, olana teslim ve her daim şükretmeye yönelmemiz tek silahımız. Bununla başaracağız.

Dipnot

1 "Retro", bir gezegenin geri gitmesi anlamına gelir. Aslında hiçbir gezegen geri hareket etmez. Dünyadan baktığımızda, gezegenlerin dönüş hızı Dünya'nın dönüş hızından daha yavaş bir konuma geldiği anda, bize geri gidiyor gibi izlenimi verirler. Retro aslında geçmişte kalan temalar demektir. Gezegenler geri hareket ettiği dönemler, hayatımızda eskide veya geçmişte kalan irili ve ufaklı konuları yeniden önümüze getirirler.



Şalom DERGİ şimdi Web'de.

Başka yerde bulamayacağınız haberlerin, uzmanlarla söyleşilerin, derin araştırma ve analizlerin, ilginç köşe yazılarının yer aldığı Şalom DERGİ, siz değerli okuyucularımız için internette yayın hayatına başlıyor...



Dergi

Şalom DERGİ'ye

www.dergi.salom.com.tr

adresinden kolayca ulaşabilirsiniz.

[f /Şalom Dergi](https://www.facebook.com/SalomDergi)

[t /SalomDergi](https://www.instagram.com/SalomDergi)

[@Şalom DERGİ](https://www.instagram.com/SalomDERGI)

Sevgili okuyucular, Hepimizin korku, sıkıntı ve bilinmeze hissettığımız şu endişeli zamanlarımızda sürekli evde olmanın verdiği telaş ile ne yapacağımızı bilmez günler geçiriyoruz. Aynı gel git düşüncelerimizin içinde yoğuruluyoruz. “Bana gelmez heralde hep evdeyim ve hijyene çok dikkat ediyorum. Ama ya bir şekilde gelse?” “Off eve tıkdım yapmak istediklerimi yapamıyorum. Hapis...”, “Tamam. Bu bir süreç ve geçecek.”, “Ama ne zamana bitececek?”, “Tamam, bu olay var ve ben bir şey yapamıyorum. O halde hayatıma nasıl devam etmem gerektiğini kafamda oluşturmalyım.”

İşte bu düşüncelerin ardından hepimiz kendimizce kabulleniş ve uyum için yollar arıyoruz. Zor günlerin, acının, mutsuzluk ve sınırda duyguların, sanatı beslediği söylenir. Eminim bu süreçten sonra hepimiz çok ilginç sanat eserlerine şahit olacağız.

Ben 100. sayımızda sizlere gelecekte değil, geçmişten gelen ama hiçbir zaman modası geçmeyen kitap, film, dizi ve müzelerden bir derleme hazırladım. Aralarında kaçırdıklarınız veya tekrar okumak, seyretmek istedikleriniz olacaktır mutlaka. Umarım bu karantina günlerinde biraz olsun zihninizi ve kalbinizi aydınlatır. Unutmamalıyız ki, her gecenin bir sabahı vardır. Ve ışık çok uzakta değil... Sevgiler,

“EN İYİ FİLM OSCARI”

Gladiator - 2001
A Beautiful Mind - 2002
Chicago - 2003
The Lord of the Rings - 2004
Million Dollar Baby - 2005
Crash - 2006
The Departed - 2007
No Country for Old Men - 2008
Slumdog Millionaire - 2009
The Hurt Locker - 2010
The King's Speech - 2011
The Artist - 2012
Argo - 2013
12 Years a Slave - 2014
Birdman - 2015
Spotlight - 2016
Moonlight - 2017
The Shape of Water - 2018
Green Book - 2019
Parasite - 2020



“Kahkahasız geçen her gün harcanmış bir gündür.” - Charlie Chaplin

Karen'in en beğendiği 3 film

1 Pride and Prejudice - 2005

Jane Austen romanının film uyarlaması olan bu filmde Elizabeth Bennet ve Bay Darcy'nin birbirlerine olan hislerine karşı verdikleri savaş ve her izlediğimde tekrar beni ağlatan son sahne. Mutlaka izleyin.

2 The Silence of The Lambs - 1991

Büyük bir Anthony Hopkins hayranı olarak pek tarafsız olamasam da Dr. Hannibal Lecter'i kimse daha iyi oynayamazdı gibi geliyor. Lecter akıllı, karizmatik ve şimdiye kadarki en korkutucu kötü adam karakteri olabilir. Genç FBI öğrencisini oynayan Jodie Foster'un kusursuz oyunculuğu ile de mükemmel bir ikili oluşturduklarını söyleyebilirim. Bir seri katili yakalayabilmek için başka bir yamyam seri katilden yardım almayı bir filmde konu etmek belki de sosyopatoloji ve davranış bilimleri ile ilgili bugün kriminolojide kullanılan bazı yöntemler için yeni vizyonlar açmış olabilir diye düşünüyorum.

3 Dead Poets Society - 1989

“Carpe Diem, anı yaşayın çocuklar, hayatlarınızı olağanüstü kılın.” John Keating'in film boyunca çocuklara verdiği öğütlerden sadece biri. İngilizce öğretmeni John Keating, öğrencilerine, şiirlerle farklı, özgün bir bakış açısı ve duygu perspektifi ile bakmaları için ilham veriyor. 1959'da New England'da özel bir okulda geçen bu film, Robin Williams'in heyecan verici oyunculuğu ve şiirleriyle öğrencilerine yaşamayı öğretmesini her seferinde aynı hayranlıkla izliyorum. Ailede herkesin farklı bir açıdan özümseyip keyif alacağı bir klasik.

TÜM ZAMANLARIN EN BEĞENİLEN 10 FİLMİ

The Shawshank Redemption - 1994
The Godfather - 1973
Pulp Fiction - 1994
Schindler's List - 1994
12 Angry Men - 1957
Fight Club - 1999
Forest Gump - 1995
One Flew Over The Cuckoo's Nest - 1976
Citizen Kane - 1941
Yüzüklerin Efendisi - 2001

(IMDb)

Artık her şey çok yakın: Sanal Müzeler

The Metropolitan Museum of Art - New York
New York'un ikonikleşen The Metropolitan Museum of Art, dünyanın en büyük ve en önemli müzelerinden biri. İçerisinde orta çağ sanatını barındıran The Cloisters adındaki bölümde; eski Doğu, Mısır, Yunan ve Roma dönemlerine ait eserler bulunuyor. Avrupa Orta Çağ Koleksiyonuna ait eserler ise Manhattan'daki ek binasında yer alıyor. Bünyesinde bulunan araştırma kitaplığı, çocuklar için bir bölüm ve etkin eğitim sergisinin yanı sıra, Pablo Picasso, Henri Matisse ve Edgar Degas gibi Batı sanatının öne çıkan isimlerine ait tablolar da görmek mümkün.

The Uffizi Galleries - Floransa

Floransa'da bir saray ve aynı zamanda da dünyanın en eski ve en ünlü sanat müzelerinden biri olan Uffizi Galleries'in binası, 1560 yılında Cosimo I de' Medici için tasarlandı. Medici ailesinin sanat koleksiyonlarına ev sahipliği yapan müze; Leonardo da Vinci, Sandro Botticelli ve Caravaggio gibi “usta” isimlerin eserlerine ev sahipliği yapıyor.

Sakıp Sabancı Müzesi - İstanbul

Sakıp Sabancı Müzesi'nin dijital dünyasını keşfetmeye ne dersiniz? Kapıları bu dönem boyunca kapalı olan Sakıp Sabancı Müzesi, bugüne kadar gerçekleştirilen tüm sergileri, koleksiyonları ve daha birçok içeriği sosyal medya kanalları, web sitesi, dijital SSM ve Google Art & Culture platformları üzerinden sanatseverler ile buluşturuyor.

NATIONAL MUSEUM OF ANTHROPOLOGY-MEKSIKA

1964 yılında Meksika'da açılan National Museum of Anthropology, Meksika'nın İspanyol öncesi medeniyetlerinin tarihine ve arkeolojisine adanmış durumda. Aztek Takvimi olarak da bilinen Güneş Taşı, 16. Yüzyıl Aztek Xochipilli heykeli ve Maya uygarlığına ait eserler gibi önemli antik eserlerin de dahil olduğu 23 sergi odasıyla ünlenen bu müze de online keşfedilebilen müzeler arasında.

British Museum - Londra

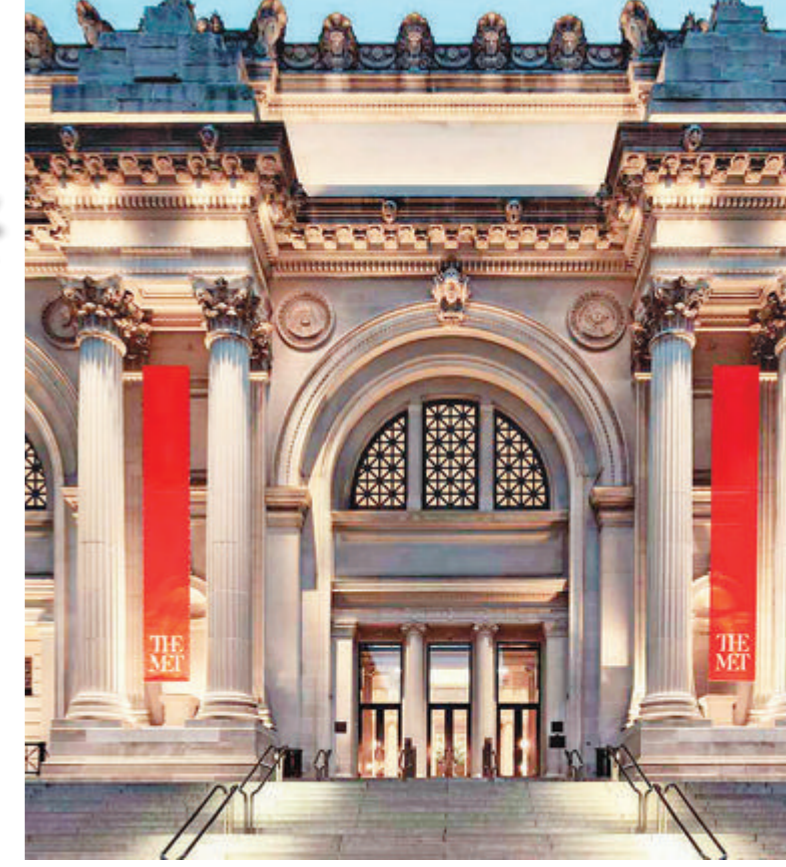
British Museum koleksiyonu, iki milyondan fazla yıllık insanlık tarihini ve kültürünü kapsıyarak Londra ve hatta dünyanın en çok gezilen müzeleri arasında yer alıyor. 5 farklı kıtanın tarih boyunca sahip olduğu Rosetta Taşı, Parthenon heykelleri ve Mısır mumyaları gibi dünyaca ünlü tarihi objeleri interaktif tarih çizelgesi üzerinden keşfedebilir, sergileri interaktif olarak deneyimleyebilirsiniz.

The Museum of Modern Art - New York

1929 yılında Manhattan'da kurulan Museum of Modern Art (MoMa), modern sanata adanmış ilk müze olmasının yanı sıra, hala modern sanat alanındaki en etkili kuruluşlardan biri.

Van Gogh Museum - Amsterdam

Amsterdam'da bulunan bir diğer sanat müzesi; Van Gogh Museum. Vincent Van Gogh'un tüm dünyadaki en büyük sanat koleksiyonuna sahip olan müzede, sanatçının 200'den fazla resmi, 500 çizimi ve 750'den fazla mektubu bulunmaktadır. Ayrıca 19. yüzyıl sanat tarihine ait çeşitli konularda da sergiler görmek mümkün. Online olarak sanatçının eserlerini incelerken, Van Gogh'un Okuduğu Kitaplar ve Van Gogh'un Aşk Hayatı adlı sanal sergileri de keşfedebilirsiniz.



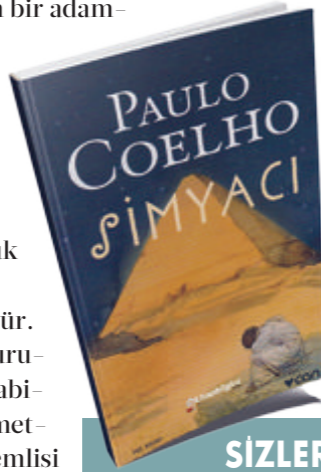


Kitap

Simyacı, Paulo Coelho

Paulo Coelho'nun başyapıtı, dünyevi bir hazine bulmak için seyahat etmek isteyen bir Endülüslü çoban çocuğu olan Santiago'nun mistik hikâyesini anlatıyor.

İspanya'daki anavatanından Piramitlerin yanına gömülü bir hazine bulmak için Mısır çölüne giden Santiago, yol boyunca Çingene bir kadınla, kendini kral olarak adlandıran bir adamla ve bir simyacıyla tanışır. Hepsini Santiago'yu görevine yönlendirir. Kimse hazinenin ne olduğunu bilmez ya da Santiago'nun, yolundaki engelleri aşma aşamalarını bilmez. Ancak dünyevi malları bulmak için bir yolculuk olarak başlayan şey, kendi içinde bulunan hazinenin keşfine dönüşür. Onun arayışı onu çok farklı, doyurucu, kalbini dinleyen, fırsatı tanıyan ve hayatın yoluna saçılan işaretleri okumayı öğrenen ama en önemlisi hayallerini takip etmeye götürecektir. Derinden insancıl Santiago hikâyesi, hayallerimizin dönüştürücü gücüne ve kalplerimizi dinlemenin önemine dair ebedi bir öğreti bence. Kitap rüyayı yaşamının anlamını araştırıyor. Sizi mucizenizi yaşamınız için hiçbir şeyi ertelememenize teşvik ediyor. Simyacı bize asla umudumuzu kaybetmemizi söyleyen felsefi bir kitap ve belki de sırrı buna dayanıyor. Bize bir insan gerçekten bir şey istediğinde, tüm evrenin o kişinin rüyasını gerçekleştirmesine yardımcı olmak için birlik olacağını vadeder. Belki de en çok umuda ihtiyacımız olan bu günlerde bu kitabı bir kez daha okumak hepimize tekrar umut verir.



SİZLERDEN: ÇOK SEVİLEN 12 KİTAP

Simyacı- Paulo Coelho **FAVORİM**

Nietzsche Ağladığında

Irvin D. Yalom **FAVORİM**

Hayatın Kaynağı - Ayn Rand

Dünün Dünyası - Stefan Zweig

Sahilde Kafka - Haruki Murakami

Doğunun Limanları - Amin Maaluf

Körlük - Jose Saramago

Leviathan - Paul Auster

Yüzyıllık Yalnızlık- Gabriel Garcia

Marquez

Martı - Richard Bach

Çavdar Tarlasında Çocuklar - J.D.Salinger

QBVII - Leon Uris

EN POPÜLER NETFLIX DİZİLERİ

Master of None **FAVORİM**

The Kominsky Method **FAVORİM**

Breaking Bad, When they see us,
Russian Doll, The Crown, Stranger Things,
Narcos, La Casa De Papel, After Life,
Mindhunter, Bojack Horseman,
Sense8, Grace and Frankie,
Tiger King, Lucifer

Nietzsche Ağladığında, Irvin D. Yalom

19. yüzyıl Viyana'sında, dönemi tanımlayan entelektüel ortamın ortasında bir aşk, kader ve irade draması anlatılır. Psikanalizin kurucu babalarından Josef Breuer, kariyerinin zirvesindedir. Avrupa'nın en büyük filozofu Friedrich Nietzsche, intiharın ve umutsuzluğunun eşliğinde olup baş ağrısı ve onu rahatsız eden diğer rahatsızlıklar için bir tedavi bulamamaktadır. Nietzsche'ye deneysel

“konuşma kürü” ile tedavi etmeyi kabul ettiğinde, Breuer asla seanslarında kendisinin de teselli bulacağını beklemiyordu. Üstün yetenekli şifacı hastasına ancak kendi içindeki şeytanları ile yüzleştiği zaman yardım etmeye başlayabilir.

Bir yazıda Irvin Yalom'un, “Büyürken, hayatta yapılacak en iyi şeyin harika bir roman yazmak olduğunu düşündüm” dediğini okumuştum. Ancak tıp alanında bir kariyere karar verdikten sonra, Yalom kendisine, “tıbbın hangi kısmının Tolstoy

ile en yakından ilişkili olduğunu” sormuş ve bu yüzden Psikiyatri okumaya karar vermiş. Ancak kitaptaki “Ümit kötülüklerin en kötüsüdür, çünkü işkenceyi uzatır!” diyen ana karakterin tersine, Yalom, psikoterapi ile insanlara ümit verici yeni yöntemler üzerine kariyerini şekillendirdi. Bu, herkesin büyük keyifle okuyacağı harika bir kitap. Benim kitaplarımın içinde tekrar tekrar okunacakların arasındadır.

Bilimsel olarak kanıtlanmış tedavi yöntemleriyle HASTALARIMIZIN YAŞAM KALİTESİNİ ARTIRIYORUZ



2 farklı merkezde oldukça teknolojik bir hizmet sunan, alanında uzman ekiple başarılı bir yol izleyen Clinic Athletic kurucusu Cem Koçak, Clinic Athletic'in hizmet alanlarını anlattı. İşte o özel röportaj:

Merhaba Cem Bey, sizi tanıyabilir miyiz?
Ben fizyoterapist Cem Koçak. Üniversite eğitimimi University of Deutschland Tıp Fakültesi hazırlığı sonrası Wyższa Szkoła Informatyki i Umiejętności w Łodzi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon bölümünde tamamladım. Türkiye'de sporcu sağlığı alanında uzmanlığımı yapmaktayım ve omurga sağlığı üzerine çalışmaktayım. Aynı zamanda üniversitelerde fizyoterapi bölümündeki öğrencilere 'Sporcu Sağlığı' ve 'Omurga Sağlığı' hakkında dersler vermekteyim. Şu anda da Clinic Athletic'te baş fizyoterapist olarak görev yapmaktayım.

Clinic Athletic'ten biraz bahsedebilir misiniz? Burada ne tarz uygulamalar gerçekleştiriyorsunuz?

Clinic Athletic Omurga Sağlığı ve Sporcu Sağlığı olarak 2 üniteden oluşmaktadır. Spor esnasında gerçekleşen sakatlıkları ya da spor performansını etkileyen rahatsızlıkları ortadan kaldırmaya yönelik birçok uygulamamız bulunmaktadır.

Manuel terapiden, güncel tedavi yaklaşımlarından ve ekipmanlarından yararlanmaktayız. Çeşitli markalarla işbirlikleri gerçekleştirilmekteyiz. Türkiye'de bu alanda gelişime ve Ar-Ge çalışmalarına en çok destek veren markalarla ortaklıklarımız bulunmaktadır. Uygulamalarımızı düzenli olarak yeniliklere ayak uyduracak şekilde güncelliyoruz.

Omurga sağlığında ise Katharina Schroth metotlarıyla birlikte Functional Individual Therapy of Skolyoz (FITS) tekniğini kullanmaktayız. Bunlar Avrupa'da deneyimimizde kazandığımız tekniklerdir. Ekibimizle, Mecidiyeköy'de bulunan merkezimizde hizmet vermekteyiz.



Skolyoz hakkında işin uzmanına kulak vermek isterim. Skolyoz nedir? Nasıl oluşur? Tedavi yöntemleri nelerdir?

Skolyoz; omurganın 3 yönlü olarak eğrilmesidir ve 3 ana başlığı bulunmaktadır. Fonksiyonel, idiopatik ve konjenital skolyoz. Fonksiyonel skolyoz; günlük yaşamımızdan yaptığımız yanlış duruş pozisyonları, tekrarlı, tek yönlü egzersizler ve antrenman hatalarından oluşabilen ve sonradan oluşabilecek bir rahatsızlıkla gelişebilen omurga eğriligidir ve tek taraflıdır. İdiopatik skolyoz; anne karnında sebebi belli olmayan çok yönlü ve tek taraflı kamburluğa sebep olan daha riskli bir skolyoz çeşididir. Omurgada yana doğru eğilme 'S' şeklinde olabilmektedir. Konjenital skolyoz ise kemik yapısı veya nörolojik deformitelerden kaynaklı, kişinin vücudunun aldığı şekle denmektedir.

Bizler fonksiyonel ve idiopatik skolyoza üzerine yüksek başarı sağlayan Katharina Schroth metotlarını tedavilerimizde kullanmaktayız. Bunlar; 3 boyutlu olan bir deformiteyi 3 boyutlu şekilde nötralizasyona, merkezlemeye doğru kas-iskelet sistemi kullanarak,

Son dönemlerde vaktimizin çoğunu evden geçiriyoruz. Evde geçirdiğimiz süre boyunca omurga koruyucu ne gibi uygulamaları tavsiye edersiniz?

Ev içerisinde uzun süreler geçirmek istesek de istemesek de bizi daha sedanter bir hayat itecektir. Postür ve omurga da bundan ilk etkilenen yerler olacaktır; çünkü vücudumuz bir bina olarak düşünürseniz ana sütunumuz omurgadır. Omurgada gelişen deformiteler dışarıdaki kolonlara kolaylıkla etki edebilir. Bu yüzden taşıyıcı kolon çok sağlam ve güçlü durmalıdır. Evde dışarıdaki kadar olmasa da yürüyüş yapmaya özen gösterin. Ayakta kalmak bile bir aktivitedir. Ara sıra balkondan veya camdan bakmak postür olarak yerçekimine karşı direyet göstermektedir. 65 yaş altı bireylerin ise, direnç bantları ya da evdeki bornoz ipi havlu gibi ekipmanları kullanarak çok basit bileğe yönelik egzersizler yapmaları yeterli olacaktır. Sporcuların ise özel ekipmanlara ihtiyaçları olacaktır. Ağırlık antrenmanları yapacaklarsa gündelik antrenmanlarının çok az altında başlayıp kademeli olarak ağırlığı artırmalarını öneririm.

solunum sistemini de destekleyerek kişiye doğru postürü sağlamamıza yardımcı oluyor. Burada somatosensör denilen beyin algısını kullanmaktayız. Bunun için kliniğimizde de bulunan aynalarla aktivite edebildiğimiz özel bir alana ihtiyacımız bulunuyor. Öncelikle kişinin röntgen taramasına girerek uygunluğunun test edilmesi gerekiyor. Sonrasında kişilerle birebir eğitim almış fizyoterapistlerle, kişiye özgü tedaviler uyguluyoruz.

Kişilerin erken tanı yani ergenlik dönemleri tamamlanmamışken başvurması işimizi kolaylaştırıyor. İlerleyen yaşlarda ise FITS tekniğini kullanmaktayız. Burada da ağrı odaklı olarak ve hastalarımızın günlük yaşam kalitesini artırmaya yönelik çalışmalar gerçekleştiriyoruz. Ben de Türkiye'de bunları ilk uygulayanlardan biriyim. Güçlü bağlantılarımız sayesinde gerektiğinde Almanya'daki hocalarımızdan da destek alıyoruz.



Clinic Athletic Mecidiyeköy: Atakan Sk, No: 7 Giriş Kat, Daire: 4-6 Şişli/İstanbul

Tel: 0546 919 76 69 Mail: info@clinicathletic.com

Bu MOLA, çok MODA

Ara verme anlamına gelen "mola" ile belirli bir süre etkin olan toplumsal beğeni anlamına gelen "modanın" aslında tek ortak noktaları kelimelerinin ses benzerliği değil... Bu sayfalarda; soluksuz koştuğumuz hayatımıza kısa bir "mola" verirken; en beğendiklerimizi, nam-ı diğer en "modayı" yanı başımıza alıyoruz.



"Trend" sayfalarımız Nisan'da kısa bir moladayken, Şalom DERGİ yoluna devam etti ve bu ay tam 100. kez okurlarıyla buluştu. Şalom DERGİ'nin üflediği 100 mumun ışığıyla bu ay, bu sayfalarda "umut" ile aydınlanalım.

Çünkü "100" mükemmelliğin büyük yuvarlak sayısı...

Çünkü "100" kutsal 10'un karesi olarak mükemmel "İyiye" işaret... Mükemmel, bize iyi gelecek bir Mayıs ayı geldi, çattı! Şalom DERGİ bir yeni sayıyla daha yol alırken, biz de yeniden başlamaya hazır mıyız?

MODA

Son 2 aydır dilimizden düşmeyen "karantina" kelimesinin TDK sözlüğüne göre dilimizdeki karşılığı "Bulaşıcı bir hastalığın yayılmasını önlemek için belli bir bölgenin kontrol altında tutulup giriş çıkışların engellenmesi biçiminde uygulanan sağlık önlemi" olarak bilinse de, Karantina'nın İzmir'in kadim bir semti olduğunu söylesem inanır mısınız? Evet! İzmir'de yeni neslin Küçükyalı olarak bildiği semt, aslında 1937 yılına kadar Karantina Mahallesi olarak anılmıştır. İzmirli olarak adı değişen bu semtin adının, yıllar sonra yeniden -Karantina- karşına çıkacağını söyleseler gerçekten inanamazdım. Peki, bu gizemli kelime karantinanın büyüklü kökleri neye dayanır?

"Karantina" kelimesi adını İtalyancadan almıştır ve kırk - kırkık - kırktan ibaret anlamına gelir.

18. yüzyıl ortalarına doğru pek çok salgın hastalık deniz ticareti yoluyla taşındığı için, İstanbul'da kurulan karantina idaresine ek olarak, İzmir'de şehrin en uç yerleşim bölgesine de kurulur. O zamanlar bahsi geçen bölge Yunancada güzel manzara anlamına gelen "Kallithea" olarak anılmış ve 1885'te "Karantina Rum Mahallesi" olarak son adını almış. Mahallede; Rumlar, Ermeniler, Yahudiler ve İslâm olarak kayda geçen Türkler birlikte bu güzel bölgede yaşamış.

Karantina; belirli bir çizginin ardında belirsiz bir süre beklemeyi gözler önüne getiren, adeta sembolik bir kavram. Ancak; günümüzde bizler için bu kelime, bir kavramdan çok öte, içini acı-tatlı anılarla doldurduğumuz bir dönem olarak hayatlarımızda kalacak diye düşünüyorum.



ΣΜΥΡΝΗ. Καραντίνα.
SMYRNE. Karantina.

Mola

Küresel salgın sebebiyle eve kapandığımız günlerde, sanatseverler için birçok sanat kurumu

yayımlarını dijital platformlar üzerinden ücretsiz olarak erişime açtı. İstanbul Kültür Sanat Vakfı'nın (İKSV) yapımcılığını üstlendiği, 20. yüzyılın en önemli opera sanatçıları arasında gösterilen Leyla Gencer'in hayatını ve sanatını konu alan belgesel "Leyla Gencer: La Diva Turca" da İKSV'nin YouTube kanalında sanatseverlerle buluşuyor. Yönetmenliğini Selçuk Metin'in yaptığı, senaryosunu Zeynep Oral'ın yazdığı belgesele, Halit



Ergenç, Selçuk Yöntem, Bergüzar Korel ve Mehmet Günsür gibi sanatçılar da değerli katkılarını sunmuş. Leyla Gencer'le tanışma ve çalışma fırsatı bulmuş sanatçılarla yapılan söyleşileri sunan ve adeta bir azmin masalını anlatan belgeseli izleyince sanatçının hayatına dair tüm ayrıntılara vakıf olacaksınız.

1957-1980 yılları arasında, dünyanın en önemli operası La Scala Tiyatrosu'nun primadonnası olarak bilenen, Türk operasının yüzü ve sesi, uluslararası arena da adını yaldızlı harflerle yazdıran Leyla Gencer, 2008 yılında Milano'daki evinde vefat etmiştir. Gencer'i, kendi sözlerine yer vererek saygıyla anıyoruz: "Ufkunuz genişledikçe sizin ruhunuz da zenginleşir. Her şeyin en iyisini, asilini ararın."

Mola

Mayıs ayında İslam âleminin kutlayacağı Şeker Bayramı her ne kadar şeker ve tatlılarla anılsa da, tarihçi yazar Murat Bardakçı, Şeker Bayramı'nın Osmanlı döneminde asırlar boyunca "Şükür Bayramı" olarak bildiğini şu şekilde ifade eder: "Asırlar boyunca doğru şekilde, yani 'şükür' diye okunan kelime sonraları bir hata neticesinde 'şeker' zannedilince bayramın ismi de değişti."

"Şükür" ya da "şeker", fark eder mi? Bayramlar; tatlı yiyerek, ikram ederek ve günü güzel geçirerek kutlanmaya değer. Formumuzu korumak adına tatlı yemeye çekinsek de, Mayıs ayı gelince manavlarda yerini alan C Vitamini ve Folik asit deposu olan sihirli meyve çilekle harika bir tatlı hazırlayabiliriz.

Kokusu, çekici rengi ve minicik bedeninde barındırdığı lezzetiyle, "Mutluluğun Tatlısı" olarak adını verdiğimiz "Çikolatalı Çilek" tarifi benden, evde hazırlaması, ikram etmesi hatta afiyetle yemesi sizden. 15 adet tazecek çileği iyice yıkayıp kuruladıktan sonra, 150 gram tercihen bitter çikolatayı benmari usulü, 1 tatlı kaşığı tereyağı ile eritin. Çilekleri yarıya kadar erimiş çikolataya batırın ve yağlı kâğıt serili tepsiye aralıklarla yerleştirin. 10 dakika beklettikten sonra buzdolabına soğumaya bırakın.

Ünlü İngiliz yazar Shakespeare'in; ısırgan otunun altında ezilmeden büyüye-

bilen çileğin güzelliği, saflığı ve hoş kokuyu simgelediğini söylediği gibi, hepimize güzelliği ve hoşluğu özürce yaşayabileceğimiz mutlu bayramlar diliyorum!



Anneler Günü
Kutlu Olsun

Mola

1908 yılından bu yana her sene mayıs ayının 2. pazar gününü kutlanan Anneler Günü'nü,

bu yıl 10 Mayıs Pazar günü belki de dijital kanallar üzerinden Kutsal Annelerimizle deyim yerindeyse yüz yüze görüşerek kutlayacağız. İçinde bulunduğumuz belirsiz dönemden dolayı, annelerimize çiçek, hediye, çikolata almayabilir, alsak bile onları o gün takdim edemeyebiliriz.

Anılarınızı daha kalıcı hale getirmek için evinizde olan malzemelerle, masrafsız ama manevi anlamı olan fotoğraf albümü yaratıp annelerimizi mutlu edebiliriz. Annenizle beraber yer aldığınız resimler, herhangi bir renk kalın kâğıt veya karton, yapıştırıcı, desenli kâğıt ve jüt ipe hazırlığınızı yapabilirsiniz. Albüm sayfaları olarak kullanacağınız kartonları, resimler yer alacak şekilde yarıya katlayıp, katlama çizgilerinden birleştirerek defter gibi derleyin. Albüm kapağını da ekleyip, ipi içeriden bantlayarak, sağlamlaştırıp kapatın.

Hazırladığımız albüme resimlerinizi dilediğiniz gibi yapıştırıp, notlarınızı da ekledikten sonra el emeği hediyeniz hazır!

MODA

Hayatımın bir döneminde, bana fazla gelen kilerimden kurtulmamı takiben, fazlalıkları çıkarmanın tatlı sarhoşluğu ile bir kadın için oldukça iddialı olabilecek fazla giysilerden de kurtulmayı başarmıştım. Her şeyde olduğu gibi, 'istemekle' başlayan serüvenime ait tohumumu yeşerten aslında Begüm Başoğlu ve Ege Erim tarafından yazılan "Sade" isimli kitaptır.

Ne mutluyum ki, Vitali Hakko Kreatif Endüstriler Kütüphanesi'ni ziyaret ettiğim bir gün kütüphanenin küratörü, Sade kitabının yazarlarından Begüm Başoğlu Öner ile tanıştım. Kitapların büyüklüğü mabedinde karşılaşmamızın rastlantı olmadığını kendisine ilettiğimde de, meşhur psikiyatrist Carl Gustav Jung'ın "Anlamli Tesadüfler"e yüklediği anlamı belirtmesiyle karşılaşmamız hafızamda ayrı bir yer buldu.

Siz kitabı almaya hazırsanız, yazarların dilinden beni et-



Begüm Başoğlu ve Ege Erim

kileyen sözlerini paylaşmak isterim: "Yaptıklarımız değil de yapmadıklarımız belki de bizi daha iyi anlatıyor: Giymediğimiz giysileri tutmuyor, kullanmadığımız eşyaları saklamıyor, her programa dâhil olmuyor, sürekli bir koşturmaca ve bezginlik içinde yaşamıyor, akıllı telefonun, bilgisayarın ve sosyal medyanın günümüzü işgal etmesine izin vermiyoruz. Bunların hepsini elbette tek bir günde başarmadık. Hala hatalar yapıyor, ara sıra düşüyor ama en önemlisi yeniden kalkıyor ve yeniden deniyoruz."



MOLA

Mayıs ayının 19'unda "Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı" her yıl Türkiye'nin dört bir yanında spor gösterileri ve törenlerle kutlanırken bu yıl nasıl kutlanacağı meçhul olsa da, bayramın bizlere sporun önemini hatırlatmasıyla hayatımızda spora daha çok yer vererek kendi kutlamamızı yapabiliriz.

Özellikle Mart, Nisan aylarında yalnız başımıza, evde de spor yapılabileceğini keşfettik. Atatürk'ün "Sağlam kafa, sağlam vücutta bulunur" veciz sözünü, belki bugün daha iyi anlıyoruz.

Sizi evde spora teşvik edecek ve hatta adeta spor bağımlısı yapacak bir eğitmen ile tanıştırmak isterim.

Noyan Dülek!

Katıldığım Zumba dersinde kendimi dans ederken bulduğum bir an yanıma gelerek, "Hareketi eksik yapıyorsun" dediğinde moralim bozulmuştu. Aynada beni göstererek, parmağıyla, yüzümde eksik olan gülümsemeyi hatırlatınca attığım kahkaha dün gibi aklımda!

"Siz fit olmayı dert etmeyin. O iş bende. Siz sadece keyfini çıkarın" diyen Noyan ile spor yapmak



için, YouTube Noyan Dülek hesabına abone olmanız veya Instagram'da @nyndlk hesabını takip etmeniz yeterli. Daha önce defalarca dinlediğim halde, belki de sözlerini duymadığım, Ali Kocatepe'nin yazdığı "Hey Gidi Dünya Hey" adlı şarkısına bugün bir daha kulak verdim. Şarkının sözleriyle en moda molaları noktalarken, hepimize sağlıklı, mutlu, huzurlu ama en çok da umutlu bir ay dilerim...

*Bundan böyle düşünerek atın adımlarınızı
Elbet bir gün mutluluktan yana alırsız payımızı.
Bir kuş gibi hür olsam dey dey dibi dibi dey dey
Sorulmadan yaşasam hey gidi dünya hey
Dostluk benim bayrağım dey dey dibi dibi dey dey
Cennet olsun durağım hey gidi dünya hey!*

Kalpten sevgiyle...

BEYOND SEA, SKY AND BLUE



G beyond

www.g-beyond.com.tr



En uygun fiyat garantisıyla,
uçuş kısıtlamalarına takılmadan,
kendi tarifinizi belirlediğiniz,
hızlı ve konforlu bir yolculuk.

Jetsplore

Private Jet
Helicopter
Air Ambulance
Air Cargo

AVIATION



Jetsplore olarak, binlerce uçak ve operatörden oluşan uçuş ağımla, isteklerinize ve bütçenize en uygun uçağı bulabiliriz. Operasyonunu tamamlamış bir uçuşun boş dönüş bacağı çok makul fiyatlarla kiralayabilir ya da bulunduğunuz yere en yakın yerel ve global iş ortaklarımızla sizin için en uygun çözümü üretebiliriz. Rezervasyon ekranımızdan ya da telefonla bizimle iletişime geçtikten sonra tüm seçenekler tarafınıza sunulur. Tüm planlama ve uçuş süreciniz profesyonel operasyon ekibimiz tarafından titizlikle takip edilir.

